

**UCHWAŁA NR XXIV/174/2022
RADY GMINY SIEMIEŃ**

z dnia 31 sierpnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Gminy Siemień**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559, z późn. zm.), art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz uchwały Nr V/30/2019 Rady Gminy Siemień z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień Rada Gminy Siemień uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siemień, zwaną dalej Studium.

§ 2. Obszar opracowania zmiany „Studium” znajduje się w granicach administracyjnych gminy Siemień i został określony w załączniku graficznym do uchwały nr V/30/2019 Rady Gminy Siemień z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień.

§ 3. Załącznikami do niniejszej uchwały są:

1. Załącznik Nr 1 – część tekstowa zmiany „Studium”;

2. Załącznik Nr 2 – załącznik graficzny do części „Uwarunkowania” składający się z rysunków w skali 1:25 000:

1) Rysunek 1 – Struktura funkcjonalno-przestrzenna;

2) Rysunek 2 – Infrastruktura techniczna;

3) Rysunek 3 – Środowisko, przyroda, kultura.

3. Załącznik Nr 3 – załącznik graficzny do części „Kierunki” składający się z rysunków w skali 1:25 000:

1) Rysunek 1 – Struktura funkcjonalno-przestrzenna;

2) Rysunek 2 – Infrastruktura techniczna;

3) Rysunek 3 – Środowisko, przyroda, kultura.

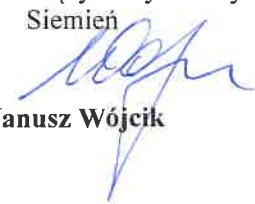
4. Załącznik Nr 4 – rozstrzygnięcie Rady Gminy Siemień o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany „Studium”.

5. Załącznik Nr 5 – dane przestrzenne o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siemień.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Siemień


Janusz Wójcik

Uzasadnienie

Studium jest dokumentem planistycznym będącym podstawą do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w którym określona jest polityka przestrzenna gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Podstawą prawną sporządzenia Studium jest art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503), rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) oraz uchwała Nr V/30/2019 Rady Gminy Siemień z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień.

Zmiana studium dotyczy obszarów w granicach administracyjnych gminy, przedstawionych w uchwale „intencyjnej” dotyczącej zmiany studium.

Po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium, do siedziby Urzędu Gminy Siemień wpłynęły 124 wnioski, które zostały uwzględnione.

Projekt zmiany studium przeszedł całą obligatoryjną procedurę określoną w 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – został upubliczniony, przedłożony właściwym organom do zaopiniowania oraz uzyskał wszystkie wymagane uzgodnienia. Do projektu zmiany studium, poza wnioskami zgłoszonymi przez organy opiniujące i uzgadniające, nie zgłoszono innych wniosków. W czasie wyłożenia do publicznego wglądu zorganizowana była dyskusja publiczna, na której nikt się nie pojawił. Do projektu zmiany studium nie wniesiono również żadnych uwag. Zgodnie z art. 11 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt przedstawia Radzie Gminy do uchwalenia projekt studium wraz z listą nieuwzględnionych uwag. W związku z powyższym wnosi się o podjęcie uchwały

Przewodniczący Rady Gminy
mgr Janusz Wojcik

WÓJT GMINY
SIEMIEN



**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SIEMIEN**

CZĘŚĆ OPISOWA



Plac Szkolny Dwór 28
21 - 500 Biała Podlaska
tel. [0-83] 342-00-36, fax 342-00-38
e-mail: biuro@archdom.eu

Biała Podlaska, 2021 r.

**Załącznik Nr 1 do Uchwały
Nr XXIV/174/2022
Rady Gminy Siemień
z dnia 31 sierpnia 2022 r,**

**Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu
i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.)
organem sporządzającym „Studium” jest Wójt Gminy.**

**Wójt Gminy Siemień
Tomasz Kanak**

Studium zostało opracowane przez:

**Biuro Projektowe „ARCH-DOM” Sp. J.
Plac Szkolny Dwór 28
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 342 00 36, fax. 83 342 00 38**

w składzie:

generalny projektant:

- mgr inż. arch. Henryk Dołęgowski – upr. urb. 812/89

zespół generalnego projektanta:

- mgr inż. Adam Łućko

Spis treści

Część I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego	9
1. Wprowadzenie	9
1.1. Wstęp	9
1.2. Struktura dokumentu	10
2. Stan ładu przestrzennego gminy Siemień i wymogi jego ochrony	11
2.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień	11
2.2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień	12
3. Uwarunkowania i wytyczne wynikające z gminnych dokumentów strategicznych i programowych.....	13
3.1. Strategia Rozwoju Gminy Siemień na lata 2020-2027	13
3.2. Lokalny Program Rewitalizacji dla miejscowości Siemień na lata 2013-2020.....	15
4. Uwarunkowania i wytyczne z planu zagospodarowania przestrzennego województwa	15
5. Położenie gminy	16
5.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu.....	18
5.2. Złoża surowców	18
5.3. Wody powierzchniowe i podziemne	19
5.4. Warunki klimatyczne	20
5.5. Gleby.....	20
5.6. Szata roślinna.....	21
5.7. Fauna	22
5.8. System przyrodniczy gminy	22
5.9. Walory przyrodniczo-krajobrazowe	23
5.10. Stan ochrony prawnej zasobów przyrodniczych	23
5.11. Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	25
5.12. Kolizje przestrzenne	26
5.13. Wnioski wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego	26
5.14. Możliwości i ograniczenia rozwoju głównych funkcji gminy	26
6. Uwarunkowania kulturowe	28
6.1. Rys historyczny	28
6.2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	28
6.3. Obiekty wpisane do ewidencji zabytków	29
6.4. Stanowiska archeologiczne	30
6.5. Cmentarze	31
6.6. Analiza krajobrazowo-widokowa	31
7. Demograficzno-społeczne uwarunkowania rozwoju	32

7.1.	Liczba ludności i jej rozmieszczenie przestrzenne.....	32
7.2.	Procesy demograficzne	34
7.2.1.	Ruch naturalny ludności	34
7.2.2.	Migracje.....	35
7.3.	Struktura ludności wg płci	36
7.4.	Struktura ludności wg wieku	37
7.5.	Wnioski wynikające z zasobów ludzkich i prognoza demograficzna do 2040 roku	39
7.6.	Rynek pracy	40
7.7.	Mieszkalnictwo	43
7.8.	Usługi publiczne.....	45
7.8.1.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....	45
7.8.2.	Oświata i wychowanie przedszkolne	47
7.8.3.	Działalność kulturalna	48
7.8.4.	Sport i rekreacja	48
7.9.	Podsumowanie	49
8.	Struktura gospodarcza gminy.....	49
8.1.	Rolnictwo wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010.....	49
8.2.	Przedsiębiorczość pozarolnicza	52
8.3.	Leśnictwo.....	55
8.4.	Turystyka	56
9.	Powiązania infrastrukturalne gminy Siemień.....	56
9.1.	Powiązania komunikacyjne	56
9.2.	Sieć drogowa	56
9.3.	Sieć kolejowa	56
9.4.	Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej	56
10.	Infrastruktura techniczna w gminie Siemień.....	57
10.1.	Sieć drogowa	57
10.1.1.	Drogi wojewódzkie	58
10.1.2.	Drogi powiatowe	59
10.1.3.	Drogi gminne	59
10.2.	Sieć kolejowa	61
10.3.	Komunikacja publiczna	61
10.4.	Szlaki rowerowe i turystyczne	62
10.5.	Infrastruktura komunalna	62
10.5.1.	Sieć wodociągowa	62
10.5.2.	Sieć kanalizacyjna	63

10.6.	Gospodarka odpadami	63
10.7.	Energetyka.....	64
10.7.1.	Sieć elektroenergetyczna	64
10.7.2.	Sieć gazowa	65
10.7.3.	Sieci ciepłownicze.....	65
10.7.4.	Sieć przesyłowa - ropociąg Płock - Brody	65
10.8.	Telekomunikacja.....	65
11.	Uwarunkowania rozwoju przestrzennego.....	65
11.1.	Przyrodnicze ograniczenia rozwoju osadnictwa.....	66
11.2.	Prawne ograniczenia rozwoju osadnictwa	66
12.	Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	67
13.	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	67
13.1.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	67
13.1.1.	Analiza ekonomiczna	67
13.1.2.	Analiza środowiskowa	69
13.1.3.	Analiza społeczna	69
13.2.	Prognoza demograficzna	72
13.3.	Wykaz powierzchni użytkowych istniejącej zabudowy	73
13.4.	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.....	74
13.4.1.	Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową.....	74
13.4.2.	Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjno-magazynową.....	76
13.5.	Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej	77
13.6.	Chłonność terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	78
13.7.	Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę.....	80
13.8.	Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	81
13.9.	Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych związanych z nową zabudową.....	82
Część II.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego	84
1.	Funkcje gminy i cele rozwoju przestrzennego	84
2.	Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	85
3.	Zasady ochrony środowiska i jego zasobów.....	85
3.1.	Główne kierunki ochrony środowiska i jego zasobów	85
3.2.	Ochrona głównych elementów i zasobów środowiska	86
3.2.1.	Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem	86

3.2.2.	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	86
3.2.3.	Ochrona gleb i powierzchni ziemi	87
3.2.4.	Ochrona dolin rzecznych	87
3.2.5.	Ochrona lasów	87
3.2.6.	Ochrona stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin	87
3.2.7.	Ochrona złóż surowców mineralnych	88
3.2.8.	Ochrona krajobrazu	88
3.2.9.	Ochrona przyrody	89
3.3.	Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego	89
3.3.1.	Obszary i obiekty objęte ochroną prawną – istniejące	89
3.3.2.	Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną	90
3.3.3.	Ochrona planistyczna obszarów.....	90
3.4.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.....	92
4.	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, oraz dóbr kultury współczesnej	92
4.1.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	92
4.2.	Obiekty objęte ewidencją zabytków	93
4.3.	Stanowiska archeologiczne	94
4.4.	Strefy ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych	94
4.4.1.	Strefa „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej	94
4.4.2.	Strefa „B” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej	95
4.4.3.	Strefa „K” – strefa ochrony widokowej	95
4.5.	Kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego	96
5.	Kierunki rozwoju struktury gospodarczej.....	96
5.1.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	96
5.1.1.	Obszary R1 – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody.....	97
5.1.2.	Obszary R2 – obszary intensywnego rozwoju rolnictwa	97
5.1.3.	Obszary R3 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową	98
5.1.4.	Obszary R4 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa wyłączone spod zabudowy.	99
5.1.5.	Obszary R5 – obszary trwałych użytków zielonych.	99
5.1.6.	Obszary R6 – obszary ferm hodowlanych.	100
5.2.	Kierunki rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej	100
5.3.	Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz gospodarki łowieckiej	100
5.3.1.	Gospodarka leśna	100
6.	Kierunki rozwoju turystyki.....	102

7.	Kierunki rozwoju obszarów osadniczych	103
7.1.	Zasady wyznaczania obszarów proponowanych do zabudowy	104
7.2.	Kierunki rozwoju obszarów zabudowanych i proponowanych do zabudowy	105
7.2.1.	Tereny o funkcji niemieszkalnej	105
7.2.2.	Tereny o funkcji mieszkaniowej	111
8.	Kierunki rozwoju infrastruktury komunikacyjnej	116
8.1.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji	116
8.2.	Kierunki rozwoju i zasady kształtowania komunikacji drogowej	116
8.2.1.	Drogi wojewódzkie	118
8.2.2.	Drogi powiatowe	119
8.2.3.	Drogi gminne	120
8.3.	Kierunki rozwoju komunikacji kolejowej	121
8.4.	Komunikacja zbiorowa	122
9.	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	123
9.1.	Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej	123
9.1.1.	Zaopatrzenie w wodę	123
9.1.2.	Odprowadzanie ścieków	124
9.2.	Kierunki rozwoju gospodarki odpadami stałymi	125
9.3.	Kierunki rozwoju infrastruktury gazowej	125
9.4.	Kierunki rozwoju sieci przesyłowej – ropociąg Płock – Brody (Ukraina)	126
9.5.	Zaopatrzenie w ciepło	126
9.6.	Kierunki rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej i energetyki	126
9.6.1.	Infrastruktura elektroenergetyczna	126
9.6.2.	Kierunki rozwoju energetyki związanej z odnawialnymi źródłami energii OZE	127
9.7.	Kierunki rozwoju infrastruktury teleinformatycznej	128
10.	Polityka przestrzenna gminy	129
10.1.	Cele i zasady polityki przestrzennej	129
10.2.	Zasady realizacji polityki przestrzennej	129
10.3.	Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym	130
10.4.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	130
10.5.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	131
10.6.	Tereny wyłączone spod zabudowy	132
10.7.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny	132

10.8.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej.....	132
10.9.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.....	132
10.10.	Obszary zdegradowane	132
10.11.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	132
11.	Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	133
12.	Interpretacja zapisów studium.....	133
Część III.	Synteza ustaleń i uzasadnienie przyjętych w studium rozwiązań	135
1.	Uzasadnienie przyjętych rozwiązań	135
1.1.	Podstawy formalno-prawne, zakres syntezy studium.....	135
1.2.	Zakres objęty studium	135
2.	Synteza ustaleń studium	137
2.1.	Podstawowe uwarunkowania rozwoju	137
2.2.	Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy	138
2.3.	Kierunki działań i rozwoju przestrzennego.....	139
2.3.1.	Środowisko przyrodnicze.....	139
2.3.2.	Dziedzictwo kulturowe	140
2.3.3.	Struktura gospodarcza.....	140
2.3.4.	Turystyka	141
2.3.5.	Struktura osadnicza	141
2.3.6.	Infrastruktura komunikacyjna	142
2.3.7.	Infrastruktura techniczna	143
	Bibliografia.....	144
1.	Materiały źródłowe	144
2.	Spis tabel i rysunków	144
2.1.	Spis tabel	144
2.2.	Spis rysunków	146

Część I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Podstawę sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień (przyjętego Uchwałą Nr XXIII/143/2001 Rady Gminy Siemień z dnia 27 kwietnia 2001 r., zmienionego Uchwałą Nr XVII/80/2012 z dnia 20 listopada 2012 r. oraz Uchwałą Nr XXV/132/2013 z dnia 28 listopada 2013 r.) stanowi uchwała nr V/30/2019 Rady Gminy Siemień z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień. Ww. uchwała określiła granice opracowania zmiany studium dla całego obszaru gminy w jej granicach administracyjnych i uchyliła jednocześnie uchwałę Nr XXI/165/2018 Rady Gminy Siemień z dnia 27 kwietnia 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień oraz uchwałę Nr XXVIII/190/2018 Rady Gminy Siemień z dnia 5 października 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień została sporządzona w oparciu o przepisy ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233). Konieczne było ponadto zachowanie zgodności z dokumentami w zakresie planowania przestrzennego sporządzanymi na szczeblu regionalnym i krajowym, tj. z planem zagospodarowania przestrzennego województwa oraz z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK). Wprowadzenie powyższych zmian, w szczególności przeprowadzenie analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy skutkuje opracowaniem nowego dokumentu, który swoimi ustaleniami nawiązuje do dotychczasowej polityki przestrzennej gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest obok strategii rozwoju najważniejszym dokumentem planistycznym gminy. Studium sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Studium, mimo iż nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych i nie jest aktem prawa miejscowego, jego ustalenia są wiążące dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dzięki studium wizja zawarta w dokumencie przekłada się na prawo lokalne i kształtuje rozwój gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień realizuje jedno z podstawowych zadań samorządowych, jakim jest kształtowanie ładu przestrzennego, stanowiącego podstawę dla rozwoju Siemienia. Rozwój ten jest procesem ciągłym i dynamicznym. Działania planistyczne podejmowane przez Samorząd winny więc stanowić odpowiedź na bieżące zapotrzebowanie wynikające z lokalnych uwarunkowań, a także być oparte o zapisy Studium.

Niniejsza zmiana Studium stanowi dokument planistyczny, określający wizję i ramy rozwoju gminy, uwzględniający kontekst ponadlokalny. W swojej części dotyczącej uwarunkowań dokument ten stanowi zasób wiedzy i materiał informacyjny na temat różnych aspektów funkcjonowania gminy, tj.: jego dotychczasowego zagospodarowania, zasobu mieszkaniowego, infrastrukturalnego, sytuacji gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej i transportowej, demografii, walorów kulturowo-krajobrazowych i przyrodniczych. Informacje te, zgromadzone na etapie sporządzania projektu

studium i zawarte w części I „Uwarunkowania”, służą późniejszym pracom planistycznym i uwzględniają stan na 2020 rok.

Zmieniane Studium winno koordynować przyszłe prace planistyczne i zapewniać spójność planów miejscowych, określać zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, obrazować aspiracje gminy Siemień, być narzędziem promocji, kształtowania pozytywnego wizerunku gminy jako miejsca przyjaznego mieszkańcom, przedsiębiorcom, turystom.

Tematyka Studium, ze względu na swoją skalę i złożoność zagadnień, wymagała współpracy z władzami lokalnymi oraz mieszkańcami, znających specyfikę miejsca. Efektem tych prac jest dokument oparty na kompromisie pomiędzy szansami i aspiracjami z jednej strony, a z drugiej, ograniczeniami i możliwościami, jakie są dane poprzez położenie w Polsce i Europie, warunki geograficzne, demograficzne, historię i szereg innych czynników. Jak najwyższa jakość dokumentu i precyzyjność jego zapisów stanowiły przedmiot najwyższej troski władz gminy.

1.2. Struktura dokumentu

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa wymagany zakres dokumentu studium. Dokument zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień stanowi załącznik do uchwały Rady Gminy Siemień. Składa się z części tekstowej oraz z części graficznej, zawierającej 6 map – po 3 do części uwarunkowania i części kierunki („Struktura funkcjonalno-przestrzenna”, „Infrastruktura techniczna”, „Środowisko, przyroda i kultura”).

Część tekstowa obejmuje uwarunkowania, kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień oraz syntezę ustaleń i uzasadnienie przyjętych w studium rozwiązań.

Uwarunkowania przygotowano z wykorzystaniem danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS, materiałów i informacji udostępnionych przez Urząd Gminy w Siemieniu oraz innych źródeł. Analiza uzyskanych danych i informacji polegała nie tylko na waloryzacji uwarunkowań stanu istniejącego, ale także ocenie dynamiki zmian w przeszłości oraz prognozie zmian w przyszłości. Zastosowana metodyka oceny uwarunkowań umożliwiła wskazanie obszarów perspektywicznego rozwoju gminy oraz obszarów wymagających interwencji władz gminy w celu uniknięcia wykluczenia tych terenów.

Część kierunki jest zbiorem zasad, wskazań i wytycznych określających politykę przestrzenną gminy Siemień. Obejmuje ona w szczególności zagadnienia takie jak:

- Funkcje gminy i cele rozwoju przestrzennego,
- Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- Zasady ochrony środowiska i jego zasobów – obejmujące główne kierunki ochrony środowiska i jego zasobów, zasady ochrony głównych elementów i zasobów środowiska, zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, określenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych wraz z proponowanymi sposobami zagospodarowania tych terenów,
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków kultury współczesnej, w których określono obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty objęte ewidencją zabytków, stanowiska archeologiczne, strefy ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz zasady kształtowania harmonijnego krajobrazu kulturowego,
- Kierunki rozwoju demograficzno-społecznego, w tym kierunki rozwoju struktury gospodarczej, kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej, kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz gospodarki łowieckiej, rozwoju turystyki,

rozwoju obszarów osadniczych, a także zasady wyznaczania obszarów proponowanych do zabudowy wraz z kierunkami ich rozwoju,

- Kierunki rozwoju infrastruktury komunikacyjnej,
- Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej,
- Polityka przestrzenna gminy, która obejmuje cele i zasady polityki przestrzennej gminy, zasady jej realizacji, określenie obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, obszarów dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obszarów dla których gmina zamierza taki plan sporządzić, terenów wyłączonych spod zabudowy, określenie obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny, a także obszary pomników zagłady wraz ze strefami ochronnymi, obszary zdegradowane wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji, granice terenów zamkniętych wraz ze strefami ochronnymi,
- Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Interpretacja zapisów studium.

W sporządzanej zmianie Studium obszar gminy Siemień podzielono na 3 główne jednostki strukturalne oparte o sieć osadniczą i uwarunkowania przyrodnicze. Stanowią one wyodrębnione zespoły urbanistyczno-przyrodnicze o wspólnych atrybutach przestrzennych. Celem wprowadzenia takiego podziału jest ułatwienie zapisu kierunków zmiany Studium, jak również usprawnienie realizacji polityki przestrzennej gminy Siemień. Ustalenia dla jednostek obejmują główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej, standardy przestrzenne, wskaźniki zabudowy, zasady realizacji funkcji dopuszczalnych, ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego, kształtowania infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego oraz dopuszczalne zmiany parametrów w planach miejscowych.

2. Stan ładu przestrzennego gminy Siemień i wymogi jego ochrony

2.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień
Gmina Siemień posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przyjęte Uchwałą XXIII/143/2001 Rady Gminy Siemień z dnia 27 kwietnia 2001 r. ze zmianami uchwalonymi Uchwałą Nr XVII/80/2012 z dnia 20 listopada 2012 r. oraz Uchwałą Nr XXV/132/2013 Rady Gminy Siemień z dnia 28 listopada 2013 r. Określa ono cele rozwoju i funkcje gminy, które w obowiązującym dokumencie uznaje się za aktualne i adaptuje z założeniem ich weryfikacji, a także ewentualnego uzupełnienia.

Funkcje gminy wskazane w obowiązującym studium:

- a) Funkcja podstawowa:
 - rolnictwo – w oparciu o optymalne wykorzystanie walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - turystyka i agroturystyka – przy ścisłej ochronie walorów przyrodniczych,
- b) Funkcja uzupełniająca:
 - usługowa – zaspokajanie podstawowych potrzeb ludności,
 - leśnictwo.
- b) Funkcja dodatkowa:
 - działalność gospodarcza.

Priorytety rozwojowe gminy to tworzenie nowych miejsc pracy:

- w rolnictwie,
- w sektorze produkcyjnym,
- w usługach,

- w turystyce (w tym agroturystyce),

poprzez:

- wdrożenie metod produkcji rolniczej przy respektowaniu zasad ochrony środowiska oraz krajobrazu wiejskiego,
- rozwój i dywersyfikacja działalności gospodarczej zapewniającej dodatkowe zatrudnienie i alternatywne źródła dochodu,
- tworzenie grup producenckich,
- utworzenie szkolnictwa zawodowego,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego, letniskowego i agroturystyki.

Cele Strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Siemień:

- Stymulowanie rozwoju gospodarczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- Tworzenie technicznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy stanu środowiska,
- Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców,
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Obowiązujące studium proponuje wykształcenie dwustopniowej hierarchii sieci osadniczej gminy:

- lokalny ośrodek gminny: Siemień,
- wsie podstawowe: pozostałe.

2.2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która uchyliła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed 1995 r., przestał w gminie obowiązywać plan ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień, uchwalony Uchwałą Nr XIII/45/86 Gminnej Rady Narodowej w Siemieniu z dnia 6 sierpnia 1986 r.

Obowiązujące pozostały więc zmiany ww. planu uchwalone po 1995 r., tj.:

- Uchwała Nr XVIII/99/96 Rady Gminy w Siemieniu z dnia 20 listopada 1996 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,
- Uchwała Nr VII/46/2003 Rady Gminy Siemień z dnia 30 października 2003 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,
- Uchwała Nr XVIII/87/2012 Rady Gminy Siemień z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień w zakresie lokalizacji ropociągi oraz jego strefy bezpieczeństwa,
- Uchwała Nr XXXI/180/2014 Rady Gminy Siemień z dnia 9 października 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,
- Uchwała Nr XIII/81/2016 Rady Gminy Siemień z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,
- Uchwała Nr XV/96/2016 Rady Gminy Siemień z dnia 28 października 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,

3. Uwarunkowania i wytyczne wynikające z gminnych dokumentów strategicznych i programowych

3.1. Strategia Rozwoju Gminy Siemień na lata 2020-2027

Analiza uwarunkowań gminy pozwoliła strategii na określenie wzajemnie powiązanych obszarów rozwoju, co umożliwiło wyznaczenie dla każdego z nich celów strategicznych. Każdego cel strategiczny uszczegółowiony jest celami operacyjnymi i kierunkami działań. Strategia wyznaczyła trzy obszary rozwoju, do których należą przestrzeń, gospodarka i społeczeństwo. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki rozwoju zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Wizja gminy Siemień określona w strategii brzmi „Gmina Siemień jako centrum aktywności gospodarczej racjonalnie wykorzystującej swoje atuty związane z położeniem i naturalnymi zasobami dla zrównoważonego rozwoju w bezpiecznym, czystym, spokojnym i przedsiębiorczym otoczeniu”. Misją natomiast jest „Zwiększenie i podniesienie atrakcyjności gospodarczej i społecznej w gminie Siemień oraz poprawa jakości życia mieszkańców, aby osiągnąć pozycję ośrodka subregionalnego wyróżniającego się pod względem rozwoju w skali regionalnej i ponadregionalnej”.

Tabela 1. Obszary rozwoju, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Gminy Siemień na lata 2020-2027 [Gmina Siemień 2020]

Obszary rozwoju	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań
PRZESTRZEŃ	Zrównoważone środowisko i ład przestrzenny	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej na terenie gminy	Modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie miejscowości Siemień
			Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy
			Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej
			Wsparcie i rozwój elektromobilności
		Tworzenie i zwiększenie atrakcyjności terenów turystycznych	Monitoring w miejscach strategicznych gminy: szkoły, budynki użyteczności publicznej, tereny turystyczno-rekreacyjne
			Budowa placów zabaw
			Tworzenie i modernizacja małej infrastruktury publicznej (kosze na śmieci, ławki, stojaki na rowery, wiaty przystankowe, siłownie napowietrzne)
			Zagospodarowanie terenów zlokalizowanych przy zbiornikach wodnych
		Ochrona środowiska naturalnego, upowszechnianie Odnawialnych Źródeł Energii	Montaż rozproszonych instalacji OZE na budynkach prywatnych
			Montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej
			Montaż systemów sterujących i monitorujących zużycie energii w obiektach użyteczności publicznej
			Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne
GOSPODARKA	Przedsiębiorczość i zachęty inwestycyjne	Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości	Stworzenie systemu obsługi inwestora
			Doradztwo dla osób zakładających i rozwijających działalność gospodarczą

Obszary rozwoju	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań		
	podstawą rozwoju gospodarczego		Promocja walorów inwestycyjnych gminy i istniejących przedsiębiorstw		
			Promowanie i kreowanie sprzyjających warunków do tworzenia i rozwoju klastrów		
		Efektywne wykorzystanie zasobów na potrzeby przedsiębiorczości	Tworzenie i rozwój Obszarów Intensywności Gospodarczej		
			Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje		
			Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do rozwoju przedsiębiorczości		
		Uruchamianie i rozwój sektora drobnej produkcji i usług skierowanych do mieszkańców gminy i ośrodków miejskich	Wsparcie przedsiębiorców działających w branżach drobnych usług i produkcji opartej o naturalne zasoby gminy, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnej żywności		
			Uruchamianie miejsc sprzedaży (targowisk, sklepów tymczasowych (pop-up stores), stoisk w marketach) lokalnych produktów		
			Uruchomienie lokalnego Inkubatora Przetwórstwa i Innowacyjności		
		SPOŁECZEŃSTWO	Aktywne wspólnoty lokalne	Budowanie i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego	Budowanie i wzrost poziomu tożsamości lokalnej
					Rewitalizacja fizyczna i społeczno-gospodarcza mieszkańców
Promowanie aktywności organizacji pozarządowych					
Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej					
Tworzenie gminnych programów aktywizacji dla grup marginalizowanych: osób starszych, klientów OPS-u, niepełnosprawnych					
Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności					
Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych	Budowa, modernizacja i wyposażenie świetlic				
	Budowa placów zabaw i siłowni napowietrznych				
	Budowa i modernizacja obiektów sportowych				
	Upowszechnianie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia				
	Wspieranie i promocja badań profilaktycznych				
	Rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych				

Obszary rozwoju	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań
			Propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno-sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych
			Kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie, w szczególności w zakresie obowiązków wychowawczych
		Wysoka jakość systemu edukacji i kultury	Tworzenie i realizacja programów zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych w szkołach, w tym nauka przedsiębiorczości, komunikacji, historii i ekologii
			Wspieranie oraz stworzenie dogodnych warunków do rozwoju form opieki nad dziećmi do lat trzech
			Kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych i pozalekcyjnych
			Organizacja warsztatów i zajęć dla mieszkańców z zakresu kultury i tożsamości regionalnej
			Tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy
			Popularyzacja i rozwój tzw. turystyki weekendowej

3.2. Lokalny Program Rewitalizacji dla miejscowości Siemień na lata 2013-2020

Realizacja założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miejscowości Siemień została podzielona na dwa etapy. Pierwszy etap obejmuje działania, mające na celu ożywienie aktywizacji społecznej mieszkańców miejscowości Siemień, poprzez budowę boiska sportowego oraz remont świetlicy wiejskiej.

Drugi etap Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje swym zakresem remonty i odnowienie ulic ul. Kasztanowej, Strażackiej, Kościelnej.

4. Uwarunkowania i wytyczne z planu zagospodarowania przestrzennego województwa

W trakcie prac nad zmianą Studium uwzględniono wnioski zgłoszone przez Zarząd Województwa Lubelskiego wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (przyjętego Uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. i ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego dnia 29 grudnia 2015 r., poz. 5441. W jako wiodące kierunki rozwoju przestrzennego gminy Siemień wskazuje się:

- stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe,
- zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej,

- dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej,
- wykorzystanie rezerw obszarów ogroblowanych dla potrzeb gospodarki rybackiej,
- wykorzystanie gleb do uprawy roślin energetycznych,
- rozwój infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, w tym wodny na Wieprzu) i usług obsługi turystyki,
- rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych,
- modernizację (remeliorację) KWK obejmującą uszczelnienie koryta kanału, udrożnienie sieci rowów nawadniających,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- budowę i modernizację obiektów stawowych dla potrzeb gospodarki rybackiej,
- rozwój bazy przetwórstwa spożywczego,
- rozwój energetyki odnawialnej z wykorzystaniem biomasy, zasobów wodnych i instalacji fotowoltaicznych,
- zalesianie stref wododziałowych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego wskazuje zadania inwestycyjne o znaczeniu wojewódzkim, do których należą:

- rozbudowa drogi nr 814 Radzyń Podlaski-Suchowola-Żminne od km 6+000 do km 20+928 – zadanie inwestycyjne umieszczone w Planie rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020,
- rozbudowa drogi nr 815 Wisznice-Parczew-Siemień-Lubartów od km 26+662 do km 61+015 – zadanie inwestycyjne umieszczone w Planie rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020,

oraz zadania inwestycyjne o znaczeniu ponadlokalnym:

- modernizacja linii kolejowej Nr 30 Lubartów-Parczew – zadanie inwestycyjne umieszczone w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Lubelskiego,
- budowa ropociągu surowcowego relacji Brody-Płock, jako rozwijanie sieci TEN-E, rozbudowę systemu przesyłu surowców naftowych – (Inter Mare) Odessa-Brody-Gdańsk – zadanie inwestycyjne umieszczone w KPZK 2030.

5. Położenie gminy

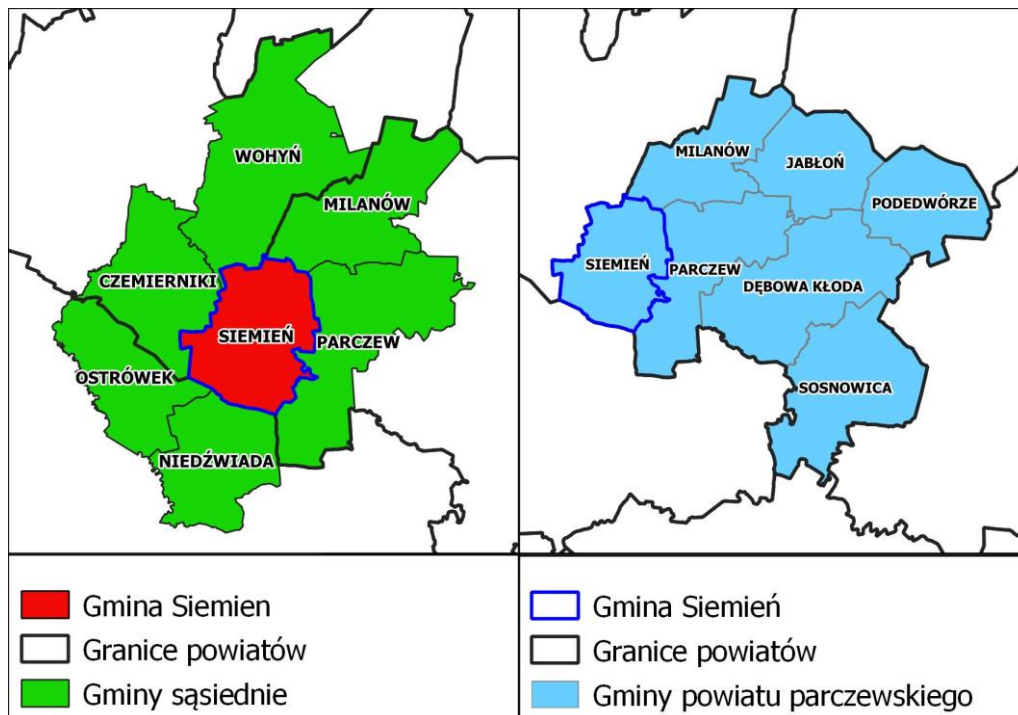
Gmina od 1975 r. znalazła się w granicach administracyjnych województwa białkopodlaskiego. W wyniku przeprowadzenia reformy administracyjnej w 1999 r. gmina Siemień należy do województwa lubelskiego i powiatu parczewskiego. Powierzchnia gminy wynosi 111,2 km² stanowiąc 0,44% powierzchni województwa, a zamieszkuje ją 4 582 osoby.

Gmina Siemień położona jest w centralnej części województwa lubelskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Wohyń i Milanów, od wschodu i zachodu z gminami Parczew i Czemierniki oraz od południa z gminami Ostrówek i Niedźwiada. Gmina położona jest ok. 50 km na północny-wschód od Lublina, w odległości ok. 10 km od Parczewa, 25 km od Lubartowa i 25 km od Radzyna Podlaskiego.

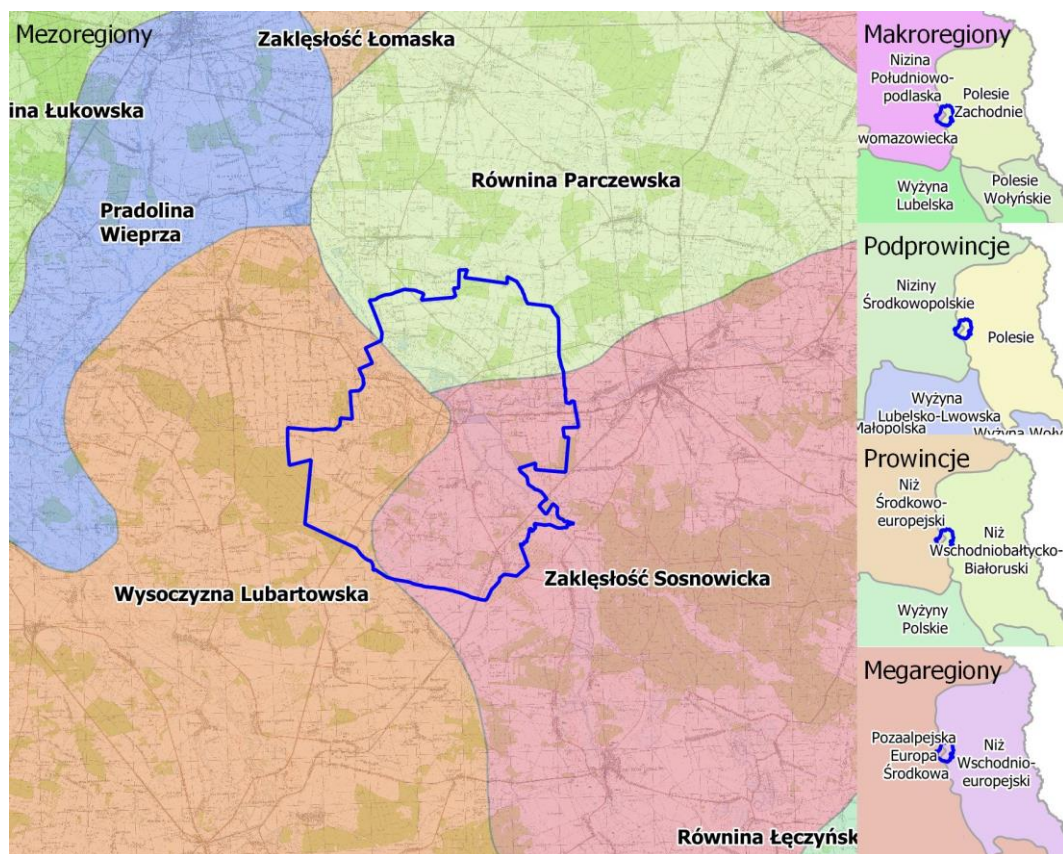
Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski, gmina Siemień położona jest na granicy dwóch megaregionów i trzech mezoregionów. Dokładne położenie regionu przedstawia poniższe wyszczególnienie [Kondracki, 2000]:

- Megaregion: Niż Wschodnioeuropejski, Pozaalpejska Europa Środkowa,
- Prowincja: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski, Niż Środkowoeuropejski
- Podprowincja: Polesie, Niziny Środkowopolskie

- Makroregion: Polesie Zachodnie, Nizina Południowopodlaska,
- Mezoregion: Równina Parczewska, Zakłęśłość Łomaska, Wysoczyzna Lubartowska.



Rysunek 1. Położenie gminy Siemień na tle gmin sąsiednich i powiatu parczewskiego [Główny Urząd Geodezji i Kartografii 2019, opracowanie własne]



Rysunek 2. Położenie gminy Siemień na tle regionów fizycznogeograficznych Polski [Kondracki 2000]

5.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Gmina Siemień położona jest na obszarze deglacji lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego. Północna i zachodnia część gminy zawiera fragmenty moreny czołowej przeciętej w centralnej części gminy doliną rzeki Tyśmienicy (Jezioro, Żminne, Glinny Stok, Augustówka, Amelin, Wierzchowiny, Działyń).

Centralną część gminy Siemień zajmuje rozległa dolina rzeki Tyśmienicy o szerokości przekraczającej miejscami 1,5 km. Wraz z bocznymi dolinami dopływów tej rzeki – prawobrzeżną Piwonią i lewobrzeżną Piskornicą – miały największy wpływ na ukształtowanie rzeźby terenu na obszarze gminy. Na tle płaskich powierzchni dna doliny (w okolicach miejscowości Jezioro i Siemień) wyraźnie odcinają się wydłużone kemy (o osiach równoległych do osi doliny), których podstawa przykryta jest osadami bagienno-jeziornymi, a w bezpośredniej bliskości koryta – piaszczystymi osadami naniesionymi przez Tyśmienicę. Krawędź doliny rzecznej i jej dopływów otaczają tarasy kemowe (okolice Żminnego, Kolonii Siemień, obu brzegów Stawu Siemień, Miłkowa oraz doliny Piwonii w Woli Tulnickiej), w których rzeźbie wyraźnie wyodrębniają się podłużne i wąskie utwory tarasów kemowych (Żminne, Wola Tulnicka). Strefy krawędzi tarasów kemowych opadające ku dolinom uległy zwydmieniu, jednak najczęściej tylko powierzchniowo, do głębokości 1-1,5 m.

Wschodnia i północno-wschodnia część gminy Siemień to marginalna partia strefy czołowo-morenowej zlodowacenia środkowopolskiego. Od zachodu przylegają do niej utwory najwyższego poziomu tarasu fluwioglacjalnego (okolice Augustówki) oraz utwory zastoiskowe (piaski drobnoziarniste, mułki) wypełniające wąski pas obniżenia ciągnący się od Glinnego Stoku do Żminnego.

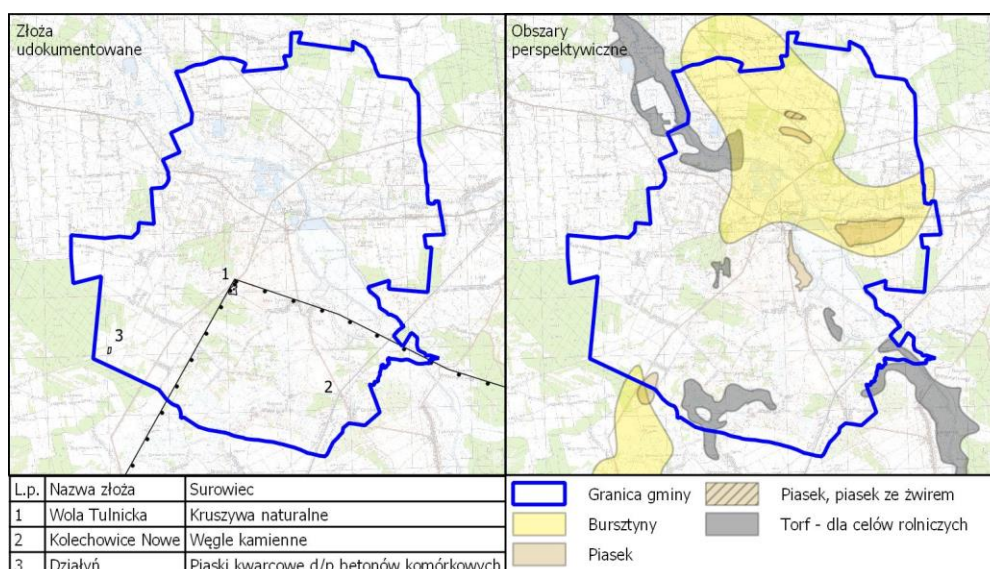
Teren otoczony terasami kemowymi rozciągający się od Sewerynowki, Kolonii Siemień i Wólki Siemieńskiej do zachodniej granicy gminy stanowią rozległe tereny wytopiskowe moren martwego lodu. Na obszarze ok. 1-2 km od zachodniej granicy gminy przechodzi ono w stopniowo wznoszącą się rozległą wodnolodowcową równinę akumulacyjną. Natomiast w rejonie przylegającym do tarasu kemowego na wschodzie, w strefie sedymentacji przejściowej fluwioglacjalno-wytopiskowej, tworzy szerokie pole pagórków o względnych wysokościach 5-8 m. Pomiędzy strefą pagórków na wschodzie i równin akumulacyjnych na zachodzie, pasem od Sewerynowki przez Las Parowa do Wólki Siemieńskiej ciągnie się obniżenie wypełnione osadami zastoiskowymi piasków drobnoziarnistych i mułków.

5.2. Złoże surowców

Na obszarze gminy Siemień udokumentowane 3 złoże surowców naturalnych znajdujących się głównie w południowej części gminy:

- Złoże „Wola Tulnicka” – kruszywa naturalne o powierzchni ok. 6,3 ha,
- Złoże „Kolechowice Nowe” – węgle kamienne o powierzchni 27651 ha, z czego 2817,85 ha na terenie gminy,
- Złoże „Działyń” – piaski o powierzchni ok. 1,8 ha.

Gmina posiada duże możliwości w zakresie eksploatacji innych surowców naturalnych. Największe obszary perspektywiczne dotyczą złóż bursztynu oraz torfów do celów rolniczych. Zlokalizowane są głównie w północnej, północno-wschodniej i wschodniej części gminy.



Rysunek 3. Udokumentowane złoża kopalin oraz obszary perspektywiczne w gminie Siemień [Centralna Baza Danych Geologicznych 2021]

5.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Zgodnie z podziałem hydrograficznym Polski, teren gminy położony jest w całości w regionie wodnym Wisły Środkowej, w zlewni Wieprza.

Obszar gminy odwadniany jest przez rzeki Piskornicę, Piwonię i Tyśmienicę. Tyśmienica przepływa przez centralną część gminy w kierunku północno-zachodnim, Piwonia zlokalizowana jest w północno-wschodniej części gminy i płynie w kierunku zachodnim, natomiast Piskornica płynie w kierunku północnym przez centralną część gminy. Zarówno Piwonia jak i Piskornica kończą swój bieg jako dopływy Tyśmienicy na wysokości obrębu ewidencyjnego Siemień (Piwonia jest górnym, zaś Piskornica dolnym dopływem). Wzdłuż Tyśmienicy w centralnej części gminy zlokalizowane są liczne zbiorniki wodne stanowiące kompleks stawów rybnych w Siemieniu oraz Staw Bobowiska. W północno-zachodniej części gminy zlokalizowane jest z kolei jezioro o nazwie Jezioro Izdebne w miejscowości Jezioro

W skład sieci hydrograficznej gminy Siemień wchodzi również niewielkie cieki wodne, liczne rowy melioracyjne (w szczególności w dolinie Tyśmienicy) i wypełnione wodą zagłębienia bezodpływowe.

Nadzwyczajnymi zagrożeniami wynikającymi z charakteru sieci hydrologicznej gminy są przede wszystkim stany powodziowe, które wiązać się mogą w największym stopniu z rzeką Tyśmienicą i Piwonią. Na podstawie map zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi co najmniej 1% (raz na 100 lat) oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej wskazujących tereny narażone na regularne zalewanie oraz zalewanie tzw. wodą stuletnią, na rysunku studium wyznaczono granice obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego.

Wody podziemne w gminie związane są z utworami czwartorzędu, trzeciorzędu i górnej kredy. Poziom wód czwartorzędowych jest niejednorodny. Wyróżnić można poziomy związane z utworami aluwialnymi, nadglinowymi (gliny związane ze zlodowaceniem środkowo – polskim) i utworami podglinowymi (poniżej poziomu tych glin). Głębokość zalegania wód czwartorzędowych waha się od powierzchni terenu do kilkunastu metrów. Z wód czwartorzędowych korzystają studnie gospodarcze kopane oraz niektóre studnie wiercone. Maksymalne wydajności tych studni wynoszą 6,0 m³/h przy depresjach od 1,5 do 2,1 m. Wydajność poziomu czwartorzędowego uzależniona jest w znacznej mierze od warunków atmosferycznych, stanu wód powierzchniowych i budowy geologicznej.

Gmina Siemień zlokalizowana jest w granicach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych – nr 215 „Subniecka warszawska” (nieudokumentowany) oraz nr 407 „Niecka lubelska (Chełm – Zamość). GZWP nr 407 „Niecka lubelska (Chełm – Zamość)” jest zbiornikiem porowo-szczelinowym o zasobach oszacowanych na 1 053 tys. m³/d. Ze względu na brak udokumentowania, brak informacji o GZWP nr 215.

Wody podziemne wieku kredowego należą do głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 407 (Chełm – Zamość) wydzielonego w ramach ogólnopolskiej strategii ochrony wód podziemnych. Zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 125 m³/d/km². Wody podziemne w obrębie zbiornika są wysokiej jakości i na przeważającym obszarze nadają się bez uzdatniania do celów konsumpcyjnych. Ochrona zasobów i jakości wód zbiornika ma na celu zapewnienie stałego źródła wody pitnej dla mieszkańców regionu.

5.4. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski na regiony klimatyczno-rolnicze wg Romera badany teren zaliczony jest do Regionu Wielkich Dolin do krainy chełmsko-podlaskiej. Zima jest dłuższa niż w pozostałych krainach regionu Wielkich Dolin położonych w części zachodniej. Lato natomiast jest ciepłe i równie długie jak na całym pasie Wielkich Dolin. Wiosna i jesień są na rozpatrywanym terenie stosunkowo krótkie, zaznaczają się dość gwałtownym spadkiem temperatury w listopadzie i wzrostem w kwietniu. Ogólnie region ten charakteryzuje się średnią roczną temperaturą stycznia -4,6°C, średnią temperaturą lipca 18°C przy czym roczna amplituda temperatur wynosi 22,6°C.

Z kolei wg podziału klimatycznego Zinkiewiczów (1975) obszar gminy Siemień leży w granicach lubartowsko-parczewskiej dziedziny klimatycznej, charakteryzującej się wysokim parowaniem wody (860-900 mm w skali roku), wysoką średnią roczną wilgotnością względną powietrza (68-70%), jednymi z większych w województwie prędkościami wiatru (średnie roczne wynoszą 3,0-3,5 m/s), a także stosunkowo dużymi rocznymi anomaliami temperatury powietrza (1,2-1,4°C).

Podstawowe dane klimatyczne dla gminy Siemień podano poniżej:

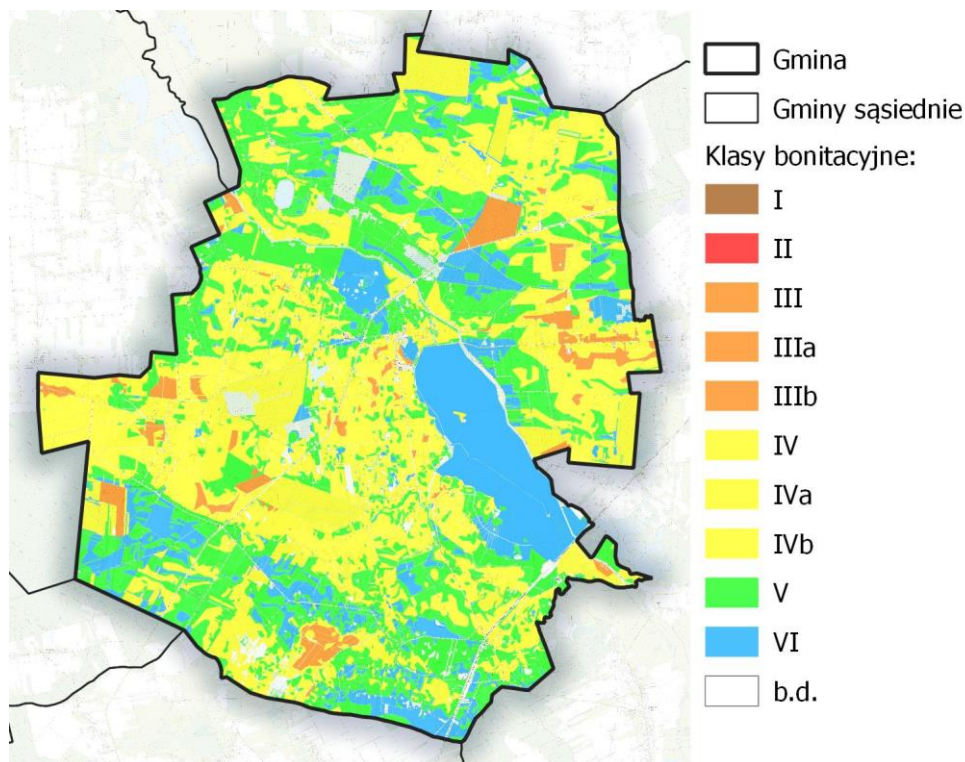
- średnia roczna temperatura – 6,9-7,1°C,
- wilgotność względna – 80%,
- średnia roczna suma opadów – 500-550 mm,
- okres wegetacji roślin – 200-210 dni,
- początek okresu wegetacyjnego – początek kwietnia,
- koniec okresu wegetacyjnego – koniec października,
- średni czas trwania zimy – 54 dni,
- średnia liczba dni w roku z temperaturą ujemną – 123 dni.

5.5. Gleby

Na terenie gminy Siemień grunty orne stanowią gleby lekkie lub bardzo lekkie. Wytworzone są one z piasków słabogliniastych i gliniastych na przepuszczalnych zwykle piaskach luźnych, rzadko na glinach, co utrudnia retencję wody w glebie. Są to gleby bielcowe średnio i słabo próchniczne, oraz słabo zasobne w przyswajalne składniki pokarmowe: fosfor, potas, oraz związki organiczne. Grunty orne położone w obniżeniach terenu są trudniejsze do uprawy z uwagi na okresowe podnoszenie się poziomu wód gruntowych.

Czynnikiem decydującym o jakości użytków zielonych jest ich położenie w terenie oraz stosunki wodne. Grunty położone w dolinie o wysokim poziomie wód gruntowych tam, gdzie zostały odwodnione przy pomocy rowów otwartych wykazują właściwe uwilgotnienie, obniżenia natomiast pozostają nadal okresowo podmokłe, co ogranicza efektywne użytkowanie tych terenów.

Gleby w granicach gminy są słabej jakości, większość stanowią IV i V klasy bonitacyjne. Gleby III i wyższych klas sporadycznie występują we wschodniej (Miłków, Miłków Kolonia, Glinny Stok) oraz w południowo-zachodniej (Nadzieja, Wierzchowiny). Najstabsze gleby występują w południowej (Nadzieja, Sewerynowka, Gródek), a także pod stawami rybnymi. Przestrzenne rozmieszczenie klas gleb w gminie przedstawiono na poniższej mapie.



Rysunek 4. Klasy bonitacyjne w gminie Siemień w 2020 roku na podstawie mapy zasadniczej gminy Siemień [opracowanie własne]

5.6. Szata roślinna

Znaczne zróżnicowanie gatunkowe flory gminy Siemień wynika z bogatego układu siedlisk występujących na tym terenie. Duży udział powierzchniowy mają tu siedliska wilgotne i mokre związane z obniżeniami terenu oraz dolinami rzecznyymi.

Do osobliwości florystycznych występujących na terenie gminy należy zaliczyć: kotewkę orzech wodny (*Trapa natans*) - roślina podawana w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin. Stanowisko znalezione w Siemieniu jest najbardziej wysuniętym stanowiskiem na północ w Polsce. Lokalizacja tego stanowiska określona została w rejonie między stawami rybnymi Dobosz i Siemień Górny. Jako gatunki zagrożone wyginięciem należy również wymienić: groszek bagienny, goryczka wąskolistna i kruszczyk błotny.

Z gatunków poddanych ochronie całkowitej stwierdzono występowanie: widłaka goździstego, widłaka torfowego, grążela żółtego, rosiczki okrągłolistnej, stoplamka krwistego, stoplamka plamistego, stoplamka szerokolistnego, podkolana białego, podkolana zielonawego, listery jajowatej, kruszczyka szerokolistnego, gnieźnika leśnego oraz grzybów: purchawcy olbrzymiej i sromotnika bezwstydnego.

Z roślin drzewiastych należy wymienić wyspowe występowanie poza naturalnym zasięgiem jodły pospolitej. Najbardziej zwarte stanowisko jodły występuje w kompleksie lasów prywatnych wsi Wola Tulnicka. Pojedyncze przestoje występują tu w wieku 60-70 lat.

Młode pokolenie w wieku do 20 lat występuje tu na całej powierzchni kompleksu leśnego.

5.7. Fauna

Najdokładniejsze dane co do liczebności poszczególnych grup zwierząt z terenu gminy dotyczą ptaków i ostoj zwierząt „Dolina Tyśmienicy”. Badania były prowadzone na w latach 1984-1997 dotyczyły głównie całego kompleksu wodnego Siemień oraz uaktualnione przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków w 2010 roku. Obserwacje ornitologiczne dotyczyły ok. 240 gatunków ptaków, z czego 115 lęgowych i 3 prawdopodobnie lęgowe, a 15 figuruje w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”.

Do najliczniejszych gatunków lęgowych występujących na tym terenie to czajka, rycyk, kulik wielki i derkacz. Dużą różnorodnością gatunkową charakteryzują się zespoły ptaków wróblowych zasiedlających dolinę. Stawy w Siemieniu odgrywają ważną rolę w okresie migracji, szczególnie wiosennych, gdzie odnotowywano takie gatunki jak świstun, rożeniec i batalion. Żeruje tu wiele cennych gatunków, np.: bielik, bocian biały, bocian czarny czy puchacz.

Dolina Tyśmienicy stanowi również ważną ostoję wydry oraz kilku zagrożonych gatunków ryb, m. in. strzebla błotna (*Phoxinus Phoxinus*) zamieszkująca do niedawna stanowisko na terenie gruntów Kolonii Siemień. Wydra zaś opanowała większość cieków wodnych przepływających przez teren gminy. Zarówno Tyśmienica, Piwonia jak i Piskornica są zajęte przez ten gatunek. Pojawiają się również sygnały od prywatnych właścicieli stawów rybnych o ekspansji tego gatunku na stawy. Na stanowiskach badawczych w torfiankach wykryto populacje wspomnianej wyżej strzebli błotnej, licznie występują też wpisane do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt” różanka i piskorz. Płazy reprezentowane są m.in. przez traszkę grzebieniastą i kumaka nizinny. W rzekach Piwonii, Piskornicy i Tyśmienicy obserwowano minogi i raki szlachetne.

W gminie licznie występuje także bóbr europejski, zaś w okolicach wsi Tulniki, Siemień i Żminne stwierdzono żółwia błotnego.

5.8. System przyrodniczy gminy

Podstawowy szkielet systemu przyrodniczego gminy Siemień kształtuje dolina Tyśmienicy oraz lasy Nadleśnictwa Parczew i Radzyń Podlaski. Uzupełnieniem tych elementów pozostają doliny rzek Piskornica, Piwonia, kompleksy lasów prywatnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

W systemie przyrodniczym gminy pod względem hierarchii wartości przyrodniczych można wyróżnić obszary o randze:

- międzynarodowej – obszar Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”,
- krajowej – Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Stawy Siemień”, lasy Nadleśnictwa Radzyń Podlaski w północnej części gminy, Nadleśnictwa Parczew w pozostałej części gminy oraz doliny rzek Piwoni i Piskornicy,
- lokalnej – kompleksy lasów prywatnych, doliny pozostałych cieków wodnych.

System przyrodniczy oparty na dolinach rzecznych zachowuje ciągłość i dzięki temu gwarantuje niezachwianą równowagę ekologiczną. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku kompleksów leśnych, których rozproszenie utrudnia zachowanie płynności ciągów ekologicznych w gminie. Pozostałe tereny, zagospodarowane przez człowieka, tworzą ośrodki osadnicze powiązane układami drogowymi oraz rozległe tereny rolnicze.

W granicach gminy zlokalizowano także fragment Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”. Obejmuje on cały mezoregion geograficzny Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej (Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie) oraz fragmenty Równiny Parczewskiej, Garbu Włodawskiego i Pagórów Chełmskich. Na terenie gminy Siemień obejmuje niemal cały teren położony na południowy wschód

od drogi wojewódzkiej nr 815. Jedynie niewielki fragment w miejscowości Glinny Stok (przy granicy gminy) nie znajduje się w granicach Transgranicznego Rezerwatu Biosfery.

5.9. Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Część obszaru gminy Siemień leży w granicach korytarzy ekologicznych opracowanych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Są to obszary o wysokich walorach przyrodniczych, sprzyjających integracji działań w kierunku ochrony bioróżnorodności gatunkowej.

W krajowym systemie przyrodniczym teren ten stanowi korytarz główny – Dolina Dolnego Wieprza oznaczona symbolem GKPdC-3A oraz korytarz krajowy – Lasy Chotyłowskie oznaczone symbolem KPnC-3D. Są to obszary skupiające liczne gatunki fauny i flory, w tym rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Sieć ekologiczna w postaci korytarzy ekologicznych nie mają znaczenia prawnego dla przyrody, ale są ważnym elementem składającym się na system przyrodniczy gminy, zarówno w aspekcie lokalnym, jak i krajowym.

Dolina rzeki Tyśmienicy stanowi ważną ostoję dla zwierząt, w szczególności awifauny i jest objęta ochroną prawną (Natura 2000). Ponadto na Stawach Siemieńskich utworzono Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy.

O walorach krajobrazowych decydują czynniki naturalne w postaci rzeźby terenu, elementy pokrycia naturalnego (las i różne formy zieleni) oraz czynniki antropogeniczne, mające swój wyraz w historycznym i współczesnym zagospodarowaniu terenu.

Na obszarze gminy występują cztery główne typy krajobrazów przyrodniczych: wodny, dolinny i rolniczy. Krajobrazy leśne, mimo lesistości na poziomie 12,7% również stanowią cenny element krajobrazu gminy. Centralną część gminy zajmuje kompleks Stawów Siemień i stanowi on jeden z najbardziej wyrazistych i cennych komponentów krajobrazu. Podobną rolę odgrywa Dolina Tyśmienicy przecinająca gminę. Pod względem ciągłości przyrodniczej znacznie korzystniejsza pozostaje północno-zachodnia, centralna i południowo-wschodnia część gminy. Na pozostałych obszarach tereny leśne tworzą wyspy o utrudnionych powiązaniach ekologicznych, powodując częściową izolację niewielkich siedlisk.

Pod względem przyrodniczym najcenniejsza jest Dolina Tyśmienicy wraz z kompleksem Stawów Siemieńskich i innych małych zbiorników wodnych w okolicach miejscowości Siemień, Żminne i Jezioro. Występują tu także zabagnione łąki stanowiące miejsca lęgowe ptaków oraz torfowiska. Uzupełnieniem są przekształcone doliny Piwonii i Piskornicy, gdzie doliny zostały zmeliorowane, a koryta rzeki uregulowane. Jedynie Piwonia zachowała cechy naturalnego przebiegu rzeki nizinnej z licznymi meandrami.

Pozostała część gminy charakteryzuje się krajobrazem kulturowym z zabudową zagrodową, polami uprawnymi oraz trwałymi użytkami zielonymi.

5.10. Stan ochrony prawnej zasobów przyrodniczych

Natura 2000

Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB060004 „Dolina Tyśmienicy” zajmuje powierzchnię 7 364 ha, z czego 1 555,8 ha w granicach gminy Siemień. Podstawowym celem ustanowienia obszaru jest ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, przywracanie zniszczonych oraz tworzenie nowych biotopów.

Obszar chroniony Natura 2000 związany jest ściśle z doliną rzeki Tyśmienicy, która ma swe źródło w Jeziorze Rogóźno, położonym na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. W granicach Obszaru Specjalnej Ochrony (OSO) znajduje się Staw Siemień, który jest największym niezagospodarowanym turystycznie zbiornikiem wodnym na terenie Lubelszczyzny. Sama dolina Tyśmienicy na terenie gminy ma bardzo zmienną szerokość, a w jej granicach znajduje się małe grupy stawów rybnych, torfianek i starorzeczy, a także duży kompleks stawów hodowlanych w Siemieniu. Warunki wodne doliny Tyśmienicy zostały zaburzone przez melioracje odwadniające, zaś koryto rzeki zostało uregulowane, co również wpłynęło na poziom wód w granicach obszaru chronionego. Osuszenie terenu oraz zaniechanie koszenia traw są przyczyną postępującej tu wtórnej sukcesji – zarastania siedlisk łąkowych, co jest przyczyną wycofywania się wielu gatunków ptaków.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 roku, dla Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy” został ustanowiony plan zadań ochronnych. Do zadań ochronnych dla poszczególnych gatunków objętych ochroną zaliczono:

- utrzymanie populacji lęgowej i biotopu lęgowego – bączek, podgorzałka, błotniak stawowy, zielonka, derkacz, rybitwa rzeczna, puchacz, uszatka błotna, podrózniczek, gęgawa, cyranka, rycyk, kulik wielki, krwawodziób,
- utrzymanie biotopu lęgowego – błotniak łąkowy, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna,
- utrzymanie biotopu lęgowego i żerowiskowego – mewa biała, perkoz, świstun, krakwa, wąsatka,
- utrzymanie biotopu żerowiskowego w stanie otwartym – bocian czarny,
- uzupełnianie wiedzy na temat występowania i stanu zachowania gatunku w obszarze – wszystkie gatunki.

Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stawy Siemień” o pow. 621,48 ha, którego celem ochrony jest zespół stawów rybnych. Obszar ten w celu zachowania jednej z najciekawszych i ważnych ostoi ptactwa wodno-błotnego na Lubelszczyźnie, w 1998 roku Rozporządzeniem Wojewody Białkopodlaskiego Nr 90 z dnia 23 listopada 1998 r. został objęty ochroną prawną w randze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Charakteryzuje się bogatą fauną i wysokimi walorami krajobrazowymi.

Pomniki Przyrody

Na obszarze gminy występują obiekty objęte ochroną prawną będące pomnikami przyrody. Wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Pomniki przyrody w gminie Siemień [GDOŚ 2020, opracowanie własne]

L.p.	Nazwa	Położenie	Wymiary (l – obwód, h – wysokość)
1.	Jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i>	Rośnie w północnej części zabytkowego parku w Siemieniu	l = 383 cm, h = 31 m.
2.	Jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i>	Rośnie przy rowie zasilającym staw w zabytkowym parku w Siemieniu	l = 352 cm, h = 30 m.
3.	Jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i>	Rośnie przy podjeździe do zabytkowego parku w Siemieniu	l = 424 cm, h = 29 m.
4.	Jesion wyniosły – <i>Fraxinus excelsior</i>	Rośnie w południowo-wschodniej części zabytkowego parku w Siemieniu	l = 342 cm, h = 28 m.

5.	Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	Rośnie w poboczu drogi powiatowej 1610L Siemień-Tyśmienica, działka nr 357/1, obręb Wola Tulnicka	l = 361 cm, h = 18 m.
----	---	---	--------------------------

5.11. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Zagrożenia poszczególnych elementów środowiska można podzielić na czynniki naturalne oraz związane z działalnością człowieka.

Zagrożenia naturalne związane są z wpływem czynników środowiskowych i klimatycznych na kształt poszczególnych komponentów przyrodniczych. Procesy przekształcające środowisko zachodzą często w sposób ciągły, na przestrzeni wielu lat, a ich efekty mogą wydawać się początkowo niewielkie. Jednak po pewnym czasie mogą doprowadzić do powstania poważnych zmian w środowisku.

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska zalicza się stany powodziowe. W roku 2013 na stronie portalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opublikowano mapy zagrożenia powodziowego, a następnie zostały one zaktualizowane w 2020 roku. Na tych mapach największe zagrożenie na obszarze gminy wiąże się w największym stopniu z rzeką Tyśmienicą i Piwonią.

W granicach terenów objętych zmianą Studium nie występują osuwiska oraz obszary narażone na ryzyko osuwania się mas ziemnych.

Zagrożenia antropogeniczne związane są zaś ściśle z działalnością człowieka. Najistotniejszymi źródłami zagrożeń dla środowiska przyrodniczego gminy Siemień są:

- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa ściekowa,
- powierzchniowa eksploatacja surowców naturalnych,
- intensywny rozwój osadnictwa.

Niemal wszyscy mieszkańcy na terenie gminy posiadają dostęp do sieci wodociągowej (94,5% mieszkańców), natomiast do zbiorcza sieć kanalizacyjna jest dostępna dla zaledwie 34,4% osób zamieszkujących gminę [GUS, 2021]. Niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna stwarza istotne zagrożenia zanieczyszczenia zarówno dla wód powierzchniowych jak i podziemnych.

Powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych, związanych głównie z kruszywami skalnymi ma istotny wpływ na rzeźbę terenu oraz zakłócenie stosunków wodnych. Na obszarze gminy Siemień wydobywanie surowców jest istotnym zagrożeniem ze względu na uwarunkowania geologiczne i obecność terenów o wysokim potencjale wystąpienia surowców skalnych.

Istniejące osadnictwo jak i jego rozwój wiąże się z emisją zanieczyszczeń powietrza z indywidualnych źródeł grzewczych, trwałym przekształcaniem i uszczuplaniem terenów otwartych (w tym dolin rzecznych) ograniczającym drożność i ciągłość systemu przyrodniczego gminy.

Na znaczne zanieczyszczenie wód i gleb, obok braku właściwie rozwiniętej gospodarki wodno-ściekowej, wpływa niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci w lasach. Mimo, iż w gminie nie stwierdzono występowania dzikich wysypisk śmieci nie można wykluczyć ryzyka powstania takich w przyszłości.

Melioracja niemal wszystkich dolin rzecznych na obszarze gminy spowodowała okresowe przesuszanie gruntów, co może powodować znaczne niebezpieczeństwo dla obszarów torfowiskowych. Największe negatywne skutki melioracji dotyczą przede wszystkim obszar Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”, gdzie melioracje przeprowadzono w celu prowadzenia intensywnej gospodarki łąkarskiej. Zaniechanie

wypasu i koszenia powoduje jednak wtórne zabagnienie obszaru oraz opanowanie obszaru przez wysokie turzycy i trzcinowiska.

Na stan powietrza na terenie gminy wpływa w zdecydowanej mierze emisja zanieczyszczeń energetycznych z indywidualnych źródeł grzewczych, z głównych emitatorów zanieczyszczeń zlokalizowanych na terenie gminy oraz w mniejszym stopniu wzrastający ruch samochodowy na głównych ciągach komunikacyjnych.

5.12. Kolizje przestrzenne

Dotychczasowe działania inwestycyjne na terenie gminy nie wytworzyły znaczących kolizji przestrzennych mających wpływ na funkcjonowanie środowiska. Nie mniej jednak, wśród zidentyfikowanych kolizji możemy wymienić presję urbanizacyjną na tereny otwarte w gminie tj. zabudowę lokalizowaną na przebiegu korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek: Tyśmienicy, Piwonii, Piskornicy. Drugą grupą kolizji przestrzennych jest przebieg tras komunikacyjnych drogowych i kolejowych przecinający obszary cenne przyrodniczo podlegające ochronie prawnej oraz planistycznej, w tym wspomniane wyżej korytarze ekologiczne. Znaczenie tychże kolizji rośnie z uwagi na wzrastające natężenie ruchu komunikacyjnego.

5.13. Wnioski wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego

Gmina Siemień charakteryzuje się umiarkowanym poziomem stanu zachowania naturalnego środowiska przyrodniczego, na który w największym stopniu wpłynęło uregulowanie koryt najważniejszych rzek na obszarze gminy (Tyśmienica, Piskornica, częściowo Piwonia). Istotnym czynnikiem jest również ograniczenie drożności korytarzy ekologicznych przez główne ciągi komunikacyjne gminy (drogi wojewódzkie nr 814, 815, linia kolejowa nr 30).

Stwarza on jednak podstawę przyjaznych dla mieszkańców warunków zamieszkania. Wyodrębniony system przyrodniczy gminy poddawany presji urbanistycznej, wymaga podejmowania działań służących utrzymaniu i przywracaniu naturalnych warunków poszczególnych komponentów środowiska.

5.14. Możliwości i ograniczenia rozwoju głównych funkcji gminy

Podstawowy układ systemu przyrodniczego gminy Siemień kształtuje dolina Tyśmienicy oraz lasy Nadleśnictwa Parczew i Radzyń Podlaski. Uzupełnieniem tych elementów pozostają doliny rzek Piskornica, Piwonia, kompleksy lasów prywatnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. System przyrodniczy zachowuje ciągłość mimo barier wynikających z przebiegu ciągów komunikacyjnych (drogi wojewódzkie, linie kolejowe). Dzięki powyższemu równowaga ekologiczna pozostaje zachowana. Pozostałe tereny zagospodarowane przez człowieka tworzą ośrodki osadnicze powiązane układami drogowymi oraz rozległe tereny rolnicze. Ten schemat zagospodarowania przestrzennego gminy wykazuje walory krajobrazowe i zaleca się jego zachowanie.

Warunki fizjograficzne są w większości korzystne dla rozwoju osadnictwa. Przy kształtowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy należy zwrócić uwagę na zachowanie zalewowej części dolin rzecznych, obszarów występowania wysokich poziomów wód gruntowych oraz gleb chronionych, lasów i terenów udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Wskazane jest aby rozwój osadnictwa w gminie odbywał się poprzez zwiększenie intensywności zabudowy na terenach już zainwestowanych, na terenach o mniej istotnych funkcjach przyrodniczych i ekologicznych oraz na terenach występowania gleb o niskiej wartości produkcyjnej.

System przyrodniczy gminy nie jest korzystny dla scalania jednostek osadniczych, które może skutkować przerwaniem korytarzy ekologicznych i pogarszaniem warunków aerosanitarnych, jednakże wskazane jest koncentracja rozproszonej zabudowy w zwarte jednostki osadnicze.

Gmina charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami fizjograficznymi dla rozwoju rolnictwa. Najkorzystniejsze warunki występują w północnej, centralnej i zachodniej części gminy, gdzie gleby wykazują największą przydatność rolniczą. Funkcja rolnicza musi być podporządkowana uwarunkowaniom przyrodniczym. Dla zachowania ciągłości systemu przyrodniczego wskazane jest urozmaicanie przestrzeni użytków rolnych skupiskami zieleni krzewiastej lub drzewiastej. Wskazane jest także powrót do użytkowania trwałych użytków zielonych w celu wzbogacenia bioróżnorodności. Zaniechanie działalności na trwałych użytkach zielonych spowodowało ponowne zabagnienie tych terenów. Znaczną część doliny opanowały zbiorowiska wysokich turzyc i trzcinowiska co doprowadziło do utraty miejsc gniazdowania dla siewek oraz pogorszenie żerowisk dla ptaków szponiastych.

Rozwój funkcji produkcji przemysłowej z uwagi na znaczną powierzchnię gminy objętą obowiązującą bądź projektowaną ochroną prawną, oraz cenność tych terenów jest znacznie ograniczony i na większości obszaru gminy niewskazany. Nie mniej jednak, rozwój aktywności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań ekofizjograficznych nie powinien stanowić zagrożenia dla środowiska i pogorszenia warunków zamieszkiwania.

Duża atrakcyjność przyrodnicza gminy, jak również położenie w bliskiej odległości miasta Parczewa i Lubartowa wskazuje na predyspozycje rozwoju rekreacji, głównie o charakterze wypoczynku popołudniowego i weekendowego. Wskazane byłoby wzbogacenie i rozwinięcie bazy rekreacyjnej, również o urządzenia niezbędne dla uprawiania różnorodnych form aktywnego odpoczynku. Preferowaną formą aktywizacji gospodarczej terenu gminy może być agroturystyka, która może rozwijać się we wszystkich miejscowościach.

Formy użytkowania terenów powinny być pochodną struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Ocenę przydatności środowiska dla różnych rodzajów użytkowania i zagospodarowania rozpatrzono w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska:

- 1) Pod względem budowy geologicznej, budowa geologiczna nie stwarza istotnych ograniczeń w sposobie zagospodarowania terenu na większości obszaru gminy. Wyjątek stanowią tereny położone na glebach pochodzenia organicznego – czwartorzędowe torfy i namuły torfiaste występujące w dolinach Tyśmienicy, Piwonii i Piskornicy. W rejonie wsi Jezioro, Żminne oraz Glinny Stok występuje duże nachylenie terenu, co może powodować ryzyko wystąpienia zjawisk związanych z osuwaniem się mas ziemnych. Na obszarze gminy udokumentowano złoża kopalin, które podlegają ochronie przed zainwestowaniem.
- 2) Pod względem warunków hydrograficznych, uwarunkowania są korzystne dla rozwoju osadnictwa. Gmina charakteryzuje się małym udziałem terenów o niekorzystnych dla osadnictwa warunkach gruntowo-wodnych i klimatyczno-zdrowotnych (stagnacja chłodnego i wilgotnego powietrza, częste mgły). Tereny położone w dolinach rzek i obniżeniach, gdzie głębokość wód gruntowych sięga do 4 m pod poziomem terenu pokrywają się w większości z terenami, na których budownictwo nie jest wskazane z powodów uwarunkowań geologicznych.
- 3) Pod względem zasobów glebowych – na obszarze gminy dominują gleby średniej i słabej jakości (IV-V klasa bonitacyjna). Gleby wysokiej jakości stanowią zaledwie niewielki odsetek gruntów rolnych występujących w gminie. Gleby kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego występują głównie w zachodniej, centralnej i północnej części gminy, które wskazuje się pozostawić w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu. Ograniczenie dla swobodnego rozwoju przestrzennego stanowią także obszary występowania gleb organicznych.
- 4) Pod względem zasobów przyrodniczych, system przyrodniczy gminy Siemień tworzą obszary prawnej ochrony: Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB060004 „Dolina Tyśmienicy”, Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stawy Siemień”, pomniki przyrody, a także doliny rzek

Tyśmienica, Piwonia, Piskornica i innych mniejszych cieków wodnych na obszarze gminy. W granicach gminy zlokalizowano także fragment Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”. Mniejszą rolę odgrywają lasy, zarośla śródpolne i łąkowe ze względu na małe kompleksy zadrzewień z utrudnionymi powiązaniami między nimi. Obszary prawnej ochrony determinują sposób użytkowania terenów zgodnie z przepisami prawa natomiast w celu zachowania różnorodności przyrodniczej istnieje potrzeba ograniczenia rozwoju osadnictwa na pozostałych terenach cennych przyrodniczo.

6. Uwarunkowania kulturowe

6.1. Rys historyczny

Najstarsze zapisy osadnictwa pochodzą z czasów neolitu. Leżące wokół Siemienia tereny były ściśle związane z historią Parczewa. Niewątpliwie stanowiły one obszary o mniejszym znaczeniu gospodarczym, fakt ten powodował mniejszy udział obszarów wokół Siemienia w najdawniejszych wydarzeniach historycznych. Z historycznego punktu widzenia dzisiejsza gmina Siemień to obszar posiadający interesującą historię najnowszą.

W polskiej literaturze historycznej, niezależnie od okresów utrwalił się pogląd, że ziemie leżące wokół Parczewa, a w następnych stuleciach tworzące jednostkę geograficzno-polityczną nazwaną Lubelszczyzną, stanowiły rubież, na której ścierały się wpływy Słowian zachodnich i wschodnich. Już w średniowieczu przechodził przez gminę trakt handlowy z Zachodu na Wschód oraz ważna, aż do czasu przeniesienia stolicy z Krakowa do Warszawy, droga komunikacyjna z Polski na Litwę i do Moskwy.

Większość wsi na terenie gminy powstała w okresie nowożytnym, tylko nieliczne założono w okresie średniowiecznym, większości uznano samodzielność administracyjną dopiero w XIX i XX w. Transformacje własnościowe pocz. XIX spowodowały powstanie samodzielnego zespołu dworsko-parkowego w Siemieniu, Glinnym Stoku oraz Żminnem.

Słabość ekonomiczna tychże obszarów, wzrost w 2 poł. XIX w. znaczenia ludności chłopskiej, zaowocował dwoma formami parcelacji XIX-wiecznych gruntów państwowych i wspólnotowych oraz XX-wiecznych z lat 20 i 30. Szczególne znaczenie dla rozwoju osadnictwa na terenie gminy ma faza druga, w jej wyniku większość wsi powiększyła się o tzw. Kolonie.

Cechą wartą podkreślenia jest brak trwałej sieci parafialnej, która na tym obszarze wykształciła się dopiero w 1 połowie XX w. (Siemień 1934 r.). Cały obszar gminy, od średniowiecza, administrowany był do 1790 przez diecezję krakowską archidiakoniat lubelski.

6.2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Siemień występują obiekty zabytkowe objęte ścisłą ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków. Należą do nich:

- Założenie dworsko-ogrodowe (A/1421) w Glinnym Stoku, w skład którego wchodzi: dwór, park, sad, aleja dojazdowa,
- Założenie dworsko-ogrodowe (A/975) w Siemieniu, do którego należą: dwór, park, a także figura przydrożna w kształcie słupa,
- Figura przydrożna w kształcie słupa przy ul. Kasztanowej w Siemieniu (A/1638) wraz z gruntem pod zabytkiem, w obrysie murów zewn.,
- Młyn wodny w Siemieniu (A/1032) wraz z wyposażeniem wnętrza,
- Park dworski (o powierzchni 2,35ha, odp. działce nr 449/1) – Żminne (A/8).

6.3. Obiekty wpisane do ewidencji zabytków

Na obszarze gminy znajdują się także obiekty niewpisane do rejestru zabytków, lecz ze względu na znacząco wartość historyczną i kulturową ujęte zostały w ewidencji zabytków. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji.

W Gminnej ewidencji zabytków gminy Siemień dla cmentarza epidemicznego w Gródku i cmentarza epidemicznego w Tulnikach, z uwagi na brak jakichkolwiek naziemnych form upamiętnienia i ujęcie ich w wykazie zabytków archeologicznych nie zostały założone odrębne karty ewidencyjne.

Tabela 3. Wykaz zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Siemień [Dane UG Siemień 2018, opracowanie własne]

Miejscowość	Nazwa	Czas powstania	Lokalizacja	Wojewódzka ewidencja zabytków
Glinny Stok	krzyż	XX w.	dz. Nr 54	Nie
Juliopol	krzyż i głaz pamiątkowy w miejscu lokalizacji nieistniejącego kościoła ewangelickiego	2002 r. (data na tablicy pamiątkowej)	dz. Nr 136/2	Nie
Miłków Kolonia	czworak	poł. XIX w.	dz. Nr 45/2, 46, 47	Tak
	dwór	poł. XIX w., przebudowany po 1950 r.	dz. Nr 20, 21	Tak
	kaplica	1923 r.	dz. Nr 236	Tak
	obora I	I. 20-30 XX w.	dz. Nr 45/2	Nie
	obora II	I. 20-30 XX w.	dz. Nr 45/2	Nie
	spichlerz	I. 20-30 XX w.	dz. Nr 45/1	Tak
	stodoła	I. 20-30 XX w.	dz. Nr 45/1, 45/2	Nie
Pomyków	kapliczka	1954 r.	przy drodze z Siemienia w kierunku Wólki Siemieńskiej	Nie
Sewerynowka	cmentarz ewangelicki	XIX w.	dz. Nr 11	Tak
	dom	k. XIX w.	dz. Nr 260	Nie
Siemień	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	pocz. XX w.	dz. Nr 218	Tak
	kapliczka z figurą Chrystusa Frasobliwego	1770 r.	dz. Nr 141	Tak
	kapliczka z figurą Jana Nepomucena	II poł. XVIII w.	dz. Nr 50/7	Tak
	kościół rzymskokatolicki pw. Przemienienia Pańskiego, ob. kaplica	1931 r.	dz. Nr 158/1	Tak
	obora folwarczna	XIX/XX w.	dz. Nr 45	Nie
	plebania, ob. Budynek mieszkalny	XX w.	dz. Nr 56/9	Tak

Tulniki	krzyż	XX w.	dz. Nr przy drodze z Władysławowa do Tulnik (pd. część wsi), w sąsiedztwie domu 52	Nie
	krzyże	XX w.	przy drodze z Władysławowa do Tulnik (pd. część wsi)	Nie
Wólka Siemieńska	cmentarz ewangelicki	XIX w.	dz. Nr 336	Tak
Żminne	spichlerz (pozostałości) w zespole dworskim	1912 r.	dz. Nr 449/2	Tak

6.4. Stanowiska archeologiczne

Na obszarze gminy Siemień zarejestrowano niżej wymienione stanowiska archeologiczne.

Tabela 4. Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Siemień [Dane UG Siemień 2018, opracowanie własne]

I.p.	Obręb ewidencyjny ^{*)}	Zdjęcia AZP	Nr stanowiska
1.	Jezioro (Kolonia Żmiarki)	68/83	10/1
2.	Amelin	69/82	1/1
3.	Jezioro	69/83	37/2
4.	Jezioro	69/83	38/3
5.	Jezioro	69/83	39/4
6.	Jezioro	69/83	41/5
7.	Łubka	69/83	16/1
8.	Miłków (Miłków-Kolonia)	69/83	10/3
9.	Miłków (Miłków-Kolonia)	69/83	14/4
10.	Miłków (Miłków-Kolonia)	69/83	15/5
11.	Miłków (Miłków-Podl.)	69/83	11/1
12.	Glinny Stok (Ostrowik)	69/83	12/1
13.	Glinny Stok (Ostrowik)	69/83	13/2
14.	PGR-RYB Siemień (Siemień)	69/83	3/3
15.	Siemień	69/83	33/8
16.	Siemień	69/83	34/9
17.	Siemień	69/83	35/10
18.	PGR-RYB Siemień (Siemień-Kol.)	69/83	30/1
19.	PGR-RYB Siemień (Siemień-Kol.)	69/83	31/2
20.	PGR-RYB Siemień (Siemień-Kol.)	69/83	32/3
21.	Wólka Siemieńska	69/83	19/3
22.	Wólka Siemieńska	69/83	20/4
23.	Wólka Siemieńska	69/83	21/5
24.	Wólka Siemieńska	69/83	22/6
25.	Wólka Siemieńska	69/83	23/7

26.	Pomyków (Wólka Siemieńska)	69/83	24/8
27.	PGR-RYB Siemień (Wólka Siemieńska)	69/83	25/9
28.	PGR-RYB Siemień (Wólka Siemieńska)	69/83	26/10
29.	Pomyków (Wólka Siemieńska)	69/83	27/11
30.	Pomyków (Wólka Siemieńska)	69/83	28/12
31.	PGR-RYB Siemień (Wólka Siemieńska)	69/83	29/13
32.	Wólka Siemieńska	69/83	40/14
33.	Żminne	69/83	9/1
34.	Żminne	69/83	36/2
35.	Miłków Kolonia (Miłków	69/84	26/1
36.	Miłków	69/84	27/2
37.	Miłków	69/84	29/3
38.	Miłków Kolonia	69/84	25/1
39.	Miłków Kolonia	69/84	39/2
40.	Gródek Szlachecki (Gródek)	70/83	5/2
41.	Gródek Szlachecki (Gródek)	70/83	6/3
42.	Gródek Szlachecki (Gródek)	70/83	8/5
43.	Nadzieja	70/83	3/1
44.	Sewerynówka	70/83	4/1
45.	Sewerynówka	70/83	7/2
46.	Tulniki	70/83	2/1
47.	Wola Tulnicka	70/83	9/1
48.	Wola Tulnicka	70/83	10/2

*) W nawiasie podano nazwę miejscowości wpisaną w karcie.

6.5. Cmentarze

Na obszarze gminy Siemień znajdują się jeden cmentarz w miejscowości Siemień:

- administrator: Kościół Katolicki,
- rodzaj cmentarza: rzymsko-katolicki.

6.6. Analiza krajobrazowo-widokowa

Walory krajobrazowe gminy kształtują następujące komponenty:

- różnorodna szata roślinna, stanowiąca naturalne pokrycie terenu,
- układy przestrzenne jednostek osadniczych oraz zespoły zabytkowe,
- osie kompozycyjne, dominanty przestrzenne, wnętrza krajobrazowe, przedpola ekspozycji,
- obiekty dysharmonijne w krajobrazie.

Krajobraz kulturowy zdefiniowano jako ukształtowany przez człowieka krajobraz, wymagający stałych zabiegów w celu jego trwałego utrzymania. Najważniejszymi elementami kształtującymi krajobraz kulturowy na obszarze gminy są zwarta lub rozproszona zabudowa wiejska, użytki rolne (pola uprawne, łąki, pastwiska) oraz kompleks stawów rybnych.

Większość z miejscowości w gminie charakteryzują się krajobrazem o czytelnym historycznym układzie kompozycji, ale zaniedbanie stanu zachowania zabudowy tradycyjnej. Miejscowości położone w strefie oddziaływania miast (Glinny Stok, Miłków, Miłków Kolonia) cechuje krajobraz współczesny o nieczytelnym lub słabo czytelnym układzie kompozycji i zdegradowanej zabudowie tradycyjnej. Zachodzą tu procesy suburbanizacji powodujące zanik wiejskiego charakteru zabudowy na rzecz zabudowy podmiejskiej, czasami rezydencjonalnej.

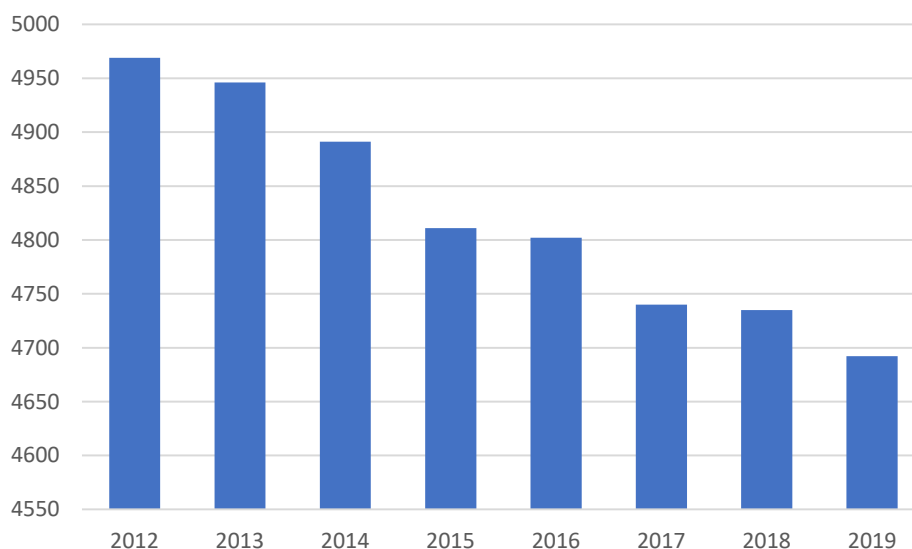
W postrzeganiu krajobrazu kulturowego gminy wyjątkową rolę pełnią wyróżniki o cechach niepowtarzalnych. Do nich należą dominanty takie jak: kościoły wraz z otoczeniem w Siemieniu oraz zespoły dworsko-parkowe w Siemieniu, Glinnym Stoku i Żminnem. Oprócz nich charakterystyczne dla otoczenia są subdominanty i akcenty – kaplice, kapliczki i krzyże przydrożne. Stawy rybne w Siemieniu stanowią natomiast bardzo rozległe przedpola ekspozycji warunkujące walory estetyczne krajobrazu kultur.

Równie dostrzegalne, lecz dysharmonizujące przestrzeń obiekty to głównie linie energetyczne (głównie wysokiego napięcia), maszty telekomunikacyjne, wielkopowierzchniowe ферmy hodowlane oraz istniejąca linia kolejowa.

7. Demograficzno-społeczne uwarunkowania rozwoju

7.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie przestrzenne

Na podstawie danych statystycznych uzyskanych z Urzędu Gminy w Siemieniu w 2019 roku gminę zamieszkiwały 4 692 osoby. Do oceny zmian liczby ludności wykorzystane zostały dane z lat 2012-2019 uzyskane z Urzędu Gminy. W 2012 roku ludność gminy liczyła 4 969 osób i na przestrzeni analizowanego okresu następował systematyczny spadek liczby ludności. Nieznaczne zatrzymanie trendu wystąpiło jedynie w latach 2015-2016 i 2017-2018, lecz w 2019 roku liczba ludności ponownie spadła. W latach 2012-2019 liczba mieszkańców gminy spadła o 277 osoby co stanowi blisko 6% stanu wyjściowego z 2012 roku.



Rysunek 5. Zmiany liczby ludności w latach 2012-2019 [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Spadek liczby ludności na obszarze gminy nie był równomierny. Biorąc pod uwagę średnie zmiany liczby ludności w okresie 2012-2019 najszybciej wyludniającymi obrębami były Jezioro, Żminne, Tułniki i Gródek Szlachecki, czyli obręby ewidencyjne położone w północnej i południowej części gminy (średni

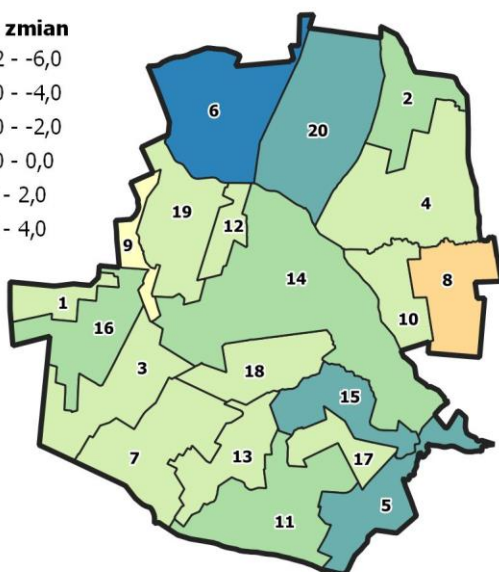
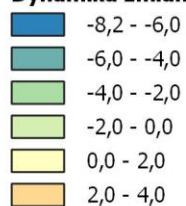
spadek poniżej 4 os./rok). Dodatkowo saldo liczby ludności w okresie 2012-2019 odnotowano jedynie w obrębach Łubka i Kol. Miłków.

Tabela 5. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w gminie Siemień w podziale na obręby ewidencyjne [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Obręb	Liczba ludności	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia
Amelin	116	1,84	63,02
Augustówka	81	3,84	21,09
Działyń	181	5,76	31,41
Glinny Stok	402	9,58	41,97
Gródek	551	4,94	111,64
Jezioro	423	8,49	49,82
Juliopol	309	6,81	45,37
Kol. Miłków	260	4,61	56,37
Łubka	66	1,55	42,51
Miłków	210	3,18	66,04
Nadzieja	203	7,47	27,18
Pomyków	56	1,57	35,65
Sewerynowka	167	4,01	41,61
Siemień ^{*)}	566	17,09	33,13
Tulniki	165	3,75	44,03
Wierzchowiny	238	5,03	47,31
Władysławów	90	2,19	41,16
Wola Tulnicka	169	4,13	40,91
Wólka Siemieńska	192	5,55	34,61
Żminne	247	9,82	25,15
Gmina	4 692	111,24	42,18

^{*)} Dane statystyczne obejmują obręby Siemień, Kolonia Siemień i PGR-RYB Siemień

Dynamika zmian

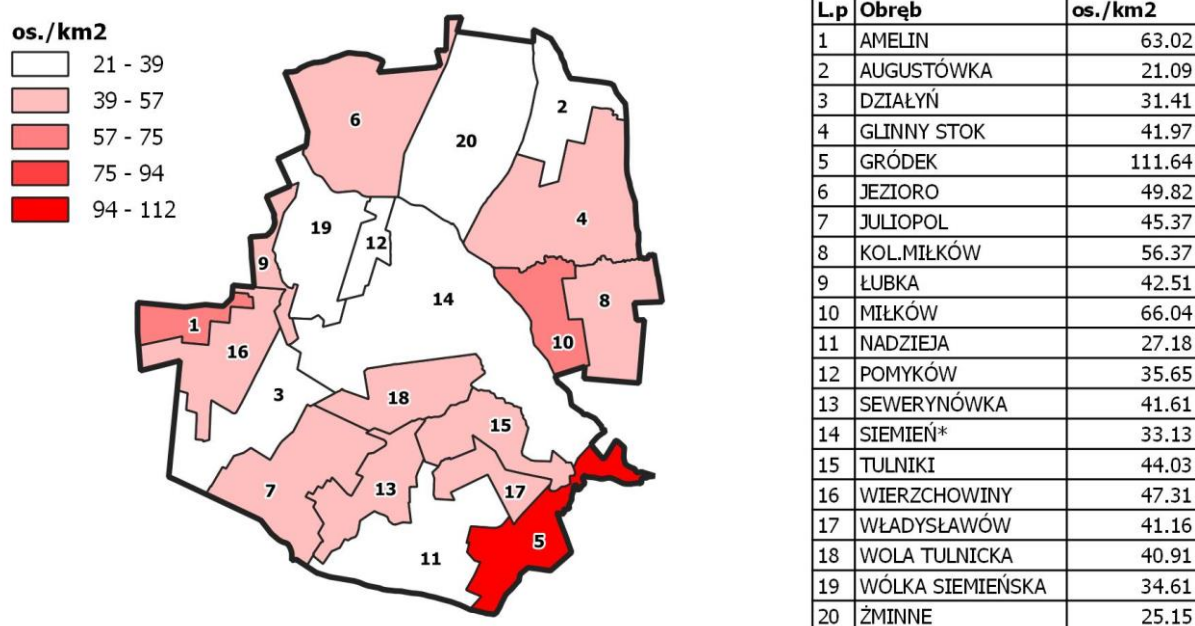


L.p	Obręb	os./rok
1	AMELIN	-0.9
2	AUGUSTÓWKA	-2.04
3	DZIAŁYŃ	-0.92
4	GLINNY STOK	-1.3
5	GRÓDEK	-4.54
6	JEZIORO	-8.21
7	JULIOPOL	-1.32
8	KOL.MIŁKÓW	2.65
9	ŁUBKA	0.96
10	MIŁKÓW	-1.31
11	NADZIEJA	-3.68
12	POMYKÓW	-1.27
13	SEWERYNÓWKA	-0.11
14	SIEMIEN*	-2.52
15	TULNIKI	-4.82
16	WIERZCHOWINY	-2.21
17	WŁADYSŁAWÓW	-1.74
18	WOLA TULNICKA	-1.81
19	WÓŁKA SIEMIENSKA	-1.96
20	ŻMINNE	-4.1

Rysunek 6. Średnie roczne zmiany liczby ludności w gminie Siemień w latach 2012-2019 – przestrzenne rozmieszczenie [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Rozkład przestrzenny liczby mieszkańców w obszarze gminy jest wyraźnie zróżnicowany. Do najbardziej zaludnionych należą sołectwa położone w południowej, centralnej i wschodniej części gminy: Juliopol (309), Glinny Stok (402), Gródek Szlachecki (551) i Siemień (566). Najślabiej zaludnione tereny gminy położone są w jej zachodniej części – Łubka, Pomyków (poniżej 70 mieszkańców).

Gmina Siemień należy do obszarów o relatywnie niskim wskaźniku gęstości zaludnienia. Średnia wartość dla gminy wynosi 42,18 osoby/km² i jest ona wyższa od średniej gęstości zaludnienia dla powiatu parczewskiego (36,71 osób/km²), lecz niższa od średniej dla województwa lubelskiego, która wynosi 84,29 osób/km².



Rysunek 7. Gęstość zaludnienia w obszarach ewidencyjnych w gminie Siemień w roku 2019 – przestrzenne rozmieszczenie [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Najgęściej zaludnione sołectwa zlokalizowane są we wschodniej części gminy, która jest w granicach oddziaływania miasta Parczewa (Miłków, Gródek), natomiast najrzadziej zaludniona jest centralna część gminy (Siemień). Fakt ten wynika głównie z dużych powierzchni stawów rybnych w Siemieniu, rozległej, niezabudowanej doliny Tyśmienicy, a także dużej powierzchni obszaru (ponad 17 km²).

7.2. Procesy demograficzne

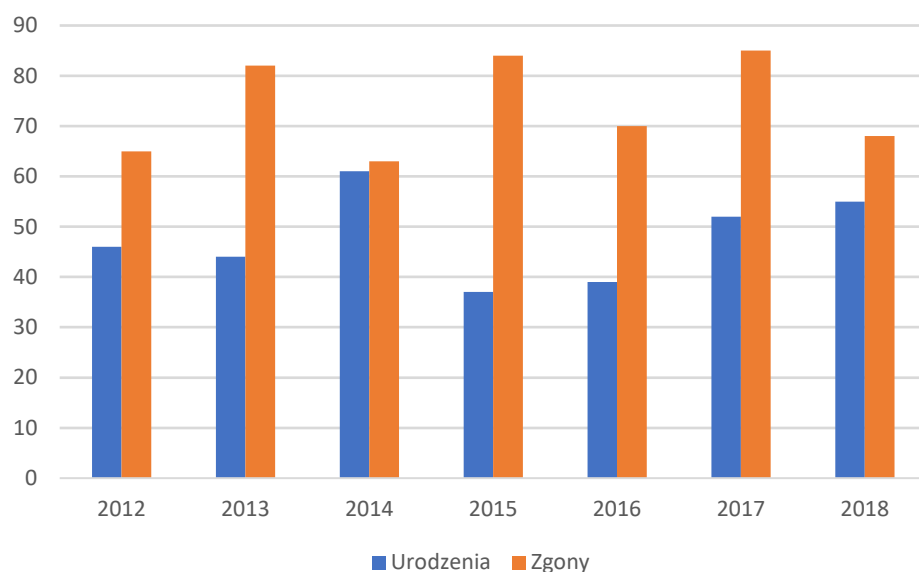
7.2.1. Ruch naturalny ludności

Według stanu z roku 2018 roku na terenie gminy Siemień zarejestrowano 55 urodzeń oraz 68 zgonów. W latach 2012-2018 w przypadku liczby urodzeń występuje nieznaczny trend wzrostowy mimo dość znacznym wahaniom w krótszych okresach. W ostatnich latach wzrost liczby urodzeń jest bardziej regularny przez co przyrost naturalny znacząco zbliżył się do wartości zerowych.

W przypadku zgonów, ich liczba ulega wahaniom z roku na rok, lecz i tutaj w dłuższej perspektywie czasowej występuje wzrost ich liczby. Z uwagi na bardzo zbliżone trendy zarówno w przypadku liczby urodzeń jak i liczby zgonów nie przewiduje się w przyszłości znaczących zmian procesów demograficznych związanych z ruchem naturalnym ludności.

Tabela 6. Ruch naturalny ludności w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020]

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia	46	44	61	37	39	52	55
Zgony	65	82	63	84	70	85	68
Przyrost naturalny	-19	-38	-2	-47	-31	-33	-13
Ludność ogółem	4969	4946	4891	4811	4802	4740	4735
Wsp. Przyrostu naturalnego	-3,82	-7,68	-0,41	-9,77	-6,46	-6,96	-2,75



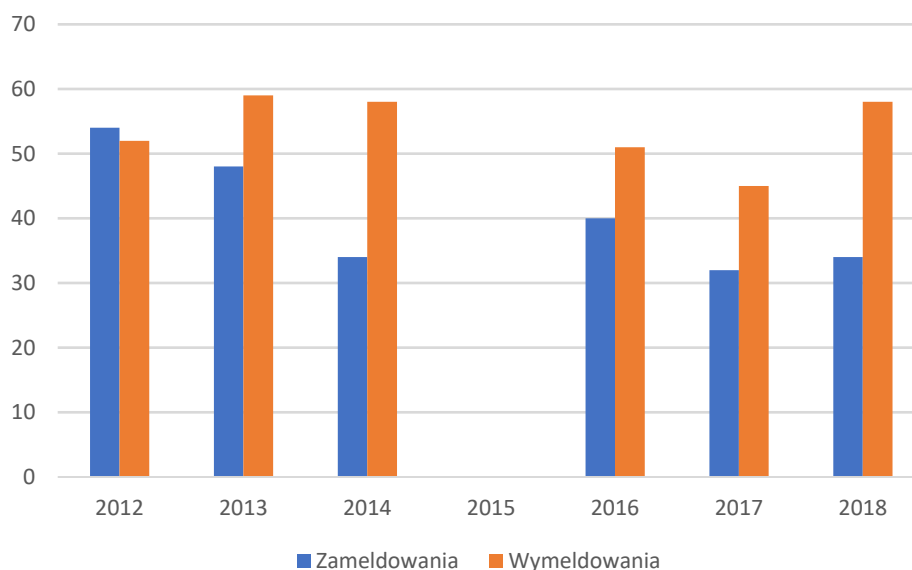
Rysunek 8. Urodzenia i zgony w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

7.2.2. Migracje

Według danych z lat 2012-2018 roku na terenie gminy Siemień w roku 2018 zameldowano 34 osoby, zaś wymeldowań odnotowano 58. Saldo migracji na rok 2018 było ujemne i wynosiło -24. Biorąc pod uwagę cały okres 2012-2018 średni spadek liczby zameldowań był znaczący. Spadła również liczba osób wymeldowanych, jednakże nie był on tak wyraźny jak w przypadku zameldowań co pozwala stwierdzić, iż niekorzystne trendy migracyjne w gminie będą się w przyszłości pogłębiać.

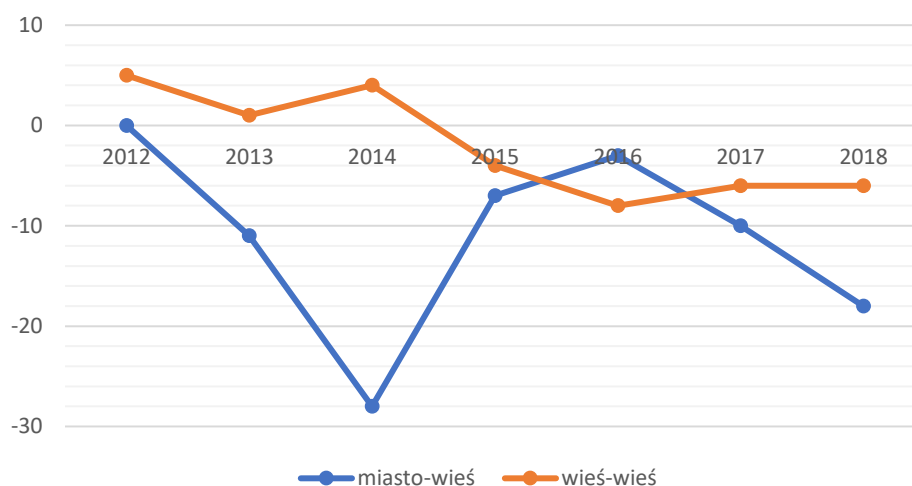
Tabela 7. Migracje w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zameldowania	54	48	34	b.d.	40	32	34
Wymeldowania	52	59	58	b.d.	51	45	58
Saldo migracji	2	-11	-24	-	-11	-13	-24
Liczba ludności	4969	4946	4891	4811	4802	4740	4735
Wsp. Salda migracji	0,40	-2,22	-4,91	-	-2,29	-2,74	-5,07



Rysunek 9. Zameldowania i wymeldowania w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020]

Zdecydowana większość ruchu migracyjnego w gminie stanowiły migracje wewnętrzne. W roku 2018 liczba osób zameldowanych i wymeldowanych w ruchu zagranicznym wynosiła 1. W całym badanym okresie saldo migracji zagranicznych oscyluje w okolicach wartości 0. W przypadku migracji wewnętrznych największy ruch migracyjny odnotowano na linii miasto-wieś, gdzie jednocześnie występuje najbardziej niekorzystna sytuacja migracyjna, gdzie saldo migracji wyniosło -18 osób w 2018 roku. W przypadku migracji na wieś saldo wynosi -6 osób.



Rysunek 10. Migracje wg kierunku migracji w latach 2012-2018 w gminie Siemień [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

7.3. Struktura ludności wg płci

W strukturze mieszkańców gminy zauważyć można nieznaczną przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. W 2018 roku współczynnik feminizacji kształtował się na poziomie 103 kobiet na 100 mężczyzn. Proporcje te nie są jednak stałe i na przestrzeni lat 2012-2018 zaobserwować można systematyczny wzrost dysproporcji i wzrost udziału liczby kobiet w ogólnej liczbie ludności.

Szczególnie duże znaczenie właściwych proporcji pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn odnosi się do grupy wiekowej 20-39 lat, tj. najkorzystniejszej grupy wiekowej z punktu widzenia prokreacji. W aspekcie

tym, sytuacja w gminie Siemień jest niekorzystna, gdyż w 2018 roku na 100 mężczyzn przypadło jedynie 86 kobiet. Mimo niekorzystnego stanu, od 2012 do 2018 roku zaobserwować można jednak systematyczne zmniejszanie się dysproporcji pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej, gdzie współczynnik feminizacji wzrósł z 79 do 86.

Tabela 8. Ludność gminy Siemień w latach 2012-2018 wg płci [GUS 2020, opracowanie własne]

Rok	ogółem	kobiety		mężczyźni		Wsp. feminizacji kobiet/100 mężczyzn
		ilość	%	ilość	%	
2012	4 969	2 499	50,29	2 470	49,71	101
2013	4 946	2 488	50,30	2 458	49,70	101
2014	4 891	2 462	50,34	2 429	49,66	101
2015	4 811	2 429	50,49	2 382	49,51	102
2016	4 802	2 430	50,60	2 372	49,40	102
2017	4 740	2 396	50,55	2 344	49,45	102
2018	4 735	2 404	50,77	2 331	49,23	103
Powiat parczewski	34 954	17 614	50,39	17 340	49,61	102
Województwo lubelskie	2 117 619	1 091 394	51,54	1 026 255	48,46	106

7.4. Struktura ludności wg wieku

W latach 2012-2018 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) kształtował się na średnim poziomie 17%. W latach tych obserwuje się dość duży spadek udziału tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności. W 2012 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 18,2%, natomiast w roku 2012 już tylko 16,8%.

Odwrotne tendencje obserwuje się w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym. Udział mieszkańców tej grupy wiekowej kształtował się w badanym okresie na średnim poziomie ok. 21,5%. Od roku 2012, kiedy wynosił 21,6%, następował systematyczny wzrost aż do wartości 23,1% w roku 2018.

W przypadku ludności w wieku produkcyjnym, udział ludności na przestrzeni lat 2012-2018 ulegał zmianom tendencji. Do roku 2014 i 2015 ulegał zwiększaniu z 60,2% do 61,3%, natomiast po roku 2015 spadał, by osiągnąć wartość 60,1% w roku. Zmiany udziały poszczególnych grup wiekowych w latach 2012-2018 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Ludność gminy Siemień wg ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2018 [GUS 2020]

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ludność w wieku przedprodukcyjnym	szt.	873	835	810	803	791	785	770
	%	18,2%	17,5%	17,2%	17,2%	17,0%	17,1%	16,8%
ludność w wieku produkcyjnym	szt.	2 892	2 893	2 890	2 870	2 850	2 804	2 754
	%	60,2%	60,6%	61,3%	61,3%	61,1%	61,0%	60,1%
ludność w wieku poprodukcyjnym	szt.	1 037	1 044	1 012	1 007	1 020	1 011	1 058
	%	21,6%	21,9%	21,5%	21,5%	21,9%	22,0%	23,1%
ludność ogółem		4 802	4 772	4 712	4 680	4 661	4 600	4 582

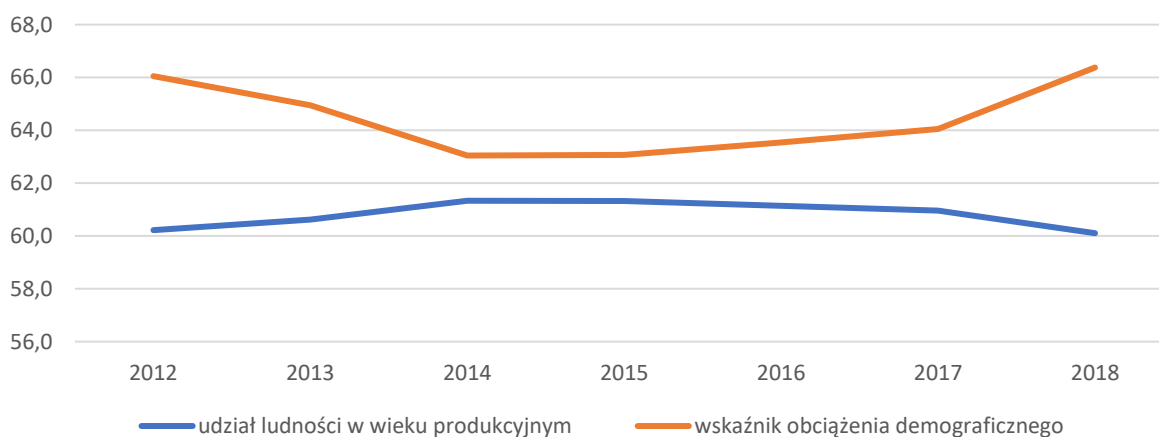
Wśród mieszkańców gminy Siemień, w grupie ludności w wieku produkcyjnym większość stanowią mężczyźni, natomiast wśród osób w wieku poprodukcyjnym wyraźnie dominują kobiety. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym kształtuje się na zbliżonym poziomie.

Biorąc pod uwagę poniższą piramidę płci i wieku w 2018 roku można zaobserwować gminie proces starzenia się społeczeństwa. Widać to w szczególności w różnicy liczby osób z grup wiekowych 15-19 i młodszych w stosunku do starszych roczników. Sytuacja ta może w przyszłości spowodować w najlepszym wypadku utrzymanie się niekorzystnych trendów w ruchu naturalnym ludności, a biorąc pod uwagę rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym – pogłębiający się spadek przyrostu naturalnego.

Wskaźnikiem oceniającym udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności jest wskaźnik obciążenia demograficznego określany jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym. W gminie Siemień wskaźnik ten jest mocno skorelowany z liczbą osób w wieku produkcyjnym, co przedstawia poniższy wykres.



Rysunek 11. Piramida płci i wieku gminy Siemień w roku 2018 [GUS 2020, opracowanie własne]



Rysunek 12. Udział ludności w wieku produkcyjnym i wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]

Obserwowane w gminie zmiany udziały liczby ludności w wieku produkcyjnym spowodowały w latach 2012-2018 podobne zmiany wskaźnika obciążenia ekonomicznego. W początkowej fazie badanego

okresu na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadał 66 osób w wieku nieprodukcyjnym. W roku 2014 i 2015 wskaźnik utrzymał się na poziomie ok. 63, a w latach 2016-2018 wzrósł do poziomu 66,4.

Tabela 10. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]

rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
wskaźnik obciążenia demograficznego	66,0	64,9	63,0	63,1	63,5	64,1	66,4

7.5. Wnioski wynikające z zasobów ludzkich i prognoza demograficzna do 2040 roku

Analiza poszczególnych zjawisk demograficznych na przestrzeni lat 2012-2018 wskazuje na istnienie małej ilości korzystnych, natomiast wielu niekorzystnych procesów mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Jednymi z nielicznych zjawisk jest poprawianie się trendów w przypadku przyrostu naturalnego oraz salda migracji, lecz są to procesy na tyle powolne, iż nie są w stanie wyhamować postępującego spadku liczby ludności w badanej perspektywie do roku 2040.

Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na rozwój demograficzny gminy są:

- ujemny przyrost naturalny,
- ujemne saldo migracji,
- niski współczynnik feminizacji w grupie wiekowej 20-39 lat,
- rosnący w ostatnich latach wskaźnik obciążenia demograficznego,
- zmniejszający się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- zmniejszający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

Powyższe wskaźniki będą determinowały zmniejszanie się liczby ludności w gminie. Zgodnie z danymi GUS na podstawie których sporządzono prognozę demograficzną w 2040 roku liczba ludności wyniesie 3531 osób. Szczegółowe obliczenia zmian demograficznych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Dane demograficzne w latach 2012-2018 i prognoza demograficzna gminy Siemień do roku 2040 [GUS 2020, opracowanie własne]

rok	liczba ludności	urodzenia	zgony	przyrost naturalny	zameldowania	wymeldowania	saldo migracji
2012	4 802	49	57	-8	54	52	2
2013	4 772	43	71	-28	48	59	-11
2014	4 712	58	57	1	34	58	-24
2015	4 680	49	80	-31	b.d.	b.d.	-
2016	4 661	37	63	-26	40	51	-11
2017	4 600	47	69	-22	32	45	-13
2018	4 582	45	63	-18	34	58	-24
2019	4 538	44	69	-24	32	51	-20
2020	4 493	44	69	-25	31	51	-20
2021	4 448	44	70	-26	30	50	-20
2022	4 401	44	70	-26	29	50	-20
2023	4 354	44	70	-27	29	49	-20
2024	4 307	43	71	-27	28	48	-20
2025	4 259	43	71	-28	28	48	-20
2026	4 211	43	71	-28	27	47	-20

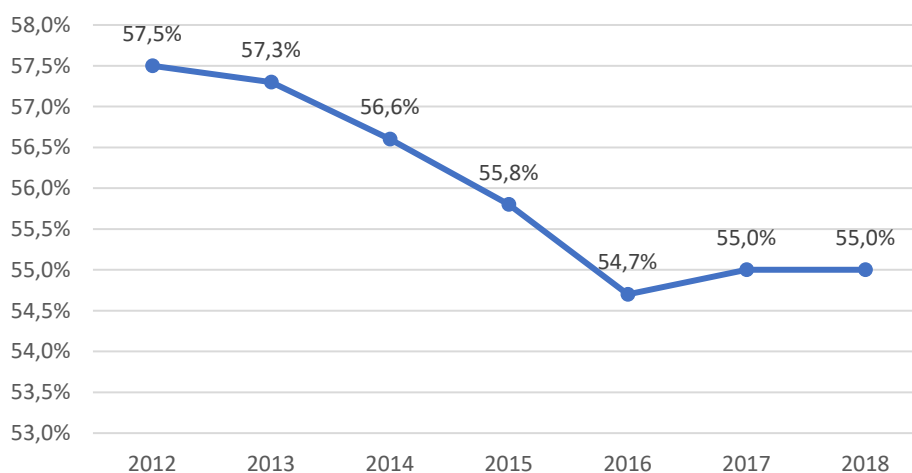
2027	4 162	43	71	-29	27	47	-20
2028	4 114	43	72	-29	26	46	-20
2029	4 065	43	72	-29	26	45	-19
2030	4 016	43	72	-30	26	45	-19
2031	3 967	42	72	-30	25	44	-19
2032	3 919	42	73	-30	25	44	-19
2033	3 870	42	73	-31	25	43	-18
2034	3 821	42	73	-31	24	42	-18
2035	3 772	42	73	-31	24	42	-18
2036	3 724	42	73	-31	24	41	-17
2037	3 675	42	73	-32	24	40	-17
2038	3 627	42	74	-32	23	40	-16
2039	3 579	42	74	-32	23	39	-16
2040	3 531	42	74	-32	23	39	-16

7.6. Rynek pracy

Zgodnie z danymi statystycznymi, publikowanymi przez GUS w Banku Danych Regionalnych, na koniec 2018 roku liczba zatrudnionych w gminie wynosiła 219 osób, z czego 136 osób stanowiły kobiety. Należy jednak zaznaczyć, iż GUS publikując dane nie uwzględnił w nich zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących nie przekraczających 9 osób.

Dane o aktywności zawodowej ludności publikowane są przez GUS jedynie na szczeblu wojewódzkim i krajowym. W związku z tym dla oszacowania aktywności zawodowej gminy Siemień przyjęto, iż współczynnik aktywności zawodowej dla obszarów wiejskich województwa lubelskiego i współczynnik aktywności zawodowej gminy Siemień to ta sama wartość. Należy jednak w tym miejscu zaznaczyć, iż powyższe informacje służą jedynie w celach szacunkowych i mogą się różnić od faktycznej liczby osób aktywnych zawodowo w gminie Siemień.

Nawiązując do powyższego, współczynnik aktywności ekonomicznej ludności w 2018 roku wyniósł 55% i od 2015 roku utrzymywał się na zbliżonym poziomie (+/- 1%), natomiast w latach 2012-2015 spadł z poziomu 57,5% w roku 2012 do 55,8% w roku 2015. Sytuację przedstawiono na poniższym wykresie.



Rysunek 13. Współczynnik aktywności zawodowej ludności w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]

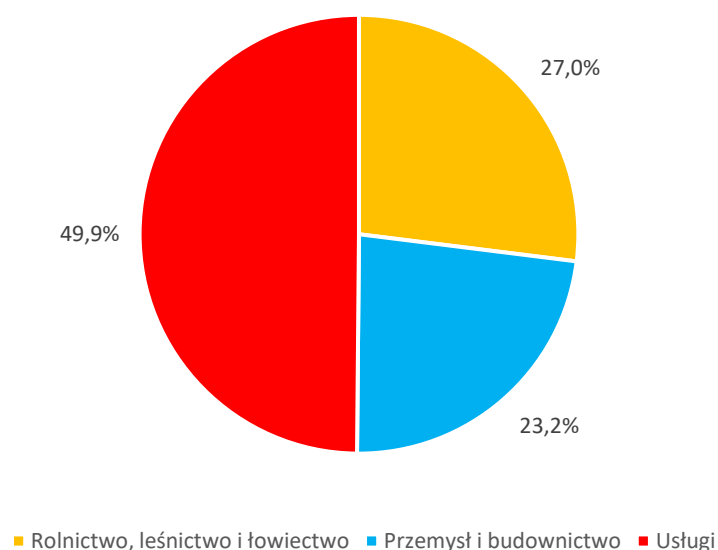
Szacuje się, że ogólna liczba osób aktywnych zawodowo w gminie w roku 2018 kształtował się na poziomie około 2158, z czego 2034 to osoby pracujące.

Podobnie jak w przypadku aktywności zawodowej ludności, dla gminy Siemień nie sporządzono danych o strukturze zatrudnienia, które są dostępne co najmniej na poziomie powiatu. Do oszacowania struktury zatrudnienia również wykorzystano dane sporządzone na poziomie jednostek terytorialnych wyższego szczebla, w tym przypadku powiatu. Założono jednocześnie, iż struktura zatrudnienia dla powiatu i dla gminy jest ukształtowana w zbliżony sposób.

W gminie Siemień, dominującą formą zatrudnienia są usługi. W sektorach nierolniczych (usługi, przemysł i budownictwo) pracuje zbliżony odsetek liczby ludności. Struktura zatrudnienia pozostałej części pracujących, przedstawiono w poniższej tabeli i na wykresie.

Tabela 12. Udział przedsiębiorstw w sektorach gospodarki w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020]

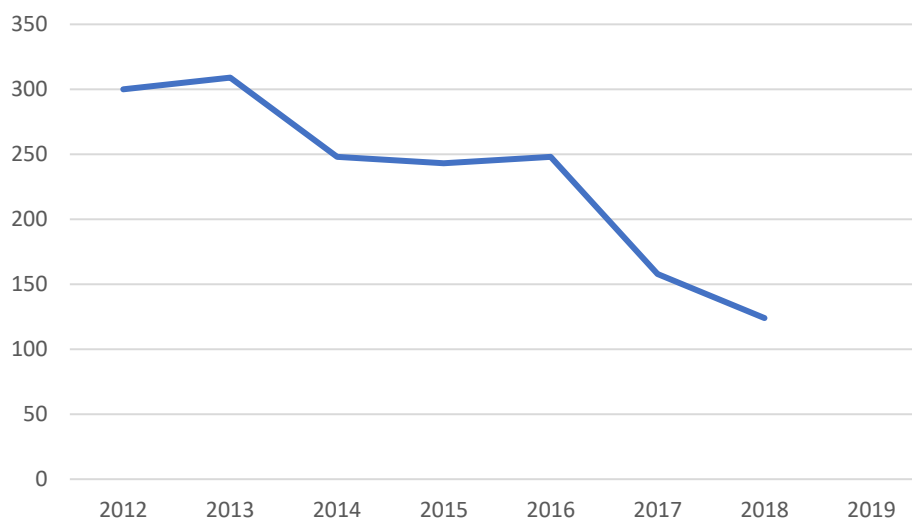
Rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo		Przemysł i budownictwo		Usługi		Ogółem	
szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%
549	27,0	471	23,2	1014	49,9	2034	100



Rysunek 14. Udział przedsiębiorstw w sektorach gospodarki w gminie Siemień w 2020 roku [GUS 2020]

Negatywnym zjawiskiem związanym z rynkiem pracy na obszarze gminy jest bezrobocie. Według stanu z 2018 roku liczba bezrobotnych wyniosła 124 osób, z czego 76 (61,3%) stanowiły kobiety. Jak widać na poniższym wykresie, w latach 2012-2018 w gminie Siemień bezrobocie charakteryzowało się skokowymi spadkami z okresami 1-2 letniej stabilizacji. Biorąc pod uwagę cały analizowany okres spadło ono o blisko 60% (58,7%). W przypadku stopy bezrobocia, spadała ona analogicznie do liczby bezrobotnych i w roku 2018 osiągnęła wartość 5,7%.

Ważnym aspektem zjawiska bezrobocia jest struktura wieku osób pozostających bez pracy. W gminie Siemień spośród wszystkich bezrobotnych, największy udział (62%) mają ludzie w wieku 25-50 lata. Odsetek tej grupy wiekowej w stosunku do wszystkich osób bezrobotnych utrzymuje się jednak na zbliżonym poziomie w badanym okresie (2012-2018).



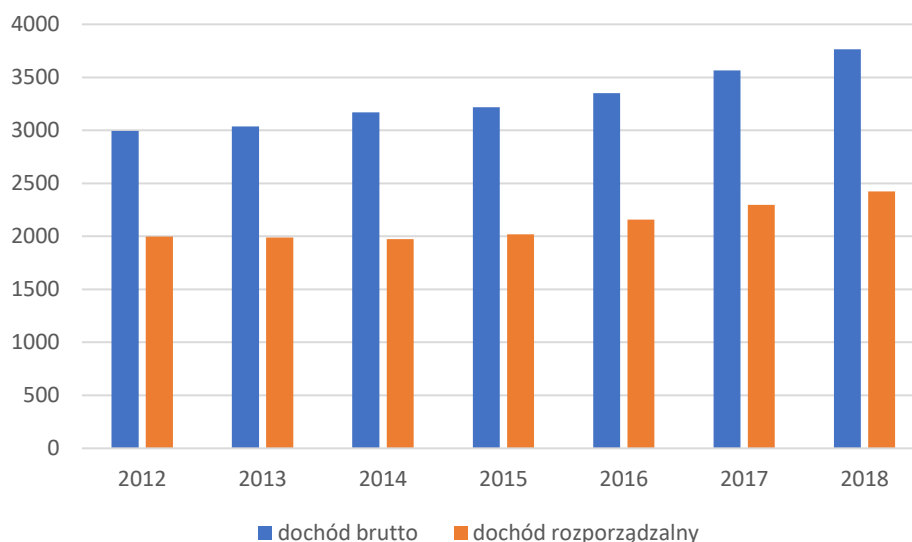
Rysunek 15. Bezrobocie w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]

Niekorzystna sytuacja kształtuje się w strukturze okresu trwania bezrobocia. Najwięcej, 57 osób bezrobotnych, znajduje się w grupie długotrwałego okresu pozostawania bez pracy (powyżej 12 miesięcy). Drugą najliczniejszą grupą są osoby pozostające bez pracy przez krótki okres czasu (do 3 miesięcy), do której zakwalifikowano 32 osoby.

Tabela 13. Struktura bezrobocia w gminie Siemień w latach 2012-2019 [Powiatowy Urząd Pracy w Parczewie 2020]

Rok	Bezrobotni ogółem	wiek bezrobotnego			okres trwania bezrobocia			
		do 25 lat	25-50 lat	powyżej 50 lat	krótko-okresowe [do 3 mies.]	średnio-okresowe [3-6 mies.]	długo-okresowe [6-12 mies.]	długotrwałe pow. 12 mies.]
2012	300	84	165	51	61	39	54	146
2013	309	75	176	58	41	49	42	177
2014	248	53	149	46	45	23	27	153
2015	243	45	153	45	47	41	38	117
2016	248	53	149	46	45	23	27	153
2017	158	24	94	40	35	20	14	89
2018	124	17	78	29	19	17	14	74
2019	127	23	79	25	32	16	22	57

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Siemień wynosiło 3 764,14 PLN, co odpowiada 77.9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. W badanym okresie zarówno wynagrodzenie brutto jak i dochód rozporządzalny wzrósł, co może ułatwić ściąganie zewnętrznych inwestorów skoncentrowanych na dostarczaniu dóbr i usług dla lokalnego rynku.



Rysunek 16. Przeciętne wynagrodzenie brutto i dochód rozporządzalny na mieszkańca w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

Obecny rynek pracy i strukturę zatrudnienia należy ocenić jako niekorzystne dla rozwoju gospodarczego gminy mimo zmniejszającej się stopy bezrobocia. Mało zróżnicowana struktura gospodarcza, słabość pozarolniczego rynku pracy oraz słaby rozwój przedsiębiorczości wpływają na nasilanie się niekorzystnych cech rynku pracy. Pozytywnym zjawiskiem są jednak rosnące zarobki, które mogą ułatwić pozyskanie inwestorów z zewnątrz.

Działania zmierzające do poprawy tej sytuacji powinny być ukierunkowane przede wszystkim na:

- koordynację kierunków kształcenia zawodowego,
- wypracowanie systemu podnoszenia kwalifikacji mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla kapitału zewnętrznego,
- stwarzanie rynków zbytu, które przyciągną potencjalnych właścicieli do zakładania drobnych przedsiębiorstw na terenie gminy.

7.7. Mieszkalnictwo

W 2018 r. zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy obejmowały 1 634 mieszkań (z czego 10 było własnością gminy) składających się z 5 911 izb o łącznej powierzchni 127 166 m². Zasoby te stanowiły 12,4% ogółu mieszkań w powiecie, 12,2% ich powierzchni użytkowej oraz 11,5% ogólnej liczby izb w mieszkaniach. Na 1000 ludności gminy Siemień przypadało 345,1 mieszkań (w powiecie – 376,4). Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wiejskiego wynosiła 77,8 m², a na jedno mieszkanie przypadało średnio 3,6 izb i 2,9 osoby.

W badanym okresie w gminie Siemień liczba mieszkań wzrosła o 43 (o 2,7%), powierzchnia użytkowa – o 5 528 m² (o 4,5%), jak i liczba izb – o 239 (o 4,2%). W związku z tym wzrosła także przeciętna liczba izb w mieszkaniu, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oraz przeciętna powierzchnia przypadająca na 1 mieszkańca. Dynamika przyrostu mieszkań i powierzchni użytkowej w Siemieniu kształtowała się na podobnym poziomie jak w powiecie. Przyrost liczby mieszkań był m.in. efektem inwestycji w budownictwie, rozbudowy, jak i przebudowy budynków istniejących.

Biorąc pod uwagę nasycenie obszarów wiejskich mieszkaniami w województwie lubelskim w 2018 r. wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców plasował gminę na 115 miejscu w województwie (na

213 gmin) i 5 miejscu w powiecie (na 7 gmin). Średnie wartości liczby mieszkań na 1000 mieszkańców dla województwa lubelskiego i powiatu parczewskiego wyniosły odpowiednio 368,9 i 376,4.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Siemień w 2018 r. wynosząca 77,8 m² uplasowała gminę na dopiero 171 miejscu w województwie lubelskim, gdzie uśredniona powierzchnia mieszkania wyniosła 77,4, natomiast w powiecie parczewskim (śr. powierzchnia mieszkania – 79,3 m²) gmina znalazła się na 5 miejscu.

Pod względem powierzchni użytkowej mieszkania 1 osobę gmina Siemień znajduje się na 180 miejscu w województwie i ostatnim – 7 miejscu w powiecie. Przeciętne wartości powierzchni użytkowej mieszkań przypadającej na mieszkańca wyrażone w m²/os. dla województwa lubelskiego i powiatu parczewskiego wyniosły odpowiednio 28,5 i 29,8.

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe gminy Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

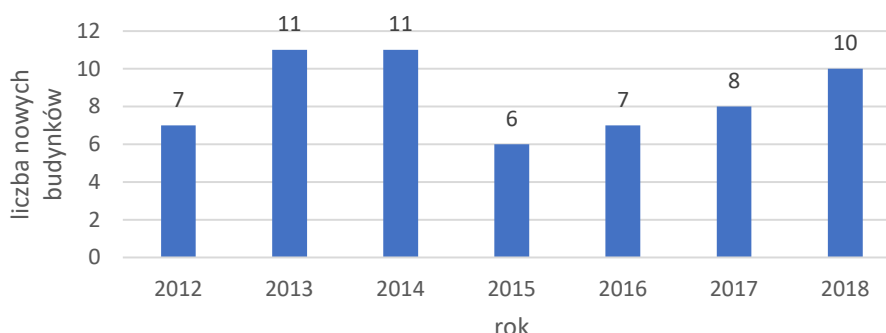
rok	Mieszkania		Przeciętna				
	ogółem	na 1000 ludności	liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa w m ²	
				mieszkanie	izbę	mieszkania	na osobę
2012	1591	320,2	3,57	3,12	0,88	76,5	24,5
2013	1602	323,9	3,58	3,09	0,86	76,7	24,9
2014	1613	329,8	3,59	3,03	0,84	77,2	25,5
2015	1618	336,3	3,60	2,97	0,83	77,4	26,0
2016	1621	337,6	3,60	2,96	0,82	77,4	26,1
2017	1628	343,5	3,61	2,91	0,81	77,6	26,7
2018	1634	345,1	3,62	2,90	0,80	77,8	26,9

W 2018 r. na obszarze gminy Siemień do użytkowania oddano 10 nowych budynków mieszkalnych. Stanowiły one 20,8% nowopowstałych budynków mieszkalnych w powiecie. W latach 2012-2018 liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania wahała się od 6 w roku 2015 do 11 budynków w roku 2013 i 2014. W ostatnich latach tendencja jest jednak wzrostowa, co przedstawiono na poniższym wykresie. Biorąc pod uwagę zasoby mieszkaniowe w latach 2012-2018, w gminie przybyło w sumie 60 mieszkań posiadających 344 izby o łącznej powierzchni użytkowej 7 909 m². Przestrzenny rozkład nowopowstałych w latach 2012-2018 mieszkań wskazuje, iż najwięcej mieszkań powstało w miejscowości gminnej oraz zlokalizowanych najbliżej miasta powiatowego – Parczewa. Należą do nich Siemień (siedziba gminy – 12 nowych mieszkań) Glinny Stok (7) oraz Miłków-Kolonia (6). Miejscowości Augustówka, Wierzchowiny, Wierzchowiny Nowe oraz Władysławów należą do miejscowości o najmniejszym ruchu budowlanym, gdzie w badanym okresie w każdej z wymienionych miejscowości powstało zaledwie jedno mieszkanie. W pozostałych miejscowościach liczba nowopowstałych mieszkań waha się między 2 a 4. W roku 2018 na terenie gminy Siemień wg danych GUS wydano 12 pozwoleń na budowę na budynki mieszkalne. Ze względu na brak opublikowanych danych z poprzednich lat nie jest możliwe wskazanie trendów.

Tabela 15. Nowe budynki mieszkalne w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

rok	mieszkania		Powierzchnia użytkowa w m ²	
	ogółem	na 1000 ludności	ogółem	na 1 mieszkanie
2012	7	1,41	1053	150,4
2013	11	2,22	1288	117,1
2014	11	2,25	1665	151,4
2015	6	1,25	737	122,8

2016	7	1,46	815	116,4
2017	8	1,69	976	122,0
2018	10	2,11	1375	137,5



Rysunek 17. Nowe budynki mieszkalne w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

Mieszkańcy gminy Siemień mają zapewniony dość dobry dostęp do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, z wyjątkiem gazu sieciowego. Niemal wszystkim mieszkańcom został zapewniony dostęp do infrastruktury wodociągowej, z którego w roku 2018 korzystało 94,5% ogółu ludności. W przypadku sieci kanalizacyjnej odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej jest mniejszy i wynosi zaledwie 36% mieszkańców.

Sytuacja wygląda podobnie w przypadku wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, gaz z sieci oraz centralne ogrzewanie. W badanym okresie 2012-2018 praktycznie nieznacznie wzrósł odsetek mieszkań wyposażonych w ww. instalacje z wyjątkiem gazu sieciowego, co przedstawia poniższa tabela. Można jednak zaobserwować, że przyrost liczby mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne odpowiada przyrostowi nowych mieszkań ogółem.

Tabela 16. Instalacje techniczno-sanitarne w budynkach mieszkalnych gminy Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

Rok	mieszkania	wodociąg		ustęp		łazienka		centralne ogrzewanie	
		szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%
2012	1591	1307	82,15%	1050	66,00%	978	61,47%	835	52,48%
2013	1602	1318	82,27%	1061	66,23%	989	61,74%	846	52,81%
2014	1613	1329	82,39%	1072	66,46%	1000	62,00%	857	53,13%
2015	1618	1334	82,45%	1077	66,56%	1005	62,11%	862	53,28%
2016	1621	1337	82,48%	1080	66,63%	1008	62,18%	865	53,36%
2017	1628	1344	82,56%	1087	66,77%	1015	62,35%	872	53,56%
2018	1634	1350	82,62%	1093	66,89%	1021	62,48%	878	53,73%

7.8. Usługi publiczne

7.8.1. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dostęp mieszkańców gminy do usług medycznych należy ocenić jako dobry. Wynika to przede wszystkim z bliskiego sąsiedztwa miasta Parczewa, w którym zlokalizowane są liczne, publiczne jak i niepubliczne, zakłady opieki zdrowotnej zapewniające opiekę podstawową, specjalistyczną

i szpitalną. Na terenie gminy działają dwa ośrodki zdrowia w Siemieniu i Gródku Szlacheckim, w których usługi świadczy łącznie dwóch lekarzy. W porównaniu do danych dla powiatu i województwa, liczba przychodni przypadających na 10 tys. ludności w gminie wyniosła 4,4 i była niższa zarówno od wartości dla powiatu parczewskiego (4,9) jak i województwa (6,0).

Na terenie gminy funkcjonuje jeden gabinet stomatologiczny oraz jedna apteka. Obydwie placówki zlokalizowane są w miejscowości Siemień. Wskaźnik liczby ludności przypadających na aptekę dla gminy Siemień był gorszy niż dla powiatu (2 230 os./aptekę) oraz województwa (2 608 os./aptekę).

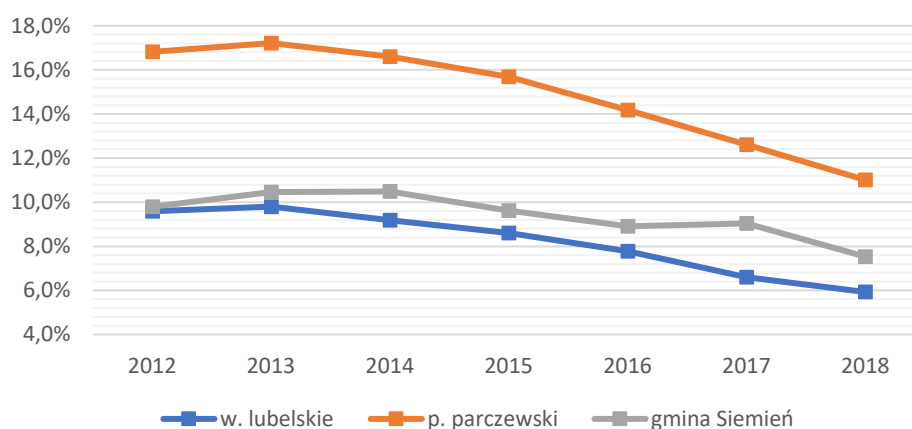
W przypadku kadry medycznej liczba osób przypadających na lekarza w gminie Siemień wyniosła 2291, co było wartością wskazującą na lepszą dostępność do kadry medycznej niż w przypadku powiatu (5 826) i województwa (14 024), natomiast liczba osób przypadających na stomatologa w gminie (4 582) była większa niż dla powiatu (1 520) i województwa (1 357) co wskazuje na zmniejszony dostęp do usług stomatologicznych.

W miejscowości Tulniki, położonej w kierunku południowym od Siemienia zlokalizowany jest zakład opiekuńczo-leczniczy. Brak informacji o liczbie miejsc w ww. zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

W gminie działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, z usług którego korzysta około 7,5% ludności gminy. W badanym okresie od 2012 do 2018 roku udział osób, dla których udzielono pomocy środowiskowej wykazywał trendy spadkowe. 7,5% ludzi korzystających z usług pomocy społecznej jest wartością mniejszą niż w powiecie (11,0%), ale większą niż w województwie (5,9%). Poniższy przedstawiono wykres zmian udziału osób korzystających z pomocy środowiskowej dla gminy, powiatu i województwa. Do głównych formy opieki społecznej stanowią świadczenia pieniężne, do których należą zasiłki stałe, okresowe i celowe.

W gminie Siemień wg GUS, wydatki bieżące związane z pomocą społeczną i innymi zadaniami w zakresie polityki społecznej w roku 2018 wyniosły 1 231 276,73 zł, co stanowiło 7,6% wydatków bieżących gminy ogółem i 7,6% wydatków gminy ogółem. Spośród ogólnej sumy wydatkowanych środków największy udział miały świadczenia na rzecz osób fizycznych (43,2%) oraz ośrodki pomocy społecznej (36,7%).

Od roku 2012 obserwuje się spadek wydatków na pomoc społeczną co jest związane ze spadkiem liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych. Jedynie w 2016 roku nastąpił wyraźny wzrost wydatków na pomoc społeczną stanowiąc aż 34,4% wydatków gminy.



Rysunek 18. Udział osób, dla których udzielono pomocy środowiskowej w gminie Siemień w latach 2012-2018
[GUS 2020, opracowanie własne]

Tabela 17. Wydatki gminy Siemień w latach 2012-2018 wg uchwał budżetowych [UG Siemień 2020, opracowanie własne]

Rok	Wydatki gminy Siemień [zł]			Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach	
	ogółem	bieżące	na pomoc społeczną	ogółem	bieżących
2012	13 173 461,34	11 588 567,69	2 956 173,08	22,4%	25,5%
2013	13 547 150,82	11 756 280,49	2 934 631,89	21,7%	25,0%
2014	14 366 091,43	12 095 866,74	2 982 829,87	20,8%	24,7%
2015	18 806 023,60	12 648 504,48	2 836 578,77	15,1%	22,4%
2016	16 233 722,88	14 568 720,41	5 576 912,17	34,4%	38,3%
2017	16 444 348,59	15 467 466,42	1 221 015,13	7,4%	7,9%
2018	16 578 894,85	16 156 649,18	1 231 276,73	7,4%	7,6%

7.8.2. Oświata i wychowanie przedszkolne

Wg danych GUS w gminie Siemień opieka przedszkolna realizowana jest w 4 placówkach wychowania przedszkolnego, z których korzystało 108 dzieci (stan na 2018 rok). Oznacza to, że około 57,4% dzieci w wieku 3-6 lat nie jest objętych wychowaniem przedszkolnym.

W roku 2018 na terenie gminy Siemień funkcjonowało 4 szkoły podstawowe, zlokalizowanych w miejscowościach Gródek Szlachecki, Jezioro, Juliopol i Siemień, gdzie łączna liczba uczniów wyniosła 303 osób. Średnia liczba uczniów przypadająca na jedną placówkę wyniosła 76 osób. Kadre pedagogiczną w szkołach stanowiło 82 nauczycieli, z czego 43 zatrudnionych na pełnym etacie. Łączna liczba etatów wynosiła 59,7 etatów. Na jeden etat nauczyciela przypadało więc ok. 5 uczniów. Szkoły podstawowe posiadają wyposażenie w infrastrukturę szkolną, służącą wychowaniu fizycznemu, tj. Gródek Szlachecki (1 boisko sportowe), Jezioro (1 boisko sportowe), Juliopol (1 boisko sportowe) oraz Siemień (1 sala gimnastyczna i 1 boisko sportowe). Tylko jedna placówka w Siemieniu posiada zarówno boisko jak i halę sportową, co wskazuje na braki w zakresie infrastruktury szkolnej dotyczącej obiektów służących wychowaniu fizycznemu. W pozostałych placówkach dzieci nie mają możliwości komfortowego uprawiania sportu w bezpiecznych warunkach. Jedynie przekształcone sale dydaktyczne służą do celów wychowania fizycznego.

Na terenie gminy Siemień funkcjonowało w roku szkolnym 2018/19 cztery oddziały gimnazjalne do których uczęszczało 32 uczniów. Na jednego zatrudnionego nauczyciela przypadało 4 uczniów. Z uwagi na reformę edukacji i likwidację gimnazjów, zmieniły się dane o liczbie uczniów i nauczycieli w szkołach podstawowych. Najnowsze informacje po wygaszeniu szkół gimnazjalnych nie zostały jeszcze opublikowane.

Tabela 18. Wykaz placówek edukacyjnych w gminie Siemień w roku szkolnym 2018/2019 [System Informacji Oświatowej 2020, opracowanie własne]

Lokalizacja	Nazwa placówki	Zasięg	Uczniowie		Nauczyciele	
			oddziały przedszk.	szkoły podst.	liczba	etaty
Siemień	Zespół Placówek Oświatowych w Siemieniu	Siemień, Tulniki, Woła Tulnicka, Pomyków, Wólka Siemieńska, Łubka, Augustówka, Żminne, Glinny Stok,	61	174	29	25,25

		Miłków, Miłków Kolonia				
Juliopol	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Juliopolu	Juliopol, Amelin, Wierzchowiny Stare, Wierzchowiny Nowe, Działyń, Sewerynówka	18	69	21	13,60
Gródek Szlachecki	Szkoła Podstawowa w Gródku Szlacheckim	Gródek Szlachecki, Władysławów, Nadzieja	18	30	15	10,77
Jezioro	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jeziorze	Jezioro	11	30	17	10,08
Razem			108	303	82	59,70

7.8.3. Działalność kulturalna

Instytucją samorządową prowadzącą w 2018 roku działalność w zakresie tworzenia, upowszechniania i ochrony lokalnej sfery kulturowej w gminie Siemień jest Gminny Ośrodek Kultury. Ponadto w gminie zlokalizowanych jest 6 domów kultury w Siemieniu, Miłkowie, Tulnikach, Wierzchowinach Nowych, Wólce Siemieńskiej i Żminnem.

Bezpośredni nadzór nad GOK sprawuje Wójt Gminy Siemień. Podstawowe działania tej jednostki to przede wszystkim:

- organizowanie wystaw artystycznych i wernisaży;
- organizowanie koncertów, przedstawień teatralnych, projekcji filmów;
- prowadzenie zajęć, warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań w celu tworzenia i rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, folkloru oraz rękodzieła ludowego oraz artystycznego;
- promowanie gminy i lokalnych twórców ludowych;
- sprawowanie opieki nad zabytkami.

Na terenie gminy Siemień działalność kulturalną prowadzi także Gminna Biblioteka Publiczna w Siemieniu z filiami w Jeziorze i Działyniu. Biblioteka posiada księgozbiór w ilości 18,3 tys. woluminów, co daje wskaźnik 3988 woluminów na 1 tys. mieszkańców.

7.8.4. Sport i rekreacja

Gmina Siemień jest słabo wyposażona w urządzenia i obiekty sportowe. W Siemieniu do niedawna działał Gminny Ludowy Klub Sportowy (GLKS) „Wodnik”. Ukończono także gminny obiekt sportowy w Siemieniu. Boiska do gier zespołowych znajdują się przy wszystkich funkcjonujących w gminie placówkach szkolnych, a także w Gródku Szlacheckim (drugie, pełnowymiarowe boisko), Miłkowie i Wierzchowinach Nowych. Ponadto przy szkołach podstawowych w świetlicach i strażnicach znajdują się stoły do tenisa, a w Siemieniu szkoła podstawowa i gimnazjum ma do dyspozycji salę gimnastyczną.

Jedną z nielicznych form rekreacji na terenie gminy jest wypoczynek związany ze zbiornikami wodnymi (stawami rybackimi) oraz rozlewiskiem rzeki Tyśmienica. Tereny wodne w połączeniu z zespołem leśnym tworzą środowisko atrakcyjne dla potrzeb turystyki kwalifikowanej.

Aktualnie na terenie gminy nie są zlokalizowane obiekty i urządzenia związane z turystyką – baza noclegowa, szlaki turystyczne, obiekty gastronomiczne, czy punkty informacji turystycznej.

W obowiązujących dokumentach planistycznych gminy ujęto tereny przeznaczone pod budownictwo związane z turystyką indywidualną (leżniskowe) wokół jeziora Izdebnie w Jeziorze. Nie zostały jednak one do tej pory zagospodarowane, wobec czego istnieje konieczność wprowadzenia polityki ułatwiającej zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod rekreację (tereny wokół Jeziora Izdebnie) lub rewizję atrakcyjności inwestycyjnej tych terenów.

7.9. Podsumowanie

Istniejąca sieć osadnicza wymaga specjalnych działań uwzględniających długookresowe procesy przekształceń. Czynnikiem mogącym ułatwić rozwiązanie niektórych problemów gminy jest jej bliskie położenie w stosunku do Parczewa – powiatowego ośrodka usług ponadlokalnych i ewentualnego obszaru miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Istniejące zasoby terenów o funkcji mieszkaniowej są znaczne i mogą zaspokoić potrzeby potencjalnych inwestorów. Uznaje się za konieczne utrzymanie rezerw terenowych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod funkcje mieszkaniowe z możliwością przekształcenia części terenów pod inne funkcje (usługi, działalność gospodarcza). W odniesieniu do niezagospodarowanych terenów i obiektów będących we władaniu gminy proponuje się podjąć działania ukierunkowane na racjonalne ich wykorzystanie i zagospodarowanie. Szansą rozwoju gminy może stać się oferta terenowa przygotowana przez władze gminy, która przyciągnie przyszłych inwestorów. Oferta ta winna dotyczyć terenów wyposażonych w media i łatwo dostępna.

8. Struktura gospodarcza gminy

8.1. Rolnictwo wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Informacje o rolnictwie w gminie Siemień, ze względu na brak późniejszych danych oparte są o Powszechny Spis Rolny z 2010 roku (PSR 2010). Gmina Siemień ma zdecydowanie rolniczy charakter. Według danych, w roku 2010 na terenie gminy było 1110 gospodarstw rolnych z których 1109 należało do rolników indywidualnych. Zestawienie gospodarstw w gminie Siemień ze względu na źródło dochodu przedstawiono w poniższej tabeli.

Ponadto zaledwie 568 (51,2%) gospodarstw nie posiadało dochodów z tytułu emerytury lub renty, co wskazuje, iż blisko połowa gospodarstw zarządzanych było przez ludność w wieku poprodukcyjnym lub osoby niezdolne do pracy z powodu złego stanu zdrowia.

Tabela 19. Dochody gospodarstw domowych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]

Gospodarstwa domowe:		Liczba gosp.
z dochodem	z działalności rolniczej	1076
	z emerytury i renty	542
	z pozarolniczej działalności gospodarczej	207
	z pracy najemnej	625
	z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	99
bez dochodów	z działalności rolniczej	34
	z emerytury i renty	568
	z pozarolniczej działalności gospodarczej	903
	z pracy najemnej	485
	z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	1011

Na terenie gminy Siemień 1 077 gospodarstw rolnych prowadzi działalność rolniczą, co stanowi 97% ogółu gospodarstw (1 110). Łączna powierzchnia gospodarstw wynosi 8 321,27 ha, zaś działalność rolnicza prowadzona jest w na 8 236,41 ha. Stanowi to 99% całkowitej powierzchni gospodarstw rolnych w gminie Siemień w 2010 roku.

Średnia powierzchnia gospodarstwa wyniosła 7,5 ha, co jest wartością mniejszą niż średnia w powiecie parczewskim (10,5 ha), lecz większą niż średnia w województwie lubelskim (6,4 ha). Powierzchnia użytków rolnych w przeciętnym gospodarstwie rolnym wyniosła 5,57 ha, zaś użytki rolne utrzymane w dobrej kulturze zajmują powierzchnię 5,17 ha.

Tabela 20. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]

Grupa obszarowa	Gospodarstwa		Powierzchnia	
	liczba	%	ha	%
do 1 ha	257	23,2	212,70	2,6
1-5 ha	416	37,5	1 544,47	18,6
5-10 ha	272	24,5	2 325,97	28,0
10-15 ha	85	7,7	1 220,99	14,7
pow. 15 ha	80	7,2	3 017,14	36,3
Razem	1110	100,0	8 321,27	100,0

W strukturze powierzchniowej gospodarstw rolnych gminy Siemień w 2010 roku najwięcej (416) było gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, co stanowiło 37,5% wszystkich gospodarstw rolnych. Najmniejszą grupę stanowiły największe gospodarstwa (powyżej 15 ha), których było 80 (7,2% ogółu). Mimo najmniejszej ilości największych gospodarstw w gminie, zajmowały one największą powierzchnię (3 017,14 ha, 36,3% powierzchni gospodarstw rolnych).

O rolniczym charakterze gminy świadczy powierzchnia gospodarstw rolnych zajmowana przez użytki rolne (6 185,24 ha), z czego 92,82% było utrzymywanych w dobrej kulturze. Wśród gruntów uprawianych największe powierzchnie zajmowały tereny przeznaczone pod zasiewy (4 456,16 ha) i łąki trwałe (1,282,15 ha). Użytki zielone (łąki i pastwiska) zajmują łącznie ok. 25% powierzchni gruntów utrzymywanych w dobrej kulturze i ok. 23% użytków rolnych ogółem. Na taki stan rzeczy wpływ miało przede wszystkim usytuowanie gminy w dolinie rzeki Tyśmienicy i Piwonii, które są lub były wykorzystywane jako pastwiska i łąki.

Tabela 21. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]

Rodzaj użytku	powierzchnia [ha]	%
Grunty gospodarstw rolnych		
Grunty ogółem	8 321,27	100,00%
Użytki rolne	6 185,24	74,33%
Lasy i grunty leśne	787,02	9,46%
Pozostałe grunty	1 349,01	16,21%
Użytki rolne		
Użytki ogółem	6 185,24	100,00%
Użytki rolne w dobrej kulturze	5 741,27	92,82%
Pozostałe użytki rolne	443,98	7,18%
Użytki rolne w dobrej kulturze		
Użytki rolne w dobrej kulturze	5 741,27	100,00%
Pod zasiewami	4 156,16	72,39%

Łąki trwałe	1 282,15	22,33%
Pastwiska trwałe	150,37	2,62%
Uprawy trwałe	40,3	0,70%
Ogrody przydomowe	30,89	0,54%
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	81,4	1,42%

Ze względu na niskie klasy bonitacyjne gleb dominującymi uprawami w 2010 roku były zboża, których udział w strukturze zasiewów wyniósł aż 92,5%. Najczęściej uprawianą w 2010 roku uprawą było pszenżyto ozime, którego powierzchnia zasiewów wynosiła 1 178,05 ha stanowiąc 28,3% powierzchni ogólnej zasiewów. Ze zbóż najrzadziej uprawiany był jęczmień, który był uprawiany na powierzchni 14,05 ha, natomiast najrzadziej uprawianymi roślinami ogółem były warzywa gruntowe, których łączna powierzchnia zasiewów na terenie gminy wyniosła 2,28 ha. Buraki cukrowe oraz rośliny strączkowe jadalne na ziarno nie zostały ujęte w danych statystycznych ze względu na tajemnicę statystyczną. Strukturę zasiewów wyrażoną w powierzchni upraw przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22. Struktura zasiewów w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]

Rodzaj zasiewów	pow. [ha]	pow. Upraw na gosp. w ha
ogółem	4 156,16	3,74
zboża razem	3 845,90	3,46
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	3 767,03	3,39
pszenżyto ozime	1 178,05	1,06
owies	840,11	0,76
mieszanki zbożowe jare	629,33	0,57
żyto	581,29	0,52
jęczmień jary	299,41	0,27
pszenżyto jare	77,87	0,07
ziemniaki	77,25	0,07
pszenica ozima	72,18	0,07
uprawy przemysłowe	50,56	0,05
rzepak i rzepik razem	50,28	0,05
pszenica jara	47,90	0,04
mieszanki zbożowe ozime	26,84	0,02
kukurydza na ziarno	15,30	0,01
jęczmień ozimy	14,05	0,01
warzywa gruntowe	2,28	<0,01

Dane o klasach bonitacyjnych gleb i przeznaczenie największych arealów upraw na rośliny paszowe (pszenżyto, owies, mieszanki zbożowe) pozwala stwierdzić, że większość upraw roślinnym wykorzystywana jest na pasze dla zwierząt.

W gminie Siemień w 2010 roku było 602 gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie w ilości 3347 sztuk dużych (SD). W przeliczeniu na jedno gospodarstwo zajmujące się hodowlą zwierzęcą przypadło ok. 5,6 SD zwierząt, zaś w przeliczeniu na liczbę gospodarstw ogółem – 3,0 SD.

Najbardziej rozwinięta w gminie była produkcja drobiu i trzody chlewnej. Pogłowie drobiu w 2010 roku hodowano w 425 gospodarstwach (38,3% gospodarstw), w ilości 22 319 szt. Na przeciętne gospodarstwo w gminie przypadało 20,1 sztuk pogłowia drobiu, co było wartością mniejszą niż w powiecie (27,2) i województwie (36,8). W przypadku trzody chlewnej, w 297 gospodarstwach hodowano 6 349 sztuk. Na gospodarstwo przypadało 5,7 sztuk pogłowia trzody chlewnej. W porównaniu do danych dla województwa (3,9) była to wartość większa lecz mniejsza niż dla powiatu (17,2). Mimo dużego odsetka arealów zajmowanych przez łąki i pastwiska, produkcja bydła była słabo rozwinięta. Na przeciętne gospodarstwo w gminie przypadało 1,5 szt. Ogólna produkcja pogłowia bydła w gminie wyniosła 1 624 szt., co w przeliczeniu na gospodarstwo (1,5) było wartością porównywalną dla województwa, lecz mniejszą niż w powiecie (2,1).

Tabela 23. Pogłowie zwierząt w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]

Gatunek	Liczba gosp. z produkcją zwierzęcą	Pogłowie [szt.]	Liczba zwierząt na gosp. z prod. zwierzęcą	Liczba zwierząt na gospodarstwo ogółem		
				gmina	powiat	województwo
bydło	297	1 624	5,5	1,5	2,1	1,5
trzoda chlewna	312	6 349	20,3	5,7	17,2	3,9
konie	89	175	2,0	0,2	0,1	0,1
drób	425	22 319	52,5	20,1	27,2	36,8

8.2. Przedsiębiorczość pozarolnicza

Do najistotniejszych przejawów aktywizacji społeczno-gospodarczej należy rozwój przedsiębiorczości. W 2018 roku w gminie Siemień liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 225 (osoby fizyczne i osoby prawne). Wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, wyniósł 49,1 i był niższy zarówno od średniej dla powiatu parczewskiego (69,4 podmiotów/1000 Mk) jak i dla województwa lubelskiego (85,4 podmiotów/1000 Mk). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą należą do najliczniejszej grupy podmiotów gospodarczych. Ich liczba w gminie wynosiła 170. Aktywność gospodarcza mieszkańców mierzona liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie kształtuje się na poziomie 37 osób fizycznych/1000Mk, co jest mniejszą wartością niż średnia dla powiatu – 52/1000Mk.

Tabela 24. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]

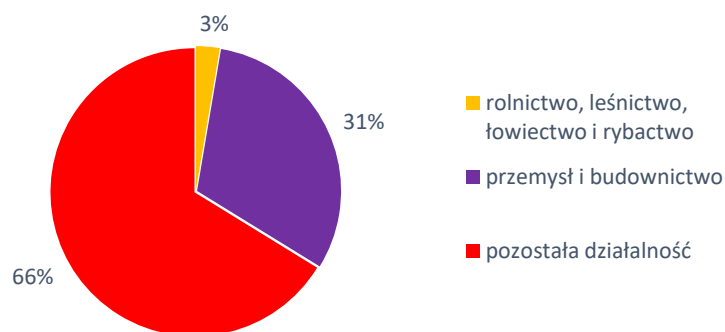
Sekcja	Ogółem	os. fizyczne
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	4
B – Górnictwo i wydobywanie	1	-
C – Przetwórstwo przemysłowe	16	13
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	-
E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	-
F – Budownictwo	52	52
G – Handel hurtowy i detaliczny	56	52
H – Transport i gospodarka magazynowa	7	7

I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami astronomicznymi	4	4
J – Informacja i komunikacja	7	7
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	2
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	1
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11	9
N – Działalność w zakresie usług administracja i działalność wspierająca	7	5
O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	-
P – Edukacja	9	2
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	5
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2
S, T, U – Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa zatrudniające pracowników	20	5
Razem:	225	170

Najliczniej reprezentowaną dziedziną działalności w gminie Siemień jest sekcja G (handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa sprzętu), w której działa 56 podmiotów. W sekcji A (rolnictwo) działa 6 podmiotów, w sekcji F (budownictwo) 52 jednostek, zaś w sekcji O (administracja publiczna i obrona narodowa) – 9 podmiotów. Najmniej jednostek działa w sekcji B (Górnictwo i wydobywanie), E (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) oraz L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) – 1 jednostka. W sekcji D nie działa żadne przedsiębiorstwo znajdujące się na terenie gminy Siemień.

Przedsiębiorczość pozarolnicza, tj. usługi rynkowe i przemysł, są to działy gospodarki cechujące się dużą dochodowością w porównaniu do sektora rolniczego. Ten dział gospodarki najbardziej decyduje o poziomie przedsiębiorczości i zamożności danego terenu. W gminie Siemień przedsiębiorczość pozarolnicza stanowi 97,3% (219 jednostki gospodarcze) ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Podmioty te należą głównie do sektora małych przedsiębiorstw, zatrudniających do 10 pracowników. Jednym z największych zakładów działających na terenie gminy jest Zakład Produkcji Tkanin TEXTUS Sp. z o.o. w Siemieniu.

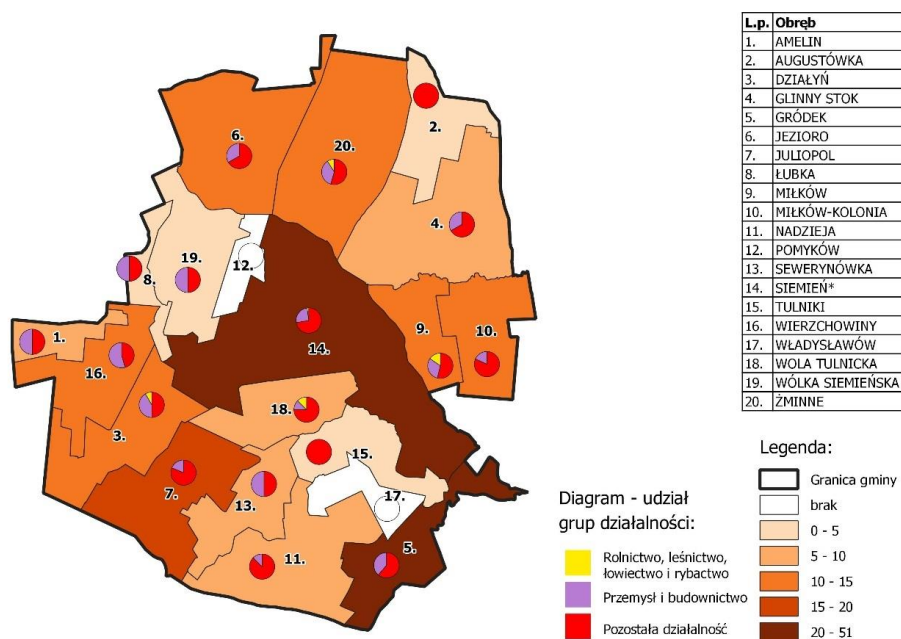
Dział przemysł i budownictwo, pomimo typowo rolniczego charakteru gminy jest dobrze rozwinięty. Udział sektora stanowi 31,1% (71 jednostek gospodarczych) ogółu przedsiębiorstw. Według Polskiej Klasyfikacji Działalności w gminie funkcjonowało 18 zakładów zaliczanych do sekcji przemysłu.



Rysunek 19. Udział przedsiębiorstw w grupach rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]

Tabela 25. Liczba przedsiębiorstw w obrębach wg grup rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku
[GUS 2020, opracowanie własne]

Obręb	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność	Ogółem
Amelin	0	5	5	10
Augustówka	0	0	3	3
Działyń	1	5	6	12
Glinny Stok	0	3	6	9
Gródek Szlachecki	0	12	19	31
Jezioro	0	5	10	15
Juliopol	0	3	13	16
Łubka	0	2	2	4
Miłków	2	4	7	13
Miłków-Kolonia	0	2	9	11
Nadzieja	0	1	7	8
Pomyków	0	0	0	0
Sewerynowka	0	3	3	6
Siemień	1	13	37	51
Tulniki	0	0	4	4
Wierzchowiny	0	6	5	11
Władysławów	0	0	0	0
Wola Tulnicka	1	1	6	8
Wólka Siemieńska	0	1	1	2
Żminne	1	4	6	11
Razem:	6	70	149	225



Rysunek 20. Liczba przedsiębiorstw w obrębach wg grup rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku
[GUS 2020, opracowanie własne]

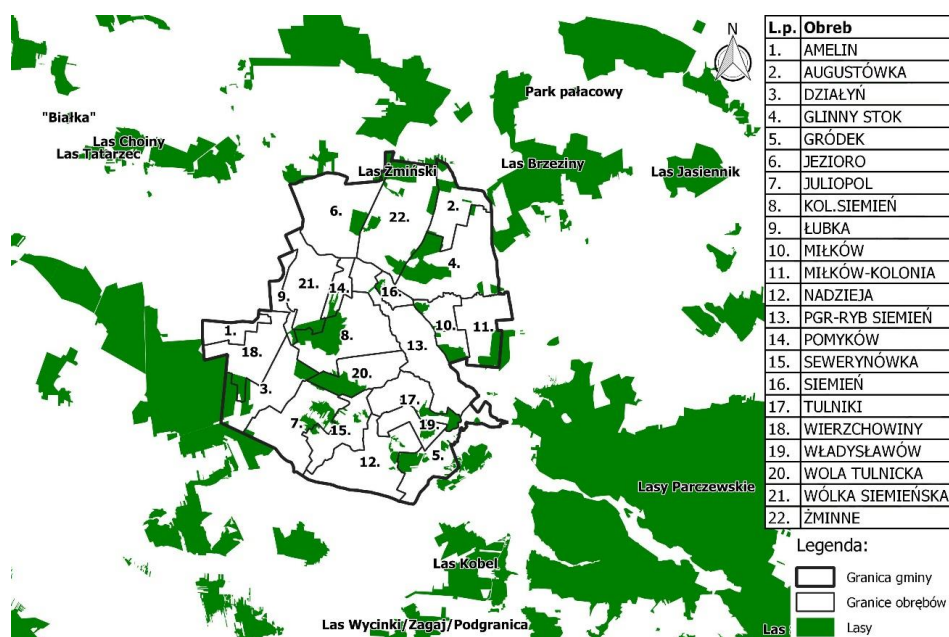
Udział sektora usług stanowi zdecydowaną większość ogólnej liczby przedsiębiorstw należących do działu przedsiębiorczości pozarolniczej i w 2018 roku wyniósł 149 jednostki gospodarcze. Większość podmiotów w gminie należy do sektora usług rynkowych, tj. 83,3% (124 podmioty), z czego najliczniejsza grupa (56 podmiotów) należy do sekcji G (handel hurtowy i detaliczny).

Przestrzenne rozmieszczenie podmiotów gospodarki w gminie skupia się głównie w siedzibie gminy, tj. w miejscowości Siemień, która posiadała 51 jednostek gospodarczych, z czego 1 działające w sektorze rolniczym, 13 w przemyśle i budownictwie, a 37 w sektorze usług i pozostałej działalności. Najmniej przedsiębiorstw działa w sołectwie Wólka Siemieńska, gdzie wg danych GUS w 2018 roku funkcjonowało 2 przedsiębiorstwa – po jednym w sektorze przemysłu i budownictwa, oraz sektorze usług i pozostałej działalności. W sołectwach Pomyków i Władysławów brak jest podmiotów gospodarczych.

8.3. Leśnictwo

Teren gminy Siemień w 2018 roku pokrywało 1 411,83 ha gruntów leśnych, z czego lasy zajmują 1 106,00 ha. Wskaźnik lesistości wyniósł 12,7% i był niższy zarówno od średniej dla powiatu parczewskiego (24,9%), województwa lubelskiego (23,4%) jak i kraju (29,6%). W porównaniu z rokiem 2010 powierzchnia gruntów leśnych zmalała o 16,57 ha. Największy udział w powierzchni lasów publicznych stanowią lasy prywatne, tj. 78,05% (1 102,00 ha). Grunty leśne należące do Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 305,83 ha z czego w zarządzie Lasów Państwowych jest 305,15 ha (Nadleśnictwo Parczew i Nadleśnictwo Radzyń Podlaski). Lasy znajdujące się pod władaniem gminy Siemień zajmują 4,0 ha.

Większe kompleksy leśne na terenie gminy występują głównie w centralnej części (obrub Siemień, Kolonia Siemień, Wólka Siemieńska, Wola Tulnicka), a także północnej (Augustówka, Glinny Stok, Żminne). Stanowią głównie małe, rozproszone i niepowiązane ze sobą obszary leśne. W południowej części gminy (Gródek Szlachecki, Juliopol, Nadzieja, Sewerynowka) lasy tworzą małe kompleksy, jednakże ich bliskość umożliwia tworzenie minimalnych powiązań między nimi. Gmina jest położona w bliskim sąsiedztwie dużego kompleksu leśnego „Lasy Parczewskie” oraz mniejszego kompleksu w zachodniej części gminy.



Rysunek 21. Przestrzenne rozmieszczenie lasów w gminie Siemień i jej sąsiedztwie w roku 2018 [GUGiK 2020, opracowanie własne]

Gospodarka leśna jest prowadzona przede wszystkim w lasach prywatnych. Wg danych GUS w 2018 roku z lasów prywatnych pozyskano 315 m³ grubizny. Nie uzyskano informacji o pozyskaniu drewna z terenów należących do lasów państwowych.

8.4. Turystyka

Jedyną formą wypoczynku na terenie gminy jest wypoczynek związany ze zbiornikami wodnymi (stawami rybackimi) oraz rozlewiskiem rzeki Tyśmienica. Rozwój turystyki jest jednak blokowany przez brak na terenie gminy infrastruktury związanej z turystyką (hotelu, punktów gastronomicznych itp.).

Mimo jej braku gmina ma potencjał turystyczny związany z kompleksami leśnym, cenną przyrodniczo doliną rzeki Tyśmienicy oraz stawami rybnymi. Tereny te mogą być atrakcyjne dla potrzeb turystyki kwalifikowanej. Poza walorami przyrodniczymi na terenie gminy znajduje się wiele cennych obiektów dziedzictwa kulturowego takie jak: założenia dworsko-ogrodowe (Glinny Stok, Siemień), zespoły dworsko-parkowe (Żminne), zabytkowy cmentarz, kapliczki, figury i krzyże przydrożne, oraz inne ciekawe zabytki architektury i budownictwa (np. młyn wodny w Siemieniu).

9. Powiązania infrastrukturalne gminy Siemień

9.1. Powiązania komunikacyjne

Główne zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy Siemień stanowią drogi wojewódzkie nr 814 i 815, linia kolejowa nr 30 oraz niektóre drogi powiatowe. Siemień położony jest w sąsiedztwie powiatowego ośrodka rozwoju, którym jest miasto Parczew.

W ostatnim czasie zmodernizowano drogi wojewódzkie zlokalizowane na obszarze gminy, co poprawiło możliwości komunikacyjne gminy, jednak lokalny charakter najbliższego węzła komunikacyjnego, jakim jest Parczew, ogranicza możliwości rozwoju zewnętrznych powiązań komunikacyjnych gminy.

9.2. Sieć drogowa

Ze względu na peryferyjną lokalizację, przez gminę Siemień ani w jej sąsiedztwie nie przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym. Główny trzon komunikacyjny gminy, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego województwa lubelskiego stanowią drogi:

- O znaczeniu regionalnym:
 - Droga wojewódzka 814 (Radzyń Podlaski – Suchowola – Żminne),
 - Droga wojewódzka 815 (Wisznice – Parczew – Siemień – Lubartów),
- O znaczeniu ponadlokalnym:
 - Droga powiatowa 1250L (dr. kraj. 19 – Stara Wieś – Tchórzew – Bełcząc – Czemierniki – Siemień – Parczew (ul. Siemieńska, ul. Kolejowa) – dr. woj. 813),
 - Droga powiatowa 1610L (Siemień – Tyśmienica).

9.3. Sieć kolejowa

Jedyny odcinek linii kolejowej w gminie to odcinek Bezwola – Bystrzyca k. Lublina, który jest częścią jednotorowej, niezelektryfikowanej linii kolejowej nr 30 o znaczeniu państwowym relacji Łuków – Lublin Północny. Wzdłuż linii kolejowej wyznacza się tereny kolejowe oznaczone na rysunku studium symbolem **KK**.

9.4. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego zakłada realizację projektowanego gazociągu magistralnego Białoruś – Parczew – Puławy, którego trasa przebiega przez obszar gminy, a także projektowany ropociąg surowcowy Brody – Płock.

We wschodniej części gminy Siemień zlokalizowana jest linia energetyczna 110 kV Lublin – Parczew, zaś sama gmina jest zaopatrywana w energię elektryczną ze stacji transformatorowej 110/15 kV zlokalizowanej w miejscowości Koczergi, położonej w odległości 1,5 km od granic gminy.

W zakresie sieci wodociągowej gmina nie jest powiązana z sąsiednimi gminami i zaopatruje wyłącznie swoich mieszkańców. W przypadku zbiorczej sieci kanalizacyjnej, ścieki z obrębów Gródek Szlachecki, Siemień, PGR-RYB Siemień, Siemień Kolonia, Tulniki, Wola Tulnicka i Władysławów są odprowadzane do oczyszczalni ścieków w miejscowości Siemień. Obręby Miłków i Miłków Kolonia są podłączone do sieci kanalizacyjnej odprowadzającej nieczystości do oczyszczalni w Parczewie przy ul. Siemieńskiej.

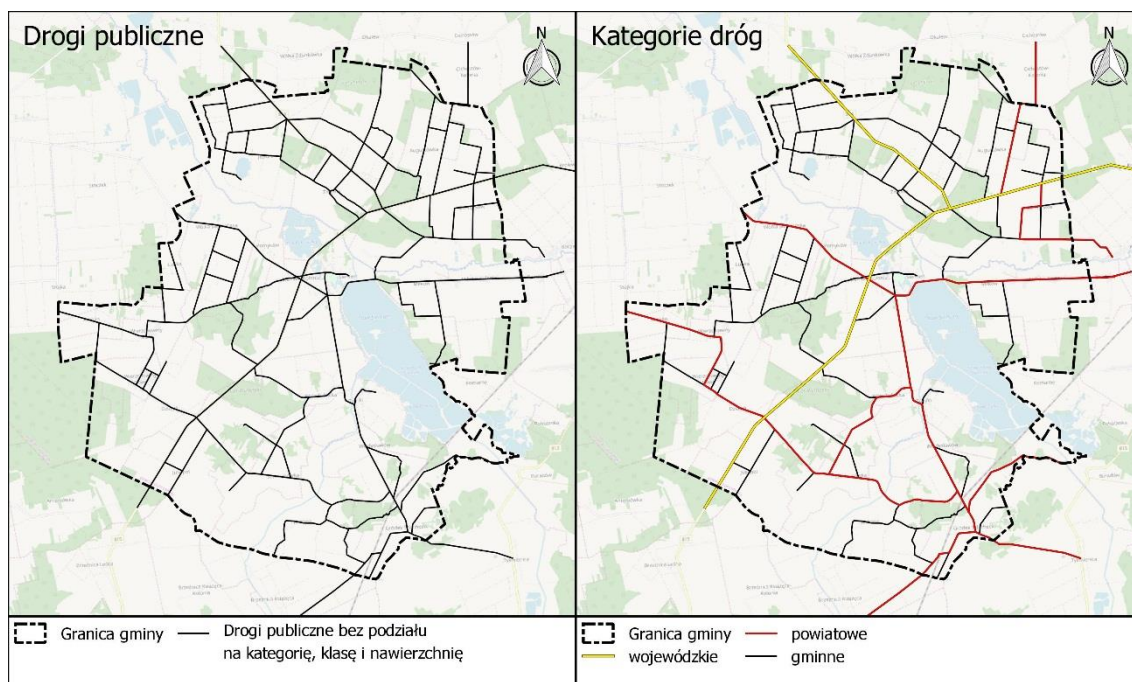
10. Infrastruktura techniczna w gminie Siemień

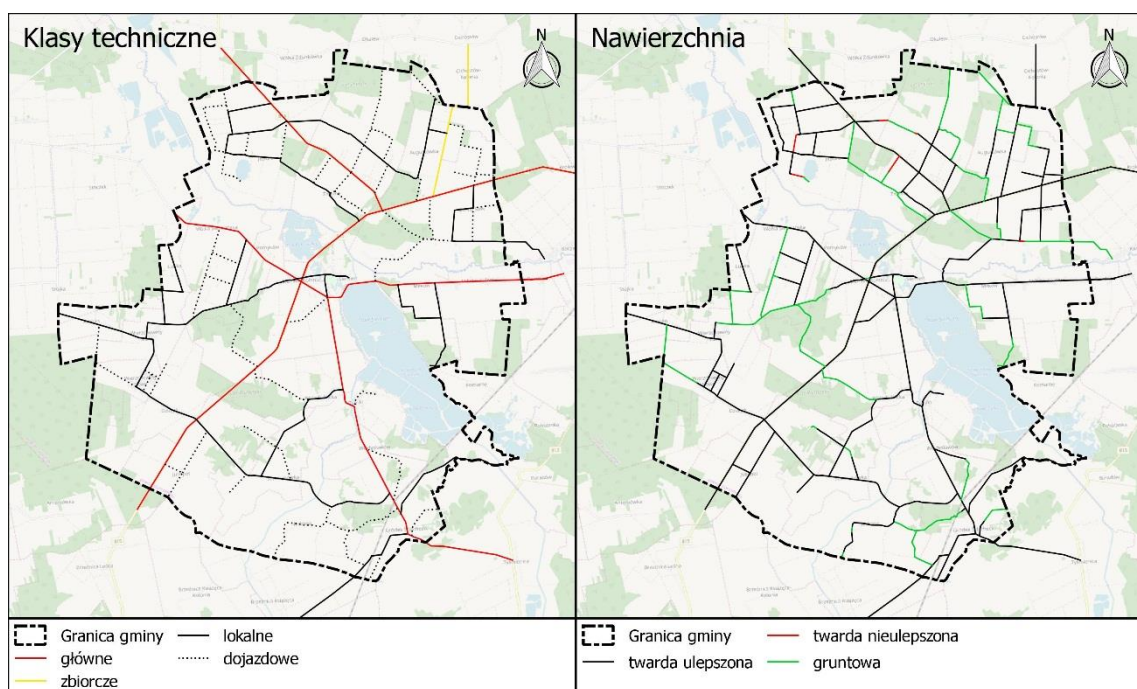
10.1. Sieć drogowa

Ogólny układ komunikacyjny dróg publicznych w gminie wykazuje cechy układu promienisto-obwodowego z miejscowością Siemień w jego centrum, jednakże jest on lokalnie zróżnicowany. W północnej części sieć drogowa jest bardziej zagęszczona i wykazuje więcej cech układu prostokątnego, natomiast drogi w południowej części gminy cechują się mniejszym zagęszczeniem, bez cech typowych dla układów innych niż promienisto-obwodowy.

Zagęszczenie poszczególnych kategorii dróg publicznych również jest zróżnicowane. Dostępność do dróg wojewódzkich jest względnie równomierna dla całej gminy, natomiast w przypadku dróg powiatowych i gminnych zaznaczają się różnice między północną, a południową częścią gminy. Północna część gminy ma lepszy dostęp do dróg gminnych, zaś za zapewnienie dostępu komunikacyjnego dla południowej części gminy w większym stopniu odpowiadają drogi powiatowe.

Poszczególne klasy techniczne dróg są w gminie rozmieszczone względnie równomiernie. Charakterystyczny jest fakt, iż tylko jeden krótki odcinek drogi powiatowej został zaliczony do klasy dróg zbiorczych. Pozostałe są zaliczone do dróg klasy głównej, lokalnej i dojazdowej. Pod względem nawierzchni, z których wykonane są drogi w gminie, niemal wszystkie drogi powiatowe i wszystkie wojewódzkie mają nawierzchnię asfaltową. W przypadku dróg gminnych większy odsetek dróg nieutwardzonych występuje w północnej części, natomiast fakt ten wynika z większego ogólnego zagęszczenia sieci komunikacyjnej.





Rysunek 22. Przestrzenne rozmieszczenie dróg publicznych w gminie ogółem i z wyszczególnione ze względu na kategorię, klasy techniczne i nawierzchnię w 2018 roku [GUGiK 2020, opracowanie własne]

10.1.1. Drogi wojewódzkie

Przez centralną część gminy Siemień poprowadzony jest odcinek drogi wojewódzkiej nr 815 relacji Wisznice – Parczew – Siemień – Lubartów, o długości 11,7 km. Droga ta jest głównym szlakiem komunikacyjnym w gminie, stanowiącym uzupełnienie sieci dróg krajowych województwa. Stan techniczny drogi wojewódzkiej na odcinku przebiegającym przez gminę Siemień jest bardzo dobry, gdyż w ostatnim czasie został gruntownie przebudowany.

W północnej części gminy zlokalizowany jest również odcinek drogi wojewódzkiej nr 814 relacji Radzyń Podlaski – Suchowola – Żminne, o długości na obszarze gminy 4,916 km, o funkcji podobnej jak droga nr 815. Stan techniczny jest również bardzo dobry, ze względu na niedawną przebudowę.

Tabela 26. Wykaz dróg wojewódzkich w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne]

Nr drogi	Przebieg drogi	Przebieg na obszarze gminy (obrębny)	Długość drogi ogółem [km]	Długość na obszarze gminy [km]	Klasa techniczna
814	Radzyń Podlaski – Suchowola – Żminne	Glinny Stok, Żminne, Jezioro.	20,928	4,916	Główna (G)
815	Wisznice – Parczew – Siemień – Lubartów	Glinny Stok, Augustówka (po granicy), Żminne, Siemień, PGR-Ryb Siemień, Kol. Siemień, Wola Tulnicka, Działyń (po granicy), Juliopol.	61,620	11,700	Główna (G)

10.1.2. Drogi powiatowe

Drogi powiatowe przebiegające przez gminę Siemień stanowią uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich oraz zapewniają powiązania gminy Siemień z gminami leżącymi w sąsiedztwie. Stan techniczny dróg jest przeważnie dobry pod względem szerokości pasów drogowych, stanu technicznego oraz innych parametrów drogowych, jednakże w wielu przypadkach drogi nie spełniają podstawowych parametrów technicznych dla swojej klasy (np. droga nr 1609L). W granicach gminy istnieje 8 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 44,08 km, z czego długość dróg o nawierzchni twardej wynosi 42,83 km. Wskaźnik gęstości publicznych twardych dróg powiatowych w gminie kształtuje się na poziomie ok. 38,5 km/100 km², stanowiąc wielkość nieznacznie większą niż wartość wskaźnika dla całego powiatu parczewskiego – 35,7 km/100 km². Wykaz dróg powiatowych w gminie Siemień przedstawiono poniższej tabeli.

Tabela 27. Wykaz dróg powiatowych w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne]

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi	nawierzchnia twarda		naw. gruntowa [km]
			ulepszona [km]	nieulepszona [km]	
1250 L	dr. kraj. 19 – Stara Wieś – Tchorzew – Bełczac – Czemierniki – Siemień – dr. pow. 1609L – Parczew (ul. Siemieńska, ul. Kolejowa) – dr. woj. 813	G	10,12	-	-
1258 L	Czemierniki – Działyrń – Juliopol – Sewerynowka – Gródek – dr. pow. 1610L	Z	8,18	-	-
		L	3,87	-	-
1555 L	Niedźwiada – Brzeźnica Książęca – Gródek	L	1,99	-	-
1602 L	Augustówka – Cichostów	Z	2,47	-	-
1609 L	Glinny Stok – Brudno	L	1,91	0,14	1,25
1610 L	Siemień – Tyśmienica	G	7,27	-	-
1611 L	Wola Tulnicka – Sewerynowka	L	3,51	-	-
1612 L	Gródek – Buradów	L	3,39	-	-

10.1.3. Drogi gminne

Drogi gminne stanowią uzupełniającą sieć dróg służących zwłaszcza zaspokojeniu wewnątrzgminnych potrzeb. Na terenie gminy znajduje się 50 tras dróg gminnych o łącznej długości ok. 84,02 km. Wskaźnik gęstości dróg gminnych twardych kształtuje się na poziomie rzędu ok. 44,0 km/100 km² co jest wartością zdecydowanie wyższą w porównaniu do wskaźnika dla powiatu parczewskiego – 19,3 km/100km². Wykaz dróg gminnych w gminie Siemień przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Wykaz dróg gminnych w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne]

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi	nawierzchnia twarda		naw. gruntowa [km]
			ulepszona [km]	nieulepszona [km]	
103700L	dr. woj. 814 – Żminne – Okalew	D	1,31	-	1,59
103701L	Okalew – Augustówka – Cichostów	D	-	-	2,63
103865L	Koczergi – dr. pow. 1609L – Glinny Stok – dr. pow. 1609L	D	1,54	-	-
103955L	dr. woj. 815 – Jezioro – Kol. Jezioro	D	0,60	-	-

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi	nawierzchnia twarda		naw. gruntowa [km]
			ulepszona [km]	nieulepszona [km]	
103956L	dr. woj. 814 – Żminne – Augustówka – dr. gm. 103701L	L	3,995	-	1,935
103957L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 103956L	D	0,79	-	-
103958L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. pow. 1602L	D	1,29	-	1,58
103959L	dr. pow. 1250L – Miłków – gr. gminy Parczew (Komarne) – gr. gminy – Kol. Miłków	L	2,034	-	1,426
103960L	dr. gm. 104011L – Kol. Jezioro – dr. woj. 814	L	1,164	-	-
103961L	dr. woj. 815 – dr. gm. 103956L	D	-	-	0,66
103962L	dr. woj. 815 – Kol. Siemień – Wólka Siemieńska – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	L	1,57	-	2,82
103963L	dr. pow. 1258L – Wierzchowiny – Amelin	D	0,20	-	2,02
103964L	Szatomanka – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	D	1,285	0,015	-
103965L	dr. pow. 1258L – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	D	0,89	-	-
103966L	dr. woj. 815 – Juliopol – gr. gminy Niedźwiada	D	1,26	-	-
103967L	Sewerynowka – dr. pow. 1258L	D	0,73	-	-
103968L	dr. pow. 1258L – Nadzieja – gr. gminy Niedźwiada	D	2,68	-	-
103969L	dr. woj. 815 – Wola Tulnicka – dr. pow. 1611L	D	-	-	1,64
103970L	dr. pow. 1250L – Kol. Siemień – dr. woj. 815	D	1,60	-	-
103971L	dr. gm. 103968L – Gródek – dr. pow. 1610L	D	-	-	2,17
103972L	dr. pow. 1258L – Sewerynowka – dr. pow. 1611L	D	0,648	-	0,292
103973L	Władysławów – dr. pow. 1610L	D	0,875	-	0,915
103974L	Tulniki – dr. pow. 1610L	D	0,70	-	0,19
103975L	dr. pow. 1250L – Ostrowik – dr. gm. 103976L	D	1,89	-	-
103976L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. pow. 1609L	D	1,32	-	0,58
103977L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. gm. 103976L	D	0,60	-	0,49
103978L	dr. pow. 1250L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103962L	D	-	-	2,48
103979L	dr. pow. 1610L – Gródek	D	0,480	-	0,33
103980L	dr. pow. 1250L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103962L	L	1,76	-	-
103981L	dr. gm. 103978L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103980L	D	0,76	-	-

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi	nawierzchnia twarda		naw. gruntowa [km]
			ulepszona [km]	nieulepszona [km]	
103982L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 104011L	D	0,80	-	-
103983L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 104011L	D	0,40	-	0,43
103984L	dr. woj. 814 – Jezioro – dr. gm. 104011L	D	-	0,99	-
103985L	dr. woj. 814 – Jezioro – dr. gm. 104011L	L	1,04	-	-
103986L	dr. gm. 104011L – Kol. Jezioro – dr. gm. 104011L	D	2,216	-	0,264
103987L	dr. gm. 103982L – Żminne – dr. gm. 103955L	D	1,064	-	-
103988L	dr. gm. 103956L – Augustówka – dr. gm. 103700L	D	-	-	1,50
103989L	dr. pow. 1258L – Juliopol – dr. gm. 103966L	D	1,21	-	-
103990L	dr. pow. 1250L – Miłków – dr. gm. 103959L	L	0,89	-	-
103991L	dr. pow. 1250L – Siemień – dr. gm. 103992L	L	0,52	-	-
103992L	Siemień – dr. woj. 815	L	1,26	-	-
103993L	dr. gm. 103971L – Gródek - dr. pow. 1555L	D	0,130	-	1,37
103994L	dr. pow. 1555L – Gródek	D	0,75	-	-
103995L	dr. woj. 815 – dr. gm. 103962L	D	0,827	-	0,623
103996L	dr. gm. 103958L – Glinny Stok	D	0,57	-	-
103997L	dr. gm. 103958L – Glinny Stok	D	0,48	-	-
103998L	dr. gm. 103978L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103980L	D	0,600	-	0,17
103999L	dr. gm. 104011L – Kol. Pojezierze	D	0,900	-	-
102238L	Łubka – Wierzchowiny	L	1,35	-	1,94
104011L	Jezioro – Żminne	D, L	0,956	-	5,034

10.2. Sieć kolejowa

Przez teren gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 30 o znaczeniu państwowym relacji Łuków – Lublin Północny, odcinek Bezwola – Bystrzyca k. Lublina. Brak aktualnych danych o ruchu pociągów na przedmiotowej linii. Zarządcą linii kolejowej przebiegającej przez gminę Siemień jest PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Na terenie gminy znajduje się jeden przystanek kolejowy w miejscowości Gródek Szlachecki. W obrębach Tulniki (jeden) i Gródek Szlachecki (dwa) zlokalizowano w sumie trzy przejazdy kolejowe o kategorii D (przejazd użytku publicznego bez rogatek i pół rogatek i bez samoczynnej sygnalizacji świetlnej).

10.3. Komunikacja publiczna

Gmina posiada bezpośrednie połączenia autobusowe z najbliższymi miastami powiatowymi, tj. Parczewem, Radzyniem Podlaskim i Lubartowem. Obszar gminy jest bezpośrednio skomunikowany

z miastami takimi jak Biała Podlaska oraz dużym węzłem przesiadkowym – Lublinem. Usługi w zakresie zbiorowego przewozu osób świadczone są głównie przez przewoźników prywatnych.

Południowa część gminy ma zapewniony dostęp do transportu kolejowego. W miejscowości Gródek Szlachecki jest zlokalizowany przystanek kolejowy, na którym zatrzymują się pociągi relacji Parczew – Lublin Północny.

Obsługa gminy w zakresie komunikacji publicznej jest niewystarczająca i wymaga uzupełnienia, gdyż transport zbiorowy jest ściśle powiązany z dostępnością do dróg wojewódzkich i linii kolejowej. Miejscowości oddalone od tych tras nie mają zapewnionego dostępu do komunikacji publicznej.

10.4. Szlaki rowerowe i turystyczne

W gminie Siemień nie wyznaczono szlaków rowerowych i turystycznych.

10.5. Infrastruktura komunalna

10.5.1. Sieć wodociągowa

Główny poziom wodonośny w gminie Siemień związany jest z piętrzem trzeciorzędowym GZWP nr 407 (Chełm-Zamość). Zasoby wód podziemnych, oszacowane na 125 m³/d/km² są wysokiej jakości i nadają się do celów konsumpcyjnych bez konieczności uzdatniania wody.

Źródłem indywidualnego zaopatrzenia w wodę ludności gminy są wody pierwszego poziomu wodonośnego, pochodzące z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Z poziomu czwartorzędowego czerpią wodę studnie kopane i wiercone na terenie gminy. Zwierciadło wody tego poziomu ma charakter swobodny lub napięty. Wydajność poziomu czwartorzędowego uzależniona jest w znacznej mierze od warunków atmosferycznych, stanu wód powierzchniowych i budowy geologicznej terenu. Maksymalne wydajności wynoszą do 6,0 m³/h, przy depresjach od 1,5 do 2,1 m.

Biorąc pod uwagę zasięg systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy, wyróżnia się dwa typy instalacji:

- system grupowy obsługujący obszar gminy,
- system indywidualny obejmujący swym zasięgiem pojedyncze obiekty na terenach nieuzbrojonych w zbiorczy system wodociągowy, takie jak: dom mieszkalny, obiekt usługowy, itp.

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę odbywa się głównie poprzez sieć rozdzielczego systemu wodociągowego. W 2018 roku do sieci liczącej 125 km, podłączonych jest 1 427 posesji we wszystkich obrębach w gminie. Zagęszczenie sieci wodociągowej w gminie wynosiło 112,4 km/100 km², co było wartością wyższą niż w powiecie i województwie zarówno pod względem ogólnym, jak i dla obszarów wiejskich. Na obszarze gminy funkcjonuje jeden wodociąg grupowy ze stacją uzdatniania wody. Istniejące studnie głębinowe służące zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę posiadają zabezpieczone strefy ochrony bezpośredniej (ogrodzenie w promieniu 8-10 m). Studnie nie wymagają stref ochrony pośredniej, natomiast wskazane jest zachowanie wzmożonego nadzoru sanitarnego w obszarze o promieniu około 300 m wokół studni, w którym nie powinny być lokalizowane inwestycje mogące negatywnie wpłynąć na jakość wód podziemnych.

Wodociąg grupowy zasilany jest ze stacji wodociągowej zlokalizowanej w obrębie Siemień (działka o pow. 0,50 ha) oraz przez przepompownię wody w Wierzchowinach Starych. Ujęcie i przepompownia, które mają być w najbliższym czasie zmodernizowane i charakteryzować się wydajnością do 1 200 m³/dobę, swoim zasięgiem obejmują niemal cały obszar gminy. Jedynym obrębem, który nie jest objęty zbiorczym systemem wodociągowym jest PGR-RYB Siemień. Niemal całą powierzchnię tego obrębu zajmują wody powierzchniowe wchodzące w skład stawów rybnych.

Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej wynosi 4329, co stanowi 94,4% ogółu ludności gminy. Jest to wartość wyższa od wartości, jakie się odnotowuje w powiecie, województwie czy kraju.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry, jednak w roku 2019 planuje się modernizację sieci wodociągowej polegającej na modernizacji istniejącej stacji wodociągowej w Siemieniu oraz przepompowni wspomagającej w miejscowości Wierzchowiny Stare.

10.5.2. Sieć kanalizacyjna

W ramach zbiorowego systemu oczyszczania ścieków, na terenie gminy Siemień funkcjonuje lokalny system zbiorczej kanalizacji sanitarnej, który pracuje w oparciu o mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Siemieniu. Oczyszczalnia charakteryzuje się wydajnością 120 m³/d i odbiera ścieki z miejscowości Gródek Szlachecki, Siemień, PGR-RYB Siemień, Siemień Kolonia, Tulniki, Wola Tulnicka i Władysławów. Ścieki z obrębów Miłków i Miłków Kolonia są odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Parczewie przy ul. Siemieńskiej.

Długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy w 2018 roku wynosiła 36,2 km. Zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wyniosło 32,6 km/100 km² co było wartością wyższą niż w powiecie (17,0 km/km²) i województwie (26,6 km/100 km²), natomiast niższą niż przeciętna krajowa (51,4 km/100 km²). Do sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy było podłączonych 516 budynków mieszkalnych (w tym zbiorowego zamieszkania), co stanowiło 33,5% budynków mieszkalnych w gminie.

Liczba osób korzystająca z kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy wyniosła w 2018 roku 1577. Stanowi to 34,4% ogółu ludności co jest wartością niższą niż w powiecie parczewskim (44,7%), województwie lubelskim (53,0%) oraz kraju (70,8%). Biorąc jednak pod uwagę wyłącznie obszary wiejskie, odsetek osób z dostępem do zbiorczej kanalizacji był wyższy niż w powiecie (26,3%) i województwie (21,8%), lecz niższy niż w Polsce (41,3%).

Gospodarka ściekowa gminy, obok zbiorowego systemu oczyszczania ścieków, opiera się także na zbiornikach bezodpływowych na ścieki oraz indywidualnych przydomowych oczyszczalniach ścieków. Według danych z 2018 r. na terenie gminy Siemień ścieki były gromadzone w 578 zbiornikach bezodpływowych oraz 422 przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej w gminie w 2018 roku wyniósł w 28,96% i jest wyższy niż wskaźniki dla powiatu i województwa lubelskiego, zaś jest niższy niż wskaźnik dla kraju. Mimo stosunkowo dobrze rozwiniętej sieci kanalizacyjnej w porównaniu do powiatu i województwa, wskaźnik obrazuje jednak zjawisko nierównomiernego rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w gminie Siemień.

10.6. Gospodarka odpadami

Gmina Siemień nie posiada obecnie własnego składowiska odpadów. Do niedawna funkcjonowało jedno składowisko odpadów w miejscowości Glinny Stok, które zostało zrekultywowane. Odpady komunalne z terenu gminy są zbierane selektywnie wywożone przez zewnętrzną firmę. Na terenie gminy funkcjonują trzy Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, wszystkie w miejscowości Siemień. Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2022 odpady z obszaru gminy wywożone są Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) zlokalizowanej na terenie gminy Radzyń Podlaski, w miejscowości Biała – Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach k. Radzynia Podlaskiego Sp. z o.o.

W roku 2018 na obszarze gminy zebrano łącznie 452,19 Mg odpadów komunalnych, z czego 427,40 Mg zostało zebranych z gospodarstw domowych. Selektywnie zaś zebrano 130,47 Mg odpadów co stanowiło 28,9% wszystkich zebranych odpadów [GUS 2020].

Wśród odpadów zebranych selektywnie najwięcej zebrano zmieszanych odpadów opakowaniowych (72,68 Mg) oraz szkła (49,11 Mg). Frakcje papieru i makulatury, tworzyw sztucznych, metali, tekstyliów, odpadów niebezpiecznych, biodegradowalnych, baterii i akumulatorów, opakowań wielomateriałowych oraz zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych niebezpiecznych nie były zbierane. Z gospodarstw domowych nie zbierano ponadto zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz odpadów zebranych selektywnie na obszarze gminy Siemień w roku 2018.

Tabela 29. Odpady zebrane selektywnie w gminie Siemień w roku 2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

Pochodzenie odpadów	Ogółem [Mg]	szkło [Mg]	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne [Mg]	wielkogabarytowe	zmieszane odpady opakowaniowe
ogółem	130,47	49,11	0,22	8,46	72,68
z gospodarstw domowych	127,58	48,36	0	8,04	71,18

10.7. Energetyka

10.7.1. Sieć elektroenergetyczna

Na terenie gminy nie są zlokalizowane Główne Punkty Zasilające (GPZ) 110/15 kV. Gmina w podstawowym układzie zasilania zaopatrywana jest w energię elektryczną średnich napięć ze stacji GPZ zlokalizowanej na terenie gminy Parczew, w miejscowości Koczergi. Przez obszar gminy przebiega tranzytowo jedna napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV relacji Lublin – Parczew zasilające stację 110/15 kV w Koczergach.

W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego emitowanego przez linie energetyczne, zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego dla istniejących i projektowanych linii 110 kV wyznaczono pas technologiczny, dla którego obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii).

Przesyłanie energii elektrycznej średnich napięć ze stacji 110/15 kV w Koczergach odbywa się systemem linii napowietrznych średniego napięcia 15 kV (SN), które zasilają pracujące na terenie gminy stacje transformatorowe 15/0,4kV.

Mimo dobrego stanu technicznego linii elektroenergetycznych średnich napięć, wymagają one remontów i modernizacji w celu utrzymania dostarczania energii elektrycznej na terenie gminy bez przerw w dostawie prądu.

Zasilanie poszczególnych miejscowości gminy w energię elektryczną następuje poprzez lokalne stacje transformatorowe i linie niskiego napięcia 0,4 kV (nN), które zasilają energią elektryczną odbiorców jednej lub kilku wsi o bezpośrednio sąsiadującej zabudowie.

Stan techniczny sieci energetycznej w poszczególnych wsiach gminy jest zróżnicowany, wobec czego również wskazana jest modernizacja i remonty linii elektroenergetycznych nN. Obecnie nie notuje się większych problemów z dostarczaniem energii elektrycznej do budynków i gospodarstw domowych. Przerwy w dostawach prądu związane są przede wszystkim z uszkodzeniami linii elektroenergetycznych przez warunki atmosferyczne (porywisty wiatr, intensywne opady śniegu). Każdy indywidualny odbiorca ma zapewnioną możliwość podłączenia do sieci.

10.7.2. Sieć gazowa

Obecnie na obszarze gminy Siemień nie są zlokalizowane sieci i urządzenia służące do przesyłu gazu. Mieszkańcy korzystają z gazu w butlach dostarczanych do wybranych punktów sprzedaży zlokalizowanych na obszarze gminy, zaś gaz do celów grzewczych w indywidualnych gospodarstwach jest dostarczany wg zapotrzebowania.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego zakłada realizację projektowanego gazociągu magistralnego Białoruś – Parczew – Puławy oraz projektowaną stację gazową na obszarze gminy, z których w przyszłości będzie możliwe zaopatrywanie mieszkańców w energię gazową.

10.7.3. Sieci ciepłownicze

Na obszarze gminy Siemień nie występują i nie są projektowane zbiorcze sieci ciepłownicze.

Zaopatrzenie mieszkańców w energię ciepłą bazuje na indywidualnych źródła ciepła opalanych paliwem stałym lub gazem. W gospodarce ciepłej możliwe jest wykorzystanie lokalnych zasobów źródeł energii odnawialnej, tj. energii słonecznej lub geotermalnej.

10.7.4. Sieć przesyłowa - ropociąg Płock - Brody

Jedną z inwestycji planowanych w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy naftowej jest budowa ropociągu Płock – Brody (Ukraina). Inwestycja ta została ujęta m.in. w Programie „infrastruktura i Środowisko”, w projekcie „Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju 2030” oraz wskazana w „Uwarunkowaniach zewnętrznych do Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego”.

Większość inwestycji związanych z budową ropociągu planowana jest na terenie województwa lubelskiego. Planowany punkt wejścia ropociągu na teren Polski wstępnie zlokalizowany jest w powiecie Hrubieszowskim, następnie ropociąg przecina powiat Chełmski, Krasnostawski, Łęczyński, Lubelski, Parczewski, Radzyński oraz Bialski. Planowane zakończenie ropociągu znajduje się w Adamowie na terenie województwa podlaskiego, gdzie zrealizowane zostanie jego połączenie i istniejącym rurociągiem „Przyjaźń”.

10.8. Telekomunikacja

Na terenie gminy Siemień operatorem świadczącym usługi telekomunikacyjne dla abonentów telefonii przewodowej jest Orange Polska S.A. Rozwijający się zasięg sieci GSM i UMTS sprawił jednak, iż mieszkańcy rezygnują z korzystania z telefonów stacjonarnych na rzecz telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej (GSM/GPRS).

Na terenie gminy zlokalizowane są elementy Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej, dzięki której mieszkańcy gminy mają dostęp do darmowego Internetu szerokopasmowego. Mimo tego poziom korzystania z tego typu dostępu na terenie gminy jest niski. Pomimo zwiększenia się stopnia wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych w całym województwie w ostatnich latach, pozostaje ono znacznie poniżej średniej unijnej pod względem wykorzystania technologii informatycznych przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne.

11. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego

Rozwój przestrzenny gminy Siemień jest ściśle powiązany z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Ze względu na wysokie walory środowiska, a w szczególności doliny rzeki Tyśmienicy, należy dążyć do gospodarowania przestrzenią w sposób nie pogarszający stanu elementów kształtujących jakość środowiska przyrodniczego. Działaniami takimi są działania mające na celu ograniczanie emisji zanieczyszczeń, podnoszenie bioróżnorodności przy pomocy różnych form ochrony prawnej lub

planistycznej oraz ograniczanie zagospodarowania terenów otwartych oraz terenów o wysokich walorach krajobrazowych.

11.1. Przyrodnicze ograniczenia rozwoju osadnictwa

Warunki fizjograficzne rozwoju osadnictwa na terenie gminy należą do bardzo dobrych. Spowodowane jest to dużym udziałem terenów o korzystnych dla osadnictwa warunkach gruntowo-wodnych (dobra nośność gruntów).

Tereny o słabszych warunkach, a tym samym niewskazane do rozwoju osadnictwa, występują w dnach dolin rzek i obniżeniach terenu. Tereny te charakteryzują się występowaniem wody gruntowej na głębokości 1-2 m pod powierzchnią terenu, niekorzystnym klimatem (częste mgły, stagnacja wilgotnego i chłodnego powietrza w zagłębieniach terenu) oraz występowaniem gleb chronionych tj. gleb pochodzenia organicznego.

Obszary te są natomiast bardzo cenne przyrodniczo, gdyż w ich granicach znajdują się bogate i zróżnicowane zbiorowiska roślinności łąkowej zamieszkiwane przez liczne gatunki fauny. Inną bardzo istotną ich funkcją jest retencjonowanie znacznych ilości wody. Wszystkie te uwarunkowania wykluczają lub w znaczącym stopniu utrudniają możliwość ich zabudowy.

Pozostałe obszary gminy charakteryzują się odpowiednimi dla rozwoju osadnictwa warunkami gruntowo-wodnymi (grunty nośne, woda gruntowa na głębokości większej niż 2,0 m p.p.t.) oraz korzystnymi warunkami klimatyczno-zdrowotnymi. Ograniczenie dla swobodnego rozwoju przestrzennego stanowią obszary występowania gleb chronionych, tj. gleb organicznych oraz gleb mineralnych wyższych klas bonitacyjnych (klasy III), występujących głównie w południowej części gminy.

11.2. Prawne ograniczenia rozwoju osadnictwa

Prawne bariery rozwoju osadnictwa wynikają z ograniczeń i zakazów zawartych w aktach prawnych. W gminie Siemień częściowo są związane z przyrodniczymi ograniczeniami, do których należą przede wszystkim ograniczenia zabudowy terenów, na których występują gleby wysokiej jakości (gleby organiczne oraz gleby mineralne wyższych klas bonitacyjnych), tereny, na których występują prawne formy ochrony przyrody oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, czyli tereny:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
- wysp i przymulisk.

Prawne ograniczenia związane są także z aktami planistycznymi wyższego szczebla, do których należą Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego oraz inne akty planistyczne wynikające z przepisów odrębnych. Zawarte są w nich strategiczne inwestycje celu publicznego, dla których należy wyznaczyć rezerwy terenu w celu ich realizacji. Do takich inwestycji na terenie gminy należą projektowany gazociąg magistralny Białoruś – Parczew – Puławy oraz projektowany ropociąg surowcowy Brody – Płock.

Prawne ograniczenia związane zaś z istniejącą infrastrukturą techniczną wynikają z kolei z ograniczenia uciążliwości istniejących sieci i urządzeń technicznych. Dla tych terenów wyznacza się pas technologiczny, na którym zagospodarowanie terenu wymaga uzgodnień z organami zarządzającymi urządzeniami. Do takich obszarów należą pasy technologiczne linii elektroenergetycznych o szerokości:

- 40 m – po 20 m od osi linii wysokiego napięcia 110 kV,
- 15 m – po 7,5 m od osi linii średniego napięcia 7,5 kV.

W przypadku infrastruktury drogowej ograniczenia wynikają z uciążliwości akustycznych i drgań, związanych z ruchem pojazdów po drogach publicznych. Dla dróg publicznych obowiązujące akty prawne zobowiązują do lokalizacji zabudowy w wyznaczonej minimalnej odległości od jezdni drogi publicznej, tzw. nieprzekraczalnej linii zabudowy. Dla dróg publicznych w gminie Siemień minimalne nieprzekraczalne linie zabudowy wynoszą:

- 8 m dla dróg wojewódzkich i powiatowych.
- 6 m dla dróg gminnych.

Powyższe odległości mogą być zwiększone ze względu na lokalne uwarunkowania, np. w celu zachowania trójkątów widoczności na drogach publicznych, lokalnych poszerzeń pasa drogowego czy miejsca niebezpieczne.

12. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na obszarze objętym opracowaniem studium nie występują zakłady stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

Na obszarze objętym Studium zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą wpływać poniższe elementy:

- zagrożenie hałasem – emisja pochodząca z głównych ciągów komunikacyjnych (drogi wojewódzkie nr 814 i 815) oraz sąsiedztwa linii kolejowej (nr 30),
- promieniowanie elektromagnetyczne – głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, mogącymi stanowić zagrożenie bądź ograniczenie w zagospodarowaniu terenu są urządzenia elektroenergetyczne (przez teren opracowania przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia) oraz maszty telekomunikacyjne (Działyń, Gródek Szlachecki, Juliopol, Żminne),
- zakłady stwarzające ryzyko poważnej awarii – brak,
- zagrożenie powodziowe – tereny wzdłuż rzeki Tyśmienicy,
- zagrożenie osuwaniem mas ziemnych – nie występują na obszarze Studium tereny predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

13. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

13.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

13.1.1. Analiza ekonomiczna

Peryferyjne położenie zarówno gminy jak i powiatu parczewskiego powoduje częściowe ograniczenia w dostępności komunikacyjnej gminy Siemień. Przez obszar gminy przebiegają co prawda drogi wojewódzkie 814 relacji Radzyń Podlaski – Suchowola – Żminne oraz 815 relacji Wisznice – Parczew – Siemień – Lubartów, jednakże są to drogi o znaczeniu regionalnym. Gmina Siemień oraz cały powiat parczewski są oddalone od dróg o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym. Położone najbliżej granic gminy drogi o randze co najmniej ponadregionalnej (krajowej) to droga krajowa nr 19 (ranga międzynarodowa) relacji gr. województwa – Międzyrzec Podlaski – Lubartów – Lublin – Kraśnik – gr. Województwa oraz droga krajowa nr 63 relacji gr. województwa – Łuków – Radzyń Podlaski – Wisznice – Sławatyczne – gr. państwa. Obydwie drogi są położone w odległości ponad 10 km. Gminę charakteryzuje jednak dobrze rozbudowana sieć dróg powiatowych, zaś bliskie sąsiedztwo miasta Parczewa może stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania dla osób tam pracujących. Przez teren gminy przebiega ponadto linia kolejowa nr 30 relacji Łuków – Lublin Północny, która umożliwia połączenia

komunikacji publicznej z miastem wojewódzkim. Ogólna ocena powiązań komunikacyjnych nie wpływa jednak korzystnie na postrzeganie gminy Siemień jako atrakcyjnej lokalizacji obszarów prowadzenia działalności gospodarczej.

Gmina Siemień posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg gminnych i sieć wodociągową, która obejmuje swoim zasięgiem niemal cały obszar gminy dostarczając wodę z wodociągu dla 94,4% mieszkańców. Sieć kanalizacyjna z kolei obsługuje jedynie wybrane obrębry i wymaga rozbudowy i docelowo zapewnić dostęp dla wszystkich mieszkańców.

Do najistotniejszych czynników określających poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest liczba podmiotów gospodarczych. W 2018 roku liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 225 (zarówno osoby fizyczne i prawne). Wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, wyniósł 49,1 i był niższy zarówno od średniej dla powiatu parczewskiego (69,4 podmiotów/1000 Mk) jak i dla województwa lubelskiego (85,4 podmioty/1000 Mk). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie należą do najliczniejszej grupy podmiotów gospodarczych, stanowiąc 75,6 % zarejestrowanych przedsiębiorstw.

Przedsiębiorczość pozarolnicza, tj. usługi rynkowe i przemysł, są to działy gospodarki cechujące się dużą dochodowością w porównaniu do sektora rolniczego i stanowią 97,3% (219 jednostki gospodarcze) ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Należą one głównie do sektora małych przedsiębiorstw, zatrudniających do 10 pracowników. Dział przemysł i budownictwo, pomimo typowo rolniczego charakteru gminy, stanowi aż 31,1% (71 jednostki gospodarcze) ogółu przedsiębiorstw. Według Polskiej Klasyfikacji Działalności w gminie funkcjonowało 16 zakładów zaliczanych do sekcji przemysłu.

Produkcja rolna, ze względu na charakter gminy, stanowi główną gałąź gospodarki. Wg danych GUS i Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w Siemieniu, na obszarze gminy znajdowało się 1110 gospodarstw rolnych. 257 gospodarstw zajmowało powierzchnię do 1 ha, co stanowi ok. 23,2% ogółu gospodarstw rolnych w gminie.

Do głównych barier rozwoju ekonomicznego gminy można zaliczyć przede wszystkim rozdrobnienie działek, które utrudniają znalezienie przez inwestorów odpowiednich terenów. Ponadto wspomniane na początku rozdziału peryferyjne położenie gminy i powiatu parczewskiego i oddalenie od dróg publicznych o rangach ponadregionalnych i międzynarodowych stanowi istotną barierę rozwoju gospodarczego gminy.

Ze względu na uwarunkowania, głównym kierunkiem rozwoju gminy powinno być rolnictwo oraz działalność towarzysząca rolnictwu (przemysł rolniczy, usługi związane z obsługą produkcji rolnej). Intensywna działalność rolnicza, zwłaszcza duże fermy hodowlane, charakteryzuje się wysoką uciążliwością (emisja odorów, hałas, zanieczyszczenia pyłowe), co w połączeniu z wysokimi walorami przyrodniczymi gminy winne być lokalizowane poza granicami zwartych jednostek osadniczych i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych (Natura 2000, korytarze ekologiczne), a wskazane jest także unikanie tego typu obiektów w granicach gminy. Obszary działalności związanej z przetwórstwem rolniczym winne zaś być lokalizowane w sposób maksymalizujący dostępność komunikacyjną tego typu zakładów. Pozwoli to na poszerzenie rynku zbytu produktów rolnych, zminimalizuje transportochłonność, co zwiększy przychody z rolnictwa.

Innym głównym kierunkiem rozwoju gminy winna być turystyka. Obszar gminy posiada liczne tereny o wysokich walorach krajobrazowych (m. in. Stawy Siemień), a także obiekty zabytkowe o wysokiej wartości kulturowej i edukacyjnej, takie jak zabytkowy młyn w Siemieniu oraz zespoły dworsko-ogrodowe (lub parkowe) w Glinnym Stoku, Siemieniu i Żminnem. Ze względu jednak na brak infrastruktury turystycznej, potencjał gminy nie jest wykorzystywany. Rozwój bazy noclegowej,

gastronomicznej oraz utworzenie szlaków turystycznych może spowodować wzrost ruchu turystycznego w gminie.

13.1.2. Analiza środowiskowa

Czynniki środowiskowe ograniczające rozwój zabudowy to przede wszystkim obszary występowania naturalnych zagrożeń. Należą do nich obszary szczególnego zagrożenia powodziowego (o prawdopodobieństwie 10% i 1%) oraz obszary występowania zjawiska osuwania się mas ziemnych. Na obszarze gminy Siemień występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie rzeki Tyśmienicy. Obszary zagrożenia związane z osuwaniem się mas ziemnych nie występują na terenie gminy.

Uwarunkowania uniemożliwiające, bądź utrudniające lokalizowanie nowej zabudowy w granicach administracyjnych gminy Siemień to przede wszystkim warunki geotechniczne podłoża budowlanego. Przeważająca część gminy posiada korzystne warunki geotechniczne.

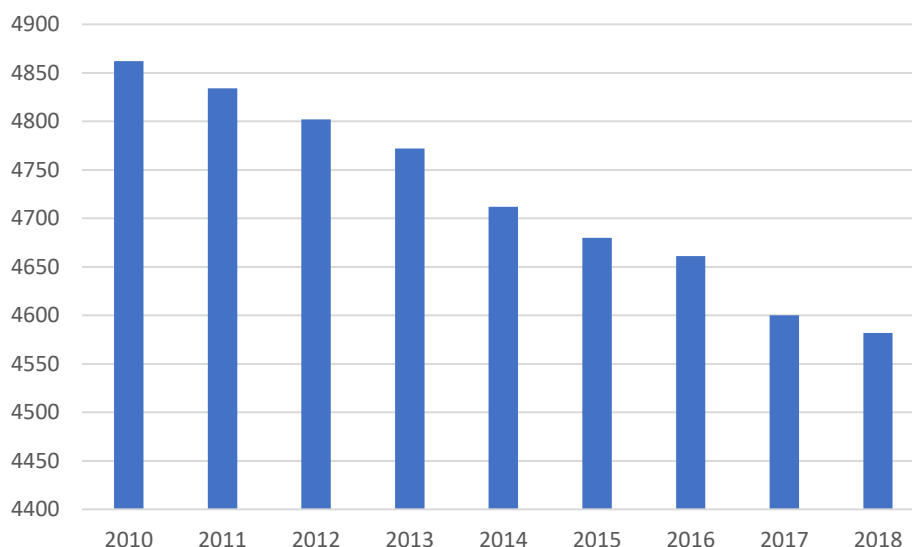
Tereny o słabszych warunkach, a tym samym niewskazane do rozwoju osadnictwa, występują w dnach dolin rzek i obniżeniach terenu. Tereny te charakteryzują się występowaniem wody gruntowej na głębokości 1-2 m pod powierzchnią terenu, niekorzystnym klimatem (częste mgły, stagnacja wilgotnego i chłodnego powietrza w zagłębieniach terenu) oraz występowaniem gleb chronionych tj. gleb pochodzenia organicznego. Wszystkie te uwarunkowania wykluczają lub w znaczącym stopniu utrudniają możliwość ich zabudowy.

Na obszarze gminy sporadycznie występują grunty klas I-III, które podlegają ochronie na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ochrona ta polega przede wszystkim na ograniczaniu przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, o czym mówi Art. 3, ust. 1, pkt. 1 ww. ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1326). Największe obszary terenów rolnych klas I-III występują we wschodniej i południowo-zachodniej części gminy. Lokalizacja zabudowy na tych terenach wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, z wyjątkiem terenów znajdujących się w obszarze zwartej zabudowy, w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej oraz w odległości nie większej niż 50 m od drogi publicznej (art. 7 ust. 2a ustawy). Należy więc unikać lokalizacji budynków na gruntach rolnych najwyższych klas bonitacyjnych poza ww. wyjątkami.

Ograniczenia zabudowy na terenie gminy wynikają także z cennych obszarów i elementów przyrodniczych, w tym podlegających prawnej ochronie. Należą do nich Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Stawy Siemień” oraz pomniki przyrody. Z innych obszarów cennych przyrodniczo należy także wymienić Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie”. Ochronie prawnej podlegają także obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków. Ochrona wymienionych elementów ma na celu poprawę jakości krajobrazu przyrodniczo-kulturowego, a tym samym zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem inwestycyjnym oraz turystycznym.

13.1.3. Analiza społeczna

Gmina Siemień należy do jednych z najbardziej zaludnionych obszarów w powiecie parczewskim, co przekłada się na stosunkowo wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia. Średnia wartość tego wskaźnika w roku 2018 wyniosła 41 osób/km² i była wyższa od średniej dla powiatu parczewskiego (37 osób/km²), lecz niższa od średniej województwa lubelskiego (84 osób/km²).



Rysunek 23. Liczba ludności w gminie Siemień w latach 2010-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, w 2018 roku gminę Siemień zamieszkiwało 4 582 osób, w tym 2 274 mężczyzn i 2 308 kobiet. W badanym okresie (2010-2018) występował niż demograficzny, w którym średni spadek liczby ludności wynosił -31,1 os./rok.

Badany okres charakteryzował ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Odnotowano w gminie systematyczny spadek liczby urodzeń oraz wzrost liczby zgonów, co wpłynęło na pogłębianie się ujemnego przyrostu naturalnego. Polityka socjalna Państwa polegająca na poprawie sytuacji materialnej najmniej zamożnych rodzin nie odwróciła niekorzystnych zjawisk demograficznych występujących w gminie.

W przypadku ruchów migracyjnych w gminie Siemień sytuacja kształtowała się podobnie. Również występuje spadek liczby zameldowań oraz wymeldowań, jednakże hamujący spadek w przypadku liczby osób przyjeżdżających do gminy powoduje również wyhamowanie niekorzystnych tendencji salda migracji.

Niekorzystnym zjawiskiem wpływającym na strukturę demograficzną jest tzw. starzenie się społeczeństwa, czyli spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Piramida płci i wieku w gminie wskazuje, iż ten proces jest zaawansowany, mimo utrzymującej się liczbie osób w wieku produkcyjnym. Spadająca liczba osób w wieku przed- i rosnąca w wieku poprodukcyjnym determinuje występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych w gminie.

Powyższe tendencje mogą mieć wpływ na kształtowanie się sektora usług publicznych, m. in. poprzez zmniejszanie się liczby placówek oświatowych na rzecz usług zdrowia.

Wg danych Systemu Informacji Oświatowej w gminie Siemień w 2018 roku funkcjonowało:

- 4 placówki przedszkolne – 108 dzieci,
- 4 szkoły podstawowe – 303 uczniów.

Opieka przedszkolna w Siemieniu jest niewystarczająca. Istniejące placówki zapewniają opiekę zaledwie 57% dzieci w wieku 3-6 lat (188 osób). Z tych danych wynika duże zapotrzebowanie na nowe przedszkola. Według danych GUS w najbliższych latach zapotrzebowanie na miejsca w placówkach

przedszkolnych będzie jednak mało. Konieczne jest jednak wyznaczenie nowych terenów na cele wychowania przedszkolnego.

Szkolnictwo podstawowe obsługuje przede wszystkim obszar gminy Siemień. Biorąc pod uwagę sytuację demograficzną, nie jest konieczne na obecną chwilę wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę oświatową na cele budowy i rozbudowy szkół podstawowych. Wg danych GUS, liczba osób w wieku 7-18 lat wyniosła 498 osób, jednak część uczniów w celu uczęszczania do szkół dojeżdża do miasta powiatowego – Parczewa. Ewentualne przeznaczanie nowych terenów winno być uzależnione od uwarunkowań demograficznych w gminie oraz polityki resortu edukacji. Na obszarze gminy Siemień nie zlokalizowano szkół ponadgimnazjalnych i policealnych.

Opiekę medyczną w gminie Siemień zapewniają dwie przychodnie NZOZ w Siemieniu i Gródku Szlacheckim, w których w 2018 roku zatrudnionych było 2 lekarzy. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje jeden gabinet stomatologiczny oraz jedna apteka. Liczba osób przypadająca na jedną przychodnię wyniosła 2291 i była wyższa zarówno od średniej dla powiatu parczewskiego (2 056) jak i województwa lubelskiego (1 679). W gminie wskaźnik kard medycznych w 2018 roku wyniósł 2 291 osób/lekarza.

Placówki w miejscowościach Siemień i Szóstka, ze względu na brak specjalistycznego sprzętu, zapewniają jedynie podstawowe badania lekarskie i laboratoryjne. Potrzeby lecznictwa szpitalnego zapewniają Szpital w Parczewie.

Na terenie gminy w 2018 roku funkcjonowała 1 apteka, która zatrudniała 1 mgr farmacji. Wskaźnik osób przypadających na aptekę w gminie kształtował się na poziomie 4582 osób/aptekę ogólnodostępną i był niższy niż w na obszarze powiatu (2 230 osób/aptekę), oraz województwa (2608 osób/aptekę).

Gmina Siemień sprawuje również opiekę nad osobami potrzebującymi w ramach pomocy społecznej. Na obszarze gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc jest udzielana głównie w formie finansowej, ale także rzeczowej czy pomocy w trudnych sytuacjach życiowych. W gminie funkcjonuje także Zakład Opiekuńczo Leczniczy w miejscowości Tulniki.

Biorąc pod uwagę dane UG dotyczące ilości udzielonych świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2018, można zauważyć powolny proces wzbogacania się lokalnej społeczności, gdyż liczba udzielonych świadczeń w badanym okresie wykazywała tendencje spadkowe. Do głównych formy opieki społecznej stanowią świadczenia pieniężne, do których należą zasiłki stałe, okresowe i celowe.

Instytucją samorządową prowadzącą w 2018 roku działalność w zakresie tworzenia, upowszechniania i ochrony lokalnej sfery kulturowej w gminie Siemień jest Gminny Ośrodek Kultury. Bezpośredni nadzór nad GOK sprawuje Wójt Gminy Siemień. Ponadto w gminie zlokalizowanych jest 6 domów kultury w Siemieniu, Miłkowie, Tulnikach, Wierzchowinach Nowych, Wólce Siemieńskiej i Żminnem.

Na terenie gminy Siemień działalność kulturalną prowadzi także Gminna Biblioteka Publiczna w Siemieniu z filiami w Jeziorze i Działyniu.

Z uwagi na uwarunkowania historyczne, gmina Siemień ma niski potencjał odgrywać rolę lokalnego ośrodka kulturalnego. Na analizowanym obszarze instytucją koordynującą działalność kulturową w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany w miejscowości Siemień.

Infrastruktura sportowa zlokalizowana jest przede wszystkim przy istniejących placówkach szkolnych, w postaci boisk szkolnych i sal sportowych. W gminie do niedawna działał Gminny Ludowy Klub Sportowy (GLKS) „Wodnik”. Zorganizowana działalność sportowa jest ściśle związana z OSP.

Gmina Siemień odznacza się stabilną sytuacją na rynku pracy. Wg danych GUS liczba osób bezrobotnych w 2018 roku stanowiła zaledwie 2,7% (124 osoby) ogółu ludności, a stopa bezrobocia wyniosła 5,7%. Niska stopa bezrobocia rejestrowanego stanowi o korzystnie ukształtowanym rynku pracy w gminie, jednak nie uwzględnia bezrobocia ukrytego, które ze względu na rolniczy charakter gminy może być dużo większe. Sytuacja ta generuje niebezpieczeństwo niekorzystnych ruchów migracyjnych w gminie i wzrostu odpływu ludności. Konieczne jest więc podjęcie działań mających na celu utworzenie zakładów generujących nowe miejsca pracy dla lokalnej ludności.

13.2. Prognoza demograficzna

Dokonanie prognozy demograficznej na potrzeby bilansu terenów, jest konieczne do oszacowania zapotrzebowania i możliwości gminy, zwłaszcza w kontekście realizacji działań należących do zadań własnych gminy, przede wszystkim zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Ocena aktualnej sytuacji demograficznej oraz prognoza przyszłych zmian stanowi podstawę do określenia zapotrzebowania na tereny mieszkalne, sieci infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, czy lokalizacji terenów prowadzenia działalności gospodarczej.

Na potrzeby projektu Studium, prognoza zmian ludności obejmuje okres do roku 2040. Analizę demografii oparto na danych GUS dotyczących stanu ludności, ruchu naturalnego ludności oraz ruchów migracyjnych w gminie w poprzednich latach.

Tabela 30. Liczba ludności, przyrost naturalny i saldo migracji w latach 2012-2018 w gminie Siemień oraz prognoza demograficzna do roku 2040 [GUS 2020, opracowanie własne]

rok	liczba ludności	przyrost naturalny	saldo migracji
2012	4 802	-8	2
2013	4 772	-28	-11
2014	4 712	1	-24
2015	4 680	-31	0
2016	4 661	-26	-11
2017	4 600	-22	-13
2018	4 582	-18	-24
2019	4 538	-24	-20
2020	4 493	-25	-20
2021	4 448	-26	-20
2022	4 401	-26	-20
2023	4 354	-27	-20
2024	4 307	-27	-20
2025	4 259	-28	-20
2026	4 211	-28	-20
2027	4 162	-29	-20
2028	4 114	-29	-20
2029	4 065	-29	-19
2030	4 016	-30	-19
2031	3 967	-30	-19
2032	3 919	-30	-19
2033	3 870	-31	-18
2034	3 821	-31	-18
2035	3 772	-31	-18

2036	3 724	-31	-17
2037	3 675	-32	-17
2038	3 627	-32	-16
2039	3 579	-32	-16
2040	3 531	-32	-16

Najistotniejszym czynnikiem kształtującym sytuację demograficzną w gminie są migracje, jednakże również przyrost naturalny wykazuje niekorzystne trendy. W badanej perspektywie 20 lat trendy w ruchu naturalnym i migracyjnym będą pogłębiać odpływ ludności z obszaru gminy i prognoza dla 2040 roku przewiduje liczbę ludności na poziomie 3 531 osób.

Wpływ na powyższą prognozę mogą być czynniki zewnętrzne, których wystąpienie jest bardzo trudne, bądź niemożliwe do przewidzenia. Do takich czynników należy wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez powstanie na jej obszarze bądź bezpośrednim sąsiedztwie nowych tras komunikacyjnych, poprawiających dostępność regionu. Poprawa istniejącej infrastruktury także może wpłynąć na napływ nowych inwestorów. Powyższe sytuacje, ze względu na jednoczesną poprawę rynku pracy, mogą poprawić saldo migracji w gminie, zaś w dłuższej perspektywie – przyrost naturalny. Także ze względu na prosocjalną politykę państwa w kierunku wspierania rodzin wielodzietnych, może nastąpić wzrost liczby urodzeń, a tym samym odwrócić tendencje warunkujące obecny przyrost naturalny mimo, iż obecne dane statystyczne na to nie wskazują.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym wyznacza się jako tereny o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy. Samorząd lokalny nie wyznaczył w gminie Siemień takich obszarów. Gmina Siemień nie jest również wskazana jako ośrodek lokalny w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, jednakże w sąsiedztwie gminy zlokalizowany jest taki ośrodek – Parczew. Takie umiejscowienie gminy można wykorzystać jako ośrodek wspierający miasto Parczew, dzięki czemu możliwe jest ściągnięcie inwestorów, a tym samym stworzenie korzystnych warunków dla ludności napływającej do gminy.

13.3. Wykaz powierzchni użytkowych istniejącej zabudowy

Gminę Siemień charakteryzuje typowy krajobraz wiejski z rozproszoną zabudową. Gmina podzielona jest na 20 obrębów, wśród nich wyróżnia się tereny zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinna i zagrodowa), zabudowy usługowej (usługi publiczne, sakralne, komercyjne), zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów. Ze względu na charakter gminy, dominującą funkcją zabudowy jest zabudowa związana z produkcją rolniczą (zabudowa zagrodowa, fermy hodowlane). Wykształcone jednostki osadnicze w gminie są nieregularne, często o charakterze ulicówki bądź wielodrożnicy.

Na podstawie danych opartych na GUS oraz geoportalu, określono powierzchnię użytkową budynków w granicach opracowania projektowanego Studium, uwzględniając podział na funkcje zabudowy. Zestawienie powierzchni użytkowych budynków w podziale na funkcje zabudowy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Powierzchnia użytkowa budynków, w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień (stan na koniec 2018 r.) [opracowanie własne 2020]

funkcja budynku	powierzchnia [m2]
mieszkaniowa:	127 166
• jednorodzinna	125 968
• wielorodzinna	1 198

przemysłowa	8 918
usługi komercyjne	5 254
usługi publiczne:	9 468
• administracja	526
• bezpieczeństwo publiczne	1 402
• kultura	1 780
• zdrowie	763 ^{*)}
• sport i rekreacja	540
• sakralne	1 234
• oświata	3 223
• gospodarcze	288 713
• infrastruktura techniczna	463

^{*)} Do powierzchni został wliczony także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Tulnikach, którego powierzchnia użytkowa wynosi 582 m².

13.4. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

13.4.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

Do obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie Siemień wykorzystano dane z tabeli nr 27. Określono też standardy jakie gmina powinna spełnić w roku, dla którego prognozuje się zapotrzebowanie. Z uwagi, iż ok. 99% mieszkań zlokalizowanych jest w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych oraz prognozowana liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie w 2040 roku wyniesie ok. 2 osoby, standard mieszkaniowy dla gminy Siemień określono na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133 z późn. zm.). Zgodnie z art. 5 ww. ustawy przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, poniżej której przysługuje tzw. dodatek mieszkaniowy wynosi 40 m². Gdy prognozowana powierzchnia użytkowa przypadająca na mieszkańca nie osiągnie tej wartości, przyjmie się wartość 40 m²/mieszkańca. W przypadku zaś, gdy gmina osiągnie przewidywany standard mieszkaniowy, zapotrzebowanie obliczone zostanie na podstawie prognozowanej wartości powierzchni użytkowej przypadającej na mieszkańca.

Ze względu na brak danych archiwalnych, dostępnych w Urzędzie Gminy Siemień, do wyliczenia zapotrzebowania wykorzystano dane Banku Danych Lokalnych GUS. W roku 2018 liczba mieszkańców gminy Siemień wyniosła 4 582 osób. Biorąc pod uwagę dane dotyczące powierzchni użytkowej budynków mieszkalny w gminie (127 166 m²), powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 26,9 m²/os. Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta się zmieniała, osiągając jednak stałe tempo wzrostu na średnim poziomie ok. 0,4 m²/os./rok. W przypadku utrzymania się trendów, w roku 2040 wartość powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca osiągnie wartość 41,5 m²/os./rok, co jest wartością wyższą niż określona w przyjętym standardzie.

Tabela 32. Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Siemień w latach 2019-2040
[GUS 2020, opracowanie własne]

rok	liczba ludności	liczba mieszkań	przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie ^{*)}	powierzchnia użytkowa mieszkań	przeciętna pow. użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca
2012	4 802	1 591	3,02	121 638	25,3
2013	4 772	1 602	2,98	122 926	25,8
2014	4 712	1 613	2,92	124 591	26,4

2015	4 680	1 618	2,89	125 227	26,8
2016	4 661	1 621	2,88	125 510	26,9
2017	4 600	1 628	2,83	126 380	27,5
2018	4 582	1 634	2,80	127 166	27,8
2019	4 538	1 642	2,76	128 265	28,3
2020	4 493	1 649	2,72	129 136	28,7
2021	4 448	1 656	2,69	130 008	29,2
2022	4 401	1 663	2,65	130 880	29,7
2023	4 354	1 669	2,61	131 752	30,3
2024	4 307	1 676	2,57	132 624	30,8
2025	4 259	1 683	2,53	133 495	31,3
2026	4 211	1 690	2,49	134 367	31,9
2027	4 162	1 696	2,45	135 239	32,5
2028	4 114	1 703	2,42	136 111	33,1
2029	4 065	1 710	2,38	136 983	33,7
2030	4 016	1 717	2,34	137 855	34,3
2031	3 967	1 723	2,30	138 726	35,0
2032	3 919	1 730	2,26	139 598	35,6
2033	3 870	1 737	2,23	140 470	36,3
2034	3 821	1 744	2,19	141 342	37,0
2035	3 772	1 750	2,16	142 214	37,7
2036	3 724	1 757	2,12	143 086	38,4
2037	3 675	1 764	2,08	143 957	39,2
2038	3 627	1 771	2,05	144 829	39,9
2039	3 579	1 777	2,01	145 701	40,7
2040	3 531	1 784	1,98	146 573	41,5

*) Rozbieżność z rozdziałem 8.7. wynikająca ze źródła danych o liczbie ludności. W tej tabeli wykorzystano dane GUS.

Czynnikiem wpływającym na powyższą sytuację jest przede wszystkim bogacenie się społeczeństwa oraz zmianą trybu życia. Ponadto coraz częściej odchodzi się od modelu wielopokoleniowych gospodarstw domowych. Dane statystyczne wskazują dodatkowo na słabą korelację między uwarunkowaniami demograficznymi, a inwestycyjnymi w gminie. Mimo stałego spadku liczby ludności (co wykazano w prognozie demograficznej), liczba nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania, utrzymuje się na stałym poziomie przestrzeni ostatnich kilku lat. Powyższa sytuacja wynika również z priorytetów ludności napływającej do gminy. Bardzo często osoby przybywające do gminy pragną wybudować nowy budynek zamiast nabyć mieszkania na rynku wtórnym.

W perspektywie do roku 2040, z prognozowanej powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca oraz liczby ludności w poszczególnych latach wynika zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej w ilości 19 047 m². Na podstawie ww. danych można więc stwierdzić, że zapotrzebowanie, bez korekty wnikającej z niepewności procesów rozwojowych, wynosi 15,26% istniejącej powierzchni użytkowej zabudowy.

Przyjmując na potrzeby bilansu terenów niepewność procesów rozwojowych na poziomie 30%, maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową wyniesie 24 761 m². Całkowita

powierzchnia zabudowy wliczając maksymalne zapotrzebowanie, w 2040 roku wyniesie 151 927 m², co stanowi 19,47% istniejącej zabudowy.

13.4.2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjno-magazynową

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na usługi edukacji oraz usługi zdrowia określono na podstawie wskaźników urbanistycznych [Dąbrowska-Milewska 2010], określonych w poniższej tabeli.

Tabela 33. Prognozowane zapotrzebowanie na miejsca w placówkach oświatowych i powierzchnię obiektów usług zdrowia w gminie Siemień w roku 2040 [Dąbrowska-Milewska 2010, opracowanie własne]

Minimalna liczba miejsc dla dzieci i młodzieży, które będą zapewnione w ramach usług szkolnych i przedszkolnych		
rodzaj zabudowy	wytyczne	zapotrzebowanie
Przedszkola	1 miejsca na 2 500 m ² całkowitej powierzchni mieszkań	61 miejsc
Szkoły podstawowe	4 miejsca na 2 500 m ² całkowitej powierzchni mieszkań	244 miejsc
Minimalna powierzchnia obiektów usług zdrowia		
rodzaj zabudowy	wytyczne	zapotrzebowanie
Podstawowa opieka zdrowotna	5 m ² powierzchni użytkowej dla pomieszczeń POZ, powyżej 2500 m ² całkowitej powierzchni mieszkań na każde kolejne 2500 m ²	305 m ² powierzchni użytkowej

Wykorzystując wskaźniki i standardy urbanistyczne dla infrastruktury społecznej w zakresie usług opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych, zalecana chłonność dla poszczególnych placówek wynosi:

- 120 dzieci – przedszkola (zalecana powierzchnia działki 0,4 ha),
- 500-700 uczniów – szkoły podstawowe (zalecana powierzchnia działki 1,5-2,0 ha).

Przy uwzględnieniu analiz społecznych i prognoz demograficznych można stwierdzić, że ilość terenów przeznaczonych pod przedszkola i szkoły podstawowe jest wystarczająca.

Usługi zdrowia w gminie zapewniają podstawową opiekę zdrowotną głównie dla mieszkańców gminy. Zapotrzebowanie na tego typu usługi jest uzależnione od sytuacji demograficznej (zjawisko starzenia się społeczeństwa). Po uwzględnieniu powyższych uwarunkowań można stwierdzić, że na obecną chwilę zapotrzebowanie na nową zabudowę związaną z usługami zdrowia, wyrażone w powierzchni użytkowej jest wystarczające i nie wymaga uzupełnienia przez przeznaczenie nowych terenów pod tego typu zabudowę. Jednak ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa gminy może zwiększyć się zapotrzebowanie na tego typu usługi.

Standardy projektowe nie określają maksymalnego zapotrzebowanie na nową zabudowę pozostałych usług publicznych, usług komercyjnych oraz produkcyjno-magazynową. Zapotrzebowanie na tego typu zabudowę jest silnie uzależnione od uwarunkowań lokalnych, koniunktury oraz systemu zachęt dla inwestorów. Na potrzeby bilansu terenów zapotrzebowanie określono więc proporcjonalnie do zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej. Rozwój tych terenów wpływa nie tylko na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych mieszkańców, ale też zapewnia miejsca pracy na obszarze gminy.

Z uwagi na powyższe, zapotrzebowanie na tereny usług komercyjnych wyniesie 6 277 m² powierzchni użytkowej, zaś na tereny produkcyjno-magazynowe 10 654 m².

Tabela 34. Zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy w 2040 roku, w podziale na funkcje zabudowy [opracowanie własne 2020]

funkcja budynku	powierzchnia [m ²]
mieszkaniowa	151 927
przemysłowa	10 654
usługi komercyjne	6 277
usługi publiczne:	10 659
• administracja	628
• bezpieczeństwo publiczne	1 675
• kultura	2 127
• zdrowie	887 ^{*)}
• sport i rekreacja	645
• sakralne	1 474
• oświata	3 223

^{*)} Do powierzchni został wliczony także Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Tulnikach, którego powierzchnia użytkowa wynosi 582 m².

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażoną w ilości powierzchni użytkowej, w podziale na funkcje zabudowy w perspektywie do roku 2040 jest wartością szacunkową opartą na analizach ekonomicznych, społecznych, środowiskowych oraz prognozie demograficznej opisanych w poprzednich rozdziałach. W przypadku istotnych zmian uwarunkowań społeczno-gospodarczych należy uaktualnić powyższe prognozy.

13.5. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

W granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych (w rozumieniu art. 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych), oszacowano chłonność terenów, czyli możliwość lokalizowania nowej zabudowy w wyznaczonych granicach jednostek osadniczych, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy. Do obliczeń wykorzystano wskaźniki określone w projekcie krajowych przepisów urbanistycznych oraz uwarunkowania lokalne (powierzchnia działek, intensywność zabudowy, minimalna powierzchnia działki).

Ze względu na wiejski charakter istniejącej zabudowy i jej znaczne rozproszenie, chłonność w granicach jednostek osadniczych jest wysoka, dzięki czemu istniejące zapotrzebowanie na nową zabudowę jest zaspokojone. Specyfika terenów działalności produkcyjnej i usług sprawia, że wyznaczenie chłonności terenów jest niecelowe, gdyż zróżnicowanie tego typu działalności uniemożliwia nawet przybliżone oszacowanie możliwości lokalizacji nowej zabudowy na już istniejących terenach. W przypadku zabudowy usług komercyjnych i produkcyjnej, na potrzeby bilansu terenów uwzględniono więc chłonność tylko terenów niezabudowanych oraz takich, których wielkość umożliwia wydzielenie działek o powierzchni min. 4000 m² każda. W przypadku usług publicznych przyjęto wartość 0. Wykaz chłonności terenów w podziale na funkcje zabudowy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Chłonność terenów (w granicach wykształconych jednostek osadniczych) w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Powierzchnia [m2]
mieszkaniowa	811 769
przemysłowa	2 207
usługi komercyjne	0
usługi publiczne:	0
• administracja	0
• bezpieczeństwo publiczne	0
• kultura	0
• zdrowie	0
• sport i rekreacja	0
• sakralne	0
• oświata	0

Tabela 36. Powierzchnia użytkowa zabudowy z uwzględnieniem chłonności (w granicach wykształconych jednostek osadniczych) [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Powierzchnia [m2]
mieszkaniowa	938 935
przemysłowa	11 125
usługi komercyjne	5 254
usługi publiczne:	9 468
• administracja	526
• bezpieczeństwo publiczne	1 402
• kultura	1 780
• zdrowie	763 ^{*)}
• sport i rekreacja	540
• sakralne	1 234
• oświata	3 223

*) Do powierzchni został wliczony także Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Tułnikach, którego powierzchnia użytkowa wynosi 582 m².

W celu porównania powierzchni użytkowej zabudowy w podziale ja funkcje zabudowy do oceny zapotrzebowania dokonano zsumowania powierzchni użytkowej istniejących budynków oraz chłonności terenów w granicach jednostek osadniczych. Wynik analizy przedstawiono w powyższej tabeli.

13.6. Chłonność terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

W granicach gminy Siemień obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone:

- Uchwałą Nr XVIII/99/96 Rady Gminy w Siemieniu z dnia 20 listopada 1996 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,
- Uchwałą Nr VII/46/2003 Rady Gminy Siemień z dnia 30 października 2003 r. w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień,

- Uchwałą Nr XVIII/87/2012 Rady Gminy Siemień z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień w zakresie lokalizacji ropociągu oraz jego strefy bezpieczeństwa,
- Uchwałą Nr XXXI/180/2014 Rady Gminy Siemień z dnia 9 października 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Siemień,
- Uchwałą Nr XIII/81/2016 Rady Gminy Siemień z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Siemień,
- Uchwałą Nr XV/96/2016 Rady Gminy Siemień z dnia 28 października 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Siemień.

Z uwagi, iż plan z 2012 roku obejmuje jedynie lokalizację ropociągu oraz jego strefy bezpieczeństwa, nie uwzględniono tego plan przy obliczaniu chłonności terenów.

Tabela 37. Chłonność terenów (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Powierzchnia [m2]
mieszkaniowa	2 367 568
przemysłowa	119 110
usługi komercyjne	112 058
usługi publiczne:	0
• administracja	0
• bezpieczeństwo publiczne	0
• kultura	0
• zdrowie	0
• sport i rekreacja	0
• sakralne	0
• oświata	0

W celu porównania powierzchni użytkowej zabudowy w podziale ja funkcje zabudowy do oceny zapotrzebowania również dokonano zsumowania powierzchni użytkowej istniejących budynków oraz chłonności terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Wynik analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 38. Powierzchnia użytkowa zabudowy z uwzględnieniem chłonności (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Powierzchnia [m2]
mieszkaniowa	2 494 734
przemysłowa	128 028
usługi komercyjne	117 312
usługi publiczne:	9 468
• administracja	526
• bezpieczeństwo publiczne	1 402
• kultura	1 780
• zdrowie	763 ^{*)}
• sport i rekreacja	540
• sakralne	1 234
• oświata	3 223

^{*)} Do powierzchni został wliczony także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Tulnikach, którego powierzchnia użytkowa wynosi 582 m².

13.7. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę
W racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią gminy należy dążyć do planowania i lokalizowania nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, co jest wspomniane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W celu oceny możliwości zaspokojenia zapotrzebowania na nową zabudowę przez obszary o w pełni wykształconej strukturze osadniczej, porównuje się zapotrzebowanie z chłonnością tych terenów. Ustawodawca przewiduje również porównanie zapotrzebowania z chłonnością obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W przypadku, gdy te tereny nie są w stanie zaspokoić zapotrzebowania na nową zabudowę, w studium przewiduje się nowe obszary, które zaspokoją potrzeby mieszkańców pod kątem obszarów mieszkaniowy, usługowych lub produkcyjnych.

Tabela 39. Powierzchnia użytkowa, w tym z uwzględnieniem chłonności (w granicach wykształconych jednostek osadniczych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) oraz maksymalne w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie Siemień [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Aktualna powierzchnia użytkowa [m2]	Powierzchnia użytkowa [m2] z uwzględnieniem chłonności (w granicach wykształconych jednostek osadniczych)	Powierzchnia użytkowa [m2] z uwzględnieniem chłonności (w granicach MPZP)	Powierzchnia użytkowa – zapotrzebowanie w 2040 r. [m2]
Zabudowa mieszkaniowa	127 166	938 935	2 494 734	151 927
Zabudowa produkcyjna i magazynowa	8 918	11 125	128 028	10 654
Zabudowa usługowa (komercyjne)	5 254	5 254	117 312	6 277
Suma	141 338	955 314	2 740 074	168 858

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażoną w powierzchni użytkowej, w podziale na funkcje zabudowy w porównaniu z chłonnością terenów jednostek osadniczych w gminie Siemień pozwala stwierdzić, że na obszarze projektowanego Studium występuje duża nadwyżka terenów dla zabudowy mieszkaniowej. W przypadku zabudowy produkcyjnej i magazynowej stwierdzono nieznaczną nadwyżkę, zaś dla usług w roku 2040 wg powyższych prognoz wystąpi niewielki niedobór terenów. W przypadku terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego nadwyżki terenów przewidzianych pod funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz produkcyjne są znaczne i przeznaczanie nowych terenów pod te funkcje jest niewskazane.

Tabela 40. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne]

Funkcja zabudowy	Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w granicach jednostek osadniczych (m2)	Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (m2)
Zabudowa mieszkaniowa	+787 008	+2 342 807
Zabudowa produkcyjna i magazynowa	+471	+117 374
Zabudowa usługowa	-1 023	+111 035

Biorąc pod uwagę niniejsze szacunki, w kierunkach rozwoju należy lokalizować nową zabudowę w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Nawet w przypadku usług, ze względu na chłonność terenów mieszkaniowych, można lokalizować usługi kosztem terenów przeznaczonych na zabudowę mieszkaniową.

13.8. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Dochody gminy można podzielić na bieżące oraz majątkowe. Do dochodów bieżących zalicza się podatki i opłaty (w tym podatki od nieruchomości), subwencja ogólna oraz dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące). Do dochodów majątkowych zaliczane są dochody ze sprzedaży majątków, dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje. Według wieloletniej prognozy finansowej gminy Siemień dochody gminy do roku 2022 będą nieznacznie rosły. Wraz ze wzrostem dochodów gminy będą również rosły wpływy z podatku od nieruchomości. Udział podatku od nieruchomości będzie niemal stały i wynosić ok. 2,65%, osiągając w 2022 roku wartość 515 000,00 zł. Z kolei udział podatku od nieruchomości w podatkach i opłatach ogółem będzie nieznacznie rósł i osiągnie wartość 34,97%.

Wydatki bieżące gminy będą również ulegały nieznaczniemu wzrostowi, natomiast wyraźnie spadną wydatki majątkowe, które według wieloletniej prognozy finansowej spadną z 6 526 932,69 zł w roku 2019 do 336 000,00 zł w roku 2023.

Zgodnie z wykazem przedsięwzięć do WPF na lata 2020-2023 rok planuje się finansowanie następujących zadań:

- wydatki majątkowe
 - Modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy Siemień,
 - Montaż instalacji OZE na terenie gminy Siemień – I,
 - Montaż instalacji OZE na terenie gminy Siemień – II,
 - Wymiana oświetlenia na energooszczędne na terenie gminy Siemień,
 - Modernizacja istniejącej stacji wodociągowej w Siemieniu, pompowni wspomagającej w miejscowościach Wierzchowiny Stare wraz z robotami towarzyszącymi,

- wydatki bieżące:
 - Perspektywa – wspieranie aktywnej integracji na terenie gminy Siemień.

Tabela 41. Prognoza dochodów gminy do 2023 roku [BIP Gminy Siemień 2020]

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty	W tym podatek od nieruchomości	Udział podatku od nieruchomości w stosunku do podatków i opłat ogólnie [%]	Udział podatku od nieruchomości w stosunku do dochodów ogółem [%]
2017	17 241 553,48	1 617 445,04	508 286,07	31,43	2,95
2018	18 067 644,38	1 779 206,38	532 594,41	29,93	2,95
2019	20 526 458,93	1 924 849,88	575 491,00	29,90	2,80
2020	19 645 199,30	1 890 659,70	523 047,00	27,66	2,66
2021	26 493 844,00	1 980 600,00	550 000,00	27,77	2,08
2022	21 148 700,00	2 079 413,00	577 500,00	27,77	2,73
2023	21 518 100,00	2 118 200,00	589 000,00	27,81	2,74

Realizacja zabudowy w ramach wyznaczonych terenów przyczyni się do wzrostu dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych, przy wzroście nakładów finansowych na utrzymanie sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej. W przypadku przemysł i usług, należy się liczyć także z napływem podatków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, technicznej oraz pozostałych zadań własnych gminy przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami, m. in. prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych. Sposób realizacji tych inwestycji określą uchwalone przez Radę Gminy strategie, plany oraz programy rozwoju lokalnego. Nakłady finansowe pozwalające na realizację ww. zadań należą do zadań własnych gminy. Najistotniejszym potencjalnym obciążeniem budżetu gminy Siemień będzie utwardzenie dróg gminnych znajdujących się na analizowanym obszarze. Ze względu na brak możliwości udźwignięcia tak wysokich nakładów przez gminę (prognozowane dochody ogółem w 2019 r. na poziomie ok. 20,5 mln zł), realizacja ww. inwestycji powinna być rozłożona w czasie. Ponadto istnieje możliwość pozyskania środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną ze środków strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój regionalny, co zapobiegnie jednorazowym obciążeniom budżetu gminy, a także przyspieszy jej realizację.

Środki finansowe na realizację zadań własnych gminy będą pochodziły w całości lub części z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, takich jak fundusze unijne, kredyty i pożyczki oraz inne, w oparciu o obowiązujące przepisy i zawarte umowy. Finansowanie wspomnianych inwestycji jest uzależnione od zdolności finansowej gminy i będzie określone w corocznych uchwałach budżetowych, a także zgodnie z przepisami o finansach publicznych.

Ze względu na brak pokrycia obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji związanych z infrastrukturą komunikacyjną, techniczną i społeczną winna być poprzedzona analizami zapotrzebowania na tego typu inwestycje, co pozwoli na ograniczenie obciążeń budżetowych oraz wzrostu zadłużenia gminy.

13.9. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych związanych z nową zabudową

Potrzeby inwestycyjne mogą być związane z gospodarką lokalną, infrastrukturą komunikacyjną, techniczną, społeczną, ochroną środowiska i zarządzaniem kryzysowym, oraz usługami związanymi z edukacją, kulturą i sportem.

W przypadku realizacji nowej zabudowy, zgodnie z oszacowaną chłonnością położonych na obszarze gminy obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostek osadniczych, nie przewiduje się konieczności realizacji zadań własnych. Tereny te są przeważnie uzbrojone w podstawowe media oraz mają bezpośredni dostęp do dróg publicznych. Realizacja zabudowy mieszkaniowej na tych obszarach może się przyczynić do wzrostu liczby mieszkańców.

W przypadku realizacji zabudowy, która miałaby uzupełnić tereny w granicach jednostek osadniczych, nie można na tym etapie jednoznacznie określić potrzeb inwestycyjnych gminy. Można jednak założyć, że w przypadku zwiększenia ilości terenów zabudowy mieszkaniowej, zapotrzebowanie na usługi i przemysł wzrośnie proporcjonalnie. Tereny te do rozwoju wymagają dobrego skomunikowania i uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną. O ile lokalizacja zabudowy usługowej może odbywać się w granicach jednostek osadniczych, realizacja zabudowy przemysłowej w tych granicach może wywołać konflikty przestrzenne. Wskazane jest więc wyznaczenie nowych terenów zabudowy przemysłowej zaspokajającej zapotrzebowanie gminy i zlokalizowanych poza obszarami jednostek osadniczych o w pełni wyznaczonych strukturach funkcjonalno-przestrzennych.

W niniejszej analizie nie stwierdzono konieczności budowy nowych obiektów oświatowych i ochrony zdrowia. Ewentualna konieczność zwiększenia ilości tego typu obiektów winna być poprzedzona analizami, które wykażą ewentualne zmiany struktury demograficznej ludności gminy Siemień. Obiekty te, ze względu na chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych oraz potrzebę dobrej dostępności obiektów, winne być lokalizowane w granicach tych jednostek.

Część II. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

1. Funkcje gminy i cele rozwoju przestrzennego

Wiodącymi funkcjami Gminy Siemień winny pozostać funkcje wskazane w obowiązującym studium. Należą do nich:

- a) Funkcja podstawowa:
 - rolnictwo – w oparciu o optymalne wykorzystanie walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - turystyka i agroturystyka – przy ścisłej ochronie walorów przyrodniczych,
- b) Funkcja uzupełniająca:
 - usługowa – zaspokajanie podstawowych potrzeb ludności,
 - leśnictwo,
- c) Funkcja dodatkowa:
 - działalność gospodarcza.

Opracowane na potrzeby studium analizy wykazały, iż gmina Siemień boryka się z wieloma problemami rozwojowymi, które są jednak typowe dla wielu gmin we wschodniej części kraju. Dotyczą one w głównej mierze takich aspektów jak niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna oraz społeczna, rozdrobnione i nisko dochodowe rolnictwo, słabo rozwinięta przedsiębiorczość pozarolnicza czy odpływ mieszkańców z obszaru gminy. Z drugiej strony, gmina dysponuje znaczącymi potencjałami rozwojowymi, które jeśli zostaną właściwie wykorzystane mogą w znaczący sposób podnieść jej szeroko rozumianą atrakcyjność, w szczególności rozwoju wskazanych powyżej funkcji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień jest dokumentem określającym przestrzenny wymiar polityki, zmierzającej do osiągnięcia określonych celów rozwoju gminy, którymi są:

- 1. Cele przyrodniczo-kulturowe:
 - zachowanie i ochrona zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, a w szczególności na obszarach objętych ochroną prawną i proponowanych do ochrony,
 - kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w nawiązaniu do systemów ekologicznych, poprzez ograniczenie przyrostu obszarów zurbanizowanych na terenach otwartych,
 - prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami, zwłaszcza takimi jak: woda, lasy, przestrzeń,
 - rozwijanie funkcji zgodnych z lokalnymi uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.
- 2. Cele ekonomiczne:
 - zapewnienie mieszkańcom, w możliwie największym stopniu źródeł utrzymania, na miejscu, w obrębie gminy poprzez wspieranie działalności gospodarczej, rozwój funkcji wypoczynkowo-turystycznej oraz agroturystyki,
 - przyspieszenie rozwoju gminy poprzez tworzenie infrastrukturalnych i ekonomicznych warunków do przyciągania kapitału z zewnątrz.
- 3. Cele społeczne:
 - łagodzenie różnic pomiędzy poziomem warunków życia ludności w mieście i na terenach wiejskich głównie poprzez wyposażenie obszaru w infrastrukturę techniczną

oraz zwiększenie ilości obiektów i urządzeń usługowych, a także dostosowywanie przestrzeni publicznych do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców,

- poprawa sytuacji demograficznej gminy, poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu rozwoju infrastruktury społecznej,
- uruchomienie systemu pomocy społecznej dla rodzin najuboższych.

2. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozwój gminy, tak jak do tej pory, będzie zdeterminowany następującymi czynnikami:

- wykształconego ośrodka gminnego, którym jest Siemień,
- znacznym udziałem obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego w powierzchni gminy,
- dominacją funkcji rolniczej wpływająca na rozwój gospodarczy gminy,
- położeniem w bliskim sąsiedztwie Parczewa, który jest ośrodkiem lokalnym rozwoju sieci osadniczej województwa.

Dalszy rozwój gospodarczy gminy winien opierać się wskazanych w poprzednim rozdziale funkcjach głównych. Jedną z tych funkcji jest rolnictwo, które wymaga jednak restrukturyzacji oraz związanym z tym inwestycji. Równoważnym kierunkiem rozwoju będzie zwiększenie udziału funkcji turystyczno-rekreacyjnej współgrającej z funkcją ochronną. Istotnym stymulatorem jej wzrostu jest bezpośrednie sąsiedztwo Parczewa, którego mieszkańcy, zgodnie z ogólnopolskimi trendami, mogą w coraz większym stopniu wykorzystywać okoliczne tereny do uprawiania aktywnego wypoczynku weekendowego.

Ważnym aspektem w kierunkach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest zachowanie walorów krajobrazowych, w szczególności zwartej zabudowy w południowej części gminy. Wskazane jest więc nadanie priorytetowi dla uzupełniania istniejącej zabudowy, zaś w następnej kolejności rozważanie jej rozwoju (kontynuacji). W przypadku północnych obszarów gminy ład przestrzenny stanowić może jednak rozproszony charakter zabudowy, którego zachowanie będzie zdeterminowane zachowaniem tego rozproszenia i unikanie lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie istniejącej. Zachowanie rozproszenia zabudowy winne być jednak uzależnione od ustanowienia funkcji siedliskowej nowej zabudowy i unikanie, a nawet zakaz lokalizacji zabudowy niezwiązanej z funkcją rolniczą na tych terenach.

Ze względu na potrzebę ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych pojawiają się ograniczenia rozwoju wszelkich działalności uciążliwych dla środowiska, bądź agresywnie ingerujących w krajobraz.

Na obszarze objętym Studium zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w granicach zwartej zabudowy wsi.

Obiekty o wysokości 50 m n.p.t i wyższej, przed wydaniem pozwolenia na budowę, wymagają zgłoszenia poprzez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Lublinie do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego SZ RP.

3. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów

3.1. Główne kierunki ochrony środowiska i jego zasobów

Za główne kierunki działań mających na celu utrzymanie równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska przyjmuje się:

- podejmowanie działań zapobiegającym negatywnemu wpływowi planowanych przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze,
- łagodzenie skutków niewłaściwego korzystania ze środowiska,
- utrzymanie istniejącej ochrony prawnej obszarów i obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych oraz objęcie ochroną obiektów lub obszarów nieobjętych dotychczas ochroną prawną, a wykazujących wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- rozwój infrastruktury ochrony środowiska oraz stosowanie ekologicznych technologii i urządzeń infrastruktury technicznej,
- ochronę lasów oraz zwiększanie lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów ornych o małej przydatności dla produkcji rolniczej (klasa bonitacyjna VI),
- ochronę przed zabudową terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach rolnych wysokiej jakości, terenów naturalnych zadrzewień, obszarów podmokłych i obniżeń terenów z wysokim poziomem wód podziemnych,
- rozwój systemów melioracyjnych w gminie w celu odtworzenia właściwych stosunków wodnych, zwiększenia retencji wody w gminie, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz przeciwdziałania zagrożeniom powodziowym.

3.2. Ochrona głównych elementów i zasobów środowiska

3.2.1. Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem

W ramach działań w zakresie ochrony powietrza należy dążyć do ograniczenia spalania w kotłowniach i paleniskach domowych paliw stałych emitujących do atmosfery szkodliwe gazy i pyły, zastępując je paliwami ekologicznymi oraz rozwijania sieci infrastruktury gazowej. Ponadto nowa zabudowa powinna być lokalizowana w sposób ułatwiający ruchy mas powietrza nad obszarami osadnictwa, a tym samym ułatwiający ich „przewietrzanie”.

Dla ochrony przed hałasem należy unikać lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących lub projektowanych głównych tras komunikacji drogowej i kolejowej. Na terenie gminy obowiązuje ponadto zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych w rozumianych na podstawie przepisów o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Ostateczne wykluczenie negatywnego oddziaływania hałasu na zdrowie mieszkańców nastąpi na podstawie przepisów dotyczących ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć.

3.2.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Zasoby i jakość wód powierzchniowych i podziemnych należy chronić poprzez:

- wyposażenie obszarów zwartej zabudowy w sieci infrastruktury kanalizacyjnej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków, a w przypadku braku możliwości realizacji w najbliższym czasie wyposażenie w przydomowe oczyszczalnie lub w zbiorniki bezodpływowe,
- nieodprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub gruntu,
- ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania chemicznych środków ochrony roślin na obszarach dolin i obniżeń terenu,
- zachowanie wzmożonego nadzoru sanitarnego wokół ujęć wód głębinowych,
- wprowadzenie ochrony naturalnej roślinności przyrodnej wszystkich cieków wodnych w gminie i kształtowanie biologicznych buforów w postaci pasów ochronnych, w szczególności zbiorowisk łągowych,
- rozwój małej retencji na obszarze gminy,
- dla wód powierzchniowych stojących dopuszcza się działalność związaną z hodowlą ryb.

Na terenie gminy wyznacza się obszary wód powierzchniowych oznaczone symbolami:

- **WP** – wody powierzchniowe płynące,
- **WS** – wody powierzchniowe stojące.

3.2.3. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi zmierzać będzie do:

- ochrony gleb o najwyższych wartościach produkcyjnych (III-IV klasa bonitacyjna) oraz gleb organiczne związane z dolinami rzek i obniżeniami terenu przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze,
- wprowadzania trwałych użytków zielonych oraz nasadzeń drzew i krzewów dla ochrony gleb i powierzchni ziemi przed skutkami erozji i zwiększenia retencji wody,
- zalesiania terenów najmniej przydatnych dla rolnictwa lub przeznaczenia na uprawy energetyczne,
- ograniczenia zmian w istniejącym ukształtowaniu terenów,
- prowadzenia umiarkowanej polityki eksploatacji złóż surowców mineralnych, ograniczając nadmierne przekształcenia powierzchni terenu, rekultywowaniu wyrobisk poeksploatacyjnych oraz likwidowaniu nielegalnych składowisk odpadów w wyrobiskach poeksploatacyjnych.

3.2.4. Ochrona dolin rzecznych

Doliny rzeczne oraz obniżenia terenu, charakteryzujące się wysokimi walorami przyrodniczymi i niekorzystnymi dla lokalizacji osadnictwa warunkami fizjograficznymi obejmuje się ochroną przed zainwestowaniem poprzez:

- pozostawienie dolin jako terenów otwartych, tj. wyłączenie ich z zabudowy i nietworzenie przegród utrudniających spływ wody,
- utrzymanie dolin rzecznych jako trwałe użytki zielone,
- zachowanie istniejących zadrzewień, zakrzewień i zarośli, w szczególności roślinności łąkowej,
- zapewnienie przepustów w nasypach kolejowych i drogowych oraz utrzymanie ich drożności w celu umożliwienia bezpiecznej migracji fauny zwierząt,
- ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin – w szczególności środków toksycznych dla ludzi o długim okresie karencji – na terenach przyległych do cieków wodnych w pasie 100 m od brzegów.

3.2.5. Ochrona lasów

Ochrona zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej, w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową, będą się odbywać w oparciu o obowiązujące przepisy, a w szczególności ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

Ponadto w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, lasy występujące na terenie gminy podlegają ponadto ochronie przed zmianą przeznaczenia terenu na cele nieleśne. Wskazane jest więc zachowanie leśnego użytkowania obszarów leśnych.

Cenne siedliska przyrodnicze w lasach będą podlegać ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

3.2.6. Ochrona stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin

Stanowiska roślin rzadkich i chronionych są chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.

3.2.7. Ochrona złóż surowców mineralnych

Złóża surowców mineralnych podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Ochrona polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Eksploatacja kopalin powinna być prowadzona w sposób zapewniający ochronę zasobów złoża, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych.

Na terenach poeksploatacyjnych nakazuje się sukcesywną rekultywację terenów w kierunku leśnym lub wodnym. Kierunek rekultywacji powinien być dobrany w taki sposób, aby harmonizował i wzbogacał charakter istniejącego krajobrazu.

Na terenie gminy udokumentowano 3 złoża surowców mineralnych, możliwe do wykorzystania gospodarczego, pod warunkiem niekolidowania z obszarami chronionymi.

Dla terenów przeznaczonych pod powierzchniową eksploatację surowców, w oparciu o projekty zagospodarowania złóż i decyzji koncesyjnych konieczne jest:

- przyjęcie warunków zachowania bezpieczeństwa powszechnego,
- spełnienie wymogów dotyczących ochrony środowiska,
- określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczenia w ich użytkowaniu,
- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją oraz opis warunków i zasad ochrony sąsiednich gruntów rolnych i leśnych,
- określenie zasad prowadzenia gospodarki odpadami poeksploatacyjnymi, realizacja rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i opracowany projekt rekultywacji.

3.2.8. Ochrona krajobrazu

W ramach działań w zakresie ochrony krajobrazu należy zachowywać istniejące zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz otaczać wysoką zielenią obiekty dysharmonijne dla otoczenia.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania na otaczający ją krajobraz, wskazane jest stosowanie poniższych zaleceń:

- projektowanie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele mieszkaniowe i im towarzyszących w nawiązaniu do architektury istniejącej zabudowy,
- stosowanie stonowanej kolorystyki połaci dachowych,
- unikanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach otwartych,
- unikanie lokalizowania budynków w sposób dysharmonizujący krajobraz,
- w przypadku braku możliwości uniknięcia lokalizacji obiektów budowlanych w sposób dysharmonizujący krajobraz, stosowanie rozwiązań mających na celu ich wkomponowanie w otoczenie.

Obiekty i urządzenia techniczne wchodzące w skład zabudowy terenu biogazowni należy możliwie harmonijnie wkomponowywać w krajobraz poprzez: unikanie lokalizacji w otwartych przestrzeniach, na wyniosłościach terenu, w sąsiedztwie obiektów o wyjątkowo cennych walorach kulturowych i przyrodniczych, a także obsadzenie terenu inwestycji wysoką zielenią może w znacznym stopniu zneutralizować negatywne odczucia wizualne.

3.2.9. Ochrona przyrody

W ramach ochrony przyrody wymaga się:

- utrzymania istniejącej ochrony prawnej obszarów i obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych,
- objęcia ochroną prawną najcenniejszych obszarów i obiektów przyrodniczych,
- chronienia terenów leśnych przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne,
- zachowania roślinności łąkowej w dolinach rzecznych,
- zachowania stanowisk roślin rzadkich i chronionych,
- zachowania i ochrony przed melioracjami odwadniającymi obszary torfowiskowe, doliny rzeczne i obniżenia terenowe,
- wprowadzenia zalesień tworzących i wzmacniających powiązanie ekologiczne obszarów,
- zachowania drożności korytarzy ekologicznych i eliminowania barier utrudniających migrację fauny i flory.

W granicach obszarów objętych Studium dopuszcza się możliwość lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych pod warunkiem wykazania braku znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody oraz na gatunki chronionych oraz zagrożonych roślin i zwierząt.

Granice nowych obszarów chronionych oraz ich ewentualnych stref ochronnych powinny zostać uszczegółowione na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w oparciu o monitoringi i analizy wykonywane w związku z procedurami środowiskowymi, w tym: monitoring ornitologiczny, monitoring chiropterologiczny, analizy botaniczne, akustyczne, krajobrazowe i inne badania występowania i jakości siedlisk przyrodniczych.

3.3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

3.3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną – istniejące

Obszarami i obiektami stanowiącymi formy ochrony przyrody na terenie gminy są:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Stawy Siemień”,
- Pomniki przyrody:
 - 4 jesiony wyniosłe w zabytkowym parku w Siemieniu,
 - klon jawor w poboczu drogi powiatowej 1610L Siemień-Tyśmienica w miejscowości Wola Tulnicka.

Dla obszaru Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy” ustala się zakaz podejmowania działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony powołano obszar Natura 2000.

Na obszarze Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Stawy Siemień ustala się zakaz:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,

- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Dla pomników przyrody zlokalizowanych na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

3.3.2. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze zagrożonych siedlisk roślin i zwierząt, podjęto działania mające na celu objęcie ochroną prawną terenów ich występowania oraz innych wybranych elementów środowiska przyrodniczego.

- 1) Parczewski Park Krajobrazowy w tym północna część Parku Krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie” – rekomendowany ze względu na zwarty kompleks leśny oraz śródleśne jeziora i bagna torfowisk wysokich oraz przejściowych, a także funkcjonalną ochronę krajobrazową powiązań w otoczeniu rezerwatów przyrody: „Jezioro Obradowskie”, „Królowa Droga” i „Lasy Parczewskie”;
- 2) Tyśmienicki Obszar Chronionego Krajobrazu – cenne przyrodniczo mało przekształcone zbiorowiska dolnego odcinka Tyśmienicy i duże powierzchnie leśne, w których panują bory świeże i mieszane, gromadne występowanie zespołów szuwarowych i wielkich turzyc oraz ważne zespoły suchych łąk dolinowych. Do czasu ustanowienia obszaru, tereny obejmuje się ochroną polegającą na:
 - szczególnej dbałości o estetykę krajobrazu, w tym:
 - ochronie punktów i panoram widokowych,
 - ochronie naturalnego krajobrazu dolin rzecznych i zbiorników wodnych,
 - ochronie krajobrazu naturalnych ekosystemów,
 - szczególnej dbałości o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo-krajobrazowymi,
 - wymogu zachowania przestrzennej zwartości oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej,
 - zakazie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji celu publicznego.

3.3.3. Ochrona planistyczna obszarów

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne o radzie głównego i krajowego. Są to:

- 1) główny korytarz ekologiczny – Dolina Dolnego Wieprza,
- 2) krajowy korytarz ekologiczny – Lasy Chotyłowskie.

Ponadto w gminie można wyróżnić lokalny system przyrodniczy gminy tworzony przez tereny leśne, doliny rzek i cieków wodnych, obszary torfowiskowe i tereny podmokłe, niewyszczególnione w ustaleniach i na rysunku studium.

W związku z ochroną drożności powyższych ciągów ekologicznych zapewniających powiązania przyrodnicze ustala się:

- zakaz:

- składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości oraz grzebowisk zwierząt,
- tworzenia nasypów ziemnych usytuowanych poprzecznie do osi korytarzy bez uwzględnienia budowy przejść i przepustów dla zwierząt, niezwiązanych z realizacją inwestycji celu publicznego,
- lokalizacji zabudowy kubaturowej w strefie korytarza dolinnego,
- eksploatacji surowców mineralnych,
- nakaz:
 - likwidacji obiektów destrukcyjnych dla środowiska przyrodniczego,
 - poszerzenia (lub wykonywania) przepustów przecinających korytarze w istniejących (lub projektowanych) nasypach drogowych i kolejowych,
 - budowy przejść i przepustów dla zwierząt dla nowych inwestycji liniowych przechodzących przez korytarze ekologiczne,
- zalecenia:
 - kształtowania i wzmacniania pasmowych struktury przyrodniczych (łąk, zadrzewień),
 - restytucji użytków zielonych kosztem gruntów ornych,
 - prowadzenia dróg po estakadach.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są:

- 1) obszar głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 407 „Niecka lubelska (Chełm-Zamość) – udokumentowany,
- 2) obszar głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 215 „Subniecka warszawska” – nieudokumentowany.

W odniesieniu do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 407 „Niecka lubelska (Chełm-Zamość) oraz nr 215 „Subniecka warszawska” wskazuje się na przestrzeganie zakazów, nakazów i ograniczeń do czasu ustanowienia dla nich stref ochronnych (zaś po ich formalnym ustanowieniu – przestrzeganie zawartych dla nich rozstrzygnięć), tj.:

- zakazów:
 - lokalizowania inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć ten stan ze względu na wytwarzanie ścieków, emitowanie pyłów i gazów,
 - lokalizacji wysypisk odpadów niebezpiecznych i innych niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji toksycznych lub innych,
 - prowadzenia rurociągów transportujących substancje chemiczne mogące zanieczyścić wody, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego wskazanych w aktach planistycznych wyższego rzędu,
 - budowy baz paliw płynnych i obiektów ich przeładunku,
 - lokalizowania obiektów, które mogą obniżyć wartość terenów rekreacyjnych i obniżyć walory krajobrazowe środowiska podlegającego ochronie,
 - wprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków do gruntu lub wód powierzchniowych,
- nakazów:
 - likwidacji szamb, nieszczelnych zbiorników na gnojówkę i suchych ustępów,
 - likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci i innych źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi,
- ograniczeń:
 - stosowania środków ochrony roślin, nawozów sztucznych oraz nawożenia gnojowicą,

- prowadzenia działalności gospodarczej zagrażającej czystości powierzchni ziemi, w obrębie obszarów prawnie chronionych i rekreacji.

3.4. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy Siemień występuje potencjalne zagrożenie powodziowe związane przede wszystkim z rzeką Tyśmienicą i Piwonią. Na podstawie studiów wskazujących tereny narażone na regularne zalewanie oraz zalewanie tzw. wodą stuletnią, na rysunku studium wyznaczono granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, tj. dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi co najmniej 1%. Obszary te wykluczone są z działań inwestycyjnych. W przypadku pozostałych rzek na terenach, gdzie mogą potencjalnie występować obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi należy ograniczać wprowadzanie nowego zainwestowania.

Na obszarze gminy nie występują zagrożenia geologiczne związane z występowaniem obszarów narażonych na ryzyko osuwania się mas ziemnych.

Degradacja krajobrazu związana z poeksploatacyjnymi formami powstałymi w trakcie powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, z uwagi na nieznaczną głębokość wyrobisk, nie powoduje powstania zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Większość wyrobisk, z uwagi na płytko występujące wody gruntowe, zwykle wypełnia się wodą. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych powinna zmierzać w kierunku leśnym lub wodnym.

4. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, oraz dóbr kultury współczesnej

Za główne działania mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków, oraz dóbr kultury w gminie uznano:

- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków i uwzględnieniu zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- zabezpieczenie i utrzymanie zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,
- niezwłoczne zabezpieczenie i poinformowanie odpowiednich organów o nowych, potencjalnie cennych znaleziskach,
- korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości.

4.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenach i przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz w ich otoczeniu wszelkie zamierzenia inwestycyjne (w tym również podziały własnościowe, zmiana przeznaczenia lub sposobu korzystania) wymagają:

- uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania wraz z otoczeniem, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości i uzyskania warunków i wytycznych konserwatorskich.

Uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wymagają:

- prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni,
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku,
- prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru,
- prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru,

- prowadzenie badań archeologicznych zabytku wpisanego do rejestru,
- przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru,
- dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru,
- zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku,
- umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic reklamowych oraz napisów,
- podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni.

Obowiązuje:

- zachowanie historycznego układu przestrzennego oraz zagwarantowanie strefy widokowej na zabytek,
- zachowanie obiektów zabytkowych w stanie przestrzennie niezmienionym wraz z najbliższym otoczeniem oraz zagwarantowanie strefy widokowej na zabytek,
- zakaz sytuowania tymczasowej zabudowy i wprowadzania budynków gospodarczych niebędącymi uzupełnieniem historycznej zabudowy, obiektów dysharmonijnych, oraz nakaz usuwania elementów dysharmonizujących.

Odkrycie w trakcie prac budowlanych i ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, zobowiązuje inwestora do:

- wstrzymania wszelkich robót budowlanych mogących uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot,
- zabezpieczenia, przy użyciu dostępnych środków, przedmiotu i miejsca jego odkrycia,
- niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, wójta, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

Dla obiektów i terenów znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków ustala się następujące kierunki działania:

- obejmowanie zabytków wpisanych do ewidencji ochroną na mocy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - określenie zasad ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - zachowanie obszaru lub obiektu zabytkowego z możliwością zmiany sposobu użytkowania na podstawie zapisów planu miejscowego,
- użytkowanie gwarantujące zachowanie i utrzymanie zabytku,
- odpowiednie zagospodarowanie terenów otaczających zabytek w celu wyeksponowania go w krajobrazie,
- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym,
- podnoszenie jakości funkcjonalnej i technicznej obiektów zabytkowych,
- usuwanie, w miarę możliwości, obiektów dysharmonizujących otoczenie zabytku,
- w przypadku koniecznej rozbiórki obiektu znajdującego się w ewidencji obowiązują zasady wynikające przepisów prawa budowlanego,
- zachowanie i utrzymanie kapliczek, figur, krzyży przydrożnych wraz z towarzyszącym drzewostanem i małą architekturą,

- utrzymanie funkcji cmentarzy oraz zachowanie historycznych nagrobków, alejek i drzewostanu.

Ochrona obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków winna być zapewniona także przez obowiązek zaopiniowania wszelkich prac budowlanych wykonywanych na tych obiektach z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.3. Stanowiska archeologiczne

W przypadku prowadzenia inwestycji budowlanych, w tym infrastruktury technicznej w obszarach ochrony obiektów archeologicznych należy poprzedzić je przeprowadzeniem badań archeologicznych, w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków.

W zakresie robót budowlanych, ziemnych albo zmiany dotychczasowej funkcji na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne lub jeśli istnieje ryzyko ich zniszczenia bądź uszkodzenia, Wojewódzki Konserwator Zabytków określa rodzaj i zakres prac niezbędnych do wykonania badań archeologicznych.

Tereny zajmowane przez stanowiska archeologiczne powinny być więc uwzględniane podczas przeprowadzania prac powierzchniowych związanych z zagospodarowaniem i zabudową terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Odkrycie w trakcie prac ziemnych i budowlanych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, zobowiązuje inwestora do zabezpieczenia, przy użyciu dostępnych środków, przedmiotu i oznakowania miejsca jego znalezienia oraz niezwłocznego zawiadomienia o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Wójta Gminy Siemień.

W trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy określić obszary stanowisk wyszczególnionych w studium oraz ich strefę ochronną w promieniu 20 m od granic stanowiska.

4.4. Strefy ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych

Na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w studium, w zależności od potrzeb, ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustalenia, ograniczenia, nakazy i zakazy, mające na celu ochronę znajdujących się w niej obiektów zabytkowych. W gminie Siemień wyznaczono dwa rodzaje stref ochrony konserwatorskiej.

4.4.1. Strefa „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej

Strefa obejmuje zabytki (obiekty i obszary) objęte wpisem do rejestru zabytków:

- założenia dworsko-ogrodowego w Glinnym Stoku,
- założenia dworsko-ogrodowego w Siemieniu,
- młyna wodnego w Siemieniu,
- zespołu dworsko-parkowego w Żminnem.

Dla strefy „A” ustala się:

- nakaz usunięcia obiektów dysharmonizujących przestrzeń architektonicznie,
- kształtowanie nowych elementów układu przestrzennego z uwzględnieniem historycznej kompozycji miejsca w tym w zakresie skali bryły i detalu architektonicznego,
- restaurację obiektów zabytkowych oraz obiektów o dużej wartości kulturowej,

- nakaz zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania terenu, utrzymania istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów roślinności wysokiej, pojedynczych drzew, osi widokowych i kompozycyjnych,
- nakaz ochrony poszczególnych obiektów zabytkowych,
- zakaz wznoszenia obiektów tymczasowych oraz obiektów kubaturowych niebędących uzupełnieniem historycznej zabudowy,
- wszelkie działania inwestycyjne i prace projektowe w tej strefie muszą być konsultowane z wojewódzkim konserwatorem zabytków na etapie koncepcji i zatwierdzane na etapie realizacji.

4.4.2. Strefa „B” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej

Strefa obejmuje zabytki (obiekty i obszary) objęte ochroną:

- założenia dworsko-ogrodowego w Siemieniu,
- zespołu podworskiego (dwór, czworak, spichlerz, kapliczka) w Miłkowie,
- cmentarz protestancki w Sewerynowce,
- cmentarz protestancki w Wólce Siemieńskiej,
- cmentarz katolicki w Siemieniu,
- kościół i plebania w Siemieniu.

Dla strefy „B” ustala się:

- nakaz usunięcia obiektów dysharmonizujących przestrzeń architektonicznie,
- restaurację obiektów zabytkowych oraz obiektów o dużej wartości kulturowej,
- nakaz zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania terenu, utrzymania istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów roślinności wysokiej, pojedynczych drzew, osi widokowych i kompozycyjnych,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej oraz nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
- nakaz ochrony poszczególnych obiektów zabytkowych,
- zakaz wznoszenia obiektów tymczasowych oraz obiektów kubaturowych niebędących uzupełnieniem historycznej zabudowy,
- wszelkie działania inwestycyjne i prace projektowe w tej strefie wymagają opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

4.4.3. Strefa „K” – strefa ochrony widokowej

Strefa ochrony widokowej obejmuje otoczenie:

- założenia dworsko-ogrodowego w Glinnym Stoku,
- założenia dworsko-ogrodowego w Siemieniu.

W strefie tej postuluje się:

- zachowanie istniejącego starego drzewostanu,
- utrzymanie istniejącego użytkowania,
- niewprowadzanie zwartych nasadzeń wysoką roślinnością,
- działania inwestycyjne i prace projektowe w tej strefie wymagają zachowania wartościowego krajobrazu,
- inwestycje wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.5. Kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego

W celu kształtowania harmonijnego krajobrazu kulturowego zakłada się:

- kontynuowanie tradycyjnych form osadnictwa,
- utrzymanie regionalno-historycznej skali i struktury jednostek osadniczych,
- skupianie zabudowy na zasadzie dogęszczania istniejącej struktury jednostek osadniczych,
- otaczanie wysoką zielenią zabudowy wiejskiej i obiektów dysharmonijnych,
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji formy i materiałów elewacyjnych,
- utrzymanie istniejących kapliczek i krzyży przydrożnych,
- wykorzystanie opuszczonych obiektów tradycyjnej zabudowy na cele usługowe (agroturystyka, świetlice wiejskie, gastronomia itp.).

5. Kierunki rozwoju struktury gospodarczej

5.1. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

W celu określenia kierunków rozwoju rolnictwa wzięto pod uwagę wyniki analiz przeprowadzonych w części poświęconej uwarunkowaniom rozwoju.

W celu poprawy efektywności ekonomicznej rolnictwa, jego rozwój powinien odbywać się w drodze zmian poszczególnych jego elementów, w szczególności polegających na:

- przekształceniu struktury obszarowej gospodarstw, zmierzającemu w kierunku powiększenia średniej wielkości gospodarstwa. Koncentracja ziemi w gospodarstwach indywidualnych zmniejszy zatrudnienie w rolnictwie i obniży koszty produkcji,
- doborze kierunków produkcji rolnej, odpowiednich do warunków przyrodniczych i rynków zbytu,
- dywersyfikacja źródeł dochodu gospodarstw poprzez rozwój usług agroturystycznych.

Nierówności w poziomie rozwoju rolnictwa są wynikiem zróżnicowania naturalnych warunków gospodarowania w gminie. Najtrudniejsze dla uprawy są obszary w południowej części gminy, gdzie gleby są znacznie gorszej jakości niż w centralnej i północnej części. Zróżnicowanie w jakości gleb determinuje ochronę gleb przed zagospodarowaniem nierolniczym, szczególnie tych najlepszej jakości. Najślabze gleby wskazuje się jako potencjalne tereny do uprawy roślin energetycznych.

Zakłada się, że równoległe z intensyfikacją gospodarki rolnej (dotyczyć to winno głównie wsi Kolonia Siemień, Siemień, Miłków i Kolonia Miłków) następować będzie wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich polegający na tworzeniu sieci usług i małych zakładów przemysłu spożywczego. Stworzy to nowe miejsca pracy, co wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy, gdzie rolnictwo ma charakter bardziej ekstensywny.

W rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Siemień wyodrębnia się obszary o zróżnicowanych formach i intensywności produkcji, wynikających z naturalnych predyspozycji (np.: jakość gleb, struktura własnościowa gruntów) oraz ograniczeń będących następstwem objęcia ochroną przyrody części obszaru gminy. W kierunkach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyszczególniono trzy obszary zróżnicowane pod względem ustaleń:

- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody – na rysunku studium w części Kierunki oznaczone symbolem R1,

- obszary intensywnego rozwoju rolnictwa – na rysunku studium w części Kierunki oznaczone symbolem R2,
- obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową – na rysunku studium w części Kierunki oznaczone symbolem R3,
- obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa wyłączone spod zabudowy – na rysunku studium w części Kierunki oznaczone symbolem R4,
- obszar trwałych użytków zielonych – na rysunku studium w części Kierunki oznaczony symbolem R5,
- obszary ferm hodowlanych – na rysunku studium w części Kierunki oznaczone symbolem R6.

5.1.1. Obszary R1 – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Zgodnie z przesłankami wyszczególnienia takiego obszaru, sposób gospodarowania na nim polega przede wszystkim na niedopuszczeniu do nadmiernej urbanizacji i zapewnieniu harmonijnego rozwoju rolnictwa w stanie najniższego skażenia środowiska. Wskazuje się tu na możliwość wprowadzenia proekologicznych zasad gospodarki rolnej i rozwoju agroturystyki. Są to także tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Stawy Siemień”.

Zagospodarowanie tych terenów winno uwzględniać przepisy prawa związanego z ochroną środowiska i ochroną przyrody.

Zasady zagospodarowania obszarów R1:

- a) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej w granicach istniejących siedlisk rolniczych,
- b) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej na działkach bezpośrednio przylegających do istniejących siedlisk rolniczych,
- c) wyklucza się możliwość realizacji nowych obiektów:
 - mieszkalnych o powierzchni zabudowy powyżej 150 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - gospodarczych o powierzchni zabudowy powyżej 300 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,2,
 - min. powierzchnia biologicznie czynna – 60% działki budowlanej,
- d) zakazuje się lokalizacji zabudowy w strefie „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- e) projekty budowlane powinny uwzględniać regionalne zindywidualizowanie form architektonicznych oraz dostosowanie skali i charakteru nowo wznoszonych obiektów do już istniejących harmonizujących z krajobrazem,
- f) zakazuje lokalizacji inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych.

5.1.2. Obszary R2 – obszary intensywnego rozwoju rolnictwa

Jest to rejon o najlepszych warunkach środowiskowych dla rozwoju produkcji rolnej. Obejmuje swym zasięgiem miejscowości położone w centralnej części gminy, gdzie rolnictwo pozostanie funkcją aktywizującą rozwój gospodarczy tego obszaru. Dobre uwarunkowania glebowe preferują przeznaczanie gruntów pod uprawy warzyw, roślin strączkowych, itp.

Zasady zagospodarowania obszarów R2:

- a) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej w granicach istniejących siedlisk rolniczych,
- b) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na działkach bezpośrednio przylegających do istniejących siedlisk rolniczych, pod warunkiem, że będzie ona związana z produkcją rolną,
- c) wyklucza się możliwość realizacji nowych obiektów:
 - mieszkalnych o powierzchni zabudowy powyżej 150 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - gospodarczych o powierzchni zabudowy powyżej 300 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - budynków inwentarskich o powierzchni zabudowy powyżej 300 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu, oraz w odległości mniejszej niż 250 m od budynków mieszkalnych,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,5,
 - min. powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- d) zakazuje się lokalizacji zabudowy w strefie „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- e) dopuszcza się możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z realizacją i funkcjonowaniem inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych,
- f) zakazuje lokalizacji elektrowni wiatrowych.

5.1.3. Obszary R3 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową

Są to rejon o najstabszych glebach nieobjęte żadną z form ochrony przyrody. Ze względu na rozproszoną zabudowę na obszarze oraz brak wykształconych struktur osadniczych dopuszcza się lokalizację nowych siedlisk. Uboższe niż w przypadku terenów oznaczonych symbolem R3 warunki glebowe, determinują przeznaczanie gruntów pod uprawy zbożowe i pastewne. Wskazane jest przeznaczanie grunty orne najniższych klas bonitacyjnych (VI) pod zalesienia.

Zasady zagospodarowania obszarów R3:

- a) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej w granicach istniejących siedlisk rolniczych,
- b) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej na działkach bezpośrednio przylegających do istniejących siedlisk rolniczych, pod warunkiem, że będzie ona związana z produkcją rolną,
- c) wyklucza się możliwość realizacji nowych obiektów:
 - mieszkalnych o powierzchni zabudowy powyżej 150 m² i wysokości większej niż 8,5 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - gospodarczych o powierzchni zabudowy powyżej 600 m² i wysokości większej niż 9 m, mierzonej do kalenicy dachu;
 - budynków inwentarskich o powierzchni zabudowy powyżej 1000 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu, oraz w odległości mniejszej niż 250 m od budynków mieszkalnych,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,1,
 - min. powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej,
- d) zakazuje się lokalizacji zabudowy w strefie „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- e) projekty budowlane powinny uwzględniać regionalne zindywidualizowanie form architektonicznych oraz dostosowanie skali i charakteru nowo wznoszonych obiektów do już istniejących harmonizujących z krajobrazem,

- f) dopuszcza się możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z realizacją i funkcjonowaniem inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych,
- g) zakazuje lokalizacji elektrowni wiatrowych.

5.1.4. Obszary R4 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa wyłączone spod zabudowy.

Są to, podobnie jak w przypadku terenów oznaczonych symbolem R3, rejony o najłagodniejszych glebach i nie są objęte żadną z form ochrony przyrody, gdzie wskazuje się również podobne przeznaczenie obszarów rolnych. Otwartość terenów i sporadycznie występująca zabudowa poza wykształconymi strukturami mi osadniczymi warunkuje zachowanie terenów otwartych i unikanie zabudowy poza wykształconymi układami przestrzennymi w granicach jednostek osadniczych.

Zasady zagospodarowania obszarów R4:

- a) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej wyłącznie w granicach istniejących siedlisk rolniczych, z wyjątkiem obiektów:
 - mieszkalnych o powierzchni zabudowy powyżej 150 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - gospodarczych o powierzchni zabudowy powyżej 600 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu;
 - budynków inwentarskich o powierzchni zabudowy powyżej 1000 m² i wysokości większej niż 8 m, mierzonej do kalenicy dachu, oraz w odległości mniejszej niż 250 m od budynków mieszkalnych,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,6,
 - min. powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- b) zakazuje się lokalizacji zabudowy w strefie „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- c) projekty budowlane powinny uwzględniać regionalne zindywidualizowanie form architektonicznych oraz dostosowanie skali i charakteru nowo wznoszonych obiektów do już istniejących harmonizujących z krajobrazem,
- d) dopuszcza się możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z realizacją i funkcjonowaniem inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych,
- e) zakazuje lokalizacji elektrowni wiatrowych.

5.1.5. Obszary R5 – obszary trwałych użytków zielonych.

Ochrona trwałych użytków przed zmianą zagospodarowania jest wskazana nie tylko ze względu na ochronę zasobów wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem, ale także fauny związanej z roślinnością niską zlokalizowaną na tych terenach. Ponadto zachowanie otwartości terenów trwałych użytków zielonych pozwala zachować niezaburzone przedpola ekspozycji, co spowoduje pozytywny wpływ na postrzeganie krajobrazu gminy.

Zasady zagospodarowania obszarów R5:

- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych, w tym obiektów tymczasowych,
- dopuszcza się możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z realizacją i funkcjonowaniem inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych,
- należy unikać przekształcania obszarów trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) na grunty orne,
- dopuszcza się wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień o charakterze pasmowym, na obszarach łąk i pastwisk o najniższych klasach bonitacyjnych (V i VI klasa),
- zakazuje lokalizacji elektrowni wiatrowych.

5.1.6. Obszary R6 – obszary ferm hodowlanych.

W studium wyznacza się obszary, na których dopuszczona jest lokalizacja ferm hodowlanych, w tym ferm określonych w przepisach odrębnych jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Na tych terenach zakazuje się lokalizacji ferm hodowlanych określonych w przepisach odrębnych jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, tj. ferm o maksymalnej obsadzie przekraczającej 105 DJP dla hodowli nerek oraz 210 DJP dla pozostałych zwierząt.

Zasady zagospodarowania obszarów R6:

- a) dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy zagrodowej, z wyjątkiem obiektów:
 - mieszkalnych o powierzchni zabudowy powyżej 150 m² i wysokości większej niż 9 m, mierzonej do kalenicy dachu,
 - maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 0,5,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,6,
 - min. powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
- b) projekty budowlane powinny uwzględniać regionalne zindywidualizowanie form architektonicznych oraz dostosowanie charakteru nowo wznoszonych obiektów do już istniejących harmonizujących z krajobrazem,
- c) dopuszcza się możliwość realizacji infrastruktury technicznej związanej z realizacją i funkcjonowaniem inwestycji produkujących energię ze źródeł odnawialnych,
- d) zakazuje lokalizacji elektrowni wiatrowych.

5.2. Kierunki rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej

Aktualny poziom rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest niski. Niemniej jednak istnieją realne podstawy rozwoju takich branż jak usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa oraz rzemiosło i mała przetwórczość. Możliwe jest wzbogacenie oferty podstawowych usług komercyjnych świadczonych mieszkańcom. Ponadto gmina będąc w bliskim sąsiedztwie miasta Parczewa stanowi niejako naturalną rezerwę terenową dla wszelkiego rodzaju inwestycji, które z różnych względów nie mogą być realizowane bezpośrednio w jego obszarze.

W zakresie rozwoju funkcji produkcyjno-usługowych przewiduje się zachowanie lokalizacji istniejących zakładów usługowo-produkcyjnych oraz wyznaczenie nowych terenów pod działalność przemysłowo-usługową i składową, w tym związaną z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych.

Za dopuszczalne przyjmuje się lokalizowanie drobnych, nieuciążliwych zakładów produkcyjnych i działalności usługowych na terenach zabudowy mieszkaniowej. Warunkiem lokalizacji takich inwestycji jest zamknięcie ewentualnych uciążliwości w granicach działki budowlanej.

Rozwój funkcji usługowo-produkcyjnych powinien opierać się na wykorzystywaniu nowoczesnych technologii oraz dostępnych środków technicznych i technologicznych, chroniących środowisko przyrodnicze przed degradacją.

Na obszarze gminy zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających ryzyko poważnej awarii oraz inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Powyższe nie dotyczy inwestycji z zakresu łączności publicznej oraz inwestycji związanych z transportem drogowym lub kolejowym.

5.3. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz gospodarki łowieckiej

5.3.1. Gospodarka leśna

W gminie Siemień wyznacza się tereny leśne oznaczone na rysunku studium symbolem **ZL**. Gospodarka leśna będzie opierała się na przestrzeganiu następujących zasad:

- utrzymaniu trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji tj. funkcji środowiskotwórczych, społecznych, ochronnych i gospodarczych,
- powiększaniu zasobów leśnych i wzmacnianiu ich korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowania całości przyrody,
- powszechnej ochrony lasów.

Podstawowym warunkiem utrzymania trwałości lasów i wykorzystania ich wszechstronnej użyteczności jest prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzania lasów lub programów zagospodarowania lasów oraz w oparciu o zasady dobrych praktyk gospodarki leśnej.

Jednym z podstawowych czynników decydujących o trwałości lasów jest ograniczenie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach. W tym celu konieczne jest:

- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtworzenie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych,
- zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz regulatorów wilgotności siedlisk i mikroklimatu,
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków, tj. bagien, torfowisk, leśnych łąk wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony różnorodności przyrodniczej i dalszego traktowania ich jako użytki ekologiczne.

Realizacja zasady powiększania zasobów leśnych powinna następować w wyniku zalesiania gruntów porolnych i rekultywowanych wyrobisk pokopalnianych. Gmina charakteryzuje się niewielką lesistością, wobec czego zaleca się wprowadzenie nowych zalesień na grunty nieprzydatne rolniczo i nieużytki. W celu optymalnego wykorzystania powierzchni ziemi, uporządkowania przestrzeni rolniczej i leśnej (skrącanie granicy rolno-leśnej), jak też właściwego zgodnego z warunkami glebowo-przyrodniczymi zagospodarowania gruntów, zaleca się wykonanie szczegółowego opracowania pt. "Program zalesień".

Obszary przeznaczone pod zalesienie oznaczono na rysunku studium symbolem **ZLd**. Tereny zabudowy znajdujące się w w/w obszarach mogą być użytkowane w dotychczasowy sposób. Możliwa jest również budowa, wymiana, rozbudowa i remonty budynków w obrębie dotychczasowych siedlisk.

Zgodnie z ustawą o lasach grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Proces zalesienia gruntów porolnych jest procesem rozłożonym w czasie, uwarunkowanym zgodą właściciela oraz jego prawem ubiegania się o dotację budżetową na ten cel.

Dodatkowo na obszarze studium dla obszarów wskazanych do zalesienia ustala się:

- podstawowe kierunki przeznaczenia – zalesienia,
- dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zieleni nieurządzona i urządzona,
 - ciągi piesze, ciągi rowerowe,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych),
 - urządzenia turystyczne – miejsca wypoczynkowe, polany, zadaszenia, punkty widokowe.

Zasady zagospodarowania lasów:

- zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego miasta oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji,
- gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urządzeniowo – leśne sporządzane przez właściwe służby,
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy.

Prowadzenie gospodarki łowieckiej jest regulowane przez szczegółowe przepisy, wobec czego działania planistyczne poprawiające gospodarkę łowiecką leżące w gestii gminy powinny być prowadzone w porozumieniu z kołami łowieckimi.

Jakość łowisk i stan zdrowotny zwierzyny można podnieść poprzez:

- pozostawienie (w miarę możliwości) miedz i zadrzewień śródpolnych,
- ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych,
- stosowanie dobrych praktyk gospodarki rolnej, uwzględniające ochronę dzikiej zwierzyny.

6. Kierunki rozwoju turystyki

Dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej proponuje się, szczególnie ku temu predestynowaną, północną, centralną i zachodnią część gminy (zwłaszcza okolice Jeziora i Siemienia). W celu wzmocnienia i urozmaicenia funkcji turystycznych proponuje się podjęcie szeregu działań mających na celu uatrakcyjnienie oferty turystycznej gminy. Do działań tych należy m.in.:

- wzbogacanie oferty turystyki weekendowej adresowanej głównie do mieszkańców Lubartowa i Parczewa;
- wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej tzn.:
 - bazy noclegowo-gastronomicznej,
 - szlaków turystycznych,
 - ścieżek rowerowych,
 - odnowy obiektów zabytkowych i lokalnych pomników historii,
- rozwój lokalnych produktów turystycznych takich jak potrawy regionalne, tradycyjne produkty rękodzielnicze, itp.,
- aktywna promocja gminy na forum krajowym i międzynarodowym.

W celu uatrakcyjnienia turystycznego gminy należy urządzić sieć szlaków przeznaczonych dla uprawiających turystykę rowerową, zyskującą coraz większą popularność głównie wśród mieszkańców miast. Zjawisko to w połączeniu z atrakcyjnym krajobrazem przyrodniczo-kulturowym i stosunkowo płaskim ukształtowaniem gminy, stwarza realną szansę wykreowania popytu turystycznego. Ustawienie tablic informacyjnych i wyznaczenie dróg, po których można się poruszać jest konieczne w lasach i na terenach chronionych, gdyż niekontrolowana, nadmierna ich penetracja może osłabiać pełnione przez nie funkcje. Konieczne jest też ustawienie tablic informacyjnych o sposobach zachowania się w lesie (zakazy i nakazy). Przy szlakach turystycznych, pieszych i rowerowych, należy zbudować deszczochrony, miejsca do zatrzymywania się i rozpalania ognisk, toalety oraz śmietniki.

Za działaniem mającym na celu uatrakcyjnienie gminy musi postępować działalność władz samorządowych w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego.

Poza działaniami typowo gospodarczymi, podejmowanymi w celu rozwinięcia funkcji rekreacyjnej gminy, należy podejmować również działania mające na celu wyeksponowanie i rozpropagowanie na szerszą skalę walorów gminy, co przyciągnęłoby turystów i zachęciło do zwiedzenia lub dłuższego pobytu na terenie gminy, to z kolei przysporzyłoby dodatkowych dochodów miejscowej ludności.

Jedną z nowych możliwości uatrakcyjnienia oferty turystycznej gminy jest utworzenie turystycznego ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej w miejscowości Siemień (obszar usług turystyki kwalifikowanej – UT). Ośrodek będzie zlokalizowany w zabytkowym młynie przy drodze powiatowej nr 1250L, przy rzece Piskornicy (działka nr 108/2 i część działki nr 111, obręb 0022 PGR-RYB Siemień). Zadaniem ośrodka jest eksponowanie walorów przyrodniczych gminy oraz lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Rzecz i organizacja turystyki związanej z utworzeniem ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej powinna być prowadzona zgodnie z przyjętymi w ekologii stosowanymi zasadami ochrony środowiska, w tym szczególnie ochrony przyrody i wynikających z dokumentów krajowych i międzynarodowych dotyczących rozwoju turystyki zrównoważonej, w tym m. in. z:

- Polityki ekologicznej państwa,
- opracowanej przez Radę Europy Rekomendacji dla państw członkowskich UE w sprawie polityki zrównoważonego rozwoju turystyki na obszarach chronionych,
- Rekomendacji No. R (94) 7 w sprawie polityki zrównoważonego i przyjaznego środowiska rozwoju turystyki.

Ponadto należy:

- zorganizować dostęp do okolicznych terenów wartościowych przyrodniczo przez turystów (w tym kompleksu „Stawy Siemień”) w taki sposób, aby odbywała się po wyznaczonych ścieżkach turystycznych, których trasy należy uprzednio uzgodnić z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Nadleśnictwami,
- ograniczyć ewentualne uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności do granic działki budowlanej, na której będzie zlokalizowany turystyczny ośrodek promocji i edukacji historyczno-ekologicznej,
- ograniczyć jednorazowy wstęp na teren Natura 2000, w którym znajduje się siedliska rzadkich gatunków ptaków do ściśle określonej liczby osób, zależnej od chłonności turystycznej obszaru,
- wyposażać szlaki turystyczne w przystanki edukacyjne.

7. Kierunki rozwoju obszarów osadniczych

Dalszy rozwój osadnictwa na obszarze gminy musi być podporządkowany uwarunkowaniom przyrodniczym. Całkowicie wolnym od zabudowy winny pozostać tereny:

- obszarów ekstensywnego rolnictwa bez prawa zabudowy (tereny oznaczone symbolem R4),
- obszarów trwałych użytków zielonych (tereny oznaczone symbolem R5),
- lasów, w tym również polan śródleśnych,
- obszarów zlokalizowanych w granicach terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rzecz zabudowy w ograniczonym zakresie powinien dotyczyć:

- obszarów objętych ochroną prawną, tj. obszarów Natura 2000, Zespołów Przyrodniczo-Krajobrazowych,
- obszarów ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową (tereny oznaczone symbolem R3),
- gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych (III-IV),
- obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego.

Ograniczenia takie wywołują pewne lokalne uciążliwości, lecz w ostatecznym rozrachunku skutkują podniesieniem atrakcyjności krajobrazowej, ładu przestrzennego i efektywności działań inwestycyjnych gminy.

Przy lokalizacji nowej zabudowy należy wziąć pod uwagę zalecenia i wytyczne wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy. Z uwagi na fakt, iż gmina posiada duże rezerwy pod nową zabudowę zarówno w granicach jednostek osadniczych o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, jak i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, należy najpierw dążyć do zagęszczania zabudowy w granicach tych jednostek, a w dalszej kolejności na terenach wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja zabudowy na tych terenach winna być celem priorytetowym w polityce przestrzennej gminy, natomiast rozwój zabudowy poza granicami terenów wyznaczonych na rysunku studium oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to także terenów, na których nowa zabudowa jest dopuszczona, a nie stanowi głównego przeznaczenia terenu (tereny oznaczone symbolami R1-R3).

7.1. Zasady wyznaczania obszarów proponowanych do zabudowy

Kierunki rozwoju sieci osadniczej gminy determinują istniejące układy zabudowy oraz cechy środowiska przyrodniczego. O rozmieszczeniu zabudowy decydują również warunki dostępności komunikacyjnej terenu i możliwość ekonomicznego wyposażenia ich w infrastrukturę techniczną. Przy wyznaczaniu kierunków rozwoju osadnictwa pod uwagę wzięto:

- przewidywane tendencje zmian w przestrzennym rozmieszczeniu ludności – wzrost liczby ludności oraz gęstości zaludnienia będzie zachodził głównie w sołectwie Kol. Miłków (najbliżej miasta Parczewa) natomiast najintensywniejsze procesy wyludniania postępować będą we północnej i południowej części gminy (Jezioro, Tułniki, Gródek Szlachecki),
- prognozę demograficzną – ogólny spadek liczby ludności,
- przewidywane zmiany w strukturze aktywności zawodowej mieszkańców gminy,
- dostępność komunikacyjną terenu,
- istniejące wyposażenie w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej oraz możliwości ekonomicznego uzbrojenia,
- uwarunkowania przyrodnicze rozwoju osadnictwa (warunki wodno-glebowe, klimatyczno-bytowe, prawne formy ochrony przyrody).

W studium utrzymuje się obecne formy osadnictwa podzielone na następujące kategorie:

- tereny o funkcji mieszkalnej:
 - M1 – obszary zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej,
 - M2 – obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, z dopuszczeniem zabudowy letniskowej,
 - M3 – obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej,
 - M4 – obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
 - ML – obszary zabudowy letniskowej,
- tereny o funkcji niemieszkalnej:
 - U – obszary usług publicznych (administracji, oświaty, kultury, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego) oraz komercyjnych,
 - UR – obszary usług sakralnych,

- US – obszary usług sportu i rekreacji,
- UT – obszar usług turystyki kwalifikowanej,
- PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej,
- PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin,
- P/OZE - tereny rozwoju energetyki związanej z odnawialnymi źródłami energii OZE,
- IK – tereny oczyszczalni ścieków,
- IW – tereny ujęć wód,
- ZP – tereny zieleni urządzonej – publicznej,
- ZC – tereny zieleni urządzonej – cmentarze.

Na terenach przewidywanych do rozwoju osadnictwa dopuszcza się możliwość realizacji inwestycji związanych z chowem lub hodowlą zwierząt pod warunkiem spełnienia przepisów szczególnych, w tym przepisów ustaw: Prawo budowlane, Prawo ochrony środowiska, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

7.2. Kierunki rozwoju obszarów zabudowanych i proponowanych do zabudowy

7.2.1. Tereny o funkcji niemieszkalnej

U – tereny usług publicznych lub komercyjnych; obszary najważniejszych usług publicznych wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny usług publicznych, usług komercyjnych, w tym obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży do 1000 m²,
- funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona, rzemiosło.

Gmina zapewnia poziom rozwoju infrastruktury społecznej odpowiadający jej potrzebom. W Siemieniu zlokalizowane są z kolei usługi o charakterze ponadlokalnym, z których korzystają mieszkańcy gminy. O ile usługi komercyjne takie jak handel, gastronomia, usługi bytowe uzależnione są od potrzeb aktualnego poziomu życia, o tyle gmina musi mieć określoną politykę odnośnie usług publicznych (administracja, oświata, bezpieczeństwo publiczne, zdrowie, sakralne, kultura). Należy przyjąć zasadę, że koncentracja usług publicznych powinna towarzyszyć obszarom zabudowy mieszkaniowej skoncentrowanej. W studium wydzielono obszary usług publicznych, nie określając dokładnie ich charakteru. Umożliwi to gminie prowadzenie elastycznej polityki w ich rozmieszczeniu.

Zasady zagospodarowania obszarów U:

- ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności do granic własnej działki,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z przepisami szczególnymi,
- dopuszcza się przeznaczenie części terenu na obiekty i urządzenia obsługi komunikacyjnej – parkingi, garaże,
- dopuszcza się wydzielenie dróg oraz prowadzenie sieci infrastruktury technicznej,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu U na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 60% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 20% działki budowlanej,

- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 1,2,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 10 m,
- dachy jedno-, dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 10° do 45°, a w przypadku braku możliwości zastosowania – zgodnie z wymogami technologicznymi,
- na obiektach przeznaczonych pod usługi bezpieczeństwa publicznego, oświaty, sportu i rekreacji dopuszcza się stosowanie dachów płaskich.

UR – tereny usług sakralnych wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny usług sakralnych,
- funkcja uzupełniająca: usługi związane z funkcją podstawową.

Zasady zagospodarowania obszarów UR:

- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z przepisami szczególnymi,
- dopuszcza się przeznaczenie części terenu na obiekty i urządzenia obsługi komunikacyjnej – parkingi, garaże,
- dopuszcza się wydzielenie dróg oraz prowadzenie sieci infrastruktury technicznej,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu U na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 80% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 10% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – nie ustala się,
- ilość kondygnacji – nie ustala się,
- wysokość budynków – w nawiązaniu do lokalnych uwarunkowań kulturowych,
- geometria dachów – w nawiązaniu do lokalnych uwarunkowań kulturowych.

US – tereny usług sportu i rekreacji, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- podstawowe kierunki przeznaczenia: budowle i urządzenia sportowo-rekreacyjne (boiska do gier zespołowych, korty tenisowe, bieżnie, skocznie, strzelnice sportowe, skałki i ścianki wspinaczkowe, itp.); budynki i obiekty do uprawiania sportu i rekreacji oraz poprawy kondycji fizycznej,
- dopuszczalne kierunki przeznaczenia: zabudowa usługowa jako towarzysząca usługom sportu i rekreacji, w tym m.in. handel detaliczny, gastronomia, usługi kultury; obiekty małej architektury, zieleń urządzona, drogi, place, ciągi pieszo-jezdne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Zasady zagospodarowania obszaru US:

- utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu U na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 40% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 5% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,8,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 10 m,
- dachy jedno-, dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 10° do 45°, a w przypadku braku możliwości zastosowania – zgodnie z wymogami technologicznymi,
- na obiektach przeznaczonych pod hale sportowe, a także zadaszeń trybun sportowych dopuszcza się stosowanie dachów płaskich lub łukowych.

UT – tereny usług turystyki kwalifikowanej; wyznacza się obszar turystycznego ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej, położony w miejscowości Siemień, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: usługi kultury, turystyki,
- funkcja uzupełniająca: usługi związane zapleczem obsługi ruchu turystycznego (np. gastronomia, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, zakwaterowanie), handlu związanego z funkcją podstawową, zieleni urządzona.

Zadaniem ośrodka jest eksponowanie ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych i lokalnego dziedzictwa kulturowego gminy Siemień, a w szczególności kompleksu stawów rybnych. Tymczasową lokalizację ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej ustala się w miejscu założenia dworsko-ogrodowego w Siemieniu, zaś docelową lokalizację ustala się w miejscu zabytkowego młyna w Siemieniu. Zastrzega się jednak, iż umożliwia się wzajemne funkcjonowanie i uzupełnianie się obydwu lokalizacji ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej.

Zasady zagospodarowania obszarów UT:

- układ przestrzenny, forma architektoniczna zabudowy winny nawiązywać i w miarę możliwości rekonstruować istniejące obiekty zabytkowe, w których planuje się funkcję podstawową lub uzupełniającą,
- dopuszcza się lokalizację zaplecza obsługi ruchu turystycznego wyłącznie w istniejących budynkach, w parterowych obiektach, z zachowaniem tradycyjnej formy architektonicznej budynków, na których planuje się funkcję podstawową lub uzupełniającą,
- zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych związanych z prowadzeniem działalności,
- dopuszcza się przeznaczenie części terenu na obiekty i urządzenia obsługi komunikacyjnej, z zastrzeżeniem uzyskania wytycznych wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- dopuszcza się prowadzenie sieci infrastruktury technicznej, pod warunkiem lokalizacji wszelkich sieci pod ziemią,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, od pozostałych dróg zgodnie z przepisami szczególnymi.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu UT na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy, powierzchnia biologicznie czynna, ilość kondygnacji, wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu, geometria dachu – w nawiązaniu do form historycznych, po uzyskaniu wytycznych wojewódzkiego konserwatora zabytków.

PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, obszary przeznaczone do różnorodnej działalności inwestycyjnej dla indywidualnych inwestorów, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: zabudowa produkcyjna, składów i magazynów, zabudowa usługowa,
- funkcja uzupełniająca: budynki zaplecza administracyjno-socjalnego, zieleń urządzona.

Zasady zagospodarowania obszarów PU:

- ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności do granic własnej działki oraz stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających negatywne oddziaływanie na istniejącą zabudowę chronioną,
- nakaz realizacji zieleni izolacyjnej w terenach sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z przepisami szczególnymi,
- dopuszcza się przeznaczenie części terenu na obiekty i urządzenia obsługi komunikacyjnej – parkingi garaże,
- dopuszcza się wydzielenie dróg oraz prowadzenie sieci infrastruktury technicznej,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu PU na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 50% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 20% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 1,2,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 12 m,
- w przypadku możliwości zastosowania – dachy jedno-, dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 10° do 45°,
- w przypadku braku możliwości zastosowania powyższych ustaleń – geometria dachów zgodnie z wymogami technologicznymi,
- zabrania się lokalizacji zakładów stwarzających ryzyko poważnej awarii oraz inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: powierzchniowa eksploatacja kopalin,
- funkcja uzupełniająca: obiekty administracyjno-socjalne związane z przeznaczeniem podstawowym, zieleń urządzona i izolacyjna, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Zasady zagospodarowania obszarów PG:

- ustala się eksploatację złóż surowców mineralnych wyłącznie na podstawie udzielonej koncesji, zgodnie z przepisami odrębnymi,

- ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności do granic własnej działki oraz stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających negatywne oddziaływanie na istniejącą zabudowę chronioną,
- ustala się wyznaczenie pasów ochronnych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- stosowanie technologii zapewniających ograniczenie ujemnego wpływu eksploatacji na środowisko przyrodnicze,
- sukcesywne prowadzenie rekultywacji i zagospodarowanie terenów po zakończeniu eksploatacji,
- ustala się kierunek rekultywacji leśny lub wodny, prowadzenie rekultywacji zgodnie z przepisami odrębnymi.

IK, IW – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (IK – tereny oczyszczalni ścieków, IW – tereny ujęć wód), w obszarze zmiany Studium:

- podstawowe kierunki przeznaczenia: obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z zaopatrzeniem w wodę (IW) lub odprowadzaniem ścieków (IK).
- dopuszczalne kierunki przeznaczenia: obiekty administracyjne i zaplecza technicznego związane z przeznaczeniem podstawowym, zieleń urządzona i izolacyjna, obiekty i urządzenia infrastruktury komunikacyjnej.

Zasady zagospodarowania obszarów IK, IW:

- 1) możliwość budowy, rozbudowy i przebudowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zaplecza technicznego, zgodnie z wymaganiami technologicznymi,
- 2) obowiązek stosowania pasa zieleni izolacyjnej wysokiej wokół inwestycji, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na krajobraz,
- 3) obowiązek zgłoszenia do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym, a także oznakowania przeszkód lotniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

ZP – tereny zieleni urządzonej – publicznej:

- funkcja podstawowa: zieleń urządzona – parki, zieleńce (skwery), zieleń uliczna, trawniki i klomby, nasadzenia zieleni izolacyjnej,
- funkcja uzupełniająca: usługi towarzyszące funkcji podstawowej (handel, gastronomia, usługi turystyczne).

Zasady zagospodarowania obszarów ZP:

- zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z funkcją uzupełniającą,
- zaleca się stosowanie zieleni urządzonej o charakterze ozdobnym, wysokich walorach estetycznych oraz rodzimym składzie gatunkowym,
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury, uatrakcyjnających podstawowe zagospodarowanie,
- dopuszcza się przeprowadzenie sieci infrastruktury technicznej, ciągów komunikacji pieszo-rowerowej oraz miejsc parkingowych,
- dla terenów i obiektów objętych ochroną konserwatorską należy uwzględnić zapisy określone w rozdziale 4 części Kierunki (Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, oraz dóbr kultury współczesnej).

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu ZP na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 20% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 60% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,2,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 1,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 7 m,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 10° do 45°.

ZP1 – tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

- funkcja podstawowa: zieleni urządzonej – parki, zieleńce (skwery), zieleni uliczna, trawniki i klomby, nasadzenia zieleni izolacyjnej,
- funkcja uzupełniająca: usługi towarzyszące funkcji podstawowej (handel, gastronomia, usługi turystyczne), zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Zasady zagospodarowania obszarów ZP1:

- zakazuje się podziałów nieruchomości,
- pozostałe ustalenia takie jak dla terenów oznaczonych symbolem ZP.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu ZP1 na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 30% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 60% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,4,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 8 m,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 30° do 45°.

ZP2 – tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy usługowej:

- funkcja podstawowa: zieleni urządzonej – parki, zieleńce (skwery), zieleni uliczna, trawniki i klomby, nasadzenia zieleni izolacyjnej,
- funkcja uzupełniająca: usługi towarzyszące funkcji podstawowej (handel, gastronomia, usługi turystyczne), usługi publiczne.

Zasady zagospodarowania oraz parametry, i wskaźniki kształtowania zabudowy terenów ZP2 takie jak dla terenów oznaczonych symbolem ZP1.

ZC – tereny zieleni urządzonej – cmentarze:

- funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej - cmentarzy,
- funkcja uzupełniająca: usługi publiczne (sakralne, administracji) związane z funkcją podstawową.

Na terenie gminy zlokalizowano jeden funkcjonujący cmentarz objęty dodatkowo ochroną konserwatorską.

Dla terenów cmentarzy (na rysunku studium oznaczonych jako ZC) ustala się:

- utrzymanie, budowę, modernizację, przebudowę i rozbudowa obiektów takich jak kaplice cmentarne, pomniki, zieleń urządzona, obiekty małej architektury, parkingi służące obsłudze cmentarzy oraz innych obiektów związanych z funkcją podstawową,
- zaleca się stosowanie zieleni urządzonej o charakterze ozdobnym, wysokich walorach estetycznych oraz rodzimym składzie gatunkowym,
- parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy winny nawiązywać do architektury sakralnej związanej regionem, w którym położona jest gmina Siemień,
- dopuszcza się pochówki tradycyjne i urnowe,
- nakazuje się zachowanie stref sanitarnych cmentarzy, wyłączonych spod zabudowy w odległościach:
 - 50 m od granicy cmentarza – na obszarach uzbrojonych w sieć wodociągową,
 - 150 m od granicy cmentarza – na pozostałych obszarach.

7.2.2. Tereny o funkcji mieszkaniowej

M1 – obszary zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: zabudowa zagrodowa,
- funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa letniskowa, usługi komercyjne, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 200 m².

Zasady zagospodarowania obszarów M1:

- kształt i formy nowych budynków winny być projektowane w nawiązaniu do architektury istniejącej zabudowy,
- zabrania się realizacji zabudowy mieszkaniowej szeregowej,
- zabrania się lokalizacji obiektów inwentarskich mogących zawsze oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko,
- dopuszcza się adaptację istniejącego zainwestowania z możliwością modernizacji i rozbudowy,
- dopuszcza się realizację zabudowy usługowej komercyjnej (głównie dla potrzeb obsługi ludności) o charakterze nieuciążliwym,
- zaleca się wprowadzenie trwałej zieleni urządzonej o rodzimym składzie gatunkowym,
- zaleca się wykorzystanie zabudowy zagrodowej do celów agroturystyki,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego poza orientacyjnymi granicami określonymi na rysunku studium, pod warunkiem uwzględnienia wymogów określonych w przepisach odrębnych,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu M1 na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 30% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 40% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,4,
- ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 3,
- obszary w granicach strefy „K” ochrony widokowej – ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 9 m,

- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci:
 - dla budynków mieszkalnych – od 20° do 45°,
 - dla budynków gospodarczych lub inwentarskich – od 10° do 45°.
- w przypadku terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi minimalna odległość zabudowy chronionej akustycznie w rozumieniu odrębnych przepisów powinna być zwiększona stosownie do zasięgu uciążliwości akustycznych pochodzących od linii kolejowych.

Dodatkowo dla terenów położonych w strefie „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej ustala się:

- ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci:
 - dla budynków mieszkalnych – od 25° do 45°,
 - dla pozostałych budynków – od 20° do 45°.

M2 – obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, z dopuszczeniem zabudowy usługowej lub letniskowej, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna,
- funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 300 m², letniskowa, produkcyjna o charakterze nieuciążliwym.

Zasady zagospodarowania obszarów M2:

- kształt i formy nowych budynków winny być projektowane w nawiązaniu do architektury istniejącej zabudowy,
- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy szeregowej wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy szeregowej,
- dopuszcza się adaptację istniejącego zainwestowania z możliwością modernizacji i rozbudowy,
- dopuszcza się realizację zabudowy produkcyjnej, pod warunkiem:
 - zamknięcia uciążliwości w granicach działki budowlanej,
 - poza granicami obszarów chronionych,
 - poza granicami strefy „K” ochrony widokowej,
- zaleca się wprowadzenie trwałej zieleni urządzonej o rodzimym składzie gatunkowym,
- zaleca się wykorzystanie zabudowy zagrodowej do celów agroturystyki,
- dopuszcza się lokalizację zabudowy niezbędnej do prowadzenia gospodarstwa rolnego, poza orientacyjnymi granicami określonymi na rysunku studium pod warunkiem uwzględnienia wymogów określonych w przepisach odrębnych,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu M2 na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 40% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 40% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,5,
- ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 3,

- obszary w granicach strefy „K” ochrony widokowej – ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 9 m,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci:
 - dla budynków mieszkalnych – od 20° do 45°,
 - dla budynków usługowych lub produkcyjnych – od 10° do 45°,
 - dla budynków gospodarczych lub inwentarskich – od 10° do 45°,
- w przypadku terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi minimalna odległość zabudowy chronionej akustycznie w rozumieniu odrębnych przepisów powinna być zwiększona stosownie do zasięgu uciążliwości akustycznych pochodzących od linii kolejowych.
- dla zabudowy letniskowej dodatkowo ustala się:
 - powierzchnia zabudowy – maksymalnie 15% działki budowlanej,
 - powierzchnia biologicznie czynna – minimum 60% działki inwestycyjnej,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,3,
 - ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
 - wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 7 m,
- dla zabudowy produkcyjnej dodatkowo ustala się:
 - powierzchnia zabudowy – maksymalnie 30% działki budowlanej,
 - powierzchnia biologicznie czynna – minimum 40% działki budowlanej,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,3,
 - ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 1,
 - wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 7 m.

M3 – obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usług komercyjnych, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 500 m²,
- funkcja uzupełniająca: letniskowa, produkcyjna o charakterze nieuciążliwym.

Zasady zagospodarowania obszarów M3:

- kształt i formy nowych budynków winny być projektowane w nawiązaniu do architektury istniejącej zabudowy,
- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy szeregowej wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy szeregowej,
- dopuszcza się adaptację istniejącego zainwestowania z możliwością modernizacji i rozbudowy,
- dopuszcza się realizację zabudowy produkcyjnej, pod warunkiem:
 - zamknięcia uciążliwości w granicach działki budowlanej,
 - poza granicami obszarów prawnej ochrony przyrody,
 - poza granicami strefy „K” ochrony widokowej,
- zaleca się wprowadzenie trwałej zieleni urządzonej o rodzimym składzie gatunkowym,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu M3 na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 40% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 30% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 1,0,
- ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 3,
- obszary w granicach strefy „K” ochrony widokowej – ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 9 m,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci:
 - dla budynków mieszkalnych – od 20° do 45°,
 - dla budynków usługowych lub produkcyjnych – od 10° do 45°,
 - dla budynków gospodarczych – od 10° do 45°,
- w przypadku terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi minimalna odległość zabudowy chronionej akustycznie w rozumieniu odrębnych przepisów powinna być zwiększona stosownie do zasięgu uciążliwości akustycznych pochodzących od linii kolejowych.
- dla zabudowy letniskowej dodatkowo ustala się:
 - powierzchnia zabudowy – maksymalnie 15% działki budowlanej,
 - powierzchnia biologicznie czynna – minimum 60% działki inwestycyjnej,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,3,
 - ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 2,
 - wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 7 m,
- dla zabudowy produkcyjnej dodatkowo ustala się:
 - powierzchnia zabudowy – maksymalnie 30% działki budowlanej,
 - powierzchnia biologicznie czynna – minimum 40% działki budowlanej,
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,3,
 - ilość kondygnacji łącznie z poddaszem – maksymalnie 1,
 - wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 7 m.

M4 – obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej, wyznaczone jak na rysunku studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: mieszkaniowa wielorodzinna,
- funkcja uzupełniająca: zabudowa usług komercyjnych, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 500 m², zieleni urządzona.

Zasady zagospodarowania obszarów M4:

- kształt i formy nowych budynków winny być projektowane w nawiązaniu do architektury istniejącej zabudowy,
- dopuszcza się adaptację istniejącego zainwestowania z możliwością modernizacji i rozbudowy,
- dopuszcza się lokalizację funkcji usługowej w parterze budynku mieszkalnego wielorodzinnego,
- zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w strefie „K” ochrony widokowej,
- zaleca się wprowadzenie trwałej, ogólnodostępnej zieleni urządzonej o rodzimym składzie gatunkowym,

- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu M4 na obszarze Studium:

- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 50% działki budowlanej,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 30% działki budowlanej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 1,5,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 3,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 10 m,
- zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 10° do 45°,
- w przypadku terenów sąsiadujących z liniami kolejowymi minimalna odległość zabudowy chronionej akustycznie w rozumieniu odrębnych przepisów powinna być zwiększona stosownie do zasięgu uciążliwości akustycznych pochodzących od linii kolejowych.

ML – obszary zabudowy letniskowej wyznaczone jak na rysunku Studium, dla których ustala się:

- funkcja podstawowa: zabudowa letniskowa,
- funkcje uzupełniające: usługi komercyjne (turystyczne, zakwaterowania, gastronomii), usługi publiczne (sportu i rekreacji).

W wyniku oceny zagospodarowania gminy pod kątem potencjału rozwojowego turystyki, proponuje się wprowadzenie w niewielkim stopniu indywidualnej zabudowy letniskowej w formie zorganizowanej. Na terenie gminy Siemień wyznaczono ją w miejscowościach Jezioro oraz Siemień (wokół stawu „Bobowisko”).

Zasady zagospodarowania obszarów ML:

- zabrania się realizacji zabudowy szeregowej i bliźniaczej,
- w zespołach domków letniskowych należy przewidzieć tereny ogólnodostępne (drogi, dojazdy, zieleń urządzona, tereny rekreacji i inne niezbędne do funkcjonowania terenu),
- zaleca się pozostawienie pasów przeciwpożarowych o szerokości min. 8,0 m dla planowanej zabudowy letniskowej położonej przy granicy terenu leśnego,
- zorganizowanie systemu gromadzenia odpadów stałych i ich regularnego wywożenia,
- zaleca się wykorzystanie do celów letniskowych istniejących budynków zagrodowych,
- zaleca się minimalizowanie grodzenia działek letniskowych, ograniczając się do oznaczenia granic własności,
- dopuszcza się przeznaczenie części terenu na realizację usług związanych z ruchem turystycznym,
- zakazuje się wznoszenia obiektów o charakterze prowizorycznym i tymczasowym, szpecącym tereny zabudowy letniskowej i krajobraz,
- projekty budowlane powinny nawiązywać do regionalnych zindywidualizowanych form architektonicznych, dostosowane skalą i charakterem uwarunkowań krajobrazowych,
- minimalna odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg gminnych – 6 m, dróg powiatowych i wojewódzkich – 8 m. Od pozostałych dróg zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu M4 na obszarze Studium:

- wielkość działki letniskowej – minimum 400 m²,
- powierzchnia zabudowy – maksymalnie 30% działki inwestycyjnej,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,6,
- powierzchnia biologicznie czynna – minimum 50% działki inwestycyjnej,
- ilość kondygnacji – maksymalnie 2,
- wysokość budynków mierzona do kalenicy dachu nie może przekraczać 6 m,
- dachy dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci od 20° do 50°,

8. Kierunki rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

8.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

W studium określa się zasady kształtowania układu powiązań komunikacyjnych, opartego o drogi wojewódzkie, sieć dróg powiatowych i gminnych, wzajemnie współdziałających w powiązaniach zewnętrznych gminy i obsłudze wewnętrznej. Rozwój systemów komunikacji, a w szczególności układ drogowy i kolejowy warunkują prawidłowy rozwój i funkcjonowanie struktury przestrzennej gminy.

Głównym celem kierunków rozwoju systemu komunikacji jest poprawa stanu obsługi komunikacyjnej gminy oraz realizacja planowanych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych. Wymaga to przeznaczenia niezbędnych terenów pod budowę, modernizację i przebudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Istotną część wymienionych zamierzeń stanowi zadania rządowe oraz samorządów województwa i powiatu, tym niemniej synchronizacja układu drogowego na obszarze gminy, rozwiązanie problemów komunikacyjnych, a szczególnie stworzenie sprawnego układu komunikacji należy do głównych zadań polityki rozwoju gminy i zagospodarowania przestrzennego. Przebieg tras ruchu tranzytowego oraz zapewnienie właściwej obsługi istniejącego i projektowanego zainwestowania terenów wymaga:

- utrzymania drogowych powiązań z układem dróg krajowych, z najbliższymi miastami i z sąsiednimi gminami,
- rozbudowy sieci dróg publicznych i budowy nowych odcinków dróg m.in. utwardzenia nawierzchni odcinków dróg gruntowych oraz dostosowania parametrów technicznych do określonej kategorii dróg publicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnienie dla planowanych terenów zabudowy bezpiecznego włączenia do dróg o ograniczonej dostępności (drogi wojewódzkie, powiatowe klasy głównej) poprzez sieć dróg niższych kategorii,
- dostosowanie układu funkcjonalnego do dróg wskazanych na rysunku studium z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z perspektyw rozwoju gminy,
- zapewnienia obsługi komunikacyjnej obszarów zainwestowanych i planowanych do zainwestowania poprzez drogi o odpowiednim standardzie nawierzchni (twarda ulepszone),
- budowy tras rowerowych dla ruchu lokalnego i ruchu turystycznego,
- rozbudowy zaplecza obsługi komunikacji,
- podniesienia sprawności ruchu i bezpieczeństwa pieszych na istniejących w obszarze gminy odcinkach dróg, przenoszących transport osobowy i towarowy,
- umożliwienie rozwoju sieci zewnętrznych powiązań komunikacji zbiorowej,
- umożliwienie realizacji usług z zakresu obsługi technicznej pojazdów (budowa stacji paliw i obiektów obsługowo-naprawczych).

8.2. Kierunki rozwoju i zasady kształtowania komunikacji drogowej

Ustala się obsługę komunikacyjną gminy poprzez trójstopniowy układ drogowy, tj. drogi: wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Z uwagi na tempo rozwoju zagospodarowania na obszarze gminy Siemień, planuje się pozostawienie istniejącego układu komunikacyjnego, który jest wystarczający do zapewnienia w przyszłości efektywnej obsługi komunikacyjnej całej gminy. Istniejąca sieć połączeń zewnętrznych, umożliwia płynny ruch zarówno tranzytowy, jak i dobrą komunikację z najbliższymi miastami – Parczewem, Lubartowem i Radzyniem Podlaskim.

W celu obsługi komunikacyjnej terenów przyległych do dróg publicznych oraz zapewnienia wymaganego poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego ustala się następujące warunki połączeń dróg – dopuszczalne odstępki między węzłami lub skrzyżowaniami oraz warunki stosowania zjazdów będą zgodne z warunkami technicznymi jakimi powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Na obszarze studium należy unikać lokalizacji indywidualnych zjazdów do nieruchomości z dróg wojewódzkich klasy głównej. Zjazdy indywidualne z dróg powiatowych klasy głównej mogą być lokalizowane jedynie na planowanych terenach zabudowy oraz w przypadku braku możliwości innego sposobu zapewnienia komunikacji do działki budowlanej.

Lokalizowanie nowej zabudowy wzdłuż dróg publicznych powinno odbywać się poza zasięgiem uciążliwości powodowanych ruchem drogowym (m. in. hałasem, drganiem, zanieczyszczeniami powietrza), tj. w odpowiedniej odległości od drogi. Niezależnie od określonego zasięgu uciążliwości powodowanych ruchem drogowym oraz rosnącym jego natężeniem, odległość planowanej zabudowy mieszkaniowej i przeznaczonej na stały pobyt ludzi od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi publicznej, nie powinna być mniejsza niż:

- dla dróg wojewódzkich:
 - 8,0 m w terenie zabudowy,
 - 20,0 m poza terenem zabudowy,
- dla dróg powiatowych:
 - 8,0 m w terenie zabudowy,
 - 20,0 m poza terenem zabudowy,
- dla dróg gminnych:
 - 6,0 m w terenie zabudowy,
 - 15,0 m poza terenem zabudowy.

Zabrania się umieszczania nadziemnych urządzeń liniowych (w szczególności linii energetycznych, telekomunikacyjnych, rurociągów, taśmociągów) wzdłuż pasów drogowych, poza terenem zabudowy, w odległości od granicy pasa określonej w obowiązujących przepisach. Lokalizacja urządzeń liniowych w odległości mniejszej niż określonej w obowiązujących przepisach może nastąpić jedynie za zgodą zarządcy drogi w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z potrzebami obronnymi i zadaniami na rzecz obronności kraju oraz ochrony środowiska.

Na odcinkach dróg, które stanowią bariery ekologiczne zagrażające ciągłości korytarzy ekologicznych należy zastosować rozwiązania techniczne zapewniające zachowanie i kształtowanie drożności ekologiczno-przestrzennej.

Drogi publiczne i drogi wewnętrzne powinny umożliwiać dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej oraz spełniać warunki określone w przepisach dotyczących przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

Wyznacza się tereny obsługi komunikacji **KS** (parkingi, przystanki wraz z urządzeniami towarzyszącymi) zgodnie z rysunkiem studium, w celu zapewnienia spełnienia celów zawartych w niniejszym rozdziale. Zasady zagospodarowania tych terenów powinny być zgodne z przepisami szczególnymi, w tym z przepisami ustawy Prawo budowlane.

Wzdłuż istniejących dróg publicznych, na terenach o wysokim natężeniu ruchu rowerowego, w tym związanego z ruchem turystycznym oraz na terenach nakładania się ruchu rowerowego i kołowego dopuszcza się lokalizację ścieżek rowerowych. Szerokości ścieżek rowerowych winne być uzależnione od natężenia ruchu rowerowego oraz rodzaju ścieżki, jednak nie mniejsze niż określają to obowiązujące przepisy.

Przy lokalizacji inwestycji obejmujących urządzenia do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (OZE) należy uwzględnić także lokalizację infrastruktury drogowej związanej z ich realizacją i funkcjonowaniem, do których zalicza się infrastrukturę drogową:

- trwałą (drogi dojazdowe na teren inwestycji z najbliższą drogą publiczną, drogi dojazdowe na terenie farmy, prowadzące do poszczególnych instalacji OZE, place manewrowe, zjazdy),
- czasową (tymczasowe drogi dojazdowe, place manewrowe, montażowe i place składowe, zjazdy; realizowana jest na etapie budowy i likwidacji).

Lokalizację infrastruktury drogowej niezbędnej do realizacji i funkcjonowania inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej należy określić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu poniższych warunków:

- obsługę komunikacyjną terenów przeznaczonych pod lokalizację urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych należy zapewnić w oparciu o sieć dróg kategorii: gminnych i powiatowych, a włączenia do dróg wojewódzkich powinny być realizowane poprzez istniejące skrzyżowania dróg publicznych,
- obsługa komunikacyjna terenów przeznaczonych pod lokalizację OZE powinna spełniać wymagania zawarte w przepisach szczególnych, w tym przepisów ustawy o drogach publicznych oraz przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, a także w wytycznych zarządców dróg.

W odniesieniu do wszystkich dróg i ulic istniejących i projektowanych na terenie gminy Siemień, w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych trudnymi warunkami terenowymi lub istniejącym zagospodarowaniem, dopuszcza się przyjęcie mniejszych szerokości niż podane w pod warunkiem spełnienia wymogów określonych warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

8.2.1. Drogi wojewódzkie

Drogi wojewódzkie oznaczone na rysunku studium symbolem KDW-nr_drogi, będą zapewniały powiązania z sąsiednimi miastami powiatowymi (Parczew, Lubartów, Radzyń Podlaski) i drogami o ważnych funkcjach oraz powiązania wewnętrzne.

Ustala się w zakresie dróg wojewódzkich:

- modernizację dróg wojewódzkich do pełnych parametrów normatywnych (poszerzenie jezdni, regulację poboczy, przebudowę nienormatywnych łuków)
- budowę ciągów ruchu pieszego w terenach zwartej zabudowy.

Utrzymuje się istniejącą sieć dróg wojewódzkich wraz z ich przebiegami i klasami technicznymi:

- KDW-814 relacji Radzyń Podlaski – Suchowola – Żminne, klasa techniczna G – główna,
- KDW-815 relacji Wisznice – Parczew – Siemień – Lubartów, klasa techniczna G – główna.

Dla dróg wojewódzkich należy przyjąć parametry techniczne i użytkowe jak dla dróg klasy G (głównej), zgodnie z warunkami technicznymi określonymi w przepisach odrębnych. Dla dróg wojewódzkich

przyjmuje się minimalne szerokości w liniach rozgraniczających – 25,0 m w terenie zabudowy, poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy. Ponadto na terenach, gdzie istniejący pas drogi jest szerszy niż 25 m wyznacza się tereny dróg publicznych oznaczony na rysunku studium symbolem **KD**.

Drogi wojewódzkie, zlokalizowane w granicach terenu zabudowy winne być wyposażone w chodnik po obu stronach jezdni. Na terenach pozostałych dopuszcza się chodnik z jednej strony jezdni. Odległości chodników od krawędzi jezdni winne spełniać przepisy określone w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

8.2.2. Drogi powiatowe

Drogi powiatowe oznaczone na rysunku studium symbolem KDP-nr_drogi, będą realizować powiązania miasta powiatowego Parczewa, powiązania z siedzibami pozostałych gmin powiatu parczewskiego oraz powiązania z drogami o wyższych funkcjach.

W celu poprawy stanu technicznego dróg powiatowych proponuje się modernizację do parametrów przypisanych ich klasie technicznej, remont lub wymianę nawierzchni na twardą ulepszoną oraz regulację pasa drogowego do szerokości odpowiadającej danej klasie technicznej drogi.

Utrzymuje się istniejącą sieć dróg powiatowych wraz z ich przebiegami i klasami technicznymi. Wykaz tych dróg przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Kierunki rozwoju dróg powiatowych w gminie Siemień [opracowanie własne]

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techniczna
KDP-1250L	dr. kraj. 19 – Stara Wieś – Tchórzew – Bełcząc – Czemierniki – Siemień – dr. pow. 1609L – Parczew (ul. Siemieńska, ul. Kolejowa) – dr. woj. 813	G
KDP-1258L	Czemierniki – Działyń – Juliopol – Sewerynówka – Gródek – dr. pow. 1610L	Z, L ^{*)}
KDP-1555L	Niedźwiada – Brzeźnica Książęca – Gródek	L
KDP-1602L	Augustówka – Cichostów	Z
KDP-1609L	Glinny Stok – Brudno	L
KDP-1610L	Siemień – Tyśmienica	G
KDP-1611L	Wola Tułnicka – Sewerynówka	L
KDP-1612L	Gródek – Buradów	L

^{*)} Droga klasy Z na odcinku Czemierniki – Działyń – DW815, pozostały odcinek – klasa L.

Dla dróg powiatowych, w zależności od klasy technicznej drogi, przyjmuje się minimalne szerokości w liniach rozgraniczających:

- drogi klasy G – 25,0 m w terenie zabudowy, poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy,
- drogi klasy Z – 20,0 m w terenie zabudowy, poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy,
- drogi klasy L:
 - 12,0 m w terenie zabudowy,
 - 15,0 m poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy.

Drogi powiatowe, zlokalizowane w granicach terenu zabudowy winne być wyposażone w chodnik po obu stronach jezdni. Na terenach pozostałych dopuszcza się chodnik z jednej strony jezdni. Odległości

chodników od krawędzi jezdni winne spełniać przepisy określone w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

8.2.3. Drogi gminne

Drogi gminne oznaczone na rysunku studium symbolem KDG-nr_drogi. Drogi gminne będą stanowiły uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich i powiatowych w gminie poprzez zapewnienie powiązań międzygminnych bliskiego zasięgu oraz wewnątrz gminy. Rolą dróg gminnych będzie także obsługa komunikacyjna terenów przyległych do dróg wojewódzkich klasy głównej i tym samym ograniczenie bezpośredniego dostępu do dróg klasy G dla terenów budowlanych.

W celu osiągnięcia poprawy stanu technicznego zaleca się modernizację dróg gminnych do parametrów przypisanych ich klasie technicznej poprzez regulację pasa drogowego do szerokości odpowiadającej danej klasie technicznej drogi, a następnie nawierzchnią bitumiczną istniejących odcinków o nawierzchni twardej nieulepszonej i gruntowej ulepszonej. Przejściowo po śladzie dróg o nawierzchni gruntowej należy wybudować drogi o nawierzchni twardej nieulepszonej, które w przyszłości stanowiąby podbudowę pod nawierzchnię bitumiczną.

W granicach opracowania studium utrzymuje się istniejącą sieć dróg gminnych. Jednocześnie dopuszcza się w przyszłości wprowadzenie do wykazu nowych dróg gminnych dróg, które obsługują zabudowę na terenach wiejskich, a nie mają statusu drogi publicznej.

Wykaz dróg gminnych wraz z docelową klasą techniczną przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Kierunki rozwoju dróg gminnych w gminie Siemień [opracowanie własne]

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi
KDG-103700L	dr. woj. 814 – Żminne – Okalew	D
KDG-103701L	Okalew – Augustówka – Cichostów	D
KDG-103865L	Koczergi – dr. pow. 1609L – Glinny Stok – dr. pow. 1609L	D
KDG-103955L	dr. woj. 815 – Jezioro – Kol. Jezioro	D
KDG-103956L	dr. woj. 814 – Żminne – Augustówka – dr. gm. 103701L	L
KDG-103957L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 103956L	D
KDG-103958L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. pow. 1602L	D
KDG-103959L	dr. pow. 1250L – Miłków – gr. gminy Parczew (Komarne) – gr. gminy – Kol. Miłków	L
KDG-103960L	dr. gm. 104011L – Kol. Jezioro – dr. woj. 814	L
KDG-103961L	dr. woj. 815 – dr. gm. 103956L	D
KDG-103962L	dr. woj. 815 – Kol. Siemień – Wólka Siemieńska – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	L
KDG-103963L	dr. pow. 1258L – Wierzchowiny – Amelin	D
KDG-103964L	Szatomanka – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	D
KDG-103965L	dr. pow. 1258L – Wierzchowiny – dr. pow. 1258L	D
KDG-103966L	dr. woj. 815 – Juliopol – gr. gminy Niedźwiada	D
KDG-103967L	Sewerynówka – dr. pow. 1258L	D
KDG-103968L	dr. pow. 1258L – Nadzieja – gr. gminy Niedźwiada	D
KDG-103969L	dr. woj. 815 – Wola Tułnicka – dr. pow. 1611L	D
KDG-103970L	dr. pow. 1250L – Kol. Siemień – dr. woj. 815	D
KDG-103971L	dr. gm. 103968L – Gródek – dr. pow. 1610L	D
KDG-103972L	dr. pow. 1258L – Sewerynówka – dr. pow. 1611L	D
KDG-103973L	Władysławów – dr. pow. 1610L	D
KDG-103974L	Tułniki – dr. pow. 1610L	D

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techn. drogi
KDG-103975L	dr. pow. 1250L – Ostrowik – dr. gm. 103976L	D
KDG-103976L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. pow. 1609L	D
KDG-103977L	dr. woj. 815 – Glinny Stok – dr. gm. 103976L	D
KDG-103978L	dr. pow. 1250L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103962L	D
KDG-103979L	dr. pow. 1610L – Gródek	D
KDG-103980L	dr. pow. 1250L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103962L	L
KDG-103981L	dr. gm. 103978L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103980L	D
KDG-103982L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 104011L	D
KDG-103983L	dr. woj. 814 – Żminne – dr. gm. 104011L	D
KDG-103984L	dr. woj. 814 – Jezioro – dr. gm. 104011L	D
KDG-103985L	dr. woj. 814 – Jezioro – dr. gm. 104011L	L
KDG-103986L	dr. gm. 104011L – Kol. Jezioro – dr. gm. 104011L	D
KDG-103987L	dr. gm. 103982L – Żminne – dr. gm. 103955L	D
KDG-103988L	dr. gm. 103956L – Augustówka – dr. gm. 103700L	D
KDG-103989L	dr. pow. 1258L – Juliopol – dr. gm. 103966L	D
KDG-103990L	dr. pow. 1250L – Miłków – dr. gm. 103959L	L
KDG-103991L	dr. pow. 1250L – Siemień – dr. gm. 103992L	L
KDG-103992L	Siemień – dr. woj. 815	L
KDG-103993L	dr. gm. 103971L – Gródek – dr. pow. 1555L	D
KDG-103994L	dr. pow. 1555L – Gródek	D
KDG-103995L	dr. woj. 815 – dr. gm. 103962L	D
KDG-103996L	dr. gm. 103958L – Glinny Stok	D
KDG-103997L	dr. gm. 103958L – Glinny Stok	D
KDG-103998L	dr. gm. 103978L – Wólka Siemieńska – dr. gm. 103980L	D
KDG-103999L	dr. gm. 104011L – Kol. Pojezierze	D
KDG-102238L	Łubka – Wierzchowiny	L
KDG-104011L	Jezioro – Żminne	L

Dla dróg gminnych, w zależności od klasy technicznej drogi, przyjmuje się minimalne szerokości w liniach rozgraniczających:

- drogi klasy L:
 - 12,0 m w terenie zabudowy,
 - 15,0 m poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy,
- drogi klasy D:
 - 10,0 m w terenie zabudowy,
 - 15,0 m poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym do zabudowy.

Drogi gminne, zlokalizowane w granicach terenu zabudowy winne być wyposażone w chodnik po obu stronach jezdni. Na terenach pozostałych dopuszcza się chodnik z jednej strony jezdni. Odległości chodników od krawędzi jezdni winne spełniać przepisy określone w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

8.3. Kierunki rozwoju komunikacji kolejowej

Adaptuje się istniejącą sieć kolejową na terenie gminy wraz z ich przebiegami, tj. linia nr 30 Łuków – Lublin Północny, wzdłuż której wyznaczono tereny kolejowe oznaczone na rysunku studium symbolem **KK**, będącym jednocześnie granicami terenów zamkniętych określonych w tabeli nr 44.

W celu usprawnienia komunikacji kolejowej kontynuowana jest modernizacja istniejącej linii kolejowej z dostosowaniem jej do szybkiego ruchu. Realizacja zadania obejmie istniejące tereny PKP.

Zgodnie z Decyzją Nr 14 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. Urz. MI z 2020 r., poz. 38 z późn. zm.), tereny w obszarze gminy Siemień, na których są usytuowane linie kolejowe, są terenami zamkniętymi, zastrzeżonymi ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Szczegółowy wykaz działek i obrębów, w których są one zlokalizowane zawiera poniższa tabela.

Tabela 44. Wykaz terenów zamkniętych w gminie Siemień [Dz. Urz. MI z 2020 r., poz. 38 z późn. zm.]

L.p.	Obręb ewidencyjny	Nr działki	Powierzchnia [ha]
1.	0005 Gródek	127	21,4600
2.	0016 Tulniki	578	8,3483
3.	0022 PGR-RYB Siemień	190	0,0100
4.	0022 PGR-RYB Siemień	192	0,5000
5.	0022 PGR-RYB Siemień	200	6,1300

Wyznacza się minimalną odległość usytuowania budowli i budynków od granicy obszaru kolejowego wynoszącą 10,0 m, przy czym odległość ta od osi skrajnego toru nie może być mniejsza niż 20,0 m. W przypadku budynków mieszkalnych, obiektów rekreacyjno-sportowych, budynków związanych z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży powinny być zwiększone, w zależności od przeznaczenia budynku, w celu zachowania norm określających dopuszczalny poziom hałasu w środowisku. Ponadto usytuowanie budowli, budynków, drzew i krzewów oraz wykonywanie robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowych, bocznic kolejowych i przejazdów kolejowych może mieć miejsce w odległości niezakłócającej ich eksploatacji, działania urządzeń związanych z prowadzeniem ruchu kolejowego, a także niepowodującej zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Przy projektowaniu nowej zabudowy należy wziąć pod uwagę wymagania w zakresie dotyczącym warunków i wymagań ochrony, i kształtowania ładu przestrzennego dla przedsięwzięć obejmujących zabudowę chronioną akustycznie – nieprzekraczalne linie zabudowy:

- zasięg wynikający z drgań powodowanych ruchem na linii kolejowej – 80 m od osi skrajnego toru istniejącej linii kolejowej,
- zasięg wynikający z hałasu powodowanego ruchem na linii kolejowej – 40 m od osi skrajnego toru istniejącej linii kolejowej.

Na obszarze zmiany Studium na gruntach położonych w sąsiedztwie linii kolejowej drzewa i krzewy winne być usytuowane w odległości zgodnej z przepisami rozporządzenia ministra infrastruktury w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych.

8.4. Komunikacja zbiorowa

Gmina obsługiwana będzie przez komunikację autobusową i kolejową poprzez istniejące przystanki autobusowe i kolejowe. Ostateczne kierunki rozwoju linii autobusowych można ustalić w okresie późniejszym, uwzględniając rzeczywiste kierunki rozwojowe gminy Siemień, gmin sąsiednich oraz powiatu. Zarówno komunikacja autobusowa jak i kolejowa winna realizować powiązania:

- z ośrodkiem wojewódzkim,
- z ośrodkiem wojewódzkim,
- międzygminne,

- wewnątrzgminne.

9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Podstawowym celem rozwoju infrastruktury technicznej jest zapewnienie wzrostu poziomu życia mieszkańców, rozwoju społeczno-gospodarczego. Ważnym celem jest także poprawa jakości środowiska przyrodniczego poprzez kontrolowanie zużycia zasobów przyrodniczych (np. zasoby wód głębinowych) oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń i energii do środowiska (np. ścieki, promieniowanie elektromagnetyczne). Należy dążyć do zapewnienia równego dostępu do sieci infrastruktury technicznej zarówno dla użytkowników istniejącej i projektowanej struktury osadniczej, ale także potencjalnym terenom inwestycyjnym nieprzewidzianym w studium.

Przebieg sieci infrastruktury technicznej należy ustalać w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, w dostosowaniu do prognozowanego wykorzystania tej sieci oraz uwzględniając możliwość łatwego dostępu do jej elementów w przypadku awarii.

Gospodarkę wodno-ściekową należy rozwiązać w oparciu o komunalne urządzenia źródłowe i sieci, połączone z ich modernizacją i wdrażaniem najnowszych rozwiązań technicznych.

W celu zapewnienia wysokiego standardu obsługi inżynierskiej gospodarstw domowych należy dążyć m.in. do:

- całkowitego zwodociągowania terenów zabudowy na obszarze gminy,
- pełnego sanitarnego unieszkodliwiania ścieków i odpadów stałych,
- dostępu do nośników energii zgodnie z potrzebami mieszkańców, przy spełnieniu warunków racjonalnego ich wykorzystania i ochrony środowiska.

9.1. Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej

9.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Zakłada się, że na obszarze gminy funkcjonować będą następujące systemy zaopatrzenia w wodę:

- zbiorczy – poprzez ujęcia komunalne i sieci magistralne,
- indywidualny poprzez studnie – jako system uzupełniający do czasu pełnej rozbudowy zbiorczych systemów wodociągowych.

Dla zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę wyznacza się tereny ujęć wód oznaczone na rysunku studium symbolem **IW**.

Przyjęte rozwiązania zaopatrzenia w wodę i unieszkodliwiania ścieków w gminie Siemień zostały podporządkowane następującym zasadom:

- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do picia, na potrzeby gospodarcze oraz na cele przeciwpożarowe,
- prowadzenie kompleksowego systemu zaopatrzenia w wodę, wymagającego rozbudowy istniejących oraz budowy nowych urządzeń zbiorczej sieci wodociągowej,
- uwzględnienie potrzeb związanych z lokalizacją nadziemnych hydrantów przeciwpożarowych,
- systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej na tereny bez dostępu do sieci wodociągowej.

Wszystkie tereny zwartej zabudowy w gminie będą zaopatrzone w wodę z wodociągów zbiorowych pracujących na bazie ujęcia wód w Siemieniu oraz przepompownię wody w Wierzchowinach Starych. Ujęcia wód głębinowych posiadają wyznaczone i ogrodzone strefy ochronny bezpośredniej ujęć wód, w obszarze których zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, należy:

- odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

W miarę możliwości systemy wodociągowe winne być łączone ze sobą w celu zwiększenia niezawodności dostawy wody.

Nowoprojektowana sieć wodociągowa powinna uwzględniać instalację przeciwpożarowych hydrantów naziemnych oraz zapewniać zaopatrzenie wodne na cele przeciwpożarowe, zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

9.1.2. Odprowadzanie ścieków

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków bytowo-gospodarczych na terenie gminy przewiduje się poprzez zastosowanie następujących modeli układów kanalizacyjnych:

- zbiorczy – poprzez zbiorcze lub grupowe systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków do systemowej oczyszczalni ścieków,
- indywidualny – poprzez bezodpływowe szczelne zbiorniki oraz przydomowe (indywidualne) oczyszczalnie ścieków obsługujące jedno gospodarstwo domowe, lub też w ramach tzw. małej centralizacji, kilka gospodarstw położonych blisko siebie,
- mieszany – poprzez indywidualne oczyszczalnie ścieków przemysłowych (w przypadku braku możliwości podłączenia do układu zbiorczego) z odprowadzeniem ścieków nieprzemysłowych do systemów komunalnych, obejmujący tereny przemysłowe i zakłady zlokalizowane na ich obszarze.

Dla zbiorczych systemów odprowadzania ścieków wyznacza się tereny oczyszczalni ścieków oznaczone na rysunku studium symbolem **IK**.

Wybór systemu kanalizacyjnego powinien być każdorazowo poprzedzony analizami uwzględniającymi aspekty, zarówno technologiczne i techniczne, jak i aspekty ekonomiczne obejmując nakłady inwestycyjne oraz koszty eksploatacji. Należy także wziąć pod uwagę warunki miejscowe, a przede wszystkim warunki gruntowo-wodne oraz istnienie i możliwość wykorzystania odbiornika ścieków.

Przyjęte rozwiązania unieszkodliwiania ścieków w gminie Siemień winne realizować cele i zadania:

- oczyszczania ścieków w stopniu umożliwiającym zachowanie wymaganych klas czystości ich odbiorników,
- prowadzenia kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej, wymagającej rozbudowy istniejących oraz budowy nowych urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych,
- sukcesywnej likwidacji bezodpływowych zbiorników na ścieki komunalne,
- stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy kolonijnej i rozproszonej, nieuzbrojonej w zbiorcze systemy kanalizacji.

W przypadku wprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych, dostawca tych ścieków zobowiązany jest spełnić przepisy sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

9.2. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami stałymi

W prowadzeniu gospodarki odpadami przyjmuje się zasady:

- minimalizacji wytwarzania odpadów,
- segregacji odpadów,
- maksymalnego wykorzystania gospodarczego odpadów,
- utylizacji pozostałych nieczystości w sposób bezpieczny dla środowiska,
- nakazuje się prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” wraz z aktualizacją przyjętą przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr IV/98/2019 z dnia 11 marca 2019 r. (wywóz odpadów do RIPOK na terenie gminy Radzyń Podlaski).

Odpady stałe w gminie Siemień będą czasowo gromadzone w typowych kontenerach ustawionych w miejscach dostępnych dla wszystkich mieszkańców gminy, a następnie w sposób zorganizowany przez samorząd, wywożone na wysypisko wskazane w Planie gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022.

Władze samorządowe będą prowadziły działania zachęcające mieszkańców do segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania, co pozwoli zmniejszyć ilość odpadów składowanych na wysypisku i umożliwi częściowy odzysk surowców wtórnych.

Odpady technologiczne powstające w gminie należy:

- w miarę możliwości wykorzystać gospodarczo,
- utylizować wg indywidualnych technologii,
- wywozić i unieszkodliwiać razem z odpadami komunalnymi po uzgodnieniu z władzami gminy oraz służbami sanitarnymi i ochrony środowiska.

9.3. Kierunki rozwoju infrastruktury gazowej

Obszar gminy nie jest uzbrojony w sieci gazowe, a potrzeby gospodarstw domowych zaspokajane są przez gaz propan-butan w butlach lub indywidualne instalacje gazowe. Gazyfikacja będzie możliwa po realizacji gazociągu wysokiego ciśnienia i budowie stacji redukcyjnej na terenie gminy. Najbliżej położona stacja redukcyjna znajduje się w Parczewie.

W studium ustala się przybliżony przebieg projektowanego gazociągu magistralnego Białoruś – Parczew – Puławy wraz ze stacją gazową, który jest zgodny z przebiegiem ustalonym w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Budowa i wykorzystanie powyższego gazociągu umożliwi zbiorcze zaopatrywanie mieszkańców w energię gazową. Przebieg projektowanej sieci gazowej wysokiego ciśnienia należy traktować jako orientacyjny i może ulegać korektom w następnych etapach realizacji sieci gazowej

Za celową uznaje się gazyfikację gminy i wykorzystanie gazu jako ekologicznego źródła energii. Gazyfikacja jest możliwa, o ile zawarte będzie porozumienie pomiędzy dostawcą gazu i odbiorcą, po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw gazu dla Przedsiębiorstwa Gazowniczego.

Celowe jest także opracowanie programu gazyfikacji gminy – określenie przebiegu sieci rozdzielczej oraz lokalizacji stacji redukcyjnej. Projektowane sieci gazowe winne spełniać przepisy dotyczące warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

Dla projektowanych gazociągów obowiązują strefy kontrolowane o szerokościach określonych w przepisach odrębnych. W strefie tej nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji.

9.4. Kierunki rozwoju sieci przesyłowej – ropociąg Płock – Brody (Ukraina)

Na dzień sporządzania zmiany „Studium...” przebieg ropociągu został określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uchwalonym Uchwałą Nr XVIII/87/2012 Rady Gminy Siemień z dnia 29 listopada 2012 r. Przebieg ropociągu przez gminę został przedstawiony także w części graficznej „Studium... – Kierunki”. Dla projektowanego ropociągu ustala się strefę bezpieczeństwa o szerokości 20,0 m (po 10,0 m od osi ropociągu).

9.5. Zaopatrzenie w ciepło

W Studium przewiduje się utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem eliminacji uciążliwych kotłów na paliwo stałe i stosowanie do celów grzewczych i bytowych gazu ziemnego lub lekkiego oleju opałowego oraz pozyskiwanie ciepła ze źródeł alternatywnych.

9.6. Kierunki rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej i energetyki

9.6.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Adaptuje się istniejący przebieg linii wysokiego napięcia 110 kV (WN) relacji: Lublin – Parczew, której przebieg pokazano na rysunku studium oraz sieć elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV (SN). Przebieg linii pokazano na rysunku studium.

W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego emitowanego przez linie energetyczne ustala się strefy ochronne, w tym pasy technologiczne o szerokości:

- dla linii 110 kV – 40 m (po 20 m od osi linii), w tym pas technologiczny o szerokości 20 m (po 10 m od osi linii),
- dla linii 15 kV – 15 m (po 7,5 m od osi linii), w tym pas technologiczny o szerokości 11 m (po 5,5 m od osi linii).

Utrzymuje się dotychczasowe kierunki dostaw energii elektrycznej. Ponadto w dalszej perspektywie mogą powstawać lokalne źródła energii elektrycznej, oparte na zasobach odnawialnych.

W przypadku wystąpienia zapotrzebowania dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejącej sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kV, budowę nowych lokalnych stacji transformatorowo – rozdzielczych 15/0,4 kV i linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 kV oraz przyłączy do poszczególnych odbiorców energii elektrycznej.

Budowa linii 15 kV, stacji 15/0,4 kV, linii niskiego napięcia i przyłączy do odbiorców powinna być uwzględniona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tych terenów i zgłaszana przez władze gminy do właściwego obszaru przedsiębiorstwa energetycznego celem ujęcia realizacji ww. inwestycji w planach rozbudowy sieci.

Przy lokalizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej, należy uwzględnić także lokalizację infrastruktury elektroenergetycznej związanej z ich realizacją i funkcjonowaniem, do których zalicza się infrastrukturę przyłączeniową:

- wewnętrzną (kable światłowodowe, łączące poszczególne elektrownie z centrum zarządzania, kable energetyczne prowadzące prąd od poszczególnych instalacji do stacji transformatorowej – tzw. Główny Punkt Zasilania GPZ),
- zewnętrzną (kabel lub pęk kabli wyprowadzających prąd poza teren farmy do linii SN lub GPZ zewnętrznego).

Lokalizację infrastruktury elektroenergetycznej niezbędnej do realizacji i funkcjonowania inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Przy lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zachować odległość elektrowni wiatrowej od linii WN większą niż 3-krotna średnica koła zataczanego przez łopaty turbiny.

9.6.2. Kierunki rozwoju energetyki związanej z odnawialnymi źródłami energii OZE

Zakłada się rozwój energetyki odnawialnej w oparciu o energię wody i słońca, oraz biogazownie na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem **P/OZE** – tereny rozwoju energetyki związanej z odnawialnymi źródłami energii. Czynnikiem determinującym realizację inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej będą właściwie wykonane raporty oddziaływania na środowisko oraz zgodnie z procedurami przeprowadzony proces uzyskiwania decyzji środowiskowych.

Dla lokalizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej oraz infrastruktury związanej z jej realizacją i funkcjonowaniem, ustala się:

- zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie gminy,
- zagospodarowanie terenów powinno następować w jak najwyższych standardach architektonicznych, z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony krajobrazu oraz ochrony środowiska.
- zmiany funkcji terenów określone w niniejszym studium nie mogą powodować przekroczeń standardów jakości środowiska,
- zagospodarowanie terenu należy wykonywać w sposób możliwie nie kolidujący z istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi,
- wszelkie kolizje projektowanego zainwestowania z istniejącą infrastrukturą elektroenergetyczną powinny być usuwane kosztem i staraniem inwestora w uzgodnieniu z zarządcą sieci elektroenergetycznej,
- przyłączenie do istniejących sieci planowanych obiektów nastąpi po spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia i dostarczania energii na podstawie stosownej umowy z zarządcą sieci po spełnieniu określonych warunków przyłączenia,
- przewiduje się możliwość rozbudowy sieci elektroenergetycznej poprzez budowę nowych linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych (na rysunku studium nie wskazano sposobów rozbudowy sieci) w wyniku realizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej,
- inwestycje mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będzie powodować uciążliwości na położonych w sąsiedztwie terenach zabudowy mieszkaniowej,
- lokalizacje urządzeń i sieci infrastruktury technicznej dopuszcza się w miejscach wyznaczonych na rysunku studium oraz nie wyznaczonych rysunkiem studium na wszystkich terenach pod warunkiem nienaruszania podstawowej funkcji terenu oraz warunków krajobrazu naturalnego jak i ustaleń obszarów ochrony prawnej i planistycznej,
- zakazuje się lokalizacji inwestycji związanych z urządzeniami wytwarzającymi energię z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100 kW poza granicami wyznaczonymi na rysunku studium w części Kierunki,

- nakazuje się wyznaczenie stref ochronnych wokół instalacji OZE związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu dla planowanych urządzeń wytwarzającymi energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 50 kW (większych niż mikroinstalacje w rozumieniu przepisów o odnawialnych źródłach energii) w odległości:
 - dla urządzeń wykorzystujących energię biomasy – 500 m od granic terenu inwestycji,
 - dla urządzeń wykorzystujących energię słońca – nie określa się,
 - dla urządzeń wykorzystujących energię wodną – nie określa się,
- dla urządzeń wykorzystujących energię biomasy lub energię słońca nakazuje się stosowanie w granicach inwestycji pasów zieleni izolacyjnej (niskiej lub wysokiej) w celu ograniczenia uciążliwości odorowych (np. biogazownie) oraz zmniejszenia negatywnego wpływu na krajobraz (np. farmy fotowoltaiczne).

9.7. Kierunki rozwoju infrastruktury teleinformatycznej

W miarę zachodzących potrzeb, ustala się konieczność modernizacji i rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej gminy, która pozwoli na pokrycie pełnego zapotrzebowania na tego typu usługi, zapewniając techniczną i przestrzenną dostępność do systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, funkcjonujących na rynku usług komunikacji elektronicznej.

W zakresie telekomunikacji przewiduje się możliwość:

- lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
- objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
- rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

Zakłada się także rozwój, w ramach realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Samorząd Województwa Lubelskiego projektem „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”, szerokopasmowej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz węzłami dystrybucyjnymi. Przebieg wymienionej sieci przedstawiono na rysunku studium. Realizacja sieci zakłada wykorzystanie obecnej infrastruktury oraz budowę nowych odcinków. W przypadku nowo realizowanych odcinków sieci winne być one lokalizowane wzdłuż utwardzonych dróg, z zaleceniem kładzenia kabli przede wszystkim wzdłuż dróg powiatowych i gminnych. Wykorzystanie obecnej infrastruktury może być realizowane m. in. poprzez:

- dzierżawę infrastruktury teletechnicznej,
- dzierżawę włókien światłowodowych.

Zasady zagospodarowania obszarów lokalizacji infrastruktury telekomunikacyjnej:

- 1) możliwość budowy, rozbudowy i przebudowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zaplecza technicznego, zgodnie z wymaganiami technologicznymi,
- 2) obowiązek stosowania pasa zieleni izolacyjnej wysokiej wokół inwestycji, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na krajobraz,
- 3) obowiązek zgłoszenia do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym, a także oznakowania przeszkód lotniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- 4) obowiązek zgłoszenia do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym wszystkich stałych lub tymczasowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 50 m,

- 5) dla wysokich obiektów budowlanych związanych z infrastrukturą telekomunikacyjną – zaleca się stosowanie rozwiązań i technologii minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury na krajobraz.

10. Polityka przestrzenna gminy

10.1. Cele i zasady polityki przestrzennej

Zasadę zrównoważonego rozwoju, rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń, uznaje się za nadrzędną zasadę służącą długookresowej strategii rozwoju przestrzennego gminy Siemień. Wiąże się z tym przyjęcie celów polityki przestrzennej w jej obszarze obejmujących:

- budowę systemu terenów chronionych, którego zasady ochrony są respektowane w procesie społeczno-gospodarczego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy,
- pełną ochronę dziedzictwa kulturowego, połączoną z utrwalaniem korzystnych cech wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów zainwestowanych,
- efektywny rozwój gminy dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań, połączony z przeprowadzeniem restrukturyzacji jego struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- poprawę ładu przestrzennego na obszarze gminy oraz sprawnego funkcjonowania układu komunikacyjnego i sieci inżynierskich.

Głównym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego gminy powinno być wypełnianie wolnych przestrzeni w istniejących jednostkach osadniczych.

Realizację inwestycji stanowiących całość funkcjonalną lub przestrzenną przez inwestorów powinny być poprzedzone studiami, koncepcjami, wstępnymi projektami dla całego obszaru.

Na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych jako podstawową zasadę przyjmuje się zasadę ochrony wartości i walorów przyrodniczych, której należy podporządkować wszelką działalność na tych obszarach.

Kolejność sporządzania aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zależy od potrzeb i możliwości gminy, jednakże należy przyjąć zasadę obowiązkowego sporządzania mpzp dla inwestycji liniowych oraz inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

10.2. Zasady realizacji polityki przestrzennej

Realizacja założonych celów i kierunków rozwoju na obszarze gminy będzie odzwierciedlać stan gospodarki, jak i stopień zaangażowania władz samorządowych i społeczności lokalnych w możliwość wykorzystania szans i potencjałów jakie posiada gmina. Pobudzanie wzrostu gospodarczego i aktywności gminy na rynku inwestorskim wpływać będzie na wzrost popytu na różnego rodzaju działalność usługową i wytwórczą, a tym samym przyczynią się do wzrostu dochodów budżetowych gminy. Zasady realizacji polityki przestrzennej powinny doprowadzić do mierzalnej poprawy standardów:

- ładu estetyczno-funkcjonalnego, związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów zabudowanych zabudową mieszkaniową oraz produkcyjno-usługową,
- ładu społecznego, polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m. in. dostępności do miejsc pracy, usług oraz wypoczynku,

- ekologicznych, związanych z poprawą środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi,
- ładu ekonomicznego, związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania gminy, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska i infrastruktury.

Przyjęte cele i kierunki polityki przestrzennej gminy będą respektowane w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania i rozwoju przestrzennego gminy. Obejmują one także prowadzenie stałego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

10.3. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Siemień, będą reprezentowane przez inwestycje infrastruktury technicznej:

- budowa gazociągu magistralnego Białoruś – Parczew – Puławy, którego trasa przebiega przez obszar gminy, wraz ze stacją gazową zlokalizowaną w miejscowości Siemień,
- budowa ropociąg surowcowy Brody – Płock.

Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym będą realizacje wszystkich urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, w tym rozbudowa zbiorczego systemu kanalizacji na terenie gminy, budowa lokalnej gazowej sieci rozdzielczej, przebudowa i modernizacja wszystkich dróg publicznych gminnych na obszarze gminy, rozbudowa sieci elektroenergetycznej związanej z realizacją inwestycji OZE (na rysunku studium nie wskazano sposobów rozbudowy sieci).

Obszarami rozwoju inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym są tereny dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej, wymienione w rozdziale 8.2 treści studium, w części II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Do innych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zaliczyć należy także utrzymanie lub utworzenie terenów zieleni publicznej urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji.

10.4. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 10, ust. 2, pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, tj.:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości – nie wyznacza się,
- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² – nie wyznacza się,
- granice obszarów rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej – nie wyznacza się,
- granice obszarów wymagających przekształceń lub rekultywacji – wyznacza się tereny powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych,
- granice terenów pod budowę urządzeń, o których mowa w art. 10 ust. 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz granice ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko:

- wyznacza się obszary, na których dopuszczone jest lokalizowanie inwestycji związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW na terenach oznaczonych symbolem **P/OZE**,
- granice terenów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym – nie wyznacza się nowych terenów,
- granice terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów służących organizacji imprez masowych – nie wyznacza się terenów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planu jest obowiązkowe,
- granice pomników zagłady oraz ich stref ochronnych, a także ograniczenia dotyczące prowadzenia na ich terenie działalności gospodarczej, określone w ustawie o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady – nie wyznacza się,
- granice terenów zamkniętych i granice stref ochronnych terenów zamkniętych:
 - wyznacza się tereny zamknięte ustanowione na podstawie przepisów sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych – granice terenów określono na rysunku studium oraz w rozdziale 8.3 w części Kierunki.

10.5. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W studium, na podstawie art. 10, ust. 2, pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określa się obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Niniejsze studium określa obszary, dla których wskazane jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one wyznaczone na rysunku studium tereny:

- obszarów przestrzeni publicznej:
 - place, skwery, parki, tereny sportu i rekreacji, szkoły wraz z przyległymi boiskami,
 - zespoły parkowo-dworskie, tereny zieleni zabytkowej,
 - tereny kościołów i wspólnot wyznaniowych,
- terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, w rozumieniu przepisów o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych,
- granice terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów służących, organizacji imprez masowych.

Na obszarze studium, mimo celu zachowania otwartych gruntów rolnych, a także zalesiania terenów o najmniejszej przydatności rolniczej oraz powiązań przyrodniczych opartych na gruntach leśnych i zadrzewionych, dopuszcza się stosownie do zapotrzebowania zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Zmiana przeznaczenia takich gruntów wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczone w studium tereny mogą nie wyczerpywać w pełni potrzeb gminy na tereny inwestycyjne w zakresie konieczności opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W razie wystąpienia rzeczywistych potrzeb realizacyjnych, musi być przeprowadzona ocena zasadności przystąpienia do opracowania lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego terenu i podjęta odpowiednia uchwała przez Radę Gminy.

Granice i zasięgi obszarów objętych opracowaniem lub zmianami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny zostać opracowane w oparciu o analizę powiązań

funkcjonalnych i strukturalnych, infrastrukturalnych i komunikacyjnych oraz uwarunkowań ekofizjograficznych i powiązań przyrodniczych.

Potrzeba opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego spowodowana jest korektą zamierzeń polityki przestrzennej gminy, którą określa niniejsze Studium oraz koniecznością zaprojektowania szczegółowych rozwiązań uzupełniających dotychczasowe zapisy.

Lokalizacja w granicach gminy inwestycji polegających na produkcji energii ze źródeł odnawialnych, tj. elektrowni wiatrowych, biogazowi, farm wiatrowych możliwa jest na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszczających realizację tego typu inwestycji.

Obszar zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinien obejmować również tereny niezbędne do lokalizacji nowej infrastruktury technicznej niezbędnej do realizacji polityki przestrzennej gminy.

10.6. Tereny wyłączone spod zabudowy

Obszary wyłączone spod nowej zabudowy wskazano na rysunku studium. Tereny zabudowy znajdujące się w w/w obszarach mogą być użytkowane w dotychczasowy sposób. Możliwa jest również budowa, wymiana, rozbudowa i remonty budynków w obrębie dotychczasowych terenów zainwestowanych (siedlisk). Są to tereny:

- rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody – na rysunku studium w części Kierunki oznaczony symbolem R1,
- ekstensywnego rozwoju rolnictwa wyłączone spod zabudowy – na rysunku studium w części Kierunki oznaczony symbolem R4,
- trwałych użytków zielonych – na rysunku studium w części Kierunki oznaczony symbolem R5.
- zlokalizowane w granicach terenów szczególnego zagrożenia powodzią,
- tereny leśne (oznaczone symbolem ZL) oraz przeznaczone do zalesienia (oznaczone symbolem ZLd).

10.7. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny

Na terenie gminy nie występują obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.

10.8. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej

Na terenie gminy nie występują pomniki zagłady.

10.9. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Wyroby powstałe na skutek powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych należy rekultywować w kierunku leśnym lub wodnym (wyroby wypelnione wodą).

W przypadku likwidacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej (farm fotowoltaicznych, biogazowni), należy przeprowadzić rekultywację terenu wykorzystywanego do funkcjonowania inwestycji i jej obsługi i przywrócić jego pierwotną funkcję.

10.10. Obszary zdegradowane

Na obszarze Studium nie występują obszary zdegradowane.

10.11. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Granice terenów zamkniętych obejmują tereny określone w tabeli 41 (rozdział 8.3). Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów zamkniętych

w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się tylko granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych zaś strefach ochronnych ustala się ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, w tym zakaz zabudowy.

11. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Na obszarze Studium ustala się następujące wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- określenie proporcji funkcji terenów, dla których studium wskazuje dwie lub więcej funkcji,
- określenie granic terenów wyłączonych spod zabudowy,
- zachowanie istniejącej sieci ulic i dróg wpisujących się w naturalnie ukształtowaną konfigurację terenu,
- dbałość o realizację wydzielonych terenów zieleni urządzonej w terenach zabudowy mieszkaniowej,
- ustalając przeznaczenie terenów i zasady ich zagospodarowania, należy uwzględnić lokalne warunki wynikające z istniejącego zagospodarowania,
- należy określić rodzaje usług dopuszczone w planie miejscowym, podyktowane estetyką otoczenia i jego charakterem,
- należy zapewnić optymalny układ komunikacyjny ograniczający transportochłonność systemu,
- określając parametry dla funkcji budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na uwarunkowania wynikające z sąsiedniego zagospodarowania,
- dopuszcza się utrzymanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego funkcji innych niż określone w studium, jeżeli wynikają one ze stanu faktycznego, jednak należy dążyć do ograniczania i ostatecznego ich wykluczenia z sąsiedztwa terenów, dla których stanowią uciążliwość.

12. Interpretacja zapisów studium

Na obszarze Studium w stosunku do tekstu i rysunku studium przyjmuje się następującą interpretację:

- w związku ze skalą mapy topograficznej wykorzystanej do sporządzenia rysunku studium, na której sporządzono studium nie jest możliwe precyzyjne wyznaczenie granic terenów, dlatego mogą występować niewielkie przesunięcia w stosunku do granicy działki ewidencyjnej i faktycznej lokalizacji zagospodarowania; ostateczne ustalenie granic terenów powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie granicy terenu inwestycyjnego w odniesieniu do granicy działki budowlanej,
- w studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, tzn., że określone na rysunku kierunków studium przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą być przeciwstawne przeznaczeniu dominującemu i pogarszać warunków jego funkcjonowania,
- dopuszcza się, aby funkcja dopuszczona w danym terenie wyznaczonym w studium, nie będąca podstawowym kierunkiem przeznaczenia, stanowiła przeznaczenie podstawowe terenu wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- układ komunikacyjny składający się z dróg publicznych na rysunku kierunków studium ma przebieg orientacyjny i poprzez niedokładność mapy topograficznej stanowiącej podkład rysunku studium, może nieznacznie odbiegać od stanu faktycznego,
- w związku z powyższym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się korekty przebiegu wyznaczonych dróg publicznych, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb oraz możliwości technicznych wytyczania i budowy tych dróg,

- wskazane w studium przebiegi sieci infrastruktury technicznej są przebiegami orientacyjnymi i mogą ulec korektom na etapie planów miejscowych lub projektów technicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz ich strefy ochronne stanowią element informacyjny, dopuszcza się zmiany w uzasadnionych przypadkach, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- określenie tereny zabudowy mieszkaniowej dotyczy dominujących rodzajów zabudowy, na terenach tych mogą być lokalizowane także i inne rodzaje budownictwa mieszkaniowego oraz lokalizacje nie przeciwstawne formie podstawowej, a w tym głównie usługi, zieleń oraz elementy infrastruktury społecznej, komunikacji i infrastruktury technicznej,
- określone w standardach kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu parametry i wskaźniki w uzasadnionych przypadkach dotyczących nawiązywania do sąsiedniej zabudowy, na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mogą ulec korektom,
- wybrane ustalenia w zakresie zagospodarowania w obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody określone zostały ogólnie i mogą one ulec zmianie w przypadku zmiany przepisów je ustanawiających.

Część III. Synteza ustaleń i uzasadnienie przyjętych w studium rozwiązań

1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań

1.1. Podstawy formalno-prawne, zakres syntezy studium

Podstawą prawną opracowania niniejszej zmiany Studium jest Uchwała nr V/30/2019 Rady Gminy Siemień z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień. Przedmiotem opracowania Studium jest gmina w jej granicach administracyjnych.

Zakres opracowania zmiany Studium jest zgodny z art. 9 i 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.). wymagane elementy uwarunkowań, kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego oraz zasady polityki przestrzennej w gminie, zostały ujęte w tekście i na rysunkach Studium, które stanowią załączniki do Uchwały Rady Gminy Siemień w sprawie uchwalenia dokumentu.

Obowiązek sporządzenia syntezy ustaleń Studium oraz uzasadnienia objaśniającego przyjęte w projekcie rozwiązania wynika z §4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233). Synteza obejmuje ustalenia w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej i głównych rozstrzygnięć polityki przestrzennej, uszczegółowionych w dokumencie Studium.

1.2. Zakres objęty studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siemień polega w znacznej mierze na adaptacji zarówno istniejącego zainwestowania, jak i aktualizacji ustaleń w części tekstowej i graficznej w dostosowaniu do obowiązujących uwarunkowań prawnych i programowych. Uwzględniając cele Studium, a także wnioski społeczności lokalnej, podmiotów gospodarczych, instytucji i organów rządowych i samorządowych, wyznacza się nowe obszary pod zainwestowanie oraz wprowadza inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym zgłoszone przez wnioskodawców oraz zapisane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego i programach rządowych.

Zmiana Studium obejmuje:

- w zakresie kształtowania i rozwoju obszarów zabudowy:
 - tereny o funkcji mieszkaniowej i towarzyszące funkcji mieszkaniowej w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze osadniczej, tj.:
 - M1 – obszary zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej,
 - M2 – obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, z dopuszczeniem zabudowy letniskowej,
 - M3 – obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej,
 - M4 – obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
 - ML – obszary zabudowy letniskowej.
 - tereny sprzyjające rozwojowi osadnictwa:
 - U – obszary usług publicznych (administracji, oświaty, kultury, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego) oraz komercyjnych,

- UR – obszary usług sakralnych,
 - US – obszary usług sportu i rekreacji,
 - UT – obszar usług turystyki kwalifikowanej,
 - PU – obszary zabudowy produkcyjno-usługowej,
 - PG – obszary powierzchniowej eksploatacji kopalin,
 - P/OZE – obszary rozwoju energetyki odnawialnej w oparciu o energię wiatru i słońca oraz biogazownie,
 - IK – tereny oczyszczalni ścieków,
 - IW – tereny ujęć wód,
 - ZP – tereny zieleni urządzonej – publicznej,
 - ZP1 – tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - ZP2 - tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
 - ZC – terenu zieleni urządzonej – cmentarze.
- w zakresie kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:
 - R1 – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody,
 - R2 – obszary intensywnego rozwoju rolnictwa,
 - R3 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową,
 - R4 – obszary ekstensywnego rozwoju rolnictwa wyłączone spod zabudowy,
 - R5 – obszary trwałych użytków zielonych,
 - R6 – obszary ferm hodowlanych
 - ZL – tereny leśne,
 - ZLd – tereny wskazanych do zalesienia.
- w zakresie ochrony i wykorzystania wartości i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy”,
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Stawy Siemień”,
 - Pomniki przyrody:
 - 4 jesiony wyniosłe w zabytkowym parku w Siemieniu,
 - klon jawor w poboczu drogi powiatowej 1610L Siemień-Tyśmienica w miejscowości Wola Tulnicka.
 - wprowadzeniu zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
 - wprowadzeniu stref ochrony zabytków:
 - Strefa „A” – strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,
 - Strefa „B” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej,
 - Strefa „K” – strefa ochrony widokowej.
 - wprowadzeniu lokalizacji stanowisk archeologicznych,
 - wprowadzeniu granic: udokumentowanych złóż surowców mineralnych oraz obszarów powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych,
- w zakresie rozwoju systemów komunikacji:
 - utrzymaniu istniejących dróg wojewódzkich klasy G,
 - utrzymaniu dróg powiatowych,
 - utrzymaniu sieci dróg gminnych i uzupełnieniu o nowe odcinki,
- w zakresie rozwoju infrastruktury komunalnej:

- rozbudowy i organizacji systemu odprowadzenia i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych obejmującego tereny zabudowy i przeznaczone pod zabudowę w obszarze gminy,
- uzupełnieniu systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- budowy sieci gazowej opartej o gazociąg magistralny Białoruś – Parczew – Puławy wraz ze stacją gazową na terenie gminy,
- rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej związanej z projektem „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”,
- w zakresie rozwoju energetyki:
 - utrzymanie przebiegu odcinków linii energetycznych 110 kV i 15 kV,
 - dopuszcza się rozwój energetyki odnawialnej w oparciu o energię wody i słońca, oraz biogazownie,
 - wskazaniu możliwości wykorzystania gruntów najniższych klas i ugorowanych do uprawy roślin energetycznych oraz rozwoju wykorzystywania energii słonecznej do celów gospodarczo-bytowych.

2. Synteza ustaleń studium

2.1. Podstawowe uwarunkowania rozwoju

W oparciu o ocenę położenia obszaru i stanu zagospodarowania oraz waloryzację środowiska przyrodniczego i kulturowego, wyróżniono główne uwarunkowania rozwoju gminy, tj.:

- położenie gminy w sąsiedztwie miasta powiatowego – Parczewa, które stanowi dość silny ośrodek koncentrujący wszelkie funkcje usługowo-gospodarcze oraz stanowi regionalny węzeł komunikacyjny, w którym zbiegają się drogi i linie kolejowe o znaczeniu ponadregionalnym, sprawia, że gmina posiada bardzo dobre powiązania komunikacyjne, zarówno z krajem, jak i regionem,
- rzeźba terenu wykazuje charakter starogłacialny z licznymi pagórkami, zaś w centralnej części gminy naznaczona przez dolinę rzeki Tyśmienicy i pozostałości lejów krasowych,
- gmina posiada tereny perspektywiczne pod kątem wydobywania surowców mineralnych, głównie w północnej części – złoża piasków, żwirów i bursztynu,
- sieć hydrologiczna ukształtowana przez doliny rzek Tyśmienicy, Piwonii i Piskornicy oraz kompleks stawów rybnych „Siemeń” – wraz z pomniejszymi ciekami wodnymi stanowią trzon powiązań ekologicznych gminy,
- zasoby wód podziemnych związane z Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych nr 215 (Subniecka Warszawska) oraz nr 407 (Chełm – Zamość) są dobrej jakości i nie wymagają dodatkowego uzdatniania,
- zasoby glebowe charakteryzują się dość dużym zróżnicowaniem, przeważają gleby średniej jakości – IV klasy bonitacyjnej, natomiast dość duże połacie terenu w centralnej części gminy stanowią również gleby dobre (III klasa), zaś w północnych i południowych rejonach gleby słabe (V-VI klasa),
- zasoby leśne stanowią ok. 12,7% powierzchni gminy, w większości stanowiące własność prywatną, charakteryzują się wysokimi wartościami przyrodniczymi, wzbogacają atrakcyjność i potencjał turystyczny gminy,
- na terenie gminy zlokalizowany jest fragment Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”,
- na terenie gminy zlokalizowane są prawne formy ochrony przyrody, do których należą:
 - obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB060004 „Dolina Tyśmienicy” o powierzchni 7 364 ha (1 556 ha na terenie gminy), obejmujący dolny odcinek doliny Tyśmienicy, od

stawu Siemień do granicy gminy, podstawowym przedmiotem ochrony są rzadkie gatunki ptaków,

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stawy Siemień” o pow. 621,48 ha, obejmujący zespół stawów rybnych, celem ochrony jest zachowanie jednej z najważniejszych i najciekawszych ostoj ptactwa wodnego na Lubelszczyźnie,
- 5 pomników przyrody (4 w miejscowości Siemień i 1 w miejscowości Wola Tulnicka),
- zasoby kulturowe – liczne historyczne zabytki, w tym cenne obiekty i zespoły obiektów, ukształtowany krajobraz kulturowy, historyczne tradycje regionalnej kultury ludowej i rzemiosła tworzą unikalny zasób tożsamości gminy potencjał rozwoju turystyki,
- demografia – niekorzystne tendencje demograficzne w gminie występujące zarówno w badanym, jak i prognozowanym okresie ograniczają możliwości rozwoju mieszkalnictwa w gminie,
- rynek pracy – w gminie w ostatnich latach spadła liczba osób bezrobotnych w gminie wynikająca jednak z sytuacji demograficznej gminy, wzrósł dochód rozporządzalny na osobę, co wskazuje na wzrost zamożności mieszkańców gminy,
- mieszkalnictwo – w ostatnich latach wzrosła zarówno liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców jak i standardy mieszkaniowe wyrażone w przeciętnych powierzchniach użytkowych mieszkań i powierzchni przypadającej na mieszkańca, niemal wszyscy mieszkańcy mają dostęp do sieci wodociągowej, natomiast zaledwie 36% mieszkańców korzysta ze zbiorczej kanalizacji sanitarnej,
- rolniczy charakter gminy i słabość pozarolniczego rynku pracy powoduje mało zróżnicowaną strukturę gospodarczą – słaby rozwój przedsiębiorczości wpływają na nasilanie się niekorzystnych cech rynku pracy, w tym bezrobocie ukryte,
- kompleksy stawów rybnych, rozlewiska rzeki Tyśmienicy i kompleksy leśne sprawiają, iż gmina ma wysoki potencjał do rozwoju turystyki kwalifikowanej,
- peryferyjne położenie nie tylko gminy, ale całego powiatu parczewskiego uniemożliwiają dynamiczny rozwój gospodarczy,
- duże zasoby terenów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, najbardziej przydatnych dla rozwoju budownictwa w gminie.

2.2. Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy

Rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy, tak jak do tej pory, będzie zdeterminowany następującymi czynnikami:

- wykształconego ośrodka gminnego, którym jest Siemień,
- znacznym udziałem obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego w powierzchni gminy,
- dominacją funkcji rolniczej wpływająca na rozwój gospodarczy gminy,
- położeniem w bliskim sąsiedztwie Parczewa, który jest ośrodkiem lokalnym rozwoju sieci osadniczej województwa.

Dalszy rozwój gospodarczy gminy winien opierać się wskazanych w poprzednim rozdziale funkcjach głównych. Jedną z tych funkcji jest rolnictwo, które wymaga jednak restrukturyzacji oraz związanym z tym inwestycji. Równoważnym kierunkiem rozwoju będzie zwiększenie udziału funkcji turystyczno-rekreacyjnej współgrającej z funkcją ochronną. Istotnym stymulatorem jej wzrostu jest bezpośrednie sąsiedztwo Parczewa, którego mieszkańcy, zgodnie z ogólnopolskimi trendami, mogą w coraz większym stopniu wykorzystywać okoliczne tereny do uprawiania aktywnego wypoczynku weekendowego.

Ważnym aspektem w kierunkach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest zachowanie walorów krajobrazowych, w szczególności zwartej zabudowy w południowej części gminy. Wskazane jest więc nadanie priorytetowi dla uzupełniania istniejącej zabudowy, zaś w następnej kolejności rozważanie jej rozwoju (kontynuacji). W przypadku północnych obszarów gminy ład przestrzenny stanowić może jednak rozproszony charakter zabudowy, którego zachowanie będzie zdeterminowane zachowaniem tego rozproszenia i unikanie lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie istniejącej. Zachowanie rozproszenia zabudowy winne być jednak uzależnione od ustanowienia funkcji siedliskowej nowej zabudowy i unikanie, a nawet zakaz lokalizacji zabudowy niezwiązanej z funkcją rolniczą na tych terenach.

Ze względu na potrzebę ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych pojawiają się ograniczenia rozwoju wszelkich działalności uciążliwych dla środowiska, bądź agresywnie ingerujących w krajobraz. Do takich działalności zalicza się zakłady stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii, których lokalizacji zakazuje się w granicach zwartej zabudowy wsi.

2.3. Kierunki działań i rozwoju przestrzennego

Za główną zasadę służącą ukierunkowaniu długookresowej strategii rozwoju przestrzennego gminy Siemień uznano zasadę zrównoważonego rozwoju, z czym związane jest przyjęcie następujących celów polityki przestrzennej gminy:

- organizacja systemu terenów chronionych, którego zasady ochrony są respektowane w procesie społeczno-gospodarczego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, połączona z utrwalaniem korzystnych cech wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów zainwestowanych,
- rozwój gminy dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań, połączony z przeprowadzeniem restrukturyzacji jego struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- poprawa ładu przestrzennego na obszarze gminy oraz sprawnego funkcjonowania układu komunikacyjnego i sieci inżynierskich.

Realizacja założonych celów i kierunków rozwoju doprowadzi do mierzalnej poprawy standardów:

- środowiskowych – związanych z poprawą środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi,
- ładu społecznego – polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m. in. dostępności do miejsc pracy, usług publicznych oraz rekreacji,
- ładu ekonomicznego – związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania gminy, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska i infrastruktury,
- ładu estetyczno-funkcjonalnego – związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów zabudowanych zabudową mieszkaniową oraz produkcyjno-usługową.

2.3.1. Środowisko przyrodnicze

Za główne kierunki działań mających na celu utrzymanie równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska przyjęto:

- podejmowanie działań zapobiegającym negatywnemu wpływowi planowanych przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze,
- łagodzenie skutków niewłaściwego korzystania ze środowiska,

- utrzymanie istniejącej ochrony prawnej obszarów i obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych oraz objęcie ochroną obiektów lub obszarów nieobjętych dotychczas ochroną prawną, a wykazujących wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- rozwój infrastruktury ochrony środowiska oraz stosowanie ekologicznych technologii i urządzeń infrastruktury technicznej,
- ochronę lasów oraz zwiększanie lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów ornych o małej przydatności dla produkcji rolniczej (klasa bonitacyjna VI),
- ochronę przed zabudową terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach rolnych wysokiej jakości, terenów naturalnych zadrzewień, obszarów podmokłych i obniżen terenów z wysokim poziomem wód podziemnych,
- rozwój systemów melioracyjnych w gminie w celu odtworzenia właściwych stosunków wodnych, zwiększenia retencji wody w gminie, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz przeciwdziałania zagrożeniom powodziowym.

2.3.2. Dziedzictwo kulturowe

W celu kształtowania harmonijnego krajobrazu kulturowego zakłada się:

- kontynuowanie tradycyjnych form osadnictwa,
- utrzymanie regionalno-historycznej skali i struktury jednostek osadniczych,
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji formy i materiałów elewacyjnych,
- skupianie zabudowy na zasadzie dogęszczania istniejącej struktury jednostek osadniczych,
- otaczanie wysoką zielenią zabudowy wiejskiej i obiektów dysharmonijnych,
- utrzymanie istniejących kapliczek i krzyży przydrożnych,
- wykorzystanie opuszczonych obiektów tradycyjnej zabudowy na cele usługowe (agroturystyka, świetlice wiejskie, gastronomia itp.).

Za główne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury uznano:

- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków i uwzględnieniu zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- zabezpieczenie i utrzymanie zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,
- niezwłoczne zabezpieczenie i poinformowanie odpowiednich organów o nowych, potencjalnie cennych znaleziskach,
- korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości.

2.3.3. Struktura gospodarcza

Struktura gospodarcza gminy Siemień będzie rozwijać się w oparciu o główne funkcje jakie winna spełniać gmina, tj. podstawowe (rolnictwo, turystyka, agroturystyka), uzupełniające (usługowa).

W celu poprawy efektywności ekonomicznej rolnictwa, jego rozwój powinien odbywać się w drodze zmian poszczególnych jego elementów, w szczególności polegających na:

- przekształceniu struktury obszarowej gospodarstw, zmierzającemu w kierunku powiększenia średniej wielkości gospodarstwa. Koncentracja ziemi w gospodarstwach indywidualnych zmniejszy zatrudnienie w rolnictwie i obniży koszty produkcji,
- doborze kierunków produkcji rolnej, odpowiednich do warunków przyrodniczych i rynków zbytu,
- dywersyfikacja źródeł dochodu gospodarstw poprzez rozwój usług agroturystycznych.

Prawidłowemu rozwojowi gospodarki leśnej powinno towarzyszyć:

- utrzymanie trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji,
- powiększanie zasobów leśnych i wzmacnianie ich korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowania całości przyrody,
- powszechna ochrona lasów.

Rozwój funkcji usługowo-produkcyjnych powinien opierać się na wykorzystywaniu nowoczesnych technologii oraz dostępnych środków technicznych i technologicznych, chroniących środowisko przyrodnicze przed degradacją.

Na obszarze gminy zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających ryzyko poważnej awarii oraz inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Powyższe nie dotyczy inwestycji z zakresu łączności publicznej oraz inwestycji związanych z transportem drogowym lub kolejowym.

2.3.4. Turystyka

Dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej proponuje się, szczególnie ku temu predestynowaną, północną, centralną i zachodnią część gminy (zwłaszcza okolice Jeziora i Siemienia). W celu wzmocnienia i urozmaicenia funkcji turystycznych proponuje się podjęcie szeregu działań mających na celu uatrakcyjnienie oferty turystycznej gminy. Do działań tych należy m.in.:

- wzbogacanie oferty turystyki weekendowej adresowanej głównie do mieszkańców Lubartowa i Parczewa;
- utworzenie turystycznego ośrodka promocji i edukacji historyczno-ekologicznej w miejscowości Siemień (obszar usług turystyki kwalifikowanej zlokalizowany w budynku zabytkowego młyna;
- wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej tzn.:
 - bazy noclegowo-gastronomicznej,
 - szlaków turystycznych,
 - ścieżek rowerowych,
 - odnowy obiektów zabytkowych i lokalnych pomników historii;
- rozwój lokalnych produktów turystycznych takich jak potrawy regionalne, tradycyjne produkty rękodzielnicze, itp.;
- aktywna promocja gminy na forum krajowym i międzynarodowym.

2.3.5. Struktura osadnicza

Dalszy rozwój osadnictwa na obszarze gminy musi być podporządkowany uwarunkowaniom przyrodniczym. Dalszy rozwój osadnictwa na obszarze gminy musi być podporządkowany uwarunkowaniom przyrodniczym. Całkowicie wolnym od zabudowy winny pozostać tereny:

- obszarów ekstensywnego rolnictwa w południowej części gminy (tereny oznaczone symbolem R4),
- obszarów trwałych użytków zielonych (tereny oznaczone symbolem R5),
- lasów, w tym również polan śródleśnych,
- obszarów zlokalizowanych w granicach terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rozwój zabudowy w ograniczonym zakresie powinien dotyczyć:

- obszarów objętych ochroną prawną, tj. obszarów Natura 2000, Zespołów Przyrodniczo-Krajobrazowych,
- obszarów ekstensywnego rozwoju rolnictwa z rozproszoną zabudową (tereny oznaczone symbolem R3),
- gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych (III-IV),

- obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego.

W studium utrzymuje się obecne formy osadnictwa podzielone na następujące kategorie:

- M1 – obszary zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej,
- M2 – obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, z dopuszczeniem zabudowy letniskowej,
- M3 – obszary zabudowy jednorodzinnej lub usługowej,
- M4 – obszary zabudowy wielorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
- ML – obszary zabudowy letniskowej.

Na obszarze zmiany Studium wyznacza się również tereny niezwiązane osadnictwem, natomiast istotnie sprzyjające jego rozwojowi:

- U – obszary usług publicznych (administracji, oświaty, kultury, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, sakralnych) oraz komercyjnych,
- UR – obszary usług sakralnych,
- US – obszary usług sportu i rekreacji,
- UT – obszar usług turystyki kwalifikowanej,
- PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej,
- PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin,
- P/OZE - tereny rozwoju energetyki związanej z odnawialnymi źródłami energii OZE,
- ZP – tereny zieleni urządzonej – publicznej,
- ZP1 – tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- ZP2 – tereny zieleni urządzonej – publicznej z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
- ZC – tereny zieleni urządzonej – cmentarze.

2.3.6. Infrastruktura komunikacyjna

Głównym celem kierunków rozwoju systemu komunikacji jest poprawa stanu obsługi komunikacyjnej gminy oraz realizacja planowanych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych. Wymaga to przeznaczenia niezbędnych terenów pod budowę, modernizację i przebudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Istotną część wymienionych zamierzeń stanowi zadania rządowe oraz samorządów województwa i powiatu, tym niemniej synchronizacja układu drogowego na obszarze gminy, rozwiązanie problemów komunikacyjnych, a szczególnie stworzenie sprawnego układu komunikacji należy do głównych zadań polityki rozwoju gminy i zagospodarowania przestrzennego.

Przebieg tras ruchu tranzytowego oraz zapewnienie właściwej obsługi istniejącego i projektowanego zainwestowania terenów wymaga:

- 1) utrzymania drogowych powiązań z układem dróg krajowych, z najbliższymi miastami i z sąsiednimi gminami,
- 2) rozbudowy sieci dróg publicznych i budowy nowych odcinków dróg m.in. utwardzenia nawierzchni odcinków dróg gruntowych oraz dostosowania parametrów technicznych do określonej kategorii dróg publicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) zapewnienie dla planowanych terenów zabudowy bezpiecznego włączenia do dróg o ograniczonej dostępności (drogi wojewódzkie, powiatowe klasy głównej) poprzez sieć dróg niższych kategorii,

- 4) dostosowanie układu funkcjonalnego do dróg wskazanych na rysunku studium z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z perspektyw rozwoju gminy,
- 5) zapewnienia obsługi komunikacyjnej obszarów zainwestowanych i planowanych do zainwestowania poprzez drogi o odpowiednim standardzie nawierzchni (twarda ulepszona),
- 6) budowy tras rowerowych dla ruchu lokalnego i ruchu turystycznego,
- 7) rozbudowy zaplecza obsługi komunikacji,
- 8) podniesienia sprawności ruchu i bezpieczeństwa pieszych na istniejących w obszarze gminy odcinkach dróg, przenoszących transport osobowy i towarowy,
- 9) umożliwienie rozwoju sieci zewnętrznych powiązań komunikacji zbiorowej,
- 10) umożliwienie realizacji usług z zakresu obsługi technicznej pojazdów (budowa stacji paliw i obiektów obsługowo-naprawczych).

2.3.7. Infrastruktura techniczna

Podstawowym celem rozwoju infrastruktury technicznej jest zapewnienie wzrostu poziomu życia mieszkańców, rozwoju społeczno-gospodarczego. Ważnym celem jest także poprawa jakości środowiska przyrodniczego poprzez kontrolowanie zużycia zasobów przyrodniczych (np. zasoby wód głębinowych) oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń i energii do środowiska (np. ścieki, promieniowanie elektromagnetyczne). Należy dążyć do zapewnienia równego dostępu do sieci infrastruktury technicznej zarówno dla użytkowników istniejącej i projektowanej struktury osadniczej, ale także potencjalnym terenom inwestycyjnym nieprzewidzianym w studium. W celu zapewnienia wysokiego standardu obsługi inżynierskiej gospodarstw domowych należy dążyć m.in. do:

- całkowitego zwodociągowania terenów zabudowy na obszarze gminy,
- pełnego sanitarnego unieszkodliwiania ścieków i odpadów stałych,
- dostępu do nośników energii zgodnie z potrzebami mieszkańców, przy spełnieniu warunków racjonalnego ich wykorzystania i ochrony środowiska.

W studium ustala się przybliżony przebieg projektowanego gazociągu magistralnego Białoruś – Parczew – Puławy wraz ze stacją gazową, który jest ujęty w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Budowa i wykorzystanie powyższego gazociągu umożliwi zbiorcze zaopatrywanie mieszkańców w energię gazową. Budowa i wykorzystanie powyższego gazociągu umożliwi zbiorcze zaopatrywanie mieszkańców w energię gazową.

W Studium przewiduje się utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem eliminacji uciążliwych palenisk węglowych i stosowanie do celów grzewczych i bytowych gazu ziemnego lub lekkiego oleju opałowego oraz pozyskiwanie ciepła ze źródeł alternatywnych.

Adaptuje się istniejący przebieg linii wysokiego napięcia 110 kV (WN) relacji: Lublin – Parczew, której przebieg pokazano na rysunku studium oraz sieć elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV (SN). W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego emitowanego przez linie energetyczne ustala się strefy ochronne, w tym pasy technologiczne dla tych linii. Przy lokalizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej, należy uwzględnić także lokalizację infrastruktury elektroenergetycznej związanej z ich realizacją i funkcjonowaniem.

W zakresie telekomunikacji przewiduje się możliwość:

- lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
- objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,

- rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

Bibliografia

1. Materiały źródłowe

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1161 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133 z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).
5. Decyzja nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. Urz. MI z 2020 r., poz. 38 z późn. zm.).
6. Główny Urząd Statystyczny, 2020, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>.
7. Główny Urząd Statystyczny, 2020, Powszechny Spis Rolny 2010, <https://bdl.stat.gov.pl/>.
8. Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, 2021, Mapa zasadnicza gminy Siemień, Parczew.
9. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Geoportal, <https://www.geoportal.gov.pl/>, dostęp: 29.11.2020 r.
10. Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://geoportal.pgi.gov.pl/>, dostęp: 18.12.2020 r.
11. Powiatowy Urząd Pracy w Parczewie, <https://parczew.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>, dostęp: 16.12.2020 r.
12. System Informacji Oświatowej, <https://sio.men.gov.pl/>, dostęp: 22.01.2020 r.
13. Zarząd Dróg Wojewódzkich, Wykaz dróg wojewódzkich, <http://zdw.lublin.pl/wykaz-drog/>, dostęp: 28.05.2020 r.
14. Zarząd Dróg Wojewódzkich, Wykaz dróg powiatowych, <http://zdw.lublin.pl/wykaz-drog/>, dostęp: 28.05.2020 r.
15. Zarząd Dróg Wojewódzkich, Wykaz dróg gminnych, <http://zdw.lublin.pl/wykaz-drog/>, dostęp: 28.05.2020 r.
16. Rada Gminy Siemień, 2020, UCHWAŁA NR XIII/96/2020 Rady Gminy Siemień z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, Siemień.
17. Dąbrowska-Milewska G., 2010, Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych - wybrane zagadnienia, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok.
18. Kondracki J., 2000, Geografia Regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

2. Spis tabel i rysunków

2.1. Spis tabel

Tabela 1. Obszary rozwoju, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Gminy Siemień na lata 2020-2027 [Gmina Siemień 2020]	13
Tabela 2. Pomniki przyrody w gminie Siemień [GDOŚ 2020, opracowanie własne]	24
Tabela 3. Wykaz zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Siemień [Dane UG Siemień 2018, opracowanie własne]	29

Tabela 4. Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Siemień [Dane UG Siemień 2018, opracowanie własne]	30
Tabela 5. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w gminie Siemień w podziale na obręby ewidencyjne [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	33
Tabela 6. Ruch naturalny ludności w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020]	35
Tabela 7. Migracje w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020, opracowanie własne].	35
Tabela 8. Ludność gminy Siemień w latach 2012-2018 wg płci [GUS 2020, opracowanie własne]	37
Tabela 9. Ludność gminy Siemień wg ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2018 [GUS 2020]...	37
Tabela 10. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]	39
Tabela 11. Dane demograficzne w latach 2012-2018 i prognoza demograficzna gminy Siemień do roku 2040 [GUS 2020, opracowanie własne]	39
Tabela 12. Udział przedsiębiorstw w sektorach gospodarki w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020]	41
Tabela 13. Struktura bezrobocia w gminie Siemień w latach 2012-2019 [Powiatowy Urząd Pracy w Parczewie 2020]	42
Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe gminy Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	44
Tabela 15. Nowe budynki mieszkalne w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	44
Tabela 16. Instalacje techniczno-sanitarne w budynkach mieszkalnych gminy Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	45
Tabela 17. Wydatki gminy Siemień w latach 2012-2018 wg uchwał budżetowych [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	47
Tabela 18. Wykaz placówek edukacyjnych w gminie Siemień w roku szkolnym 2018/2019 [System Informacji Oświatowej 2020, opracowanie własne]	47
Tabela 19. Dochody gospodarstw domowych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]	49
Tabela 20. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]	50
Tabela 21. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010].....	50
Tabela 22. Struktura zasiewów w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010].....	51
Tabela 23. Pogłowie zwierząt w gminie Siemień [Powszechny Spis Rolny 2010]	52
Tabela 24. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]	52
Tabela 25. Liczba przedsiębiorstw w obrębach wg grup rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]	54
Tabela 26. Wykaz dróg wojewódzkich w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne].....	58
Tabela 27. Wykaz dróg powiatowych w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne].....	59
Tabela 28. Wykaz dróg gminnych w gminie Siemień w 2019 roku [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie 2020, opracowanie własne]	59
Tabela 29. Odpady zebrane selektywnie w gminie Siemień w roku 2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	64
Tabela 30. Liczba ludności, przyrost naturalny i saldo migracji w latach 2012-2018 w gminie Siemień oraz prognoza demograficzna do roku 2040 [GUS 2020, opracowanie własne]	72

Tabela 31. Powierzchnia użytkowa budynków, w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień (stan na koniec 2018 r.) [opracowanie własne 2020]	73
Tabela 32. Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Siemień w latach 2019-2040 [GUS 2020, opracowanie własne]	74
Tabela 33. Prognozowane zapotrzebowanie na miejsca w placówkach oświatowych i powierzchnię obiektów usług zdrowia w gminie Siemień w roku 2040 [Dąbrowska-Milewska 2010, opracowanie własne]	76
Tabela 34. Zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy w 2040 roku, w podziale na funkcje zabudowy [opracowanie własne 2020]	77
Tabela 35. Chłonność terenów (w granicach wykształconych jednostek osadniczych) w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne]	78
Tabela 36. Powierzchnia użytkowa zabudowy z uwzględnieniem chłonności (w granicach wykształconych jednostek osadniczych) [opracowanie własne]	78
Tabela 37. Chłonność terenów (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) w podziale na funkcje zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne].....	79
Tabela 38. Powierzchnia użytkowa zabudowy z uwzględnieniem chłonności (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) [opracowanie własne].....	79
Tabela 39. Powierzchnia użytkowa, w tym z uwzględnieniem chłonności (w granicach wykształconych jednostek osadniczych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) oraz maksymalne w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie Siemień [opracowanie własne].....	80
Tabela 40. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy w gminie Siemień [opracowanie własne]	81
Tabela 41. Prognoza dochodów gminy do 2023 roku [BIP Gminy Siemień 2020]	82
Tabela 42. Kierunki rozwoju dróg powiatowych w gminie Siemień [opracowanie własne]	119
Tabela 43. Kierunki rozwoju dróg gminnych w gminie Siemień [opracowanie własne]	120
Tabela 44. Wykaz terenów zamkniętych w gminie Siemień [Dz. Urz. MI z 2020 r., poz. 38 z późn. zm.]	122

2.2. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Siemień na tle gmin sąsiednich i powiatu parczewskiego [Główny Urząd Geodezji i Kartografii 2019, opracowanie własne].....	17
Rysunek 2. Położenie gminy Siemień na tle regionów fizycznogeograficznych Polski [Kondracki 2000]	17
Rysunek 3. Udokumentowane złoża kopalin oraz obszary perspektywiczne w gminie Siemień [Centralna Baza Danych Geologicznych 2021]	19
Rysunek 4. Klasy bonitacyjne w gminie Siemień w 2020 roku na podstawie mapy zasadniczej gminy Siemień [opracowanie własne]	21
Rysunek 5. Zmiany liczby ludności w latach 2012-2019 [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	32
Rysunek 6. Średnie roczne zmiany liczby ludności w gminie Siemień w latach 2012-2019 – przestrzenne rozmieszczenie [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	33
Rysunek 7. Gęstość zaludnienia w obrębach ewidencyjnych w gminie Siemień w roku 2019 – przestrzenne rozmieszczenie [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	34
Rysunek 8. Urodzenia i zgony w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	35
Rysunek 9. Zameldowania i wymeldowania w gminie Siemień w latach 2012-2018 [UG Siemień 2020]	36

Rysunek 10. Migracje wg kierunku migracji w latach 2012-2018 w gminie Siemień [UG Siemień 2020, opracowanie własne]	36
Rysunek 11. Piramida płci i wieku gminy Siemień w roku 2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	38
Rysunek 12. Udział ludności w wieku produkcyjnym i wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]	38
Rysunek 13. Współczynnik aktywności zawodowej ludności w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020].....	40
Rysunek 14. Udział przedsiębiorstw w sektorach gospodarki w gminie Siemień w 2020 roku [GUS 2020]	41
Rysunek 15. Bezrobocie w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020]	42
Rysunek 16. Przeciętne wynagrodzenie brutto i dochód rozporządzalny na mieszkańca w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne].....	43
Rysunek 17. Nowe budynki mieszkalne w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	45
Rysunek 18. Udział osób, dla których udzielono pomocy środowiskowej w gminie Siemień w latach 2012-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	46
Rysunek 19. Udział przedsiębiorstw w grupach rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]	53
Rysunek 20. Liczba przedsiębiorstw w obrębach wg grup rodzajów działalności w gminie Siemień w 2018 roku [GUS 2020, opracowanie własne]	54
Rysunek 21. Przestrzenne rozmieszczenie lasów w gminie Siemień i jej sąsiedztwie w roku 2018 [GUGiK 2020, opracowanie własne]	55
Rysunek 22. Przestrzenne rozmieszczenie dróg publicznych w gminie ogółem i z wyszczególnione ze względu na kategorie, klasy techniczne i nawierzchnię w 2018 roku [GUGiK 2020, opracowanie własne]	58
Rysunek 23. Liczba ludności w gminie Siemień w latach 2010-2018 [GUS 2020, opracowanie własne]	70